

*A Dialogue-Based Handbook of Armenian
Grammar*

by

Arshak Balayan

Introduction	6
Դաս Առաջին	7
The Alphabet: Pronunciation and Transliteration	7
Armenian Vowels	8
Writing the Armenian Script	9
Դաս Երկրորդ	15
The Verb to Be	15
A first look at present simple and present continuous	16
Word Order	17
Dialogue: Չեմ հասկանում, խնդրում եմ խոսեք անգլերեն / I Cannot Understand, Please Speak English	19
Դաս Երրորդ	23
Dialogue: Իմ անունը Ջոն է: Ի՞նչ է քո անունը: / My Name is John. What is Your Name?	25
Դաս Չորրորդ	29
The Verb to Have	29
There Is and There Are	29
Dialogue: Ինչպես ողջունել եմ հրաժեշտ տալ / Greeting and Taking Leave	31
Դաս Հինգերորդ	34
This, That and the Other One	34
Dialogue: Մասնագիտություններ և հոգուստ / Professions and Articles of Clothing	35
Դաս Վեցերորդ	40
Present Continuous Tense	40
Dialogue: Ինչպե՞ս ես քեզ զգում / How do you feel	42
Դաս Յոթերորդ	46
Plurals	46
Dialogue: Ընտանիք / Family	47
Դաս Ութերորդ	50
The Definite Article	50
Indefinite Article	51

To Like, To Want, To Wish	51
Dialogue: Ազատ ժամանակ և սիրելի զբաղմունք / Free Time and Hobbies	52
Դաս Իններորդ	56
Numerals	56
Dialogue: Եղանակ / Weather	59
Դաս Տասներորդ	64
Cases of Nouns	64
The Nominative Case	64
The Genitive Case	64
Dialogue: Թույլտվություն հարցնելը եվ թույլատրելը / Asking for Permission & Giving Permission	68
Դաս Տասնմեկերորդ	72
The Dative and Accusative Cases	72
Dialogue: Մրգեր, բանջարեղեններ եվ ուտեստներ / Fruits, vegetables and Dishes	75
Դաս Տասներկուերորդ	80
The Ablative Case	80
Dialogue: Լեզուներ և ազգություններ / Languages and Nationalities	82
Դաս Տասներեքերորդ	87
Instrumental Case	87
Locative Case	88
Dialogue: Շնորհակալություն եվ ներողություն / Thanks and Apologies	89
Դաս Տասնչորսերորդ	93
Adjectives	93
Adverbs	95
Dialogue: Համաձայնություն և անհամաձայնություն / Agreement and Disagreement	96
Դաս Տասնհինգերորդ	100
Past Progressive Tense	100
Future Indicative Tense	101
Dialogue: Հեռախոսային խոսակցություն / Telephone conversation	103

Դաս Տասնվեցերորդ	107
Simple Past	107
Time	108
Dialogue: Ժամ եվ ժամադրություն / Time and Appointment	109
Դաս Տասնյոթերորդ	113
Imperative Mood	113
Dialogue: Բանկում / At a Bank	115
Դաս Տասնութերորդ	119
Personal Pronouns	119
Demonstrative pronouns	120
Dialogue: Օրեր, ամիսներ և տարվա եղանակներ / Days, Months and Seasons	122
Դաս Տասնիններորդ	127
Definite Pronouns	127
Indefinite Pronouns	128
Dialogue: Վարսավիրանոցում / At a Beauty Saloon	130
Դաս Քսաներորդ	135
Negative Pronouns	135
Dialogue: Մարդկային հարաբերություններ / Human relationships	136
Դաս Քսանմեկերորդ	140
Asking Questions	140
Dialogue: Հասցե և ուղղություններ / Address and Directions	142
Դաս Քսաներկուերորդ	147
Verb Declension	147
Dialogue: Շնորհավորանքներ / Congratulations	148
Դաս Քսաներեքերորդ	152
Participles	152
Dialogue: Շուկայում և տարադրամի փոխանակում / At the market and Money exchange	154
Դաս Քսանչորսերորդ	158
The Present Perfect Tense	158
The Past Perfect Tense	158

Dialogue: Հարցազրույց, հմտություններ / Job Interview and skills	159
Դաս Քսանհինգերորդ	163
The Future Perfect Tense	163
Dialogue: Ռեստորանում / At a Restaurant	165
Դաս Քսանվեցերորդ	169
Subjunctive Mood	169
Dialogue: Տնային աշխատանքներ / Housework	171
Դաս Քսանյոթերորդ	175
Obligatory Mood	175
Dialogue: Անձին նկարագրելը / Describing a person	177
Դաս Քսանութերորդ	179
Conditional Mood	179
Dialogue: Տանը / In the house	182
Դաս Քսանիններորդ	186
The Passive and Active Voice	186
Causative Verbs	188
Dialogue: Բնավորություն / Character	190
Դաս Երեսուներորդ	194
Prepositions and Postpositions	194
Dialogue: Համացանց և սոցիալական ցանցեր / The Internet and Social Media	196
Դաս Երեսունմեկերորդ	200
Conjunctions	200
Dialogue: Քաղաքականություն / Politics	201
Պատասխաններ Answers	204
Appendix	225

Introduction

This book is not meant to be a comprehensive guide to Armenian grammar. This is not a handbook of Armenian grammar written by a linguist. Nor is it for linguists. This handbook was written by a native Armenian speaker for foreigners, who are interested in learning Armenian.

I hope this manual will be useful for complete beginners as well as for those who have intermediate proficiency of Armenian. Those who aim for excellent mastery of the Armenian language, need to continue their studies with other manuals.

Most vocabulary and grammar topics covered in this handbook were selected based on actual learning needs of my past students. The order of grammar points covered also reflects my observations on the easiest way for native English speakers to learn Armenian.

The book starts with the introduction of the Armenian letters and sounds and covers essential points of morphology and syntax. Some grammar points are not treated, others are simplified to facilitate the learning process. Each of the 31 lessons of this handbook explains one or two grammar topics and presents numerous examples of how the given grammatical structure can be used. Each lesson includes exercises for improving comprehension of covered grammar topics. Keys to nearly all exercises are provided in the corresponding section at the end of the book. The appendix at the end of the book will help to summarize a number of essential grammar topics.

Complete beginners and intermediate speakers of Armenian will also benefit from the conversation book that is integrated into this handbook. Nearly all lessons have a “Dialogue” on a pivotal theme (e.g. shopping, asking directions, health condition etc.), with transliteration and translation of frequently used expressions. After each dialogue a dictionary of new words is presented.

I would like to thank Fr. Hovnan Demerjian for delegating the task of teaching Armenian to volunteers of the Armenian Volunteer Corps (AVC) to me nearly two decades ago. This must have been a very risky decision as I had neither corresponding education, nor relevant experience. But Fr. Hovnan Demerjian, the director of AVC at that time, entrusted me with the duty to teach Armenian. It was only thanks to this happy (for me) incident, that I got interested in compiling a manual of Armenian language. I would also like to thank all my students, both AVC volunteers and others. Many of my students not only patiently worked with me, but also constantly encouraged me and gave much appreciated critical feedback. Finally, I would like to thank the Duke Center for Slavic, Eurasian, and East European Studies for accepting this manual for publication on its website.

Arshak Balayan
June 2019
Yerevan

Դաս Առաջին

The Alphabet: Pronunciation and Transliteration

The Armenian alphabet has 39 letters. The upper case and lower case letters of the Armenian alphabet are presented in left column of the table below. The second and third columns present the way each letter is read. The fourth column presents the symbol that is used for transliteration.

Letter	Sound	As in	Symbol
Ա ա	a	car	a
Բ բ	b (voiced)	brown	b
Գ գ	g (voiced)	grey	g
Դ դ	d (voiced)	dry	d
Ե ե	ye (at the beginning)	yet	ye
	e (in other pasitions)	where	e
Զ զ	z	zoo	z
Է է	e	where	e
Ը ը	a	about	a `
Թ թ	t (aspitaded)	teach	t `
Ճ ճ	s	vision	zh
Ի ի	ee	cheese	i
Լ լ	l	lake	l
Խ խ	Spanish j	Jose	kh
Օ Օ	t (unaspirated)+s		ts
Կ կ	k (unaspirated)	skin к in Russian кароль	k
Հ հ	h	hard	h
Ձ ձ	d+z	hands	dz
Ղ ղ	r as in French, German	Paris	gh
Ճ ճ	tsh (anaspirated)		tsh

Մ մ	m	man	m
ԅ յ	y	young	y
Ն ն	n	next	n
Շ շ	sh	sheep	sh
Ո ո	vo (at the beginning of words)		
	o (in other positions)	voice	o
Չ չ	ch	cheese	ch
Պ պ	p (unaspirated)	speak	p
Ջ յ	j	Jack	j
Ր ր	rr as in Italian and Spanish (trilled)	rojo	r`
Ս ս	s	sing	s
Վ վ	v	v	v
Տ տ	t (unaspirated)	stick	t
Ր ր	r with a tap as in British English)	very	r
Յ չ	t (aspirated)+s	cats	ts`
Ու ու	oo	boot	u
Փ փ	p (aspirated)	pick	p`
Ք ք	k (asprated)	kind	k`
Եւ լ	yev (alone or at the beginning of words)		yev
	ev (other positions)	ever	ev
Օ օ	o	voice	o
Ֆ ֆ	f	father	f

As you see letters է, ո and լ do not stand for special sounds. Thus Armenian has 36 sounds.

Armenian Vowels

Armenian has 8 vowels. Other letters are consonants. Vowels are presented below.

Ա ա	a	as in car
Ի ի	ee	as in cheese

Ա ք	a	as in about
Ո ո	at the beginning of words vo	as in voice
	in other positions o	as in voice
Օ օ	o	as in voice
Ե ե	at the beginning of words ye	as in yet
	in other positions e	as in hence
Է է	e	as in hence
Ու ու	oo	as in choose

Writing the Armenian Script

When writing, Armenians use cursive. Cursive are similar to the print letters, however there are some differences. We will learn only print letters. Practice writing Armenian by copying the letters in empty boxes. Read the words in Armenian.

Capital Letters		Lowercase Letters		New Words	
Ա		ա		անուն anun	name
Բ		բ		բարի bari	kind
Գ		գ		գիրք girk'	book
Դ		դ		դա da	that
Ե		ե		երեխա yerekha	child
Զ		զ		զանգ zang	bell
Է		է		էշ esh	donkey
Ը		ը		ընկեր a' nker	friend
Թ		թ		թուղթ t' ught'	paper

Ժ		ժ		ժամ zham	hour
Ի		ի		ինը ina`	nine
Լ		լ		լավ lav	good
Խ		խ		խաղ khagh	game
Ծ		ծ		ծաղիկ tsaghik	flower
Կ		կ		կին kin	a) woman b) wife
Հ		հ		հաց hats`	bread
Ձ		ձ		ձու dzu	egg
Ղ		ղ		ղեկ ghek	driving wheel
Ճ		ճ		ճաշ tshash	meal
Մ		մ		մարդ mard	human
Ե		յ		յոթ yot`	seven
Ն		ն		նա na	a) he b) she
Շ		շ		շուն shun	dog
Ո		ո		որդի vordi	son
Չ		չ		չար char	a) evil b) mische vious
Պ		պ		պատ pat	wall
Ջ		ջ		ջուր jur	water

Ռ		ռ		ռուս r`us	Russian (person)
Ս		ս		սար sar	mountain
Վ		վ		վարորդ varord	driver
Տ		տ		տուն tun	house
Բ		բ		րոպե rope	minute
Ց		ց		ցավ ts`av	pain
Ու		ու		ութ ut`	eight
Փ		փ		փոր p`or	abdomen
Ք		ք		քար k`ar	stone
Եվ		և		Եվրոպա yevropa	Europe
Օ		օ		օր or	day
Ֆ		ֆ		ֆուտբոլ futbol	soccer

Վարժություններ / *Exercises*

1. Copy following phrases and sentences.

Նա մարդ է:	
Երեխան պարում է:	
Կինը ջուր է խմում:	
Իմ անունը Աշոտ է:	
Բարև ձեզ:	
Մեծ տուն	
Բարձր սար	

Ժամը ուրն է:

2. Read the transliterated words below and write them using the Armenian letters.

1. futbol
2. or
3. yevropa
4. ts'av
5. varord
6. r'us
7. mard
8. yot'

3. Read the following expressions a few times so that you can fluently pronounce them. Remember translations.

Transliterated expression.	Translation into English.
Yes unem a' nker.	I have a friend.
Na bari e.	S/he is kind.
Da shun e.	That is a dog.
Indz hats tur.	Give me bread.
Sa lav girk e.	This is a good book.
Im anuna' John e.	My name is John.
Yes Yevropayits' em.	I am from Europe.
Du lav varord es.	You are a good driver.

4. Can you figure out who these famous people are? Use the alphabet above for help.

1. Մարկ Տվեն _____
2. Դոնալդ Թրամփ _____
3. Ջեկ Լոնդոն _____
4. Ուիլիամ Շեքսպիր _____
5. Էմանուել Մակրոն _____
6. Քիմ Բարդաշյան _____
7. Վլադիմիր Պուտին _____

5. After reading the first text, fill in the missing letters in the second one.

Բարև ձեզ: Իմ անունը Մայքլ է: Ես եկել եմ Ամերիկայից: Ես չեմ խոսում հայերեն: Ես սիրում եմ Հայաստանը: Հայաստանը գեղեցիկ է:

___ արև ձ___ գ: ___ մ անուն_ Մայ___ է: Ե___ ե___ ել եմ Ամ___ րի___ կայ ___
 ց: Ես չե___ խո___ ում հա___ երեն: Ես ս___ րում եմ ___ այաստանը:
 Հայաս___ անը գեղե___ իկ է:

6. Reading practice

Արամը ունի տուն:

Ես ունեմ տետր ու գիրք:

Չեմ հասկանում:

Սա հավ է, իսկ սա շուն:

Անի°, տուն գնա:

Տատիկը խոսում է:

Պապիկն ու՞ր է:

Դուռը փակ է:

Յոթ մարդ:

Չար երեխա

Լավ մարդ

7. Transliterate the following words and then translate them into English. The first one is done for you.

	Փոքր	pokr	small
1	մեքենա		
2	Տուն		
3	Մարդ		
4	Ձեռք		
5	Ջուր		
6	Մեծ		
7	Փողոց		

8. Transliterate the following sentences into English. Read the sentences aloud a few times.

1. Սա սար է: _____

2. Սա աման է: _____

3. Ես Արան եմ: _____

4. Նա Լուսինեն է: _____

9. Write the transliterated expressions below in Armenian letters.

	Transliteration	Text in Armenian letters.	Translation into English
1	da shun e.		That is a dog
2	varorda` bari e.		The driver is kind.
3	zhama` inn e.		It is nine o'clock.
4	yerekhan rus e.		The child is Russian.
5	jura` t`ught` che.		The water is not paper.
6	futbola` khagh e.		Soccer is a game.
7	girka` lavn e.		The book is a good one.
8	nra anuna` Donald e.		His name is Donald.
9	p`ora` ts`avum e.		The abdomen hurts.
10	donaldi vordin na e.		He is Donald's son.

Դաս Երկրորդ

The Verb to Be

In Armenian the verb լինել - “to be” is used as an auxiliary verb. It is an irregular verb. It changes form for all three persons. Here is the conjugation of the verb “to be” in affirmative form in the present tense:

Ես հայ եմ: Yes hay em. I am Armenian.	Մենք հայ ենք Menk`hay enk`. We are Armenian.
Դու հայ ես: Du hay es. You (singular) are Armenian.	Դուք հայ եք: Duk` hay ek`. You (plural) are Armenian.
Նա հայ է: Na hay e. S/he is Armenian.	Նրանք հայ են: Nrank` hay en`. They are Armenian.

The negative is formed by adding չ in front of the auxiliary verbs.

Ես ռուս չեմ: Yes r`us chem. I am not Russian.	Մենք ռուս չենք: Menk` r`us chenk`. We are not Russian.
Դու ռուս չես: Du r`us ches. You (singular) are not Russian.	Դուք ռուս չեք: Duk` r`usn chek`. You (plural) are not Russian.
Նա ռուս չէ: Na r`us che. S/he is not Russian.	Նրանք ռուս չեն: Nrank` r`us chen. They are not Russian.

In Armenian the verb լինել - “to be” has a usage similar to that in English. For instance, it is used to show the state of something and indicate the mood of someone.

Ես Yes - I	ուրախ (urakh - happy)	եմ: em - am
	հիվանդ (hivand - ill)	
	տխուր (tkhur - sad)	
	հոգնած (hognats - tired)	

To be is also used to state a person's profession.

Դու Du - You	նստիկան (vostikan - policeman/policewoman)	են: es - are
	բժիշկ (bzhishk-doctor)	
	ուսուցիչ (usuts'ich-teacher)	
	վարորդ (varord-driver)	

It can also describe the environment.

Դրսում Drsum- Outside	ցուրտ (ts'urt-cold)	է: e - is
	շոգ (shog-hot)	
	ուսւթ (tak' -warm)	
	քամի (k'ami - wind)	

A first look at present simple and present continuous

Armenian verbs in their infinite form end either with -ել or -ալ. For instance քայլել - “to walk” and կարդալ - “to understand.” To form the present simple replace -ել/-ալ with -ում and place the corresponding form of the auxiliary after the verb.

Example:

Ես քայլում եմ: Yes k'aylum em. I am walking.	Մենք քայլում ենք: Menk' k'aylum enk'. We are walking.
Դու քայլում ես: Du k'aylum es. You (singular) are walking.	Դուք քայլում եք: Duk' k'aylum ek'. You (plural) are walking.
Նա քայլում է: Na k'aylum e. S/he is walking.	Նրանք քայլում են: Nrank' k'aylum en'. They are walking.

As you see from the chart above, the English “you” can be translated either as դու or դուք. դու stands for 2nd person singular, while դուք stands for the 2nd person plural. Sometimes, to indicate respect, the 2nd person singular is also addressed with դուք.

In Armenian the structures of present simple and present continuous are the same. Thus the sentence “Դու քայլում ես” can mean both “You are walking” and “You walk.”
Here is an example:

Ես կարդում եմ: Yes kardum em. I am reading. / I read.	Մենք կարդում ենք: Menk` kardum enk`. We are walking. / We read.
Դու կարդում ես: Du kardum es. You (singular) are reading. / You read.	Դուք կարդում եք: Duk` kardum ek`. You (plural) are walking. / You read.
Նա կարդում է: Na kardum e. S/he is reading. S/he reads.	Նրանք կարդում են: Nrank` kardum enk`. They are walking. / They read.

We will return to present simple and present continuous in later lessons.

Word Order

The structure of a simple affirmative Armenian sentence is as follows: noun, main verb, auxiliary verb. Notice how this would sound in English:

Ես	խոսում	եմ:
I	speak	am.
	OR	
Նրանք	ուտում	են:
They	eat	are.

However, in Armenian the word order may change. The the change of word order is accompanied with the change of the logical stress. Consider the sentence below:

Ես խոսում եմ:	I am talking.
Խոսում եմ ես:	I am talking (not dancing).
Ես եմ խոսում:	I (and not someone else) am talking.

OR

Երեխան ծիծաղում է:	The child is laughing.
Ծիծաղում է երեխան:	The child is laughing (not dancing).
Երեխան է ծիծաղում:	The child (and not someone else) is laughing.

New Words

Word in Armenian	Transliteration	Translation
այո	ayo	yes
ոչ	voch	no
սա	sa	this
դա	da	that
ես	yes	I
դու	du	you
ձեռք	dzerk`	hand
դաս	d`as	lesson
ջուր	jur	water
հաց	hats`	bread
մարդ	mard	man
քար	k`ar	rock/stone
մեծ	mets	big
փոքր	pok`r	small
ցավ	ts`av	pain
տուն	tun	home
ծիծաղել	tsitsaghel	to laugh
խոսել	khosel	to speak
ուտել	utel	to eat
խմել	khmel	to drink

**DIALOGUE: ՉԵՄ ՀԱՍԿԱՆՈՒՄ, ԽՆԴՐՈՒՄ ԵՄ ԽՈՍԵՔ ԱՆԳԼԵՐԵՆ /
I CANNOT UNDERSTAND, PLEASE SPEAK ENGLISH**

_Բարև ձեզ:	Barev dzez.	Hi!
_Ես չեմ հասկանում: Դուք անգլերեն խոսում եք:	Yes chem haskanum. Duk' angleren khosum ek'?	I do not understand. Do you speak English?
_Ես չեմ հասկանում: Դուք ռուսերեն խոսում եք:	Yes chem haskanum. Duk' r'useren khosum ek'?	I do not understand. Do you speak Russian?
_Ես չեմ հասկանում: Խնդրում եմ կրկնեք:	Yes chem haskanum. Khndrum em krknek'.	I do not understand. Please repeat.
_Ներողություն, ես չեմ հասկանում: Խնդրում եմ դանդաղ խոսեք:	Neroghutyun, yes chem haskanum. Khndrum em dandagh khosek'.	I am sorry. I do not understand. Please speak slowly.
_Ես շատ քիչ գիտեմ հայերեն:	Yes shat k'ich gitem hayeren.	I know very little Armenian.
_Ի՞նչ է նշանակում «voski»:	Inch e nshanakum "voski"?	What does "voski" mean?
_«Ոսկի է նշանակում է «gold»:	"Voski" nshanakum e "gold."	"Voski" means "gold."
_Դուք լավ եք խոսում հայերեն:	Duk' lav ek' khosum hayeren.	You speak Armenian well.
_Շնորհակալություն:	Shnorhakalut'yun.	Thank you.

New Words

բարև ձեզ	Barev dzez	Hi!
հասկանալ	haskanal	to understand
խոսել	khosel	to speak
կրկնել	krknel	to repeat
խնդրել	khndrel	to ask, make a request
նշանակել	nshanakel	to mean
լավ	lav	good, well
շնորհակալություն	shnorhakalut'yun	thank you!
զանգել	zangel	to make a phone call

Վարժություններ / Exercises

1. Read the first text and fill in the missing words in the second text.

Արամը մարդ է: Նա հայ է: Ջոնը նույնպես մարդ է: Արամը և Ջոնը վարորդներ են: Ես բժիշկ եմ: Դու ուսուցիչ ես: Մենք մարդիկ ենք: Դա տուն է:

Արամը _____ է: Նա հայ է: _____ նույնպես մարդ է: Արամը և Ջոնը վարորդներ են: Ես բժիշկ եմ: Դու _____ ես: _____ մարդիկ ենք: _____ տուն է:

2. Copy the following adages. Do not worry about translating them at this stage, simply practice the script.

1. Ջրի բերածը քամին կտանի:
2. Մաքուր ոսկին կրակից չի վախենա:
3. Լավ է մաքուր սիրտ ունենալ, քան լիքը քսակ:
4. Ոսկին չի ժանգոտում:
5. Ագռավի ճուտը իր մոր համար թանկ է:
6. Աղվեսի վկան իր պոչն է:
7. Ձեռքը ձեռք է լվանում, երկու ձեռքը՝ երես:
8. Մեղր վաճառողը իր մատը կլպստի:
9. Մեկ ծաղիկով գարուն չի գա:
10. Սոված մարդը երագում հաց է տեսնում, ծարավ մարդը՝ ջուր:

3. Copy the following extract from a poem by Yeghishe Charents (1897-2937). Do not worry about translating the poem at this stage. Simply practice the script.

Խոհ

Ես մարդ եմ, պոետ ու քաղաքացի,
Ապրում եմ ահա լենինյան դարում,
Գրում եմ երգեր, գնում եմ գործի, _
Ապրում եմ այնպես, ինչպես աշխարհում
Ապրել է մարդը բազմաթիվ դարեր.
Իմ երակներում արյունն է եռում:

4. Read these sentences loudly. Use the transliteration if necessary. Translate sentences into English.

1	Դու ուրախ ես:	Du urakh es.
2	Նա տխուր է:	Na tkhur e.
3	Մենք հիվանդ ենք:	Menk' hivand enk'.
4	Նրանք հոգնած են:	Nrank' hognats en.
5	Դուք ուրախ եք:	Duk' urakh ek'.
6	Ես հիվանդ եմ:	Yes hivand em.
7	Մենք խմում ենք ջուր:	Menk' khmum enk' jur.
8	Դուք ուտում եք հաց:	Duk' utum ek' hats'.

5. Translate following sentences into Armenian. Write the sentences in Armenian.

1. You are a policeman.
2. S/he is a policewoman/policeman.
3. We are drivers.
4. You are drivers.
5. They are drivers.
6. She is laughing.
7. We speak.
8. They eat.
9. She walks.
10. I understand.

6. Read the sentences loudly. Use the transliteration if necessary. Translate sentences into English.

1	Դրսում ցուրտ է:	Drsum ts`urt e.
2	Դա տուն է:	Da tun e.
3	Սա հաց է:	Sa hats e.
4	Սա ջուր է:	Sa jur e.
5	Դրսում տաք է:	Drsum tak` e.
6	Դրսում շոգ է:	Drsum shog e.
7	Դրսում քամի է:	Drsum k`ami e.
8	Դա մեքենա է:	Da mek`ena e.
9	Դուք հիվանդ եք:	Duk` hivand ek`.
10	Նրանք տխուր են:	Nrank` tkhur en.

7. Read the names of these cities in Armenian and write their names in English.

1. Երևան _____
2. Գյումրի _____
3. Թեհրան _____
4. Պեկին _____
5. Մոսկվա _____
6. Վաշինգտոն _____
7. Լոնդոն _____
8. Փարիզ _____

8. Write the correct auxiliary verb in the following affirmative sentences in present tense.

1. Ես վարորդ _____:
2. Մենք Երևանից _____:

3. Նրանք թեհրանից _____:
4. Դու փոքր _____:
5. Նա մեծ _____:
6. Դուք հիվանդ _____:

9. Write the correct auxiliary verb in the following negative sentences in present tense.

1. Սա մեծ _____:
2. Դա հաց _____:
3. Դու բժիշկ _____:
4. Նա տխուր _____:
5. Դքսում ցուրտ _____:
6. Մենք ոստիկաններ _____:
7. Նրանք տխուր _____:
8. Դուք հոգնած _____:
9. Դու հայ _____:
10. Ես բժիշկ _____:
11. Ես ուսուցիչ _____:
12. Դա ջուր _____:

10. Translate the following sentences into Armenian.

1. I am tired. 2. You are not tired. 3. She is ill. 4. They are happy. 5. It is hot outside. 6. We are sad. 7. They are tired. 8. Europe is large. 9. She is Russian. 10. I am Armenian.

Դաս Երրորդ

The Present Simple

Armenian verbs are formed from two parts – the verb root and the -ել or -ալ infinitive ending. For example: ծիծաղել - “to laugh” is formed of ծիծաղ + ել and կարդալ - “to read” is formed of կարդ + ալ:

As we saw in previous class, to form the present simple tense we replace the infinitive ending with -ում and add the auxiliary verb լինել - “to be” in its corresponding form.

Տեսնել – to see		Հանգստանալ - to rest	
տեսնում եմ	տեսնում ենք	հանգստանում եմ	հանգստանում ենք
տեսնում ես	տեսնում եք	հանգստանում ես	հանգստանում եք
տեսնում է	տեսնում են	հանգստանում է	հանգստանում են

In affirmative sentences the auxiliary is placed after the verb. For instance:

- 1) Ամեն օր ես տեսնում եմ ավտոբուս:
I see a bus every day.
- 2) Ամեն օր նա այստեղ հանգստանում է:
She rests here every day.
- 3) Ամեն օր մենք տեսնում ենք շուն:
We see a dog every day.
- 4) Ամեն կիրակի նրանք Գառնիում հանգստանում են:
They rest in Garni on every Sunday.

In negative sentences the auxiliary is placed right before the verb. For instance:

- 1) Ամեն օր ես ավտոբուս չեմ տեսնում:
I do not see a bus every day.
- 2) Ամեն օր նա այստեղ չի հանգստանում:
She does not rest here every day.
- 3) Ամեն օր մենք շուն չենք տեսնում:
We do not see a dog every day.
- 4) Նրանք ամեն կիրակի Գառնիում չեն հանգստանում:
They do not rest in Garni every Sunday.

Notice that the auxiliary “չէ” of the 3-rd person singular, turns into “չի” in negative.

Interrogative sentences can have the form of affirmative or negative sentences. In written form interrogative sentences have a question mark “^ո”, which in Armenian is placed on the last vowel of a word. The definite article ը (see Lesson 8), does not ever get the question mark. For instance:

Ամեն օր ես տեսնու՞մ եմ ավտոբուս:	Do I see a bus every day?
Ամեն օր ես ավտոբուս չե՞մ տեսնում:	Don't I see a bus every day?

Ամեն օր ես տեսնում եմ ավտոբուս:	Do I see a bus every day?
Ամեն օր նա այստեղ հանգստանում է:	Does she rest here every day?
Ամեն օր նա այստեղ չի՞ հանգստանում:	Doesn't she rest here every day?
Ամեն օր մենք տեսնում ենք շուն:	Do we see a dog every day?
Ամեն օր մենք շուն չենք տեսնում:	Don't we see a dog every day?
Ամեն կիրակի նրանք Գառնիում հանգստանում են:	Do they rest in Garni every Sunday?
Ամեն կիրակի նրանք Գառնիում չեն հանգստանում:	Don't they rest in Garni every Sunday?

In oral speech interrogative sentences are distinguished from affirmative or negative sentences by intonation. Intonation rises when pronouncing the word with the question mark.

Frequently Used Verbs

The following are frequently used verbs with their transliterations and translations. Memorize these words.

տեսնել - tesnel - to see
ասել - asel - to say
լսել - lsel - to hear
գնալ - gnal - to go
ցանկանալ - ts`ankanal - to desire
հանգստանալ - hangstanal - to rest, to relax

In Armenian the present simple and the present continuous have the same grammatical structure. Whether a given sentence is in present simple or present continuous often depends only on the context. The following are words and expressions that may be used only with present simple.

Vocabulary for Present Simple

Here are a few expressions that are frequently used with present simple. First the word is given in Armenian alphabet, then it is transliterated. Finally the translation is given for each word.

Ամեն օր - amen or- Every day
Ոչ մի օր - voch mi or - On no day, never
Սովորաբար - sovorabar - usually
Հաճախ - hatshakh - frequently
Երբեմն - yerbemn - Occasionally, sometime
Միշտ - misht - Always
Երբեք - yerbek` - Never
Ամեն կիրակի - amen kiraki- Every Sunday

DIALOGUE: ԻՄ ԱՆՈՒՆԸ ՋՈՆ Է: Ի՞նչ է ՔՈ ԱՆՈՒՆԸ: /
MY NAME IS JOHN. WHAT IS YOUR NAME?

_ Ողջույն:	Voghuyn.	Hi!
_ Բարի օր:	Bari or.	Hello.
_ Իմ անունն Արամ է: Ի՞նչ է քո անունը:	Im anuna` Aram e. Inch e k`o anuna`?	My name is Aram. What is your name?
_ Իմ անունն Աննա է:	Im anunn Anna e.	My name is Anna.
_ Ուրախ եմ:	Urakh em.	I am happy (to meet you).
_ Ցտեսություն:	Ts`tesutyun.	Good-bye.
_ Հաջողություն:	Hajoghutyun.	Bye.

New Words

բարի լույս	bari luys	good morning
բարև ձեզ	barev dzez	How do you do
բարի օր	bari or	Good day
ողջույն	voghjuyn	Hello, Hi!
ուրախ	urakh	happy, glad
ի՞նչ	inch?	what?
Ի՞նչ է ...	inch e	What is... ?
անուն	anun	name
իմ	im	my
քո	k`o	your (singular)
Ձեր	dzer	your (plural)
ցտեսություն	ts`tesutyun	good bye.
հաջողություն	hajoghutyun	1) good luck, 2) bye (used colloquially)

Վարժություններ / Exercises

1. Read following phrases loudly. Read a few times till you pronounce phrases fluently. Use the transliteration if necessary.

Expression in Armenian	Transliteration	Translation
Ինը ձու	ina` dzu	nine eggs
ռուս կին	r`us kin	Russian woman
մեծ փողոց	mets poghots`	big street
լավ ընկեր	lav a`nker	good friend
յոթ րոպե	yot` rope	seven minutes
փոքր մեքենա	p`ok`r mek`ena	small car
երկու երեխա	yerku yerekha	two children
մեծ շուն	mets shun	big dog
երեք օր	yerek` or	three days
մեկ դաս	mek das	one lesson
փոքր հաց	pokr hats`	small bread
սիրում եմ	sirum em	I love
մեծ փոր	mets p`or	big abdomen

2. Write the names of following rivers in English.

1. Արաքս _____
2. Հրազդան _____
3. Քուր _____
4. Վոլգա _____
5. Դնեպր _____
6. Ամազոն _____
7. Նեղոս _____
8. Միսիսիպի _____

3. After reading the first text, fill in the missing letters in the second one.

___Բարև ձեզ: Ես Աննան եմ: Ես ռուս եմ: Ես վարորդ եմ: Իսկ դուք ո՞վ եք:

___Բարև ձեզ: Իմ անունը Աշոտ է: Ես հայ եմ: Ես վարորդ չեմ:

___Ուրախ եմ: Որտե՞ղ է դուռը:

___Ես էլ եմ ուրախ: Դուռն այնտեղ է:

___Բար___ ձեզ: Ես ___ննան եմ: Ես ___ուս եմ: Ես վ___րորդ եմ: Ի___կ դուք ո՞վ ե___:

___Բ___րև ձեզ: Իմ անունը Աշո___ է: Ես ___այ եմ: Ես վա___րդ չեմ:

__ Ուրա__ եմ: Որտե՞ղ __ դուռը:
__ Ես էլ __մ ուրախ: Դ__ոն այնտե__ է:

4. Translate the following sentences into Armenian.

1. I see a bus.
2. She sees a bus.
3. You do not see a bus.
4. They do not relax.
5. We see a big dog.
6. They do not see a big dog.

5. Translate these sentences into English. Use a dictionary if necessary.

1. Ես ուրախ եմ: _____
2. Նա ուսուցիչ է: _____
3. Քո անունը Սոնա է: _____
4. Դրսում ցուրտ է: _____
5. Նա մարդ է: _____
6. Բարի օր Արմեն: _____

6. Copy the following extract from a poem by Paruyr Sevak (1924-1971), an Armenian poet. Do not worry about understanding the content at this stage.

Վարք Մեծաց
Ու՛շ-ու՛շ են գալիս, բայց ո՛չ ուշացած,
Ծնվում են նրանք ճի՛շտ ժամանակին:
Եվ ժամանակից առաջ են ընկնում,
Դրա համար էլ չեն ներում նրանց:

Անտոհմ չեն նրանք կամ անհայրենիք.
Հասարակ հորից ու մորից ծնված՝
Մերում են նրանք և ա՛յն պատանուց,
Որ սիրահարվեց իր իսկ պատկերին:

7. Translate following sentences into English.

1. Սա գուլպա է: 2. Սա շապիկ է: 3. Սա գոտի չէ: 4. Նրանք ուս են: 5. Դուք ամերիկացի եք: 6. Մենք մեծ ենք: 7. Դա փողկապ է: 8. Սա կոշիկ չէ: 9. Ես սիրում եմ մեծ մեքենա: 10. Դու չես սիրում մեծ մեքենա: 11. Նա լավ վարորդ է: 12. Չկա ոստիկան: 13. Չկա կոշիկ: 14. Չկա լավ բժիշկ: 15. Թեհրանում շագ է: 16. Երևանում ցուրտ է: 17. Երևանում սար չկա: 18. Չկա չար երեխա: 19. Ոսկին չի ժանգոտում: 20. Նա տեսնում է աղվես:

8. Translate following sentences into Armenian.

1. What is this? That is a bread. 2. What is that? This is a stone. 3. What is your (singular) name? My name is Lilit. 4. What do you have? I have money. 5. What is my name? My name is Ani. 6. I am happy. 7. She is sad. 8. What is this? This is a hotel. 9. Hello John! 10. Good morning David. 11. This is your house. 12. That is my cup.

9. Review the brief discussion of present simple and present continuous. Write the missing auxiliary verbs in following sentences.

1. Ես քայլում Երևանում:
2. Դու սիրում հաց:
3. Աշուտը ծիծաղում:
4. Մենք խոսում հայերեն:
5. Նրանք կարդում գիրք:
6. Դուք քայլում Փարիզում:

10. Translate following sentences into English

1. Հյուրանոցում չկա շապիկ: 2. Նա հասկանում է: 3. Ես չեմ հասկանում: 4. Նա հյուրանոցում հանգստանում է: 5. Նա վարորդ է: 6. Ամեն օր մենք գնում ենք հյուրանոց: 7. Ամեն օր դուք լսում եք ջազ: 8. Ես չեմ հասկանում: 9. Դու հասկանում ես: 10. Նա չի հասկանում: 11. Ես չեմ գնում Երևան: 12. Դու գնում ես Գյումրի: 13. Ես ցանկանում եմ հաց:

11. Translate these sentences into Armenian.

1. You drink water. 2. Do you rest in Garni every Sunday? No, I do not rest in Garni every Sunday. 3. Do you drink water every day? Yes, I drink water every day. 4. Do we want to go? 5. She does not understand. 6. You do not hear. 7. What is your name? 8. My name is Tatev. 9. Good morning Armen. 10. Your name is Vazgen. 11. My name is not Tatev, my name is Narine.

12. Translate following sentences into English.

1. Ամեն օր ես քայլում եմ: 2. Սովորաբար դու չես խմում: 3. Նա հաճախ գնում է Գյումրի: 4. Մենք երբեմն հանգստանում ենք Գառնիում: 5. Դուք միշտ խոսում եք: 6. Նրանք երբեք չեն հասկանում: 7. Մենք ամեն կիրակի տեսնում ենք Փարիզը: 8. Ես երբեք չեմ ծիծաղում: 9. Դու միշտ ծիծաղում ես: 10. Նա երբեմն գնում է Մոսկվա: 11. Մենք հաճախ խոսում ենք: 12. Դուք ամեն կիրակի հանգստանում եք: 13. Նրանք սովորաբար լսում են:

Դաս Չորրորդ

The Verb to Have

The Armenian verb ունենալ - “to have” is irregular. It does not follow the declension rule presented in previous class. In the affirmative ունենալ is declined in the following way:

Ես ունեմ... Yes unem I have	մենք ունենք ... Menk` unenk` We have
դու ունես... Du unes You have	դուք ունեք... Duk` unek` You (pl) have
նա ունի ... Na uni S/he has	նրանք ունեն ... Nrank` unen They have

The negative is formed by adding չ in front of the declined form of the verb.

Ես չունեմ ... Yes chunem I do not have	մենք չունենք ... Menk` chunenik` We do not have
դու չունես ... Du chunes You do not have	դուք չունեք... Duk` chunek` You (pl.) do not have
նա չունի ... Na chuni S/he does not have	նրանք չունեն ... Nrank` chunen They do not have

Here are two examples:

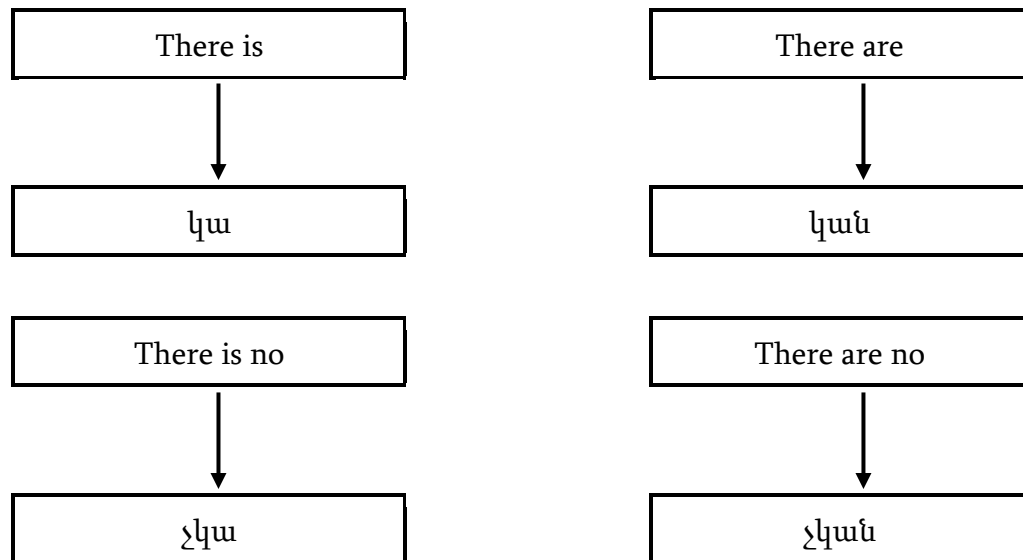
- 1) Ես ունեմ մեծ տուն: I have a large house.
- 2) Ես չունեմ փոքր մեքենա: I don't have a small car.

The interrogative is formed simply by adding the question mark ^ո on the last vowel of a word. Here are some examples:

- 1) Ես ունե^ոմ մեծ տուն: Do I have a large house?
- 2) Ես չունե^ոմ մեծ տուն: Don't I have a large house?
- 3) Դու ունե^ու փոքր մեքենա: Do you have a small car?
- 4) Դու չունե^ու փոքր մեքենա: Don't you have a small car?

There Is and There Are

In Armenian “there is” and “there are” are expressed with one word կա and կան respectively. “There is no” and “there are no” are translated as չկա and չկան. The charts below present

Here are a few examples of the affirmative expressions:

- 1) Հյուրանոցում ազատ սենյակներ կան*: There are free rooms in the hotel.
- 2) Բաժակում ջուր կա: There is water in the cup.
- 3) Հայաստանում թարգմանիչներ** կան: There are translators in Armenia.
- 4) Փողոցում մեքենա կա: There is a car in the street.

* The -ում ending denotes the property of being inside. Հյուրանոց - hotel, հյուրանոցում - in the hotel, Հայաստան - Armenia, Հայաստանում - in Armenia, փողոց - street, փողոցում - in the street etc. See Lesson 13.

** The -ներ ending is used for forming the plural of nouns. See Lesson 7.

Here are examples of the negative:

- 1) Հյուրանոցում ազատ սենյակներ չկան: There are no free rooms in the hotel.
- 2) Բաժակում ջուր չկա: There is no water in the cup.
- 3) Հայաստանում թարգմանիչներ չկան: There are no translators in Armenia.
- 4) Փողոցում մեքենա չկա: There is no car in the street.

Both affirmatives կա, կան and the negatives չկա, չկան are placed at the end of sentences.

The interrogatives are formed by placing the question mark on one of the words of the sentence.

- 1) Հյուրանոցում ազատ սենյակներ չկա՞ն: Aren't there free rooms in the hotel?
- 2) Բաժակում ջուր չկա՞ : Isn't there water in the cup?
- 3) Հայաստանում թարգմանիչներ չկա՞ն: Aren't there translators in Armenia?
- 4) Փողոցում մեքենա չկա՞ : Isn't there a car in the street?

In oral speech, the interrogative both of the positive or the negative forms of sentences are differentiated by the intonation. The word with the question mark is pronounced with a rising intonation.

**DIALOGUE: ԻՆՉՊԵՍ ՈՂՋՈՒՆԵԼ ԵՎ ՀՐԱԺԵՇՏ ՏԱԼ /
GREETING AND TAKING LEAVE**

_Բարև ձեզ: Ինչպե՞ս եք:	Barev dzez. Inchpes ek`.	Hello. How are you?
_Շնորհակալություն: Լավ եմ: Դու՞ք ինչպես եք:	Shnorhakalut`yun, lav em. Duk`Duk` inchpes ek`?	Good thanks, and you?
_Ողջույն, ինչպե՞ս ես:	Voghuyn, inchpes es.	Hi, how are you?
_Ոչինչ, կամաց-կամաց: Իսկ դու ինչպե՞ս ես:	Vochinch, kamats`-kamats`. Isk du inchpes es?	So-so. And how are you?
_Ես հոգնած եմ:	Yes hognats` em.	I am tired.
_Ես հիվանդ եմ:	Yes hivand em.	I am ill!
_Մքսել ես:	Mrsel es?	Have you caught cold?
_Այո, մսել եմ:	Ayo, mrsel em.	Yes, I have caught cold.
_Ես շտապում եմ: Պետք է գնամ:	Yes shtapum em. Petk` e gnam.	I am hurry. I must go.
_Դու հյուրանոց ես գնում:	Du hyuranots` es gnum?	Are you going to the hotel?
_Ոչ, ես գնում եմ խանութ:	Voch, es gnum em khanut.	No, I am going to a store.
_Լավ, ցտեսություն:	Lav, ts`tesutyun.	OK, good bye.
_Եղավ, ցտեսություն:	Yeghav, ts`tesutyun.	OK, good bye.
_Հաջողություն	Hajoghut`yun.	Good luck!
_Առայժմ:	Ar`ayzhm.	See you.

New Words

շնորհակալություն	shnorhakalut`yun	Thank you!
ինչպե՞ս եք	inchpes ek`?	How are you?
մքսել	Mrsel	to catch cold, to be cold
շտապել	Shtapel	boy
խանութ	khanut`	store
ցտեսություն	ts`tesut`yun	good-bye
հաջողություն	hajoghut`yun	good luck, bye

ոչինչ	Vochinch	nothing, not much
կամաց-կամաց	kamats`-kamats`	so-so
պետք է գնամ	petk` e gnam	I must go.
եղավ	Yeghav	OK
առայժմ	ar`ayzhm	1) Till now, 2) Bye

Վարժություններ / *Exercises*

1. Writing practice

Copy the following short poems by Hovhannes Tumanyan (1869-1923), a prominent Armenian poet. Do not worry about understanding the content at this stage.

Հին աշխարհը ամեն օր
 Հազար մարդ է մտնում նոր,
 Հազար տարվա փորձն ու գործ
 Սկսվում է ամեն օր:

Տիեզերքում աստվածային մի ճամփորդ է իմ հոգին.
 Երկրից անցվոր, երկրի փառքին անհաղորդ է իմ հոգին.
 Հեռացել է ու վերացել մինչ աստղերը հեռավոր,
 Վար մնացած մարդու համար արդեն խորթ է իմ հոգին:

2. Translate the following sentences into English.

- Ի՞նչ է սա: Սա դուռ է: Սա մե՞ծ դուռ է: Ոչ, սա փոքր դուռ է: Դուռը փակ է:
- Դրսում ցու՞րտ է: Այո, դրսում ցուրտ է: Հայաստանում ցու՞րտ է: Ոչ, Հայաստանում ցուրտ չէ: Հայաստանում շոգ է: Մոսկվայում ցուրտ է: Իսկ Պեկինում քամի է:
- Դու քայլո՞ւմ ես: Ոչ, ես չեմ քայլում: Անահիտը քայլում է:
- Ես ունե՞մ անուն: Իմ անունը Կարեն է:
- Հյուրանոցում կա՞ հիվանդ մարդ: Ոչ, հյուրանոցում չկա հիվանդ մարդ: Հյուրանոցում կա բժիշկ:
- Ողջույն: Դու ունե՞ս վերարկու:
- Դուք չունե՞ք հաց: Դուք ունե՞ք բաժակ:
- Ես խոստում եմ: Դու չես լսում:
- Դու ցանկանում ես հաց: Ես չեմ ցանկանում հաց:
- Նրանք չունեն տուն: Մենք ունենք տուն և մեքենա:
- Նրանք չունեն՞ տուն: Ոչ, նրանք չունեն տուն:
- Դուք հանգստանու՞մ եք: Այո, մենք հանգստանում ենք:
- Նա ավտոբուս ունի՞: Ոչ, նա չունի ավտոբուս:
- Ես ունեմ մեծ շուն: Դու չունես մեծ շուն: Դու ունես փոքր շուն:
- Սա փողո՞ց է: Այո, սա փողոց է: Սա մեծ փողոց է: Սա փոքր փողոց չէ:

16. Հյուրանոցում կա ռուս կին: Ավտոբուսում չկա ռուս կին:
17. Վոլգան Հայաստանում է: Ոչ, Վոլգան Հայաստանում չէ:
18. Դրսում ցուրտ է: Այո, դրսում ցուրտ է:
19. Դու հոգնած ես: Ոչ, ես հոգնած չեմ:
20. Նա հայ է: Ոչ, նա հայ չէ: Նա ռուս է:
21. Նա տխուր է: Այո, նա տխուր է, բայց ես ուրախ եմ:
22. Աղվեսի վկան իր պոչն է:
23. Ագռավը սև է:
24. Տիեզերքը մեծ է:
25. Աղվեսը մրսում է:

4. Translate sentences into Armenian

1. There is a car. _____
2. There is no dog. _____
3. There is a hotel. _____
4. You do not have water. _____
5. You are cold. _____
6. How are you? _____
7. I am fine. Thank you! _____
8. I am hurry. _____
9. Thank you Armen. _____
10. Good bye Susan. _____
11. They do not have gold. _____
12. I repeat slowly. _____
13. They do not repeat. _____
14. She goes to store. _____
15. Gold is expensive. _____

5. Translate the following sentences into Armenian.

1. You do not have water. _____
2. She has a tour guide. _____
3. I have a sock. _____
4. We have a doctor. _____
5. You (pl.) have a house. _____

Դաս Հինգերորդ

This, That and the Other One

There are two sets of demonstrative pronouns in Armenian. The first set of pronouns are այս, այդ and այն.

Այս	Այդ	Այն
This	That	That (over there)

These pronouns are always used with a noun that they refer to.
For instance:

- 1) Այս ավտոբուսը մեծ է:
This bus is large.
- 2) Այդ գուլպան փոքր է:
That sock is small.
- 3) Այն շապիկը հին է:
The other shirt (the one over there) is old.

The above demonstrative pronouns can be used with both singular and plural nouns.

- 1) Այս գոտին երկար է:
This belt is long.
- 2) Այս գոտիները երկար են:
These belts are long.

Nouns used with demonstrative pronouns above always have definite article (See Lesson 8).

The second set of demonstrative pronouns is սա and դա which are used as nouns.

Սա	Դա	Այն մեկը
This (one)	That (one)	The other one

- 1) Սա ավտոբուս է:
This is a bus.
- 2) Դա գոտի է:
That is a belt.
- 3) Այն մեկը շիշ է:
The other one is a bottle.

These demonstrative pronouns have different forms for singular and plural nouns.

սա - this	դա - that	այն մեկը - the other one
սրանք - these	դրանք - those	այն մյուսները - the other ones

Examples:

Այն մեկը գիրք է:	The other one is a book.
Այն մյուսները վերաբերվում են:	The other ones are coats.
Այն մեկը բաժա՞կ է:	Is the other one a cup?
Ոչ, այն մեկը խնձոր է:	No, the other one is an apple.
Սա խնձոր է:	This is an apple.
Իսկ դա տանձ է:	And that is a pear.
Սա տուն է, իսկ դա խանութ է:	This is a house and that is a store.

Look at the dialogue below to observe the uses of the singular and plural of these demonstrative pronouns:

Սա ի՞նչ է: What is this?	Սա մատիտ է: This is a pencil.
Իսկ սա ի՞նչ է: And what is this?	Դա գիրք է: That is a book.
Դա ի՞նչ է: What is that?	Սա գոտի է: This is a belt.
Սրանք ի՞նչ են: What are these?	Դրանք շապիկներ են: Those are shirts.
Սա կոշիկ չէ: This is not a shoe.	Այո, դա կոշիկ չէ: Yes, that is not a shoe.
Դա հա՞ց է: Is that bread?	Այո, սա հաց է: Yes, this is bread.

**DIALOGUE: ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ և ՀՈԳՈՒՍՏ /
PROFESSIONS AND ARTICLES OF CLOTHING**

Ես զբոսավար եմ:	Yes zbosavar em.	I am a tour guide.
Նա լավ բժիշկ է:	Na lav bzhishk e.	S/he is a good doctor.

Դու վարորդ ես:	Du varord es.	You are a driver.
Նա թարգմանիչ է:	Na t'argmanich e.	S/he is a translator.
Նրանք ուրախ ձեռներեցներ են:	Nrank` urakh dzernerets`ner en.	They are happy businessmen/businesswomen.
Մենք բանվորներ ենք: Մենք հոգնած ենք:	Menk` banvorner enk`. Menk` hognats enk`.	We workers. We are tired.
Դու ոստիկան ես:	Du vostikan es.	You are a policeman/policewoman.
Ես ունեմ փողկապ:	Yes unem poghkap.	I have a tie.
Նա ունի սվիտր:	Na uni svitr.	S/he has a sweater.
Դու ունես ձեռնոցներ:	Du unes dzer`nots`ner.	You have gloves.
Նա ունի գլխարկ:	Na uni glkhark.	He has a hat.
Նրանք ունեն կոշիկներ:	Nrank` unen koshikner.	They have shoes.
Մենք ունենք շապիկներ:	Menk` unenk` shapikner.	We have shirts.
Դու ունես գոտի:	Du unes goti.	You have a belt.

New Words

Professions		Articles of Clothing	
ուսուցիչ	teacher	զուլպա	sock
վարորդ	driver	շապիկ	shirt
զբոսավար	tour guide	գլխարկ	hat
ձեռներեց	businessman	ձեռնոց	glove
բանվոր	worker	կոշիկ	shoe
բժիշկ	doctor	սվիտր	sweater
ոստիկան	policeman/policewoman	գոտի	belt
թարգմանիչ	translator	փողկապ	tie

Վարժություններ / *Exercises*

1. Writing practice. Copy the following extract from a poem by Hamo Sahyan (1914-1993), an Armenian poet. Do not worry about understanding the content at this stage.

Պապը
Իմ պապը տնկել է
Մեր գյուղի շիվերը,
Իմ պապը պայտել է
Մեր գյուղի ձիերը:
Իմ պապը մեր գյուղի
Պատերը շարել է
Եվ բոլոր կամերը
Մեն-մենակ քարել է:
Ջրել է իր այգին
Ու մարգը բահել է
Եվ արդար քրտինքով
Իր տունը պահել է:

2. Writing practice. Copy the following extract from a poem by Yeghishe Charents (1897-1937), an Armenian poet. Do not worry about understanding the content at this stage.

Անվերնագիր

Իմ մահվան օրը կիջնի լռություն,
Ծանր կնստի քաղաքի վրա,
Ինչպես ամպ մթին կամ հին տրտմություն
Կամ լուր աղետի՝ թերթերում գրած:

Ծանոթ կնոջ պես այրի կամ դժբախտ,
Բարեկամուհու նման տխրատեսք,
Լուրը կշրջի փողոցները նախ,
Ապա կմտնի դուռ-դարպասից ներս ...

3. Read the first text then add the missing words to the second one below.

Նա ձեռներեց է: Նա ունի հյուրանոց:
Ես ունեմ կոշիկ: Ես չունեմ ձեռնոց:
Նա զբոսավար է: Նա խոսում է:
Մենք հիվանդ ենք:
Դու ունես ջուր, բայց չունես բաժակ:
Աշտոը լավ թարգմանիչ է: Նա զբոսավար չէ:
Տուփում կա բաժակ: Տուփում չկա ձեռնոց:

Նա ձեռներեց է: Նա ունի _____:
Ես ունեմ կոշիկ: Ես _____ ձեռնոց:
Նա _____ է: Նա խոսում է:
Մենք _____ ենք:
_____ ունես ջուր, բայց չունես բաժակ:
Աշտոը լավ թարգմանիչ է: Նա զբոսավար _____:

Տուփում կա բաժակ: _____ չկա ձեռնոց:

4. Translate the sentences below into English.

1. Դրսում ցուրտ է:
2. Ինչպե՞ս էք: Ես վատ եմ զգում:
3. Իսկ դու՞ ինչպես ես: Ոչինչ, կամաց-կամաց:
4. Խանութում չկան գրիչներ:
5. Նունեն ծառավ է:
6. Արմենը և Արմանը քայլում են:
7. Էջմիածնում ցուրտ է:
8. Մա հաց է:
9. Դու մըսու՞մ ես: Ոչ, ես չեմ մըսում:
10. Նա խանութում աշխատու՞մ է: Այո, նա խանութում աշխատում է:
11. Դու ունես տղա և քույր:
12. Նա չունի ատամ: Դու ունես ատամ:
13. Այն շունը ոտք չունի:
14. Այս հյուրանոցը մեծ է:
15. Այդ խնձորը փոքր է:
16. Դա խնձոր չէ:
17. Ագռավի ճուտը սև է:
18. Աղվեսի պոչը դեղին է:

5. Translate these sentences into Armenian.

1. These are pencils. _____
2. Those dogs have no house. _____
3. This is a car. _____
4. Those are belts. _____
5. These are pens. _____
6. The other one is a boy. _____
7. Thank you, this is my shirt. _____
8. Are you hungry? _____
9. No, I am not hungry. I am thirsty. _____
10. Are they laughing in the hotel? _____
11. You (plural) are ill. _____
12. Are you a businessman? Yes, I am a businessman. _____
13. She has a tour guide. _____
14. I have a sock. _____
15. There is no translator. _____
16. There is a doctor. _____
17. There is a businessman. _____
18. There is no translator. _____
19. Is there a translator at the hotel? _____
20. Is there a doctor in Gyumri? _____

6. Choose the grammatically correct sentence.

ա/

1. Անահիտը ուրախ աղջիկ եմ:
2. Անահիտը ուրախ աղջիկ է:
3. Անահիտը ուրախ:

բ/

1. Արագած բարձր լեռ:
2. Արագածը բարձր լեռ:
3. Արագածը բարձր լեռ է:

գ/

1. Դուք ունեք շատ մատիտներ:
2. Դուք ունեն շատ մատիտներ:
3. Դուք ունես շատ մատիտներ:

7. Read the sentences and place the right auxiliary verbs.

1. Երևանը մեծ քաղաք: 2. Երևանը հին քաղաք: 3. Ես ապրում Երևանում: 4. Իմ տղան ապրում Երևանում: 5. Դուք Երևանում աշխատում: 6. Իսկ մենք քայլում Երևանում: 7. Մենք աշխատում Երևանում: 8. Մենք աշխատում Փարիզում:

Դաս Վեցերորդ

Present Continuous Tense

As we know, Armenian verbs are formed from two parts – the verb root and the -ել or -ալ infinitive ending. To form the present simple tense we replace the infinitive ending with -ում and add the corresponding form of the auxiliary verb լինել - “to be.”

For instance:

Ուտել – to eat		Կարդալ- to read	
ուտում եմ	ուտում ենք	կարդում եմ	կարդում ենք
ուտում ես	ուտում եք	կարդում ես	կարդում եք
ուտում է	ուտում են	կարդում է	կարդում են

1) Նրանք ամեն օր ուտում են ձուկ:
They eat fish everyday.

2) Հիմա մենք կարդում ենք Աստվածաշունչը:
Now we are reading the Bible.

3) Դուք հիմա չեք գնում վարունգ:
Now you are not buying cucumbers.

In Armenian there is no difference between the present continuous and the simple present. Thus the sentence “Ես գնում եմ տուն:” can be translated either as “I go home” or “I am going home.” The exact meaning is conveyed by the context.

Here are ten verbs that are very often used in daily conversation:

տանել	to carry	բերել	to bring
ուտել	to eat	վերցնել	to take
սիրել	to like/love	անել	to do
բացել	to open	փակել	to close
նստել	to sit down	կանգնել	to stand up, to stop

All of these verbs are declined in the same way as regular verbs declined in present simple. The structures are the same for all forms: the affirmative, the negative and the interrogative. Below the verb գնալ - “to go” is declined.

Affirmative	Negative	Interrogative
Ես գնում եմ	Ես չեմ գնում	Ես գնու՞մ եմ

Դու գնում ես	Դու չես գնում	Դու գնում Ես
Նա գնում է	Նա չի գնում	Նա գնում Ե
Մենք գնում ենք	Մենք չենք գնում	Մենք գնում Ենք
Դուք գնում եք	Դուք չեք գնում	Դուք գնում Եք
Նրանք գնում են	Նրանք չեն գնում	Նրանք գնում Են

As stated above, in Armenian the present simple and the present continuous have the same grammatical structure. Whether a given sentence is in present simple or present continuous often depends only on the context. Words and expressions such as այս պահին - “at this moment”, այժմ - “now” and հիմա - “now” signal that the sentence is in present continuous. Compare:

Այս պահին նրանք գնում են Գյումրի:	At this moment they are going to Gyumri.
Ամեն կիրակի նրանք գնում են Գյումրի:	Every Sunday they go to Gyumri.
Հիմա ես խնձոր չեմ ուտում:	At this moment I am not eating an apple.
Ես երբեք խնձոր չեմ ուտում:	I never eat and apple.

3 Irregular Present Tense Verbs

There are three verbs in Armenian which form their present tense by adding the ending -իս to their infinitive forms. These verbs are գալ - “to come”, տալ - “to give”, and լալ - “to cry”. Below are two examples. Լալ follows the exact same structure as the other two.

Գալ-to come		Տալ- to give	
Ես գալիս եմ	մենք գալիս ենք	Ես տալիս եմ	մենք տալիս ենք
դու գալիս ես	դուք գալիս եք	դու տալիս ես	դուք տալիս եք
նա գալիս է	նրանք գալիս են	նա տալիս է	նրանք տալիս են

Days of the Week

երկուշաբթի	Monday
երեքշաբթի	Tuesday
չորեքշաբթի	Wednesday

հինգշաբթի	Thursday
ուրբաթ	Friday
շաբաթ	Saturday
կիրակի	Sunday

DIALOGUE: ԻՆՉՊԵ՛Ս ԵՍ ՔԵՉ ԶԳՈՒՄ / HOW DO YOU FEEL

_ Ինչպե՛ս ես:	Inchpes es?	How are you?
_ Ես լավ չեմ: Գլուխս ցավում է:	Yes lav chem. Glukhs ts`avum e.	I am not well. I have a headache.
_ Բժշկի գնացե՛լ ես:	Bzhshki gnats`el es?	Have you visited a doctor?
_ Այո, նա դեղատոմս գրեց:	Ayo, na degatomsoms grets`.	Yes. He made a prescription.
_ Ի՞նչ դեղ է բժիշկը նշանակել:	Inch degh e bzhishka` nshanakel?	What medicine has the doctor prescribed?
_ Նա ցավազրկող է նշանակել:	Na ts`avazrkogh e nshanakel.	He has prescribed a painkiller.
_ Միայն գլուխդ է ցավում:	Miayn glukhd e ts`avum?	Is it only your head that hurts?
_ Ոչ, ցավում է նաև ատամս:	Voch, ts`avum e nayeve atams.	No. I also have toothache.
_ Բեզ պետք է հանգստանալ:	K`ez petk e hangstanal.	You need to rest.
_ Իսկ դու ինչպե՛ս ես:	Isk du inchpes es?	And how are you?
_ Ես լավ եմ: Բայց ես գլխապտույտ ունեմ:	Yes lav em. Bayts yes glkhaptuyt unem.	I am well. But I have dizziness.
_ Մի րոտ արագ է աշխատում:	Sirts arag e ashkhatum.	My heart beats fast.
_ Ցավում եմ: Քեզ առողջություն եմ մաղթում:	Ts`avum em. K`ez ar`oghjut`yun em maght`um.	I am sorry to hear that. Get healthy!

New Words

գլուխ	head	աչք	eye
քիթ	nose	բերան	mouth
ատամ	tooth	ականջ	ear
ոտք	foot	ձեռք	hand
մատ	finger	եղունգ	nail
մազ	hair	մեջք	back

ցավալ	to hurt, to ache	հանգստանալ	to rest
զլխապտույտ	dizziness	առողջություն	health
մաղթել	wish	ցավազրկող	painkiller
սիրտ	heart	արագ	fast

Here are some more words to express needs which use the verb to be (լինել):

Ես ...

I am ...

ծարավ եմ

thirsty

սոված եմ

hungry

հոգնած եմ

tired

մրսում եմ

cold

շոգում եմ

hot

վատ եմ զգում

I feel bad

Վարժություններ / *Exercises*

1. Copy the following poem by Hovhannes Shiraz (1914-1984), a prominent Armenian poet. At this stage do not worry about translating the poem, simply practice the script.

ԻՄ ՍՈՒՐԲ ՀԱՅՐԵՆԻՔ

Իմ սուրբ հայրենիք, դու սրտիս մեջ ես,
Դու սրտիս մեջ ես, ոչ լեզվիս վրա,
Իմ սրտի միջից, թե սիրտս ճեղքես՝
Դրոշիդ բոցը պիտի հուրհրա:
Չեմ ուզում գոռալ իմ սիրտ մասին,
Սակայն, իմացիր, հայրենիք իմ մեծ,
Քեզ հարյուր տեղով խոցեց թշնամին,
Բայց հազար տեղով իմ սիրտը խոցվեց:
Ես ամբողջովին քոնն եմ, հայրենիք,
Եվ մոմի նման, ճամփեքիդ վրա
Քո փառքի համար թե մի օր վառվեմ,
Մոխրաբիծ անգամ ինձնից չի մնա:

2. Read the sentences and use the underlined verbs in present continuous/present simple form.

1. Նա միշտ ասում է, որ հիվանդ լինել: 2. Հիմա ես հասկանալ: 3. Ամեն օր նա գալ Գյումրիից և աշխատել Երևանում: 4. Ես ցանկանալ մեքենա ունենալ: 5. Նրանք չունենալ մեքենա: 6. Դուք ի՞նչ տանել: 7. Նա ի՞նչ բերել: 8. Նա բերել համակարգիչ: 9. Հիմա ես չուտել հաց, բայց խմել ջուր: 10. Այս պահին դու ինչ անել:

3. Translate following sentences into English. Use the box of days of the week if necessary.

1. Ամեն երկուշաբթի ես գնում եմ Գյումրի: 2. Դու ամեն երեքշաբթի խմում ես գինի: 3. Ամեն չորեքշաբթի նա գալիս է Երևան: 4. Ամեն հինգշաբթի մենք ուտում ենք խնձոր: 5. Ամեն ուրբաթ դուք բերում եք շապիկ: 6. Ամեն շաբաթ դուք վերցնում եք գլխարկ: 7. Ամեն կիրակի նրանք տեսնում են շուն: 8. Հիմա հասկանում ես: 9. Նրանք հիմա հանգստանում են: 10. Դուք հիմա ցանկանում եք ուտել: 11. Այո, մենք հիմա ցանկանում ենք ուտել: 12. Նա հիմա լսում է: 13. Ի՞նչ է հիմա նա անում: 14. Այս պահին նա ոչինչ չի անում: 15. Ի՞նչ ես դու հիմա անում: 16. Հիմա ես գալիս եմ տուն: 17. Այս տանն ապրում է Շառլ Ազնավուրը: 18. Այդ խնձորն իմն է: 19. Այն խանութում կա մեծ շուն: 20. Սա ձեռք չէ, սա ոտք է: 21. Իմ ոտքը ցավում է: 22. Քո ոտքը ցավում է: Այո, իմ ոտքը ցավում է: 23. Ինչպե՞ս ես: Ես լավ եմ, բայց հոգնած եմ: 24. Դու շոգում ես: Ոչ, ես չեմ շոգում, բայց ծարավ եմ: 25. Քո ականջը ցավում է: Ոչ, իմ ականջը չի ցավում: 26. Ես չեմ մրսում, բայց սոված եմ: 27. Այն խանութում հաց կա: Այո, այն խանութում հաց կա: 28. Մեսրոպ Մաշտոցը սուրբ է: 29. Սիրտս ցավում է: 30. Նիկոլ Փաշինյանը սուրբ չէ:

4. Translate the following sentences into Armenian.

1. Now I understand you. 2. But she never understands me. 3. I love apples. 4. What are you doing? 5. I am taking bread. 6. At this moment, I do not see a dog. 7. Do you see a dog at this moment? 8. Do you hear a song? 9. I am drinking water. 10. My sister never drinks water. 11. My son says “Hello!”. 12. We do not eat meat.

5. Write the given words in the right order to form grammatically correct sentences. The first letter of the first word is capitalized. Right after the last word of the sentence a full stop sign “.” is placed.

1. ունի: մեծ, Կարենը, գնդակ
2. վրա, Սեդանի, կա: գիրք
3. է: Դրսում, ցուրտ, շատ
4. ունեմ, երկու, ձեռք: Ես
5. շատ, Նա, է: հոգնած
6. ցավում, գլուխը, է: Իմ
7. է: իմ, Սա ձեռքն, է:
8. Երևանում, է: շոգում, Աշոտը
9. չէ:, Նա սոված
10. չի, Նա, նա, մրսում, շոգում է:

6. Translate these sentences into English.

1. Սա իմ ականջն է: 2. Իսկ սա քո գլուխն է: 3. Այն տղան չունի ոտք: 4. Նա ունի մեծ քիթ: 5. Իմ ձեռքը ցավում է: 6. Քո ոտքը ցավում է: 7. Ոչ, իմ ոտքը չի ցավում: 8. Իմ գլուխը ցավում է: 9. Սա քո մազն է:

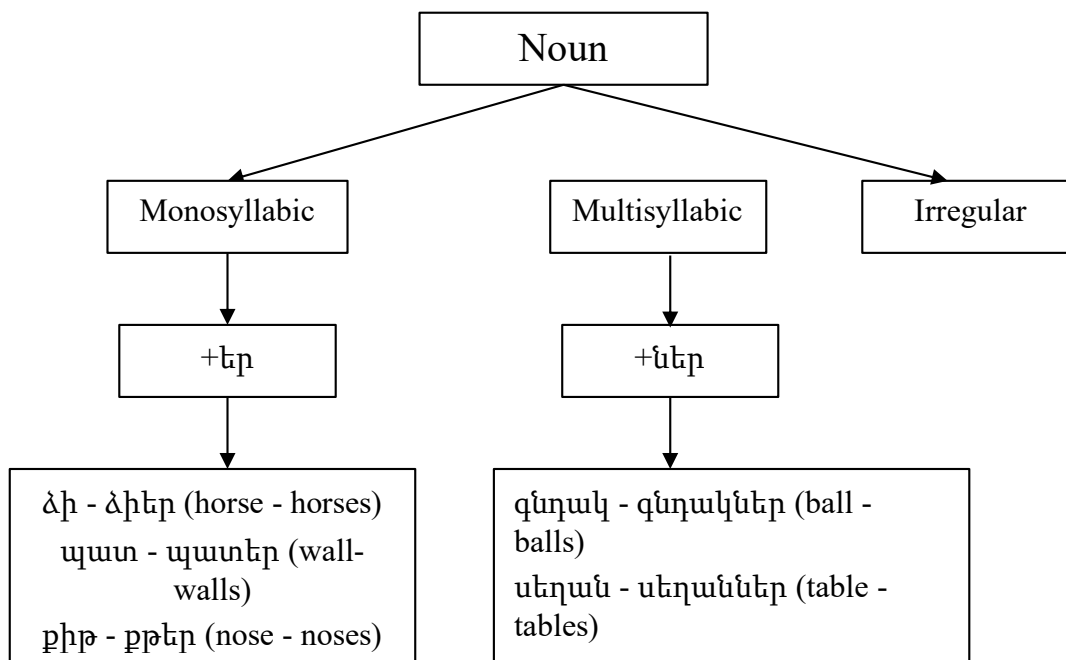
7. Translate these sentences into Armenian.

1. This is not a shoe. 2. This is a cup. 3. That is not a box, it is an apple. 4. The other one is not a bus, it is a house. 5. This house is large. 6. That house is small. 7. The other house is old. 8. Is the other house new? 9. No, the other house is old. 10. Is that house small? 11. Yes, this house is small. 12. Is the other house large? 13. Yes, the other house is large. 14. Isn't that a shoe? 15. No, this is not a shoe.

Դաս Յոթերորդ

Plurals

We have already used a few words in the plural, but so far we have worked mostly with singular nouns. Let us study the formation of plurals. The great majority of nouns form their plural by adding -ներ if the word is multi-syllabic, and -եր if they are monosyllabic. The chart below summarizes the formation of plurals.

There are a few irregular plurals, which are listed below:

<u>Noun in English</u>	<u>Noun in Armenian</u>	<u>Plural in Armenian</u>
human being	մարդ	մարդիկ
man	տղամարդ	տղամարդիկ
woman/wife	կին	կանայք
sheep	գառ	գառներ
bride	հարս	հարսներ
finger	մատ	մատներ

For example:

Հարսը գեղեցիկ է:

The bride is beautiful.

Հարսները գեղեցիկ են:

The brides are beautiful.

Կինը տալիս է տանձ:

The woman gives a pear.

Կանայք տալիս են տանձեր:

The women give pears.

DIALOGUE: ԸՆՏԱՆԻՔ / FAMILY

_ Սա իմ ընտանիքն է: Ես ունեմ հայր, մայր և երկու քույր:	Sa im a`ntanik`n e. yes unem hayr, mayr, yev erku k`uyr.	This is my family. I have a father, a mother and two sisters.
_ Դու ունե՞ս տատիկ:	Du unes tatik?	Do you have a grandmother?
_ Այո, ես ունեմ երկու տատիկ և մեկ պապիկ:	Ayo, yes unem erku tatik yev mek papik.	Yes, I have two grandmothers and one grandfather.
_ Ես էլ ունեմ ընտանիք: Ես ունեմ կին և երկու երեխա: Ես ունեմ երկու թոռնիկ:	Yes el unem a`ntanik` yes unem kin yev erku erekha yes unem erku tor`nik	I have a family too. I have a wife and two children. I have two grandchildren.
_ Ինչ է քո թոռնիկի անունը:	Inch e k`o tor`niki anuna`.	What is your grandchild's name?
_ Իմ մեծ թոռնիկի անունը Սամվել է:	Im mets t`or`niki anuna` Samvel e.	My elder grandchild's name is Samvel.
_ Դու հորեղբայր ունե՞ս:	Du horeghbayr unes?	Do you have an uncle?
_ Ոչ ես հորեղբայր չունեմ: Ես ունեմ հորաքույր և քեռի:	Voch yes horeghbayr chunem. Yes unem horak`uyr yev ker`i.	No, I do not have an uncle (father side). I have an aunt (mother side) and uncle (mother side).
_ Ես էլ ունեմ հորաքույր և քեռի: Ես ունեմ նաև հորեղբայր և մորաքույր:	Yes el unem horak`uyr yev k`er`i. Yes unem nayeve horeghbayr yev morak`uyr.	I also have an aunt (father side) and an uncle (mother side). I also have an uncle (father side) and aunt (mother side)

New Words

եղբայր	brother		թոռնիկ	grandchild
հայր	father		պապիկ	grandfather
մայր	mother		տատիկ	grandmother
քույր	sister		զարմիկ	cousine
հորեղբայր	uncle (father's brother)		հորաքույր	aunt (father's sister)
մորեղբայր	uncle (mother's brother)		մորաքույր	aunt (mother's sister)

Վարժություններ / *Exercises*

1. Make the following words plural.

1. նկար _____
2. շենք _____
3. ծնող _____
4. հեռախոս _____
5. կին _____
6. փողոց _____
7. տուն _____
8. մայր _____
9. եղբայր _____
10. ընտանիք _____
11. քույր _____
12. բժիշկ _____
13. վարորդ _____
14. երկուշաբթի _____
15. համակարգիչ _____
16. անուն _____
17. գիրք _____
18. երեխա _____
19. ընկեր _____
20. թուղթ _____

2. Reviewing the vocabulary. Translate the following words:

հայր		ձեռնոց		քամի	
եղբայր		կոշիկ		ծառ	
պապիկ		շապիկ		սեղան	
հորեղբայր		փողկապ		գրիչ	
զարմիկ		վերարկու		մարդ	
կին		գլխարկ		ջուր	

3. Make the underlined words plural. Make corresponding changes in the sentences.

1. Ես կարդում եմ այս գիրքը: _____
2. Բժիշկը գրուցում է տատիկի հետ: _____
3. Քամին տանում է դեղին տերևը: _____
4. Սենյակը շատ մեծ է: _____
5. Փողոցը շատ լայն է: _____

6. Քույրը խոսում է: _____
7. Հայրը բերում է խնձոր: _____
8. Պապիկը հանգստանում է: _____
9. Հորաքույրը լսում է երգ: _____
10. Ականջը կարմիր է: _____
11. Ձեռքը ցավում է: _____
12. Աչքը փակ է: _____
13. Բերանը բաց է: _____
14. Ատամը չի ցավում: _____
15. Քիթը մեծ է: _____
16. Նա տալիս է թուղթ: _____
17. Դու բերում ես երեխան: _____
18. Նրանք ունեն անուն: _____
19. Դուք վերցնում եք ծաղիկ: _____
20. Մաքրը գալիս է: _____

4. Change the form of the verb and write sentences in the present tense.

1. Մենք/ աշխատել/ հյուրանոցում:
2. Իմ շուն/ սիրել/ հաց:
3. Ես /չգնալ/ խանութ:
4. Նա /ուտել/ տանձ:
5. Դու / չխմել/ Ֆանտա:
6. Ամեն օր նրանք /խմել/ ջուր:
7. Ոչ մի օր դուք /չուտել/ միս:
8. Ամեն կիրակի նրանք /խմել/ գինի:
9. Հիմա ես /խոսել/ անգլերեն:
10. Այս պահին դուք /չլսել/ երգ:

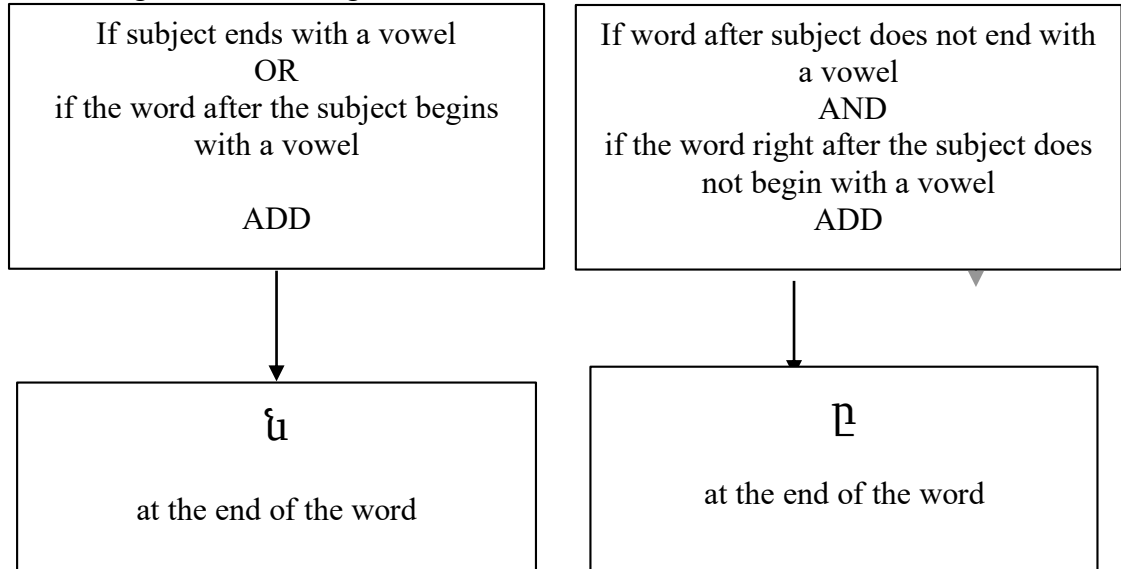
5. Put the verbs in the right form to get correct sentences in present simple

1. Արմենն (աշխատել) գործարանում: 2. Նա վարորդ (լինել): 3. Նա ամեն երկուշաբթի (գնալ) Վանաձոր, և այնտեղից (բերել) թարմ կաթ: 4. Ամեն երեքշաբթի նա (գալ)մեզ մոտ և իր հետ (բերել)..... երեխաներ: 5. Արմենն (ուտել) հաց և պանիր: 6. Նա (խմել) թարմ կաթ և ջուր: 7 Նա միշտ (անել) իր գործը:

Դաս Ութերորդ

The Definite Article

In Armenian to refer to a specific object, the definite article is used. The definite article is formed according to the following rule:

For example:

1) Մարդը քնում է:	But	Մարդն ուտում է:
The man is sleeping.		The man is eating.
2) Տղան գնում է դպրոց:		
The boy goes to school.		
3) Հիմա խանութը փակ է:	But	Հիմա խանութն ազատ է:
Now the store is closed.		Now the store is free.

Unlike English, in Armenian the definite article is also used with proper names.

- 1) Արթուրը գնում է դպրոց:
(The) Arthur goes to school.
- 2) Երևանը Հայաստանի մայրաքաղաքն է:
Yerevan is the capital city of Armenia.

The definite article is always used if a subject follows a possessive noun or pronoun. See Lesson 10 for possessive (Genitive) case.

- 1) Իմ տղան ինը տարեկան է:
My boy is nine years old.
- 2) Մեր շունը մեծ է:

Our dog is big.

In Armenian plural nouns can also acquire the definite article. For example:

- 1) Մեծ շներն ուտում են միս:
(The) big dogs eat meat.
- 2) Փոքր երեխաները վազում են:
(The) little children run.
- 3) Վարորդները քշում են մեքենաներ:
(The) drivers drive cars.

Indefinite Article

To refer to indefinite objects we simply omit the definite article.

- 1) Դու աղջիկ ունե՞ս:
Do you have a daughter?
- 2) Խնձոր ուտո՞ւմ ես:
Do you eat (any) apples?

But to translate English sentences that use the indefinite article “a/an” with the meaning of “some,” we use ինչ-որ, ինչ-որ մի or simply մի:

- 1) Ամեն օր ինչ-որ մի աղջիկ է գալիս մեր գրասենյակ:
A (some) girl comes to our office every day.
- 2) Ես ինչ-որ դեղատոմս ունեմ:
I have a (some) prescription.

To Like, To Want, To Wish

The verbs (սիրել, ուզենալ, ցանկանալ) are often used with the infinitive of other verbs.

սիրում եմ + infinitive = I like to _____

ուզում եմ + infinitive = I want to _____

ցանկանում եմ + infinitive = I wish to _____

Here are a few examples:

- 1) Ես չեմ սիրում ուշ արթնանալ:
I don't like waking up late.
- 2) Ես ուզում եմ լավ սովորել:
I want to study well.
- 3) Նա ցանկանում է գալ վաղը:
He wishes to come tomorrow.

**DIALOGUE: ԱԶԱՏ ԺԱՄԱՆԱԿ և ՄԻՐԵԼԻ ԶԲԱՂՄՈՒՆՔ /
FREE TIME AND HOBBIES**

_Դու շատ ես աշխատում:	Du shat es ashkhatum?	Do you work a lot?
_Այո, բայց ես շաբաթ և կիրակի օրերին ունենում եմ ազատ ժամանակ:	Ayo, bayts` yes shabat` yev kiraki orerin unenum em azat zhamanak.	Yes, but on Saturdays and Sundays I usually have free time.
_Ի՞նչ ես անում ազատ ժամանակ:	Inch es anum azat zhamanak?	What do you do when you are free?
_Շաբաթ օրերին կարդում եմ: Իսկ կիրակի օրերին հանգստանում եմ:	Shabat` orerin kardum em. Isk kiraki orerin hangstanum em.	On Saturdays I read. And on Sundays I rest.
_Ինչպե՞ս ես հանգստանում:	Inchpes es hangstanum?	How do you rest?
_Ես գնում եմ այգում զբոսնելու:	Yes tatikis het gnum em aygum zbosnelu.	I go for a walk in the park.
_Ամեն կիրակի գնում ես զբոսնելու՞:	Amen kiraki gnum es zbosnelu?	Do you go for a a walk every Sunday?
_Ոչ: Հաճախ ընկերներիս հետ գնում եմ լողավազան: Իսկ դու ազատ ժամանակ ունենո՞ւմ ես:	Voch. Hatshakh a`nkerneris het gnum em loghavazan. Isk du azat zhamanak unenum es?	No. Often I go to pool with my friends. And do you get to have free time?
_Այո, շատ ազատ ժամանակ ունեմ:	Ayo, shat azat zhamanak unem.	Yes, I have a lot of free time.
_Ի՞նչ ես անում ազատ ժամանակ:	Inch es anum azat zhamanak.	What do you do when you are free?
_Իմ սիրելի զբաղմունքը հեծանիվ քշելն է: Ազատ ժամանակ հեծանիվ եմ քշում:	Im sireli zbaghmunk`a` hetsaniv k`sheln e. Azat zhamanak hetsaniv em k`shum.	My hobby is to ride bicycle. I ride bicycle when I am free.
_Ուրիշ ի՞նչ սիրելի զբաղմունք ունես:	Urish inch sireli zbaghmunk` unes?	What other hobbies do you have?
_Միտում եմ դաշնամուր նվագել:	Sirum em dashnamur nvagel.	I love to play the piano.

New Words

շատ	Much	լողավազան	swimming pool
քիչ	Little	սիրելի զբաղմունք	beloved occupation, hobby
աշխատել	Work	հեծանիվ	bicycle
բայց	but	հեծանիվ քշել	ride bicycle
իսկ	and/while/but	դաշնամուր	piano

ազատ	free	նվագել	play (a musical instrument)
զբաղված	busy	հաճախ	frequently
ժամանակ	time	ուրիշ	different, another
զրոսնել	walk around	ուրիշ ի՞նչ	what else?

Վարժություններ / *Exercises*

1. Translate the following sentences into English.

1. Նա վերցնում է այս մատիտը:
2. Դու չես սիրում զրուցել:
3. Նա չի ուզում մրսել:
4. Նրանք ուզում են գալ Հայաստան:
5. Քո ձեռքը ցավո՞ւմ է:
6. Մենք սիրում ենք սովորել:
7. Այս սեղանը մեծ է: Իսկ այդ աթոռը փոքր է:
8. Արմենը քո զարմիկն է:
9. Նա զարմիկ չունի: Նա եղբայներ ունի:
10. Անահիտը քեզ դուր է գալիս:
11. Ես շատ եմ սիրում քնել:
12. Երևանում շատ շոգ է: Երեխան շոգում է: Երեխան չի մրսում:
13. Մենք զրուցում ենք: Մենք չենք հանգստանում:
14. Վարդանը նվագում է դաշնամուր: Նա շատ է սիրում նվագել: Բայց հիմա նա չի ուզում նվագել:
15. Ես գալիս եմ:
16. Չի կարելի ուտել ինը ձու:
17. Կարելի է բացել դռները:
18. Նա սիրում է բացել տուփերը:
19. Կարելի է կանգնել, չի կարելի նստել:
20. Չի կարելի վերցնել իմ փողկապը:
21. Կարելի է վերցնել քո գուլպան:
22. Նա ունի տասը մատ:
23. Դու ունես տասն ատամ:
24. Նա ունի երկու աչք և մեկ բերան:
25. Մենք գլխապտույտ ունենք:

2. Translate the following sentences into Armenian.

1. My mother is ill. She has a headache.
2. We have a car. Now we are going to hospital.
3. The doctor is a man. He has a big nose and big ears.

4. A woman comes to our office every day. She sings a song and goes.
5. I see a big dog and a small cat.
6. My brother does not have a small box in our office.
7. You like to ride bicycle, but you do not.
8. They frequently play the piano.
9. What else do you want?
10. You work little and walk around a lot.
11. She has an uncle and a brother, but does not have a cousin.
12. These are old gloves and those are new ties.
13. This tree is mine, that tree is yours.
14. We frequently listen to a song.
15. Brides are beautiful.
16. My sister is your mother.
17. Your grandchild is my father.
18. My aunt is your sister.
19. You have five brothers and two grandfathers.
20. They have no brothers and sisters.
21. We do not have dizziness.
22. The doctor does now write a prescription.
23. The raven's buck is precious for its mother.
24. You get a higher salary. It is unjust.
25. It is hailing.

3. Write auxiliary verbs in the blanks to form grammatically correct affirmative sentences.

1. Ամեն օր դու զանգում
2. Քո մայրը գեղեցիկ
3. Այս փողկապը գեղեցիկ
4. Մոսկվան մեծ քաղաք
5. Ես լսում
6. Դու ցանկանում
7. Նա գնում
8. Մենք հանգստանում
9. Դրսում շատ ցուրտ
10. Դուք ասում
11. Նրանք հիվանդ
12. Քո հայրն ուսուցիչ
13. Մենք մրսում
14. Դուք շտապում
15. Նրանք աշխատում

4. Translate the demonstrative pronouns in the brackets.

1. (this) սվիտրը գեղեցիկ է:
2. (that) ձեռնոցը թանկ է:
3. (the other one) գուլպան փոքր է:
4. (this) մեծ շապիկ է:
5. (that) կապույտ կոշիկ է:
6. (the other one) գեղեցիկ փողկապ է:

5. Make the plurals of the following nouns.

1. տղամարդ, 2. ձի, 3. հայր, 4. քույր, 5. գառ, 6. հարս, 7. մատ, 8. քաղաք, 9. մայրաքաղաք, 10. կին, 11. գուլպա, 12. դեկ, 13. նկար, 14. սեղան, 15. թարգմանիչ, 16. ձեռներեց, 17. եղբայր, 18. երգ, 19. գլուխ, 20. ոտք

Դաս Իններորդ

Numerals

In Armenian there are three types of numerals:

1. Cardinal numbers - Those showing quantity
2. Ordinal numbers - Those showing order. Ordinal numbers are formed by adding -երորդ to the cardinal numeral.
3. Distributive numbers - Those showing distribution of something. Distributive numbers are formed by adding -ական to the word root of cardinal numbers.

1. Cardinal Numbers		2. Ordinal Numbers		3. Distributive Numbers	
զրո	zero				
մեկ	one	առաջին *exception*	first	մեկական	one to each
երկու	two	երկրորդ *exception*	second	երուական	two to each
երեք	three	երրորդ *exception*	third	երեքական	three to each
չորս	four	չորրորդ *exception*	fourth	չորսական	four to each
հինգ	five	հինգերորդ	fifth	հինգական	five to each
վեց	six	վեցերորդ	sixth	վեցական	six to each
յոթ	seven	յոթերորդ	seventh	յոթական	seven to each
ութ	eight	ութերորդ	eighth	ութական	eight to each
ինը	nine	իններորդ	ninth	իննական	nine to each
տասը	ten	տասներորդ	tenth	տասական	ten to each
քսան	twenty	քսաներորդ	twentieth	քսանական	twenty to to each
երեսուն	thirty	երեսուներորդ	thirtieth	երեսունակա ն	thirty to each
քառասուն	forty	քառասուներորդ	fortieth	քառասունակ ան	forty to each
հիսուն	fifty	հիսուներորդ	fiftieth	հիսունական	fifty to each
վաթսուն	sixty	վաթսուներորդ	sixtieth	վաթսունակա ն	sixty to each

յոթանասուն	seventy	յոթանասուներորդ	seventieth	յոթանասուն ական	seventy to each
ութսուն	eighty	ութսուներորդ	eightieth	ութսունակա ն	eighty to each
իննսուն	ninety	իննսուներորդ	nintieth	իննսունակա ն	ninety to each
հարյուր	hundred	հարյուրերորդ	hundredth	հարյուրակա ն	a hundred to to each
հազար	thousand	հազարերորդ	thousandth	հազարական	a thousand to to each
միլիոն	million	միլիոներորդ	millionth	միլիոնական	a million to each
միլիարդ	billion	միլիարդերորդ	billionth	միլիարդակա ն	a billion to each

In sentences numerals are placed before the object the numeral refers to.

Examples:

- 1) Ռուբենն ունի մեկ բանան:
Ruben has one banana.
- 2) Սա իմ առաջին նարինջն է:
This is my first orange
- 3) Ամեն օր տասն անգամ տեսնում եմ շուն:
I see a dog ten times a day.
- 4) Այսօր ես տասներորդ անգամ եմ տեսնում շուն:
This is the tenth time I see a dog today.
- 5) Դու ունես չորս եղբայր:
You have four brothers.
- 6) Գալիս է քո չորրորդ եղբայրը:
Your forth brother is coming.

The distributive of large numbers, such as hundred, thousand, million or billion, can be constructed making the first component of numbers distributive. For example:

- 1) Յուրաքանչյուրն ստացավ տասական հազար դոլար:
Everyone received 10 000 dollars.
- 2) Ես յուրաքանչյուրին տալիս եմ հարյուրական միլիոն դրամ:
I give hundred million drams to each.

One should not confuse the distributive numbers from adjectives formed by numerals by the suffix -ական:

- 1) 1950-ականների սկզբին մարդիկ աղքատ էին:
In the beginning of 1950s people were poor.
- 2) 2020-ականները լավ տարիներ են:
2020-s are good years.

To read numbers in Armenian simply read numbers from the highest order to digits exactly like you do in English. For example:

12435 - twelve thousand four hundred thirty-five - տասներկու երկու հազար չորս հարյուր երեսունհինգ

In Armenian numbers from 11-99 are written together as one word.

Unlike English numbers from 100 to 199 and 1000 to 1999 are read without the word “one.”

For example:

135 - հարյուր երեսունհինգ

1041 - հազար քառասունմեկ

3120 - երեք հազար հարյուր քսան

But

2015 - երկու հազար տասնհինգ

451 - չորս հարյուր հիսունմեկ

In modern Armenian, the numerals can sometimes be used as a noun. For example:

1) Չորրորդը շատ անսպասելի է:

The fourth one is very unexpected.

2) Յոթը լավ թիվ է:

Seven is a good number.

Mathematics Vocabulary

*	Անգամ	/	բաժանած
+	Գումարած	-	հանած
= հավասար է			

Measurements and Quantity

liter of	լիտր
kilogram	կիլոգրամ
gram	մեկ գրամ
kilometer	կիլոմետր
meter	մետր
santimeter	սանտիմետր
foot	ոտնաչափ
inch	դյույմ, մատնաչափ

year	տարի
month	ամիս
week	շաբաթ
day	օր
hour	ժամ
minute	րոպե
second	վայրկյան
a few	մի քանի
a little	մի քիչ
some	որոշ, մի քիչ

Examples:

- 1) Ամեն օր ես ուտում եմ մի քանի խնձոր:
Every day I eat a few apples.
- 2) Վարդանն ամեն օր մեկ ժամ կարդում է:
Vardan reads an hour every day.
- 3) Ալիկն Անուշին տալիս է մեկ բաժակ ջուր:
Alik gives Anush a cup of water.
- 4) Ամեն օր մենք ուտում ենք մեկ կիլոգրամ հաց:
Everyday we eat one kilo of bread.

DIALOGUE: ԵՂԱՆԱԿ / WEATHER

_ Այսօր ցուրտ է:	Aysor ts`urt e.	It is cold today.
_ Այո, այսօր ցուրտ է:	Ayo, aysor ts`urt e.	Yes, it is cold today.
_ Այսօր քամոտ օր է:	Aysor k`amot or e.	It is windy today.
_ Ոչ, այսօր քամոտ օր չէ: Բայց այսօր ցուրտ է:	Voch, aysor k`amot or che. Bayts` aysor ts`urt e. `	No, it is not windy today. But it is cold today.
_ Անձրև գալի՞ս է:	Andzrev e galis?	Is it raining?
_ Ոչ, այսօր ցուրտ է, բայց անձրև չի գալիս:	Voch, aysor ts`urt e, bayts` andzrev chi galis.	No, it is cold today, but it is not raining.
_ Դու սիրո՞ւմ ես ձյունը:	Du sirum es dzyuna`?	Do you like the snow?

_Այո, ես շատ եմ սիրում ձյունը: Ես սիրում եմ նաև անձրևը:	Ayo, yes shat em sirum dzyuna`. Yes sirum em naev andzreva`.	Yes, I love the snow very much. I also love the rain.
_Ես էլ եմ սիրում անձրևը, բայց ես չեմ սիրում կարկուտը:	Yes el em sirum andzreva`, bayts` yes chem sirum karkuta.	I also love the rain, but I do not like the hail.
_Լուսինն այսօր չի երևում: Երկինքն ամպամած է:	Lusinn aysor chi yerevum. Yerkink`n ampamats e.	The Moon is not visible today. The sky is cloudy.
_Այո, աստղերն էլ չեն երևում:	Ayo, astghern el chen yerevum.	Yes, the stars also are invisible.
_Ուզու՞մ ես գնալ գետի մոտ:	Uzum es gnal geti mot?	Do you want to go to the river?
_Ոչ, այսօր շատ անձրևոտ օր է:	Voch, aysor shat andzrevot or e.	No, it is too rainy today.
_Ուզու՞մ ես բարձրանալ սարը:	Uzum es bardzranal sara`?	Do you want to climb the mountain?
_Այո, այսօր քամի չկա, մառախուղ չկա, գնանք բարձրանանք լեռը:	Ayo, aysor k`ami chka, mar`akhugh chka, gnank` bardzranank` ler`a`.	Yes, there is no wind and no fog today. Lets go climb the mountain.

New Words

Weather Nouns	Weather Adjectives	Nature Nouns
ամպ – cloud	ամպամած – cloudy	երկինք – sky
քամի – wind	քամոտ – windy	արև - sun
ձյուն – snow	արևոտ – sunny	լուսին – moon
կարկուտ – hail	շոգ - hot	աստղ - star
անձրև-rain	ցուրտ – cold	գետ - river
մառախուղ – fog	անձրևոտ – rainy	լեռ, սար - mountain
խոնավ – humid	չոր – dry	լիճ -lake

Վարժություններ / *Exercises*

1. Read the following numbers in Armenian.

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 18, 20, 26, 30, 40, 43, 50, 60, 70, 77, 80, 81, 94, 100, 1000.

2. Read the following numbers in Armenian.

1. 24, 2. 111, 3. 236, 4. 879, 5. 1058, 6. 1915, 7. 451, 8. 1991, 9. 2008, 10. 1945, 11. 1961
12. 1918, 13. 2020, 14. 48962

3. Read these numbers in Armenian and write in numerals.

1. Վաթսուներեք, 2. հինգ, 3. վեց հարյուր քառասուն, 4. ինը հարյուր տասներեք, 5. յոթ հազար չորս հարյուր քսան, 6. քսան միլիոն, 7. տասնվեց միլիոն յոթ հարյուր հիսուն հազար մեկ, 8. հարյուր միլիոն, 9. քսաներեք, 10. տասնութ:

4. First write these numerals in Armenian and then form their cardinals.

	The number in Armenian	The Ordinal Number in Armenian
1. 11		
2. 1		
3. 2		
4. 32		
5. 24		
6. 301		
7. 428		
8. 5		
9. 1045		
10. 1939		

5. Choose the correct numeral from brackets and fill in the blanks.

- Ես արդեն _____ տարեկան եմ: Գոռը սովորում է _____ դասարանում (ութ, ութերորդ):
- Դու _____ անգամ ես Հայաստանում: Հայկն ունի _____ գնդակ (մեկ, առաջին):

3. Այսօր օգոստոսի _____ չէ: Օգոստոսը տարվա _____ ամիսն է: (ուր, ուրեքորդ):
4. _____ երգն ինձ շատ է դուր գալիս: Նա ընդամենը _____ երգ ունի (հինգ, հինգերորդ):
5. Նա ունի _____ ծաղիկ: _____ ծաղիկը լավը չէ (տասներկու, տասներկուերորդ):
6. Այն մարդն ունի _____ շուն: _____ շունը սպիտակ է (յոթ, յոթերորդ):
7. _____ կինը ռուս է: Մենյակում կա _____ կին (տասը, տասներորդ):
8. Իմ _____ վարորդը բարի է: Ես ունեմ _____ վարորդ (ինը, իններորդ):
9. Մենք տեսնում ենք _____ սար: _____ սարը մեծ է, իսկ _____ սարը փոքր է (երկու, երկրորդ, առաջին):
10. Երևանում ապրում է _____ մարդ (միլիոն, միլիոներորդ):

6. Read the following mathematical equation in Armenian with the help of the vocabulary above.

1) $2*4=8$	9) $124*21 = 2604$
2) $3+(8*3)=27$	10) $20*4=80$
3) $4+3=3+4$	11) $78/3=26$
4) $56-6=50$	12) $1470/3 = 490$
5) $50-43=7$	13) $3876-765=3111$
6) $8-9+23=22$	14) $679*444=301476$
7) $25*19=475$	15) $7653*78=596934$
8) $30-4=26$	

7. Fill in the blanks with the correct article.

1. Երևան _____ մեծ քաղաք է:
2. Սա Արտակի կոշիկ _____ է:
3. Բաֆֆին Գոհարի եղբայր _____ չէ:
4. Այդ գրիչ _____ Արշակինը չէ:
5. Այդ տղան իմ եղբայր _____ է:
6. Անահիտը Վարդանի կին _____ է:
7. Մեկ լիտր ջուր _____ թանկ է:
8. Սա մեր նոր սեղան _____ է:
9. Մեր տանը կա երկու նոր սեղան _____:
10. Անտառում կան շատ ծառեր _____:
11. Ոսկեվազ գյուղում չկա մեծ խանութ _____:
12. Օշական գյուղում չկա գործարան _____:

13. Գործարան _____ փակ է:
14. Այն աղջիկ _____ թարգմանիչ է, նա բժիշկ չէ:
15. Մենք գնում ենք նոր բնակարան _____:

Դաս Տասներորդ

Cases of Nouns

There are seven cases in Armenian. The names of the six cases are:

- A. Nominative
- B. Genitive
- C. Dative
- D. Accusative
- E. Ablative
- F. Instrumental
- G. Locative

Some linguists combine dative and accusative, yet others collapse both into genitive case.

Cases in Armenian help convey meanings that in English are typically conveyed via prepositions and/or postpositions.

The Nominative Case

The nominative case is the "default" case in Armenian. Subjects of sentences are placed in normative case. Any subject of a sentence, whether definite or indefinite, singular or plural is in the nominative case. Examples:

- 1) Մարդը քայլում է:
The man is walking.
- 2) Դու աղջիկ ունես:
You have a daughter.
- 3) Մեծ շներն ուտում են միս:
Big dogs are eating meat.

In these sentences Մարդը, Դու, and շներն are in normative case.

The Genitive Case

The genitive case is used to show possession. It's function is very similar to the functions of “’s” or “of” in English. It is important to memorize the way genitive case of nouns is formed, because the genitive form is used for building other cases.

Most words become genitive by simply adding the letter “ի” to their end.

- 1) Սա ուսուցչի գիրքն է:
This is the teacher's book.
- 2) Դա Արմանի գոտին է:
That is Arman's belt.

However, there are also many words that form genitives in a different way. These words can be grouped into six categories:

The 6 Irregular Declensions

Declension	1) ու	2) ոջ	3) վա	4) ո	5) ա	6) ության
Which Words?	words already ending in “ի”	words showing relationship	words showing time	words describing immediate family	certain words which have “ու” in the middle	All words which end with the suffix “ություն”
Examples	գինի - գինու wine – the wine’s	ընկեր – ընկերոջ friend – the friend’s	ժամ- ժամվա hour – the hour’s	հայր – հոր father- father’s	շուն – շան dog – the dog’s	պետություն - պետության state - the state’s

1) Below are commonly used nouns which take the “ ու ” declension (for more commonly used words which take this declension see Appendix):

որդի	son	որդու	the son’s
կենդանի	animal	կենդանու	the animal’s
քեռի	mother’s brother	քեռու	mother’s brother’s
ընկերուհի	girlfriend	ընկերուհու	the girlfriend’s
ուսուցչուհի	female teacher	ուսուցչուհու	the female teacher’s

1) Նունեի որդու անունը Հայկ է:
Noune’s son’s name is Haik.

In Armenian the ending “ուհի” is added to the noun to denote a female. For example: բժիշկ - doctor, բժշկուհի - female doctor, ընկեր - friend, ընկերուհի - female friend, մատուցող - waiter, մատուցողուհի - waitress etc. Like other words that end in “ի” such words receive the “ու” ending.

1) Դա բժշկուհու մեքենան է:
That is the female doctor’s car.

2) Below are commonly used nouns which take the “-ոջ” declension:

կին	wife/woman	կնոջ	the wife’s/woman’s
-----	------------	------	--------------------

քույր	Sister	քրոջ	the sister's
բուժքույր	Nurse	բուժքրոջ	the nurse's
աներ	a man's father-in-law	աներոջ	the father-in-law's
տալ	a woman's sister-in-law	տալոջ	the sister-in-law's

1) Նրա կնոջ անունը Արմինե է:
His wife's name is Armine.

3) Below are commonly used nouns which take the “վա” declension (for more commonly used words which take this declension see Appendix):

օր	Day	օրվա	the day's
այսօր	Today	այսօրվա	today's
վաղը	Tomorrow	վաղվա	tomorrow's
գիշեր	Night	գիշերվա	the night's
շաբաթ	Week	շաբաթվա	the week's
ամառ	Summer	ամառվա	the summer's
տարի	Year	տարվա	the year's

1) Այսօրվա եղանակը շատ լավն է:
Today's weather is very nice.

2) Վաղվա դասը դժվար է:
Tomorrow's class is interesting.

4) Below are commonly used nouns which take the “ն” declension. Notice that the change here is inside the word and not to its ending:

մայր	Mother	մոր	mother's
եղբայր	brother	եղբոր	brother's

1) Այսօր իմ հոր ծննդյան օրն է:
Today is my father's birthday.

2) Գարնան սկիզբը մարտի մեկն է:
The beginning of spring is March 1.

5) Below are commonly used nouns which take the “ա” declension. These words too undergo an internal change:

տուն	house	տան	the house's
------	-------	-----	-------------

անուն	name	անվան	the name's
դուռ	door	դռան	the door's
գարուն	spring	գարնան	the spring's
աշուն	fall	աշնան	the fall's
մանուկ	child	մանկան	the child's
աղջիկ	girl/daughter	աղջկա	the girl's

1) Այդ աղջկա անունը Նունե է:

That girl's name is Nune.

2) Ես սիրում եմ դռան գույնը:

I like the door's color.

6) Below are commonly used nouns which take the “նւթյան” declension.

նախադասություն	sentence	նախադասության	the sentence's
հյուրասիրություն	hospitality	հյուրասիրության	the hospitatlity's
պետություն	government	պետության	the government's

There is a general tendency to remove the last vowel from a word if you are adding another vowel to its end. This rule is not particular to the genitive case, but because we very often form this case by adding the vowel “ի” it does come into effect often.

մարմին	Body	մարմնի	the body's
ջուր	Water	ջրի	the water's
գլուխ	Head	գլխի	the head's

All plurals of nouns disregarded of the declension in singular have regular declension.

որդի	Որդու	որդիներ	որդիների
կենդանի	Կենդանու	կենդանիներ	կենդանիների
քույր	Քրոջ	քույրեր	քույրերի
աներ	Աներոջ	աներներ	աներների
օր	Օրվա	օրեր	օրերի
ամառ	Ամառվա	ամառներ	ամառների
եղբայր	Եղբոր	եղբայրներ	եղբայրների

մայր Մոր
պետություն Պետության

մայրեր մայրերի
պետություններ պետությունների

To convey the meanings of belonging to 1st person singular (mine) and 2nd person singular (yours) endings u and ր may be added to the noun in nominative case. For example: ‘my mother’ can be translated both as իմ մայրը and մայրս. Or ‘your house’ can be translated both as քո տունը and տունդ.

DIALOGUE: ԹՈՒՅԼՏՎՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՐՑՆԵԼԸ ԵՎ ԹՈՒՅԼԱՏՐԵԼԸ / ASKING FOR PERMISSION & GIVING PERMISSION

_ Բարև ձեզ, կարելի՞ է ներս գալ:	Barev dzez, kareli e ners gal?	Hi, may I come in?
_ Այո, կարելի է:	Ayo, kareli e.	Yes, you may.
_ Կարելի՞ է բաժակը վերցնել:	Kareli e bazhaka` verts`nel?	May I take the cup?
_ Ոչ, չի կարելի բաժակը վերցնել:	Voch, chi kareli bazhaka` verts`nel.	No, you may not take the cup.
_ Ես ուզում եմ ջուր խմել:	Yes uzum em jur khmel.	Kareli I want to drink water. May I
Կարելի՞ է ջուր վերցնել:	e jur verts`nel.	take some water?
_ Այո, իհարկե կարելի է:	Ayo, iharke kareli e.	Yes, of course you may.
_ Կարելի՞ է այստեղ ուտել:	Kareli e aystegh utel?	May I eat here? / Is it permitted to eat here?
_ Ոչ, այստեղ ուտել չի կարելի:	Voch, aystegh utel chi kareli.	No, it is not allowed to eat here.
_ Կարելի՞ է այս դռնով դուրս գալ:	Kareli e ays dr`nov durs gal?	Is it allowed to exit from this door?
_ Ոչ, այս դռնով դուրս գալ չի կարելի: Կարելի է դուրս գալ այն դռնով:	Voch, ays dr`nov durs gal chi kareli. Kareli e durs gal ayn dr`nov.	No, it is not allowed to exit from this door. It is allowed to exit from the other door.
_ Ես ցանկանում եմ ձեզ նվեր տալ: Կարելի՞ է:	Yes ts`ankanum em dzez nver tal. Kareli e?	I want to give you a gift. May I?
_ Այո, կարելի է:	Ayo, kareli e.	Yes, you may. Thank you!
Շնորհակալություն:	Shnorhakalutyun.	
_ Կարելի՞ է հարց տալ:	Kareli e harts` tal.	May I ask a question?
_ Այո, իհարկե: Հարցրեք:	Ayo, iharke. Harts`rek`.	Yes, of course. Ask!
_ Կարելի՞ է զանգել:	Kareli e zangel?	May I make a phone call?
_ Այո, կարելի է զանգել:	Ayo, kareli e zangel.	Yes, you may make a phone call.
_ Չի կարելի գողանալ:	Chi kareli goghanal.	Stealing is wrong.
_ Չի կարելի ստել:	Chi kareli stel.	Lying is wrong.

New Words

Կարելի՞ է ...	Is is allowed to ...	այստեղ	here
ներս գալ	come in	նվեր	gift
դուրս գալ	go out/come out	հարց	question
չի կարելի	it is not allowed	հարց տալ	ask a question
ուզենալ	to want	հարցնել	to ask
իհարկե	of course	զանգել	to make a phone call
գողանալ	to steal	ստել	to tell a lie

Վարժություններ / *Exercises*

1. Form the genitive case of the following words.

1. Հաց, 2. դաս, 3. ձեռք, 4. փողոց, 5. սար, 6. Երևան, 7. ոստիկան, 8. վարորդ, 9. կոշիկ, 10. ձեռնոց, 11. ծառ, 12. սեղան, 13. գլխարկ, 14. շապիկ, 15. հյուրանոց, 16. բաժակ, 17. ականջ, 18. մեջք, 19. ոտք, 10. խանութ:

2. Form the genitive case of the following words and then form sentences with them.

այսօր այսօրվա Այսօրվա դասը երկար է:

1. Գրիչ, 2. գինի, 3. մայր, 4. մեքենա, 5. ժամացույց, 6. ոսկի, 7. թուղթ, 8. կատու, 9. քաջություն, 10. աղջիկ, 11. մարդիկ, 12. մուկ, 13. աթոռ, 14. տերև, 15. ափսե, 16. տառ, 17. բառեր, 18. ընկեր, 19. քամի, 20. ամուսին, 21. երեխաներ, 22. խաղաղություն, 23. տուն, 24. խանութ:

3. Translate the following sentences into English. Use a dictionary if necessary.

1. Հյուրանոցի դուռը բաց է:
2. Բաժակի տերը ես եմ:
3. Փողոցի մեքենան իմն է:
4. Հրազդանի ձորը խորն է:
5. Կնոջ անունն Անահիտ է:
6. Իմ ընկերուհու տունը մեծ է:
7. Մեր որդու անունը Սուրեն չէ:
8. Ամառվա օրերը քիչ են:
9. Տարվա սկիզբն այսօր է:

10. Գիշերվա աշխատանքը դժվար է:
11. Նա ցանկանում է վերցնել գիրք:
12. Դու չես ցանկանում բերել խնձոր:
13. Ես չեմ սիրում գինի խմել:
14. Մենք սիրում ենք աշխատել գիշերը:
15. Դուք կարող եք ներս գալ:
16. Նրանք կարող են գալ իմ տուն:
17. Նրանք չեն կարող գնալ:
18. Ես չեմ կարող խոսել:
19. Ես չեմ ցանկանում դրամ տալ:
20. Նա չի ցանկանում լսել:

4. Translate the following sentences from English to Armenian.

1. The week's end is tomorrow.
2. Today's teacher is Suren.
3. This mountain's name is "Ararat".
4. The policeman's car is black.
5. The hand's pain does not end.
6. The start of the class is now.
7. People of Yerevan are kind.
8. The table's leg is long.
9. There is a fly on your back.
10. The tree's flower is blue.
11. Your body's friend is your soul's enemy.
12. My husband's driver is my sister's friend.
13. Her daughter's dog's name is Jimmy.
14. At the end of every year my friend's address changes.

5. Translate the following sentences into English.

1. Չի կարելի ստել:
2. Ես ուզում եմ հանգստանալ:
3. Չի կարելի աղմկել:
4. Լենան սիրում է ձմեռվա օրերը:
5. Արամի ձեռքը ցավում է:
6. Մենք չենք աղմկում:
7. Կարելի է ծխել: Ոչ, չի կարելի ծխել:
8. Բուժքրոջ որդին վարորդ է:
9. Կենդանու ոտքը ցավում է:
10. Գինու համը լավն է:
11. Ընկերոջ գրասենյակը մեծ է:
12. Պապիկի տունը հին է:
13. Օգոստոսն ամառվա ամիս է:
14. Բաժակի տերը մենք չենք:
15. Դուք գալիս եք եղբորս հյուրանոց:
16. Քո մոր հեռախոսը նոր է:
17. Տան դուռը մեծ է:

18. Երեխայի կոշիկը սև է:
19. Քո քրոջ երեխայի կոշիկը սև է:
20. Ուսուցչի ընկերուհու տան դուռը մեծ է:
21. Պապիկի ընկերոջ գինու համը լավն է:
22. Բուժքրոջ որդու գրասենյակի սեղանը մեծ չէ:
23. Պետության նախագահի անունն Արմեն է:
24. Այս բաժակի ջրի համը վատն է:
25. Սա ոստիկանի գլուխն է:

6. Follow the example and change the sentences.

Սա Տիգրանի վերաբերվում է: Տիգրանն ունի վերաբերվում:

1. Նրանք Աննայի ընկերներն են: 2. Այս մեքենան իմն է: 3. Այն տունը ձերն է: 4. Այս բանալին քոնն է: 5. Սա նրա գործն է: 6. Այդ տունը մերն է:

7. Finish the following sentences using the grammatical structures we learned today.

Կարելի՞ է _____ :
 Սահակն ուզում է _____ :
 Տատիկը սիրում է _____ :
 Այսօր ես ուզում եմ _____ :

8. Translate the following expressions into Armenian. Use dictionary if necessary.

1. The place of the water, 2. beginning of a sentence, 3. child's brother, 4. brother's child, 5. beginning of a week, 6. end of a week, 7. beginning of summer, 8. end of spring, 9. beginning of year, 10. end of year, 11. wife's name, 12. sister's dog, 13. door's color, 14. wine's price, 15. water's price, 16. policeman's hat, 17. driver's car, 18. mountain's place, 19. friend's name, 20. shoe's price.

9. Translate the following sentences.

1. Նրանք սկսում են աշխատել:
2. Հովհաննեսն աշխատում է գիշերը:
3. Նա չի պատասխանում իմ հարցին:
4. Երեխաները սիրում են երգեր լսել:
5. Գոռի համերգը սկսվում է ժամը չորսին:
6. Այսօր ես հանդիպում եմ ուսուցչի հետ:

10. Fill in the blanks by writing the words in brackets in their genitive form.

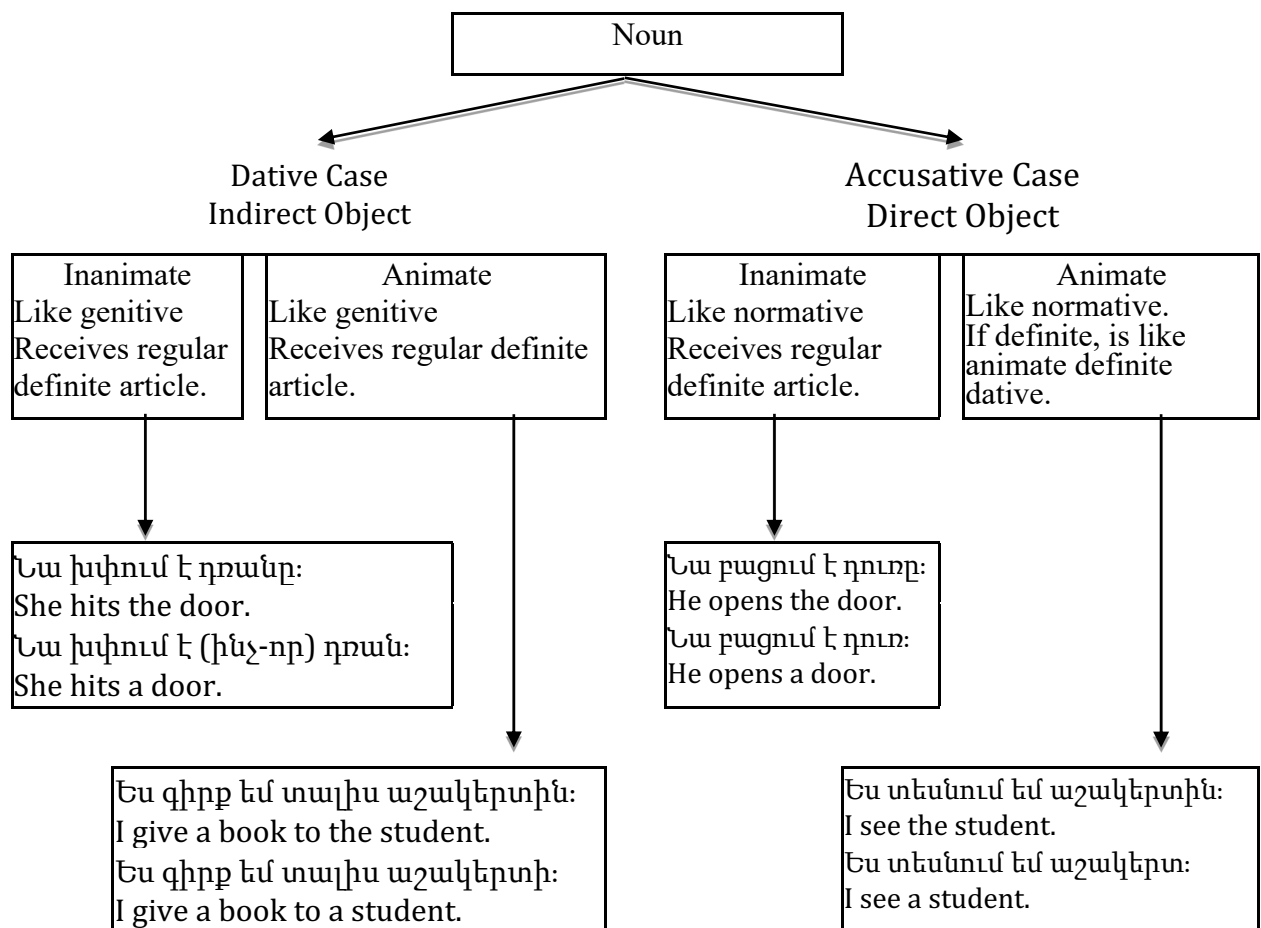
1. Սա _____ ընտանիքն է: (Լուսինե)
2. Նրա _____ անունը Արմինե է: (Կին)
3. _____ անունը Հայկ է: (Նունե, որդի)

Դաս Տասնմեկերորդ

The Dative and Accusative Cases

Sometimes these two cases are collapsed into genitive case. We will consider them separately. One reason for treating them separately is that nouns in these cases play different roles in sentences. Another reason is that personal pronouns in these cases have forms that are different from that of normative and genitive.

These cases are used with objects in a sentence. Indirect objects in sentences take dative, direct objects take accusative. The form of nouns in the dative case is the same as the genitive. The form of nouns in the accusative case is the same as the normative. But animate direct objects that refer to definite object acquire “-ին” ending. The chart below summarizes the roles and formation of these cases.

First lets discuss the dative case. Consider following sentences:

- 1) Երեխան նայում է պատին:
The child looks at the wall.
- 2) Մենք մոտենում ենք փողոցին:
We approach the street.
- 3) Դուք հետևում եք բժշկին:
You follow the doctor.

Think of “-ն” in “-ին” as a definite article that the noun in genitive receives. Compare the just mentioned sentences with the following:

- 1) Երեխան նայում է պատի:
The child looks at a wall.
- 2) Մենք մոտենում ենք փողոցի:
We approach to a street.
- 3) Դուք հետևում եք բժշկի:
You follow a doctor.

In these sentences պատի(ն), փողոցի(ն) and բժշկի(ն) are in dative case.

The following verbs take indirect objects, which stand in dative.

ծանոթացնել	to acquaint	նստել	to sit on
ծառայել	to serve	պառկել	to lie down
կարոտել	to miss	պատասխանել	to answer
հաղթել	to win	պատկանել	to belong
հավատալ	to believe	սիրահարվել	to fall in love
հարվածել	to hit, kick	վստահել	to trust
հետևել	to follow	օգնել	to help
մոտենալ	to approach	հնազանդվել	to obey
նայել	to look		

- 1) Նա միշտ օգնում է դպրոցին:
He always helps the school.
- 2) Մենք հնազանդվում ենք օրենքին:
We obey the law.

BUT

- 1) Նա միշտ օգնում է ինչ-որ դպրոցի:
He always helps some school.

- 2) Մենք հնազանդվում ենք ինչ-որ օրենքի:
We obey some law.

The rules of formation of the dative are not only for nouns with regular -ի declension. These rules work also for nouns with irregular genitive forms. Here are some examples:

- 1) Ես սիրում եմ իմ հորը:
I love my father.
2) Նա միշտ հավատում է իր կնոջը:
He always believes his wife.
3) Այս շենքը պատկանում է մարդկանց:
This building belongs to people.

The dative ending is used for adverbials of place like “on the wall” and “on the way,” and adverbials of time “at seven” “in January.”
Here are a few examples:

- 1) Նկարը պատին է:
The picture is on the wall.
2) Ես միշտ քնում եմ ճանապարհին:
I always sleep on the way.
3) Ինչ զանգու՞մ ես ժամը յոթին:
Are you calling me at seven?
4) Հունվարին ցուրտ է:
It is cold in January.

Let us turn to the accusative case. As indicated in the chart above nouns that have the role of direct objects stand in accusative case.

The following verbs take direct objects, which stand in accusative.

ստանալ	to receive	տեսնել	to see
սովորել	to study	վերցնել	to take
դնել	to put, to put down	տանել	carry, take away
սկսել	to begin	ավարտել	to finish
գրել	to write	ջնջել	to erase
վազել	to run	կառուցել	to build

Examples:

- 1) Նա սկսում է գործը:
She begins the work.
2) Դու չես սովորում դասը:
You do not learn the lesson.
3) Մենք չենք ստանում դրամ:

We do not receive money.
 4) Դուք տանում եք պայուսակ:
 You carry a bag.

Notice that the nouns գործը, դասը, դրամ, պայուսակ are in accusative although they have the form of the normative case. When the direct object is an animate object and definite, the word accepts the form of definite animate dative. Examples:

- 1) Դուք չեք տեսնում բժշկին:
 You do not see the doctor.
- 2) Նրանք չեն տանում երեխային:
 They do not carry the child.
- 3) Մենք ստանում ենք պատանդներին:
 We receive the hostages.

But

Whenever the direct object is an animate object and indefinite, the noun is in the normative case, not genitive unlike in dative case.

- 1) Դուք չեք տեսնում բժիշկ:
 You do not see a doctor.
- 2) Նրանք չեն տանում երեխա:
 They do not carry a child.
- 3) Մենք ստանում ենք պատանդներ:
 We receive some hostages.

DIALOGUE: ՄՐԳԵՐ, ԲԱՆՋԱՐԵՂԵՆՆԵՐ ԵՎ ՈՒՏԵՍՆԵՐ / FRUITS, VEGETABLES AND DISHES

_ Ի՞նչ է սա:	Inch e sa?	What is this?
_ Դա խնձոր է:	Da khndzor e.	That is an apple.
_ Իսկ ի՞նչ է սա:	Isk inch e sa?	And what is this?
_ Իսկ դա տանձ է:	Isk da tandz e.	And that is a pear.
_ Դու սիրո՞ւմ ես տանձ:	Du sirum es tandz?	Do you like pear?
_ Այո, ես սիրում եմ տանձ: Իսկ դու՞:	Ayo, yes sirum em dandz. Isk du?	Yes, I like pear. And you?
_ Ոչ, ես չեմ սիրում տանձ: Ես սիրում եմ գիլաս:	Voch, yes chem sirum dandz. Yes sirum em gilas.	No, I do not like pear. I like cherry.
_ Ես էլ եմ սիրում գիլաս: Իսկ դու ուտո՞ւմ ես սալոր:	Yes el em sirum gilas. Isk du utum es salor?	I also like cherry. And do you eat plum?
_ Այո, ես ուտում եմ սալոր: Բայց չեմ ուտում վարունգ:	Ayo, yes utum em salor. Bayts` chem utum varung.	Yes, I eat plum. But I do not eat cucumber.
_ Ես սիրում եմ վարունգ: Լոլիկ էլ եմ սիրում: Բայց չեմ սիրում սմբուկ:	Yes sirum em varung. Lolik el em sirum. Bayts chem sirum sbuk.	I love cucumber. I also love tomato. But I do not like eggplant.

Իսկ ես սիրում եմ սմբուկ:	Isk yes sirum em smbuk.	And I like eggplant.
Ես շատ եմ սիրում սոխ, սխտոր և կանաչիներ:	Yes shat em sirum sokh, skhtor yev kanachiner.	I love onion, garlic and greens very much.
Ես էլ: Ես սիրում եմ բորշ:	Yes el. Yes sirum em borsh.	Me too. I love borsch.
Ի՞նչ կա բորշի մեջ:	Inch ka borshi mej.	What is there in borsch.
Բորշը ապուր է: Բորշի մեջ կա կաղամբ, կարտոֆիլ, բազուկ, գազար, սոխ և միս:	Borsha apur e. Borshi mej ka kaghamb, kartofil, bazuk, gazar, sokh yev mis.	Borsch is a soup. There is cabbage, potato, beet, carrot, onion and meat in borsch.
Իսկ ես սիրում եմ խորոված:	Isk yes sirum em khorovats.	And I love barbeque.
Ես խորոված չեմ սիրում:	Yes khorovats chem sirum.	I do not love barbeque.
Ես սիրում եմ սպագետի:	Yes sirum em spageti.	I like spaghetti.

New Words

խնձոր	apple	կանաչի	greens
տանձ	pear	կարտոֆիլ	potato
զիլաս	cherry	բազուկ	beet
սալոր	plum	գազար	carrot
վարունգ	cucumber	միս	meat
լոլիկ	tomato	խորոված	barbaque
սմբուկ	eggplant	սպագետի	spaghetti
սոխ	onion	ապուր	soup
սխտոր	garlic		

Վարժություններ / *Exercises*

1. Translate the following sentences into English.

1. Դու ծառայում ես Հայաստանին:
2. Դու չե՞ս ծառայում Հայաստանին:
3. Ամեն օր նա հաղթում է Աշոտին:
4. Նա երբեք չի՞ հաղթում ուսուցչին:
5. Նա միշտ հավատում է հեռուստացույցին:
6. Մենք երբեք չենք հավատում ոստիկանին:
7. Դուք հետևում եք Քրիստոսին:

8. Նրանք չենք հետևում Քրիստոսին:
9. Դուք մեքենայի՞ն եք նայում:
10. Նրանք չեն պատասխանում հարցին:
11. Մենք ամեն երկուշաբթի նստում ենք հատակին:
12. Վարդանը միշտ պառկում է հատակին:
13. Ես օգնում եմ շանը:
14. Շունն օգնում է տիրոջը:
15. Շունը հնազանդվում է տիրոջը:
16. Մենք հնազանդվում ենք բժշկին:
17. Բարսեղյանն հաղթո՞ւմ է Յուվենտուսին:
18. Դուք հավատո՞ւմ եք Քրիստոսին:
19. Մենք չենք օգնում վարորդներին:
20. Չի կարելի պառկել սեղանին:
21. Չի կարելի վստահել Արմենին:
22. Նա չի կարող օգնել Լիլիթին:
23. Ես ցանկանում եմ հաղթել Գոհարին:
24. Մենք չենք կարոտել Արսենին:
25. Դու ցանկանում ես պատասխանել Աշոտի հարցին:
26. Մենք բացում ենք դուռը:
27. Դուք չեք սովորում անգլերեն:
28. Նա գնում է Մոսկվա:
29. Նրանք ավարտում են գործը:
30. Նա չի ցանկանում պատասխանել Աշոտի հարցին:

2. Write the correct ending/form of the underlined words.

1. Նա միշտ կարոտում է իր մայր _____:
2. Ամեն չորեքշաբթի նա չի տեսնում իր հայր _____:
3. Բոլոր տղաները սիրահարվում են այս աղջիկ _____:
4. Դուք երբեք չեք պառկում հատակ _____:
5. Նա չի սիրում նայել երկինք _____:
6. Մենք հավատում ենք մեր ընկերներ _____:
7. Դուք երբեք չեք օգնում ոստիկաններ _____:
8. Նա նայում է իմ մեջք _____:
9. Դու չես նայում իմ ականջ _____:
10. Շունը պառկում է հատակ _____:
11. Ուսուցիչը չի պատասխանում հարց _____:
12. Գործարարը երբեք չի նստում սեղան _____:
13. Ոստիկանը միշտ հնազանդվում է օրենք _____:
14. Ամեն կիրակի ուսուցիչը հաղթում է բժիշկ _____:

15. Ոչ մի օր վարորդը չի հավատում կին :

3. Translate the following sentences into English.

1. Ամեն օր Արմենը տասն անգամ հարվածում է քրոջը:
2. Տղաները երկու տարի ծառայում են պետությանը:
3. Քրիստոնեաները միշտ հավատում և հետևում են Քրիստոսին:
4. Բժիշկները երբեք չեն պառկում հատակին և չեն նայում Արեգակին:
5. Ամեն կիրակի դու քսան անգամ պատասխանում ես Հասմիկի հարցերին:
6. Նա երեք տարի օգնում է Արմենին, Արմենի քրոջը և ընկերոջը:
7. Չի կարելի ամեն անգամ վստահել վարորդին:
8. Նա սիրում է հաղթել իր հորը:
9. Չի կարելի պառկել հատակին, բայց կարելի է պառկել բազմոցին:
10. Ամեն օր նա տասն անգամ նայում է այդ նկարին:
11. Երկուշաբթի օրվա դասը երկար է:
12. Այդ մարդու ձեռքը չի ցավում:
13. Չորեքշաբթի օրը քսանհինգ երեխա գիրք է կարդում:
14. Ամեն շաբաթ օր դու գալիս ես և տալիս ես խնձոր:
15. Մենք երբեք չենք գալիս օպերա:
16. Նրանք տեսնում են հարսներ, բայց չեն տեսնում փեսաներ:
17. Դու ունես գեղեցիկ մատներ, բայց ես չունեմ գեղեցիկ մատներ:
18. Երեխան միշտ նայում է գառներին:
19. Իմ հայրը հեռախոսը տալիս է քո հորեղբորը:
20. Իմ մոր պապիկը գործարար չէ, նա ծրագրավորող է:
21. Քո հոր տատիկը ծրագրավորող չէ, նա գործարար է:
22. Աշոտի հորեղբոր կնոջ անունը Լուսինն է:
23. Սուսանի քրոջ ամուսնու տունը Երևանում է:
24. Դու հազարերորդ անգամ ես հարցնում:
25. Շունը տասներեք անգամ է գալիս իմ տուն:
26. Այսօր իմ պապիկի իննսուներորդ տարեդարձն է:
27. Իմ աղջիկը սովորում է վեցերորդ դասարանում:
28. Դուք մեր առաջին ուսուցիչն եք:
29. Վեցերորդ մեքենան հին է, իսկ չորրորդ մեքենան նոր է:
30. Քսանհինգերորդ մարդը հոգնած է:

4. Read the following sentence and write them with mathematical symbols.

1. Տասնհինգ անգամ վեցը հավասար է իննսունի:
2. Չորս հարյուր վաթսուներեքից հանած վեց հավասար է չորս հարյուր հիսունյոթի:
3. Քսանքից գումարած վեցը հավասար է երեսունմեկի:
4. Երեք հարյուր երեսուներեք անգամ վեցը հավասար է հազար ինը հարյուր իննսունյոթի:
5. Հիսունմեկը բաժանած երեքի հավասար է տանայոթի:
6. Հարյուր քսան անգամ հինգը հավասար է վեց հարյուրի:

7. Չորս միլիոն երեք հարյուր ութսունյոթ հազար ինը հարյուր ութսուներկուսից հանած երեք միլիոն երեք հարյուր ութսունյոթ հազար ինը հարյուր ութսուներկուսը հավասար է մեկ միլիոնի:
8. Յոթանասունյոթ անգամ յոթը հավասար է հինգ հարյուր երեսունիննի:
9. Հինգ հարյուր երեսունիննը բաժանած յոթանասունյոթի հավասար է յոթի:
10. Տասն անգամ տասը հավասար է հարյուրի:

Դաս Տասներկուերորդ

The Ablative Case

The ablative case is used to compose sentences that answer questions “from whom?”, “from what?” “of what?” and “from where?” Nouns have a specific form in ablative case. The specific form a noun has in ablative depends on the type of declension it has in genitive. The chart below summarizes the rule for forming the ablative case.

Formation of the Ablative Case			
Declension	ի, ություն	ու	ոջ, վա, ո, ա
Specific Rule	The word in normative + ից	The word in genitive + ց	The word in genitive + ից
Examples	սեղանից, հեռախոսից, պետությունից, կազմակերպությունից	գինուց, քամուց, օդուց, տարուց	ընկերոջից, քրոջից, ծամվանից, օրվանից, հորից, մորից, շնից, տանից

Examples of sentences using the ablative:

- 1) Դու որտեղից ես գալիս:
Where are you coming from?
- 2) Ես գալիս եմ Հրազդանից:
I am coming from Hrazdan (city).
- 3) Սա ինչից ես պատրաստում:
What do you make this of?
- 4) Դա պատրաստում եմ փայտից:
I make it of wood.

When a word ending with a vowel gets an ending which starts with a vowel, a consonant letter is often added. Notice that words which use the "վա" declension, get an additional ն which stands right before the ից ending, converting it to նից. So “from that day” would be “այդ օրվանից” not “այդ օրվաից.”

When adding an ending which starts with a vowel, the last vowel of a word is sometimes dropped. Thus, we get շնից instead of շանից.

Other Uses of the Ablative

The ablative case has many other uses. The following chart presents a few examples:

comparisons	“besides”
-------------	-----------

Սև կովը սպիտակ կովից մեծ է: The black cow is bigger than the white cow.	Բոլորը բերում են իրենց քնապարկերը՝ բացի Վահեից: Everyone brings their sleeping bag but Vahe.
“depends on”	to be good or bad at something
Առողջությունդ կախված է քո վարքից: Your recovery depends on your behavior.	Ես մաթեմատիկայից լավ եմ, բայց ուղղագրությունից՝ վատ: I am good at mathematics but bad at spelling.
in a certain amount of time	“since”
Հինգ օրից գնալու եմ տուն: I am going home in five days.	Ժամը հինգից սպասում ենք Գոհարին: We have been waiting for Kohar since 5 o'clock.
of a group	
Ոստիկաններից երկուսը ռուս են: Two of the policemen are Russian.	

The ablative case is also used to express “of something” like in “being scared of something.”
The following verbs employ “of” in this manner:

զգուշանալ	to beware of, to take precaution against
ամաչել	to be embarrassed of
ձանձրանալ	to be sick of
հոգնել	to be tired of
գանգատվել	to complain of
վախենալ	to be scared of
ուշանալ	to be late of

1) Ծեր մարդիկ վախենում են մահից:
Old men are scared of death.

2) Դուք գանգատվում եք հեռախոսից:
You complain of the phone.

Countries, Nationalities, and Language:

Most country names in Armenian end in “-իա” or “-ստան.”

The great majority of nationalities are formed by the ending “-ացի” to the country name.

Most names of languages are formed by adding “-երեն” to the root stem of the country.

The country		The nationality	The language
Ադրբեջան	Azerbaijan	ադրբեջանցի	ադրբեջաներեն
Անգլիա	England	անգլիացի	անգլերեն
Ամերիկա	America	ամերիկացի	անգլերեն
Գերմանիա	Germany	գերմանացի	գերմաներեն
Իտալիա	Italy	իտալերեն	Իտալացի
Հայաստան	Armenia	հայ	Հայերեն
Վրաստան	Georgia	վրացի	Վրացերեն
Թուրքիա	Turkey	թուրք	Թուրքերեն
Պարսկաստան	Iran	պարսիկ	Պարսկերեն
Ֆրանսիա	France	Ֆրանսիացի	Ֆրանսերեն

DIALOGUE: ԼԵԶՈՒՆԵՐ և ԱԶԳՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ / LANGUAGES AND NATIONALITIES

_ Ես ձեզ չեմ հասկանում:	Yes dzez chem haskanum.	I do not understand you.
_ Դուք խոսում եք անգլերեն:	Duk` khosum ek` angleren?	Do you speak English?
_ Այո, ես խոսում եմ անգլերեն: Բայց վատ եմ խոսում անգլերեն:	Ayo, yes khosum em angleren. Bayts` vat em khosum angleren.	Yes, I speak English. But I speak English poorly.
_ Դուք խոսում եք ռուսերեն:	Duk` khosum ek` r`useren?	Do you speak Russian?
_ Այո, ես խոսում եմ Ռուսերեն: Ռուսերենն իմ երկրորդ լեզուն է:	Ayo, yes khosum em r`useren. Ruserenn im yerkrord lezun e.	Yes, I speak Russian. Russian is my second language.
_ Դուք խոսում եք գերմաներեն:	Duk` khosum ek` germaneren?	Do you speak German?
_ Ոչ, ես գերմաներեն չեմ խոսում: Բայց ես հասկանում եմ գերմաներեն:	Voch, yes germaneren chem khosum. Bayts` yes haskanum em germaneren.	No, I do not speak German. But I understand German.
_ Դու խոսում ես չինարեն:	du khosum es chinaren?	Do you speak Chinese?
_ Ոչ: Չինարեն ոչ մի բառ չգիտեմ:	Voch. chinaren voch mi bar` chgitem.	No, I don't know a word in Chinese.

Իսկ դուք խոսում ե՞ք անգլերեն:	Isk duk` khosum ek` angleren?	Hi, do you speak English?
Այո, ես լավ եմ խոսում անգլերեն:	Ayo yes lav em khosum angleren.	Yes I speak English well.
Դուք անգլիացի՞ եք:	Duk` angliats`i ek`?	Are you from England?
Ոչ, ես անգլիացի չեմ: Ես ամերիկացի եմ: Իսկ դուք որտեղի՞ց եք:	Voch, yes angliats`i chem. amerikats`i em. Isk duk` vorteghits` ek`?	Yes No, I am not English, I am American. And where are you from?
Ես հայ եմ և ես Հայաստանից եմ:	Yes hay em, yev yes Hayastanits` em.	I am Armenian and I am from Armenia.

հասկանալ	understand	բայց	but
խոսել	speak	իսկ	and/but/while
լավ	well	ոչ մի	not one,
վատ	bad	որտեղի՞ց	where from?
լեզու	language		

New Words

Armenian Idioms

Idiom in Armenian	Literal translation	Meaning
Երես առնել	to gain face	to get spoiled
ինչ-որ մեկի բախտը բերել	someone's luck brings (goods) for one	to be lucky
գլուխն աշխատել	the head works	to be smart
իրար միս ուտել	to eat each others flesh	to fight each other, squabble
ջրից չոր դուրս գալ	get off the water dry	to avoid trouble, to get off the hook

Վարժություններ / Exercises

1. Fill in the blanks with a correct language, nationality or country word. Place corresponding words in correct grammatical form.

- Հայերը խոսում են _____:
- _____ խոսում են ռուսերեն:
- Մենք խոսում ենք անգլերեն, մենք _____ ենք:

4. Ֆրանսիայում խոսում են _____:
5. Թուրքերը չեն խոսում _____:
6. Վրացիները խոսում են _____:
7. _____ հայերեն չեն խոսում:
8. Իտալացիներն ապրում են _____:
9. Չինացիներն ապրում են _____:
10. _____ պարսկաստանում չեն ապրում:

2. Choose the right translation.

1. I help my parents.

- ա) Ես օգնում եմ իմ ծնողները:
- բ) Ես չեմ օգնում իմ ծնողներին:
- գ) Ես օգնում եմ իմ ծնողներին:

2. You kick the football.

- ա) Դու հարվածում ես գնդակին:
- բ) Դու գնդակը հարվածում ես:
- գ) Դու հարվածում ես գնդակ:

3. She loves yellow flowers.

- ա) Նա սիրում է դեղին ծաղիկներին:
- բ) Նա սիրում է դեղին ծաղիկներ:
- գ) Նա սիրում է դեղին ծաղիկները:

4. Vahram asks Sona.

- ա) Վահրամը հարցնում է Սոնա:
- բ) Վահրամը հարցնում է Սոնայում:
- գ) Վահրամը հարցնում է Սոնային:

5. The child is afraid of the car.

- ա) Երեխան վախենում է մեքենայից:
- բ) Երեխան վախենում է մեքենան:
- գ) Երեխան վախենում է մեքենայի:

6. I am careful of the dog.

- ա) Ես զգուշանում եմ շուն:
- բ) Ես զգուշանում եմ շանից:
- գ) Ես զգուշանում եմ շան:

7. Grandpa is bored of Ashot.

- ա) Պապիկը ձանձրանում է Աշոտի:
- բ) Պապիկը ձանձրանում է Աշոտ:
- գ) Պապիկը ձանձրանում է Աշոտից:

8. The little girl is ashamed of these women.

ա) Փոքր աղջիկն ամաչում է այս կանանցից:

բ) Փոքր աղջիկն ամաչում է այս կանայք:

գ) Փոքր աղջիկն ամաչում է այս կանանց:

9. No one complains of university.

ա) Ոչ ոք չի բողոքում համալսարանի:

բ) Ոչ ոք չի բողոքում համալսարանից:

գ) Ոչ ոք չի բողոքում համալսարան:

10. Everyone gets tired of this road.

ա) Բոլորը հոգնում են այս ճանապարհ:

բ) Բոլորը հոգնում են այս ճանապարհից:

գ) Բոլորը հոգնում են այս ճանապարհի:

3. Translate the following sentences into English.

1. Նրանք նայում են վայրի թռչուններին:

2. Անահիտը ծաղիկներ է նվիրում ընկերուհուն:

3. Աշակերտները մոտենում են արձանին:

4. Նրանք կոտրում են հեռախոսները:

5. Ես ուզում եմ զանգել քեզ, բայց հեռախոսիդ համարը չգիտեմ:

6. Ես Սամվելն եմ: Կարելի է խոսել Մկրտչյան Մագդայի հետ:

7. Դու նոր բջջային հեռախոս ես գնում:

8. Ես փնտրում եմ բաժակդ:

9. Դուք չեք ուտում միս:

10. Նա ուտու մ է գիլաս:

11. Մենք ավարտում ենք գործը:

12. Նա լվանում է ավսե:

13. Մենք չենք սպանում մարդ:

14. Նա հիշում է անունս:

15. Նա հոգնում է Մոսկվայից:

4. Translate the following sentences into Armenian.

1. One of those men is very tall. He is taller than the other two.

2. I come out of my home and see the man.

3. The bus goes slowly and I am late for my lesson.

4. The little girl is ashamed of the guests.

5. Ani is not afraid of her friends.

6. Your success depends on yourself.

7. The Germans are bored of the lesson.

8. Little Ani gets tired of the bus.

9. She is afraid of the black big dog.

10. You complain of four Georgians.

11. My sister is ashamed of your parents.

12. The driver always takes precautions of big cars.

13. These children get spoiled.

14. You are smart.
15. You do not get off the hook.
16. These children squabble all day.
17. You are always lucky!
18. You are being late of the class.
19. We are waiting for you since 3:00 o'clock.
20. One of the drivers is old.

5. Put the words in brackets in the right form.

1. Ոստիկաններն ուզում են բռնել _____ (հանցագործ):
2. Չի կարելի մերժել _____ (երեխաներ):
3. Ես ստուգում եմ իմ _____ (գրած):
4. Որսորդները չեն կարողանում բռնել այդ _____ (եղնիկ):
5. Գոհարիկը սիրում է ջրել _____ (ծառեր):
6. Փոքր տղան է պատռում _____ (գիրք):
7. Պապիկս ուզում է վաճառել իր հին _____ (մեքենա):
8. Շունը վախենում է _____ (գնդակ):
9. Ծեր կինը բողբոջում է _____ (կառավարություն):
10. Ես ամաչում եմ իմ _____ (վարորդ):
11. Բոլորը զգուշանում են այդ _____ (բժիշկ):
12. Նա շատ հոգնել է իր _____ (աշխատանք):
13. Չի կարելի մոտենալ _____ (ոստիկան):
14. Փոքր տղան ամեն օր պատռում է _____ իր (հագուստ):
15. Իմ հայրը երբեք չի մերժում իմ _____ (ընկերներ):

6. Make sentences with the following expressions and words.

Ստանալ հարազատից, ժառանգել ծնողներից, ամաչել խոսելուց, կախված լինել եղանակից, նայել, մոտենալ, նստել, պատասխանել, վախենալ, կոտրել, լսել, սազել:

7. Translate the following sentences into English.

1. Ծառից մի տերև եմ պոկում:
2. Գառներին առանձնացնում են մայրերից:
3. Արամն ընկերոջից նամակ է ստանում:
4. Անահիտը խորհուրդներ է հարցնում ծնողներից:
5. Չորսը փոքր է հինգից:
6. Արամը սիրում է խնձոր:
7. Կատուն վախենում է շնից:
8. Աղջիկը սեղանից վերցնում է մատիտը:
9. Տղան սիրում է աղջկան:
10. Ես Ավստրալիայից եմ:

Դաս Տասներեքերորդ

Instrumental Case

The instrumental case is used when in English we would use the prepositions “by” and “with” to answer the questions ինչն՞ով - “by what?”, ումն՞ով - “by whom?”, ինչն՞ով - “with what?”. The case is formed in the following way:

Formation of the Instrumental Case				
Declension	ի, վա, ա	ու	ոջ, ո, ա	ություն
Specific Rule	The word in normative + ով	The word in normative -ի + ով	The word in genitive + ով	Replace -ություն with ությամբ
Examples	սեղանով, պատով, ամսով, օրով, շնով, տնով	գինով, քամով, տարով	ընկերոջից, քրոջից, ժամկանից, օրվանից, հորից, մորով	պետությամբ, համբերությամբ, քաջությամբ

Here are sentences that use nouns in instrumental case:

- 1) Գորը միշտ մեքենայով է գալիս Երևան:
Gor always comes to Yerevan by car.
- 2) Նրանք գնում են ինքնաթիռով:
They are going by plane.
- 3) Մենք պաշտպանվում ենք մեր զենքերով:
We defend ourselves with our arms.

As these examples show, nouns in instrumental case are usually placed before the verb.

Words ending with the suffix -ություն have an additional way to form the instrumental case: they change the suffix -ություն to to the ending -ությամբ.

- 1) Նա քաջությամբ գերազանցեց բոլորին:
She exceeded everyone with courage.
- 2) Դու համբերությամբ լսում ես մարդկանց:
You patiently listen to people.

Words with ու declension form their instrumental by dropping the ի at the end of the word and adding վա to the word stem. For example, քամի - քամով, գինի - գինով, օղի - օղով, ոսկի - ոսկով etc.

- 1) Դուք վճարում եք ոսկով:
You pay with gold.

- 2) Վրացիները հպարտանում են իրենց գինով:
Georgians are proud of their wine.

Words with վա declension form their instrumental by adding -ով to the word stem. For example, օր - օրով, ամիս - ամսով, շաբաթ - շաբաթով etc.

- 1) Ես քեզնից երեք օրով մեծ եմ:
I am older than you with three days.
2) Նրանք հինք շաբաթով գալիս են Հայաստան:
They are coming to Armenia for five weeks.

There are many other uses of the instrumental case. The following chart contains a few examples:

through
Դու քայլում ես փողոցով: You walk through the street.
for a period of time
Նրանք տասն օրով են գնում Կանադա: They are going to Canada for ten days.
indicates manner
Նա իր ընկերոջը հաճույքով է նկարագրում: He describes his friend with pleasure.

Some phrases such as “to be proud of”, “to be interested in” and “because of” that do not require prepositions “with” or “by” are translated by words in instrumental in Armenian. Here are a few examples:

- 1) Նա հպարտանում է իր մեքենայով:
She is proud of her car.
2) Գործարարները հետաքրքրվում են գործարանով:
The businessmen are interested in the factory.
3) Նա հոգնում է դժվար աշխատանքի պատճառով:
He gets tired because of heavy work.

Locative Case

The locative case is used to denote the area where action takes place and usually functions as the English preposition “in.” The locative case is formed by adding "ում" to a noun in the nominative case.

- 1) Նա ապրում է Ապարանում:
He lives in Aparan.
- 2) Մենք աշխատանքը չենք ավարտում տասն օրում:
We do not finish the work in ten days.

The locative case can also be formed by placing the word "մեջ" after the word in the genitive case. This form of the locative is frequently used with animate objects.

- 1) Այս գրքի մեջ շատ նկարներ կան:
There are many pictures in this book.
- 2) Այս աղջկա մեջ մեծ հույս կա:
There is great hope inside this girl.

One oft-encountered exception to this rule is in the case of “home/տուն,” which becomes “տանը” to express “in home/at home.”

- 1) Դու ապրում ես քո պապիկի տանը:
You live at your grandfather’s house.
- 2) Նա իր շանը պահում է մեր տանը:
She keep her dog at our home.

There are a few cases where we would expect to use the locative case because we use the preposition “in” in English, but instead we use the “ին/ը” ending described previously.

- 1) Աղջիկը ձեռքին տիկնիկ ունի:
The girl has a doll in her hand.
- 2) Նրա աչքերին արտասուք կա:
There are tears in her eyes.
- 3) Նա չի ցանկանում լողալ այս ցրտին:
He doesn’t want to swim in this cold.

DIALOGUE: ՇՆՈՐՀԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՆԵՐՈՂՈՒԹՅՈՒՆ / THANKS AND APOLOGIES

_ Շնորհակալություն Արմեն:	Shnorhakalut`yun Armen.	Thank you Armen.
_ Խնդրեմ:	Khndrem.	It is my pleasure!
_ Շատ շնորհակալ եմ:	Shat shnorhakal em.	I am very thankful.
_ Նորեն համեցեք	Noren hamets`ek.	You are welcome
_ Մերսի Կարեն ջան:	Mersi Karen jan.	Thanks dear Karen.

_ Չարժե:	Charzhe.	Not at all.
_ Ներողություն ուշանալու համար:	Neroghutyun ushanalu hamar.	I am sorry for being late.
_ Ոչինչ, պատահում է:	Vochinch, patahum e.	No worries. It happens.
_ Ես շատ մեղավոր եմ: Ներողություն:	Yes shat meghavor em. Neroghut`yun.	I am very guilty. Excuse me.
_ Խնդիր չկա: Մի մտածեք:	Khndir chka. Mi mtatsek`.	No problem. Don`t give it a thought.
_ Կներես: Ես չէի ուզում, որ այսպես ստացվեր:	Kneres. Yes chei uzum, vor ayspes stats`ver.	I am sorry. I did not want this to happen.
_ Անցած լինի:	Ants`ats lini.	Let bygones be bygones.

New Words

շնորհակալություն	thank you	ոչինչ	no worries
չարժե	Does not worth it, Do not mention it!	խնդիր	problem
նորեն համեցեք	You are always welcome!	կներես	sorry!
մերսի	Thanks! Merci!	մեղավոր	guilty
ներողություն	excuse me	անցած լինի	let bygone be bygone
ներել	to forgive, to excuse		

Armenian Idioms

Idiom in Armenian	Literal translation	Meaning
աչքով տալ	to strike with an eye	to bring bad luck onto something (usually by seeing it)
գլուխ հարթուկել	to iron someone`s head	to fool, to brainwash
կրակի հետ խաղալ	to play with fire	to do something dangerous
կրակին յուղ լցնել	to spill oil on fire	to aggravate the problem
հունի մեջ ընկնել	to get into its own path	(for a process) to get normalized

Վարժություններ / *Exercises*

1. Form the locative case of the following words.

1. Տուն, 2. բաժակ, 3. տուփ, 4. գլուխ, 5. գիրք, 6. սենյակ, 7. փողոց, 8. երկիր, 9. շոք, 10. գործ, 11. սիրտ, 12. դպրոց, 13. համակարգիչ, 14. մարդ, 15. պահարան, 16. սառնարան:

2. Fill in the blanks with the correct ending.

1. Դասարան _____ ուսուցիչը գրում է գրիչ _____, իսկ աշակերտը՝ մատիտ _____:
2. Այս շոգ _____ գյուղ կգնամ մեքենայ _____, բայց սովորաբար գնում եմ ոտք _____:
3. Վատ ճանապարհների պատճառ _____, մեքենան պետք է վարես զգուշությո՜ւն _____:
4. Հայաստանում մարդիկ հպարտանում են կոնյակ _____:
5. Պայուսակ _____ չկա մատիտ, բայց կա գիրք:
6. Նրանք չեն վախենում շան _____:
7. Այս տղաները չեն ապրում Երևան _____: Նրանք բոլորը եկել են Վանաձոր _____:
8. Վարորդը ուստիկան _____ խնդրում է ներել: Ուստիկանը մերժում է վարորդ _____:
9. Այս տան բոլոր սենյակներ _____ կան աթոռներ:
10. Վեցերորդ դասարան _____ երեխաները հետաքրքիր գրքեր են կարդում:

3. Translate the following sentences into English.

1. Բոլորը բացի Բաֆֆիից հոգնում են:
2. Ես աշխատում եմ ժամը 11:00-ից:
3. Այս զբոսաշրջիկներից երկուսը Իտալիայից են:
4. Մենք շներին բերում ենք մեքենայով:
5. Նա իր գրքերը միշտ գնում է այս խանութից:
6. Դուք երբեք չեք գալիս ձեր հեծանիվով:
7. Նրանք հագուստը լվանում են ձեռքով:
8. Ես միշտ ուշանում եմ հանդիպումից:
9. Նա երբեք չի ուշանում դասից:
10. Երեխան շուտ ձանձրանում է գրքից:
11. Տատիկը հետաքրքրվում է թոռնիկի հաջողություններով:
12. Հիվանդության պատճառով նա չի աշխատում:
13. Բոլորը ձանձրանում են վատ համերգից:
14. Դուք չեք վարում մեքենա:
15. Դժվար է ներել:
16. Հիմա դու կրակի հետ ես խաղում:
17. Նա սիրում է կրակին յուղ լցնել:
18. Նա լավ է գլուխ հարթուկում:
19. Ես լավ մեքենա ունեմ, բայց նա կարող է աչքով տալ:
20. Իմ կյանքը կամաց-կամաց հունի մեջ է ընկնում:

4. Translate this paragraph into Armenian.

There are many cities in Armenia. There are many beautiful statues, churches and museums in Yerevan. The “Mother Armenia” statue is in Yerevan. The statue of Davit Bek is in Kapan. Kapan is very far from Yerevan. The Garni temple is in Garni village. Garni village is not far from Yerevan. It is close to Yerevan. The mount Aragats is close to Yerevan. Mount Aragats is a high mountain. Every year many tourists come to Armenia. Tourists come to Armenia from Germany, France, Russia and Iran. All tourists see the “Mother Armenia” statue and Mount Ararat.

Դաս Տասնչորսերորդ

Adjectives

Adjectives are divided into two groups Those that:

1. Have comparative degrees (good, better, best)
2. Do not have comparative degrees

1) Let us first study adjectives with comparative degrees. One way to show a comparative degree is using words “ավելի քան” (more ... than) or “պակաս/նվազ ... քան” (less .. than).

- 1) Դու ինչպիսի ես:
You are smart.
- 2) Դու ավելի ինչպիսի ես, քան Աննան:
You are smarter than Anna.
- 3) Սա մեծ պայուսակ է:
This is a large bag.
- 4) Դա ավելի մեծ պայուսակ է, քան սա:
That is a bigger bag than this.

The comparative degree can also be expressed by using -ից ending. For example.

- 1) Հացը թանկ է:
Bread is expensive.
- 2) Գաթան հացից թանկ է:
Gata is more expensive than bread.
- 3) Ոսկին գաթայից թանկ է:
Gold is more expensive than gata.

Equal relationships with “as...as,” are translated by “նույնքան ... որքան” and unequal ones with “not....as” are translated by “այնքան ... չէ, որքան”.

- 1) Բիլը նույնքան ինչպիսի է, որքան իր եղբայրը:
Bill is as smart as his brother.
- 2) Բիլն այնքան ինչպիսի չէ, որքան իր եղբայրը:
Bill is not as smart as his brother.

For the superlative degree of comparison the ending “-ագույն” or the prefix “ամենա-” is used. For example:

- 1) Բիլն ամենաինչպիսին է:
Bill is the smartest.
- 2) Սոնան փոքրագույն երեխան է:
Sona is the smallest child.

Sometimes adjectives can take either the prefix or the suffix (not simultaneously). For example, words ամենափոքր and փոքրագույն both exist. However, some adjectives can take only the

prefix or the suffix. For example, the word *սսենսսենսսի* exist and is widely used, while *սսենսսի* does not exist.

2. Now let us move to adjectives that do not have comparative degrees. Adjectives that do not have comparative degrees end with the following suffixes: *-սկան*, *-ային*, *-յա/ե*, *-ավոր*. Several commonly used examples of each group of adjective is listed below:

<i>-սկան</i>			
մանկական	of a child	բնական	natural
սովորական	usual	սպասեցական	unexpectedly
կառավարական	governmental	արհեստական	artificial
հոգեբանական	psychological	բարոյական	moral
ֆիզիկական	physical	հասարակական	public

<i>-ային</i>			
դաշտային	the field's	ցերեկային	the day's
օդային	the air's	գիշերային	the night's
ձմեռային	of the winter	մարդկային	human
գարնանային	of the spring	տնային	of the home
ամառային	of the summer	հանրային	public
աշնանային	of the autumn	աշխատանքային	of work

<i>-յա/ե</i>			
սպասկյա	made of glass	քարե	rock
փայտյա	made of wood	կավե	clay
ոսկյա	golden	ռետինե	rubber
երկաթյա	iron	կաշվե	leather

<i>-ավոր</i>			
գլխավոր	main	կամավոր	volunteer
հանցավոր	criminal	գունավոր	colored
մտավոր	mental	գրավոր	written

ակնոցավոր

one who wears
glasses

բանավոր

oral

Adverbs

Adverbs have three common suffixes “-աբար,” “-որեն” and “-ալես.” Several commonly used examples of each group of adverb is listed below:

-աբար			
համեմատել	to compare	Համեմատաբար	comparatively
ընկեր	friend	Ընկերաբար	friendly
մայր	mother	Մայրաբար	motherly
դժբախտ	unlucky	Դժբախտաբար	unfortunately

-որեն			
արագ	quick	Արագորեն	quickly
լուրջ	serious	Լրջորեն	seriously
ազնիվ	honest	Ազնվորեն	honestly
ջերմ	warm	Ջերմորեն	warmly

-ալես			
անմիջապես	immediately	Հոգեալես	psychologically
ընդհանրապես	in general	պարզապես	simply
նմանապես	in the same way	բացարձակապես	absolutely
իսկապես	really	Ֆիզիկապես	physically

Adverbs are placed before the verb they refer to.

- 1) Հասնիկը մայրաբար օգնում է փոքրիկին:
Hasmik helps the small child as a mother would do.
- 2) Աշտուր արագորեն բացում է դուռը:
Ashot quickly opens the door.
- 3) Ձմռանը մենք ֆիզիկապես հանգստանում ենք:
In winter we rest physically.

Sometimes nouns in the instrumental case can be used as adverbs. “խաղաղություն” is a noun meaning “peace”, but when put into the instrumental case becomes “խաղաղությամբ,” which means “with peace” or “peacefully.”

- 1) Վեճն ավարտվում է խաղաղությամբ:
The argument ends with peace.
- 2) Նա համբերությամբ է աշխատում մարդկանց հետ:
He patiently works with people.

Some words, such as լավ and վատ can be used both as adjectives and as adverbs.

- 1) Անուշը լավ աշխատող է:
Anush is a good worker.
- 2) Անուշը լավ է աշխատում:
Anush works well.

DIALOGUE: ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹՅՈՒՆ և ԱՆՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹՅՈՒՆ / AGREEMENT AND DISAGREEMENT

_Գյումրին Հայաստանի ամենամեծ քաղաքն է:	Gyumrin Hayastani amenamets k'aghak'n e.	Gumri is the largest city in Armenia.
_Ոչ, Արմեն: Ես համաձայն չեմ: Գյումրին ամենամեծ քաղաքը չէ:	Voch Armen. Yes hamadzayn chem. Gyumrin amenamets k'aghak'a' che.	No Armeni. I disagree. Gyumri is not the largest city.
_Ո՞րն է Հայաստանի ամենամեծ քաղաքը:	Vorn e Hayastani amenamets k'aghak'a?	Which is the largest city in Armenia?
_Ես կարծում եմ, որ Հայաստանի ամենամեծ քաղաքը Երևանն է:	Yes kartsum em, vor Hayastani amenamets k'aghak'a' Yerevann e.	I think that the largest city in Armenia is Yerevan.
_Լուրջ ես ասում:	Lurj es asum?	Are you serious?
_Այո, իսկապես Երևանը Գյումրուց մեծ է:	Ayo, iskapes Yrevana' Gyumruts' mets e.	Yes, Yerevan is really larger than Gumri.
_Լավ, չեմ վիճում: Համաձայն եմ:	Lav, chem vitshum. Hamadzayn em.	OK. I do not argue. I agree.
_Դու ինձ ինը հազար դրամ ես պարտք:	Du indz ina' hazar dram es partk'.	You owe me nine thousand drams.
_Ոչ: Այդ ինչպե՞ս:	Voch. Ayd inchpes?	No! How so?

Երեկ ես քո փոխարեն վճարեցի ռեստորանում:	Yerek yes k`o p`okharen vtsharets`i r`estoranim.	Yesterday I paid instead of you at the restaurant.
Իսկապե՞ս: Ես չգիտեի: Շատ շնորհակալ եմ:	Iskapec? Yes chgitei. Shat shnorhakal em.	Really? I did not know. Thank you very much.

New Words

կարծում եմ	I think, I have the opinion	Միսալ	incorrect
համաձայն լինել	to agree	Միսալվել	to be mistaken
ճիշտ	right, correct	Վիճել	argue
լուրջ	serious	Իսկապես	really
վճարել	to pay	Փոխարեն	instead of
երեկ	yesterday		

Armenian Idioms

Idiom in Armenian	Literal translation	Meaning
մեկի առաջ վիզ ծռել	to bend the neck in front of someone	to ask someone, to make a request
մեկին խելքահան անել	to take someone's mind out	to make someone crazy (about something)
ինչ-որ բան ձեռքից գալ	(of something) to come of hands	to be able to do something (usually of manual work)
ձեռք առնել	to buy hand	to tease
գլխի ընկնել	to fall on head	to figure out, to guess, to understand

Վարժություններ / Exercises

1. Form the comparative and the superlative degrees of the following adjectives.

1. Մեծ, 2. սուր, 3. գեղեցիկ, 4. մոտիկ, 5. հարմար, 6. բարձր, 7. ցուրտ, 8. կանաչ, 9. արագ, 10. դառը, 11. աղի, 12. խաղաղ, 13. կարճ, 14. ուղիղ 15. վատ

2. Translate the following sentences into English.

1. Ածղահակը բարձր սար է: Արտանիշն ավելի բարձր սար է: Արագածը Հայաստանի ամենաբարձր սարն է:
2. Չարենցավանը մեծ քաղաք է: Գյումրին ավելի մեծ քաղաք է: Երևանը Հայաստանի ամենամեծ քաղաքն է:
3. Դեբեդը երկար գետ է: Ախուրյանն ավելի երկար գետ է: Արաքսը Հայաստանի ամենաերկար գետն է:
4. Խոզը մեծ կենդանի է: Կովն ավելի մեծ կենդանի է: Փիղն ամենամեծ կենդանին է:
5. Վանաձորում շոգ է: Երևանում ավելի շոգ է, քան Վանաձորում: Արմավիրն ամենաշոգ քաղաքն է:
6. Նա գիտի շատ մանկական խաղեր:
7. 2021 թվականը սովորական տարի է:
8. Դրանք կառավարական մեքենաներ չեն, դրանք սովորական մեքենաներ են:
9. Ես չեմ սիրում գարնանային օրերը, բայց շատ սիրում եմ ձմեռային օրերը:
10. Ամենակարևորը մարդկային լավ հարաբերություններն են:
11. Գարնանային օրերից հետո գալիս է ամառը:
12. Ամառվանից հետո գալիս է աշունը:
13. Աշնանային օրերից հետո գալիս են ձմեռվա ցուրտ օրերը:
14. Նա չի սիրում տնային գործերը, բայց շատ է սիրում հանրային գործերը:
15. Ես ունեմ ձմեռային կոշիկներ, բայց չունեմ ամառային կոշիկներ:
16. Գարնանը գյուղացիները սկսում են դաշտային աշխատանքները:
17. Ոստիկաններն արագորեն բռնում են գողին:
18. Դժբախտաբար մարդիկ ուտում են արհեստական սնունդ:
19. Աշնանը ես համեմատաբար քիչ եմ աշխատում:
20. Ես քեզ ընկերաբար խնդրում եմ:

3. Translate the following sentences into Armenian.

1. The glass cup is not as strong as the wooden cup.
2. Natural food is the best.
3. You always do your homework carefully.
4. A written exam is easier than an oral one.
5. Suzanna is a young girl who wears glasses.
6. Fall days are very pleasant in Yerevan.
7. They love physical work, but I like mental work.
8. Good human relations are the most important.
9. You buy a leather belt every year.
10. My parents do not have a house made of rock.
11. That is a moral issue.
12. She is proud of Armenia, but is not interested in public life.
13. All days are usual days.
14. I have two iron spoons, one golden spoon, and three wooden spoons.
15. The child reads a colorful book.

4. Form adjectives by adding the right suffix to following words.

1. Մանուկ, 2. հոգեբան, 3. ֆիզիկա, 4. կառավարել, 5. հասարակ, 6. գույն, 7. տուն, 8. դաշտ, 9. օդ, 10. գիշեր, 11. ցերեկ, 12. գլուխ, 13. ակնոց, 14. փայտ, 15. քար:

5. Translate the following sentences into English.

1. Սուրենը մաքրում է գետինը:
2. Անահիտը բերում է երկու կիլոգրամ հաց:
3. Նրանք հեշտությամբ տասը լիտր ջուր են բերում:
4. Մենք ազնվորեն չենք աշխատում:
5. Աղբեջանցիներն ընդհանրապես չեն լսում հայերին:
6. 2020 թվականը համեմատաբար տաք տարի է:
7. Գողն արագորեն գնում է բանկից:
8. Գողը բացարձակապես չի ամաչում:
9. Իմ պապիկի եղբայրները ֆիզիկապես առողջ են:
10. Դու այդ աղջկան մայրաքար սիրում ես:
11. Այս աղջիկը Գևորգին խելքահան է անում:
12. Ես ուզում եմ նրան խաբել, բայց նա միշտ գլխի է ընկնում:
13. Չի կարելի հիվանդ մարդկանց ձեռք առնել:
14. Հայրս ամեն ինչ կարողանում է պատրաստել: Նրա ձեռքից ամեն ինչ գալիս է:
15. Ամեն օր դու իմ առաջ վիզ ես ծռում:

6. Choose the right word from the brackets to form correct sentences.

1. Վարդանը _____ (լուրջ, լրջորեն) մարդ է: Նա _____ (ազնիվ, ազնվորեն) տղա է:
2. Լուսինեն _____ (արագ, արագորեն) վերցնում է ապակյա բաժակն ու ջուր խմում:
3. Նրանք իրենց աշխատանքը կիսում են _____ (ընկեր, ընկերաբար):
4. Իմ եղբայրն ինձ բարևում է _____ (եղբայր, եղբայրաբար):
5. Նրա տղան հիվանդ է: Նա _____ (դժբախտ, դժբախտաբար) մարդ է:

Դաս Տասնհինգերորդ

Past Progressive Tense

The past progressive tense is used for repeated action in the past or for an action that was in progress in the past. To form this tense, we must learn the past tense of լինել - “to be,” which is used as an auxiliary verb.

Ես էի (I was)

Մենք էինք (We were)

Դու էիր (You were)

Դուք էիք (You were)

Նա էր (He/she/it was)

Նրանք էին (They were)

1) Դու նրա ընկերներից մեկն էիր:

You were one of his friends.

2) Նա դպրոցի տնօրենն էր

S/he was the school's director.

To form the past progressive tense, we use the auxiliary verb “to be” in the past along with the same form of the verb, which we have been using for the simple present.

Ուտել		Կարդալ	
ուտում էի	ուտում էինք	կարդում էի	կարդում էինք
ուտում էիր	ուտում էիք	կարդում էիր	կարդում էիք
ուտում էր	ուտում էին	կարդում էր	կարդում էին

1) Անցյալ տարի ես սովորում էի Փարիզում:

Last year I was studying in Paris.

2) Կատուն ուներ տասը ձուկ:

The cat had ten fish.

3) Անցյալ շաբաթ բոլոր մեքենաները մաքուր էին:

Last week all cars were clean.

4) Ես առավոտյան վազում էի պարտեզում:

I was running in the park in the morning.

5) Գարնանը նրանք աշխատում էին դաշտում:

They used to work in the field in spring.

Above we said that in Armenian the present simple tense and the present continuous tense have the same structure. Unlike present tenses the past continuous and the past simple have different structures. Thus the sentence “Գարնանը նրանք աշխատում էին դաշտում” does not mean “They worked in the field in spring.” This sentence can mean either “They used to work in the field in spring” or “They were working in the field in spring.”

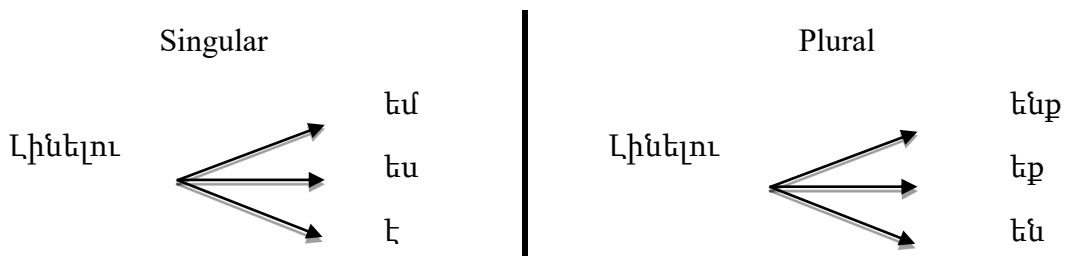
Vocabulary for the Past Tense

մեկ ժամ առաջ - one hour ago
երկու ժամ առաջ - two hours ago
երեկ - yesterday
երեկ չէ, առաջին օրը - the day before yesterday
անցյալ շաբաթ - last week
երկու շաբաթ առաջ - two weeks ago
անցյալ ամիս - last month
չորս ամիս առաջ - four months ago
անցյալ տարի - last year
չորս տարի առաջ - four years ago
(անցյալ) փետրվարի 4-ին - on (past) February 4

Future Indicative Tense

The future tense is formed by adding the ending “ն” to the infinitive form of the verb. This future formation can best be translated by “going to” structure in English. But in many cases it can be translated by “will” modal verb.

In the future tense the verb to be becomes:

- 1) Զբոսաշրջիկները լինելու են Ղափանում:
The tourists are going to be in Kapan.

All other verbs, both with “ալ” and “ել” ending follow the same pattern. For example,

Գրել		Ունենալ	
գրելու եմ	գրելու ենք	ունենալու եմ	ունենալու ենք
գրելու ես	գրելու եք	ունենալու ես	ունենալու եք
գրելու է	գրելու են	ունենալու է	ունենալու են

- 1) Տաս տարի հետո հայերն ունենալու են հարուստ պետություն:
Armenians are going to have a rich state after ten years.

2) Վարորդն իր մեքենան նորոգելու է շաբաթ օրը:
The driver is going to fix his car on Saturday.

Vocabulary for the Future Indicative Tense

մեկ ժամ հետո - after one hour
երկու ժամ հետո - after two hours
մեկ ժամից - in an hour
երկու ժամից - in two hours
վաղը - tomorrow
վաղը չէ, մյուս օրը - the day after tomorrow
հաջորդ շաբաթ - next week
երկու շաբաթ հետո - after two weeks
երկու շաբաթից - in two weeks
հաջորդ ամիս - next month
չորս ամիս հետո - after four months
չորս ամսից - in four months
հաջորդ տարի - next year
եկող տարի - next year, upcoming year
(եկող) փետրվարի 4-ին - on (upcoming) February 4

As we are now used to, the negative forms of both the past progressive and future tenses are formed by bringing the negative auxiliary verb before the verb itself. Here is “սիրել” conjugated in the past and future negative:

Past Negative

Ես չէի սիրում

Դու չէիր սիրում

Նա չէր սիրում

Մենք չէինք սիրում

Դուք չէիք սիրում

Նրանք չէին սիրում

Future Negative

Ես չեմ սիրելու

Դու չես սիրելու

Նա չի սիրելու

Մենք չենք սիրելու

Դուք չեք սիրելու

Նրանք չեն սիրելու

Both in past progressive and in future indicative tenses the interrogative is formed by placing the question mark on the last vowel of the verb.

Past Progressive

Ուտել - to eat

Ես ուտում էի

Was I eating?

մենք ուտում էինք

Were we eating?

դու ուտում էիր

Were you eating?

դուք ուտում էիք

Were you eating?

նա ուտում էր

Was s/he eating?

նրանք ուտում էին

Were they eating?

Future Indicative

Գրել - to write

ես գրելու՞ եմ	Am I going to write?	մենք գրելու՞ ենք	Are we going to write?
դու գրելու՞ ես	Are you going to write?	դուք գրելու՞ եք	Are you going to write?
նա գրելու՞ է	Is s/he going to write?	նրանք գրելու՞ են	Are they going to write?

Obviously there may be negative questions as well. Here are two examples:

1) Աշնանը նրանք չէին աշխատում:

Did not they used to work in fall?

2) Գարնանը մենք չենք խոսելու:

Aren't we going to speak in spring?

As each personal pronoun has its special auxiliary, the pronoun may be omitted.

“I bring bread” can be translated both as “Ես հաց եմ բերում:” and “Հաց եմ բերում:”

“You are going to bring bread” can be translated both as “Դու հաց ես բերելու:” and “Հաց ես բերելու:”

“She was bringing bread.” can be translated both as “Նա հաց էր բերում:” and “Հաց էր բերում:”

DIALOGUE: ՀԵՌԱԽՈՍԱՅԻՆ ԽՈՍԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ / TELEPHONE CONVERSATION

_ Լսում եմ:	Lsum em.	I am listening.
_ Բարև ձեզ: Ես բժիշկ Հայկ Արամյանի հե՞տ եմ խոսում:	Barev dzez. Yes bzhishk Hayk Aramyani het em khosum?	Hello! Am I talking to Dr. Hayk Aramyan?
_ Ոչ, սխալ եք զանգահարել:	Voch. Skhal ek` zangel.	No. You have dialed a wrong number.
_ Ներողություն:	Neroghut`yun.	Excuse me.
_ Այո՞:	Alo?	Hello?
_ Բարև ձեզ: Ես Ջոն Սմիթն եմ: Բժիշկ Հայկ Արամյանի հե՞տ եմ խոսում:	Barev dzez. Yes Jon Smith em. Bzhishk Hayk Aramyani het em khosum?	Hello! I am John Smith. Am I talking to Dr. Hayk Aramyan?

Ներեցեք, խնդրում եմ բարձր խոսեք: Չի լսվում:	Neretsek`, khndrum em bardzr khosek`. Chi lsum.	Sorry, please speak loudly. I cannot hear you.
Ես Ջոն Սմիթն եմ: Բժիշկ Հայկ Արամյանի հետ եմ խոսում:	Yes Jon Smitn em. Bzhishk Hayk Aramyani het em khum?	I am John Smith. Am I talking to Dr. Hayk Aramyan?
Այո, Հայկ Արամյանը ես եմ: Ինչո՞վ կարող եմ օգնել:	Ayo, Hayk Aramyana` yes em. Inchov karogh em ognel.	Yes, I am Hayk Aramyan. How can I help you?
Իմ գլուխը ցավում է: Ես ուզում եմ այցելել ձեզ:	Im glukha` ts`avum e. Yes uzum em ays`elel dzez.	I have a headache. I want to visit you.
Կարող եք հիմա գալ:	Karogh ek hima gal.	You may come now.
Շատ շնորհակալ եմ: Երկու ժամից կլինեմ ձեզ մոտ:	Shat shnorhakal em. Yerku zhamits` klinem dzez mot.	Thank you very much. I will be there in two hours.

New Words

լսում եմ	I am listening	ալո՞	Hello?
հետ	with	բարձր	1) high, 2) loud
... հե՞տ եմ խոսում	Am I talking to ...?	խնդրում եմ ...	please ...
սխալ եք գանգել	You have dialed a wrong number	բարձր խոսեք	speak loudly
ներողություն	Excuse me!	այցելել	visit

Վարժություններ / *Exercises*

1. Convert the following sentences from the present tense into the past progressive tense.

- Ես քսան տարեկան եմ:
- Ես աշխատում եմ մեծ խանութում:
- Իմ տունն աշխատանքի վայրից հեռու է:
- Դու ամեն օր նստում ես ավտոբուս:
- Նրանք ունեն մեկ մեծ կապույտ մեքենա:
- Նրա քույրն ունի տասներեք կատու:
- Եղբորս կինը սիրում է Վանաձորը:
- Նրանք չունեն շներ:

9. Դուք չեք նորոգում գիրքը:
10. Դու չես խոսում վրացերեն:
11. Երեխան չի ներում հորը:
12. Ես վարում եմ մեքենա:

2. Put the words in the correct order to make a correct sentence. The first word of each sentence is capitalized. The last word has full stop (:) next to it.

1. ամենամեծ, ապրում են, Նրանք տանը: գյուղի
2. լուծում էր, խնդիրը: բարդ, Ուսուցիչը
3. խեղճ, անցորդը, շանը: Զայրացած, հարվածում էր
4. էին, քամուց: ծառերն, Կանաչ, օրորվում
5. անգլերեն, Ժանետը, բոլորին, ուզում է, սովորեցնել
6. իր, Գևորգը, սիրում է, մեքենան, վարել
7. տարի, Գևորգն, ու իր եղբայրը, Անցյալ, ապրում, տանը: այս, էին
8. տարի, Երկու, ես, ամեն, առաջ, ուտում, օր, էի կիլոգրամ, երկու, շոկոլադ:
9. առաջին, չէ, Երեկ, օրը, գործարարը, էր, փողոցում: քայլում
10. ամիս, ամեն, առաջ, Երկու, հանդիպում, նրանք, էին օր:
11. ուր, գալու, Վաղը, տուն: է, մեր, երեխա
12. գնալու, Եկող, եմ, տարի, ես, Մոսկվա:
13. հանդիպելու, Վաղը, եմ: Վարդանին
14. Տասը, է, տարի, հարուստ, լինելու, հետո, Հայաստանը, երկիր:
15. հարցնելու, եմ, Ես, քո, ամեն, անունը: օր

3. Put the verbs in the following sentences in the future indicative tense.

1. Վաղը առավոտյան ես/ գնալ/ Գյումրի: _____
2. Մյուս շաբաթ ընկերս /գալ/ Գերմանիայից: _____
3. Այսօր մենք /ուտել/ սալաթ: _____
4. Երեքշաբթի օրը նրանք /խաղալ/ բասկետբոլ: _____
5. Երեք օրից ես այս գիրքը /տալ/ Արմենին: _____
6. Այս գործը ես /անել/ վաղը կեսօրին: _____
7. Կիրակի օրը քեֆին մենք /խմել/ զարեջուր ու զինի: _____
8. Մեր գրասենյակը /գրադվել/ հասարակական աշխատանքով: _____
9. Մի տարի հետո նրանք /վազել/ : _____
10. Չորս տարի հետո դուք Հայաստանում /չապրե՞լ/ :

4. Match the beginning and ends of sentences.

1. Ես վատ եմ զգում,	ա/ և գրում էր իր դիմումը:
2. Անահիտին հանդիպելու	բ/ եմ վաղը:
3. Բոլորը հոգնում էին	գ/ խաղում:
4. Ամեն օր ֆուտբոլ էինք	դ/ Արսենի վատ խոսքերից:
5. Անուշը սրում էր մատիտը	ե/ քանի որ գլուխս ցավում է:

5. Translate the following sentences into English.

1. Փոքրիկ աղջիկն ուզում է բռնել գնդակը:
2. Ուսուցիչը ստուգում է աշակերտների աշխատանքը:
3. Պապիկը ջրում է փոքր ծառերը և ծաղիկները:
4. Չի կարելի պատռել քո ընկերոջ շապիկը:
5. Եկող տարի դուք վաճառելու եք ձեր բնակարանը:
6. Նրանք ամաչում են հյուրերից:
7. Հիմա ես փնտրում եմ քո մեծ կապույտ պայուսակը:
8. Հաջորդ շաբաթ ես գնալու եմ Գյումրի և այնտեղ ուտելու եմ խորոված:
9. Նրանք հոգնել են համակարգչից և ուզում են կոտրել համակարգիչը:
10. Դուք չեք լվանում ձեր ձեռքերը և երեսը:
11. Ես ամեն ինչ հիշում եմ և սպանելու եմ քեզ:
12. Ացած տարի մենք երեք ժամում էինք ավարտում այս աշխատանքը:
13. Ամռանը մենք ամեն օր ֆուտբոլ էինք խաղում:
14. Պապիկս սպորտով չէր զբաղվում:
15. Այս մարդու ձեռքից ամեն ինչ գալիս է:
16. Նրա գլուխն աշխատում է, և նա կարող է ցանկացած խնդիր լուծել:
17. Ես ուզում եմ հանդիպել նրա հետ:
18. Ամռանը ես զբաղվելու եմ այդ խնդրով:
19. Նրանք եկող տարի նորոգելու են իրենց տունը:
20. Չի կարելի հարվածել մարդկանց:

6. Form sentences in the past continuous using the following verbs.

Համաձայնել, տեսնել, լվանալ, կտրել, միացնել, հագնել, բացել, հիշել, ջղայնանալ:

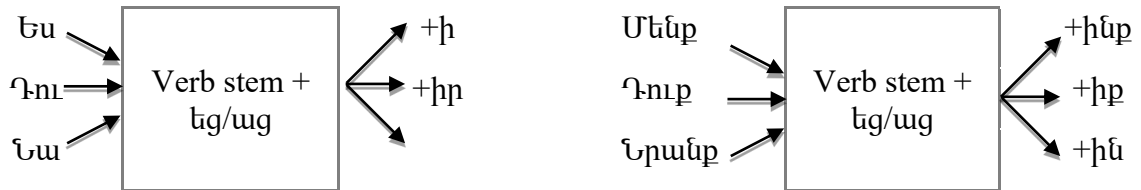
7. Convert the following sentences from past progressive to future indicative tense. Make corresponding changes in the sentence.

1. Անցյալ տարի քո բախտը չէր բերում:
2. Ազահ գործարարներն իրար միս էին ուտում:
3. Երբ երեխա էր, նա միշտ ջրից չոր էր դուրս գալիս:
4. Տատիկիս գլուխն աշխատում էր:
5. Այս բժիշկը գլուխ չէր հարթուկում, նա ճիշտ էր ասում:
6. Դպրոցի աշխատանքը հունի մեջ էր ընկնում:
7. Կիրակի օրը նա կրակի հետ էր խաղում:
8. Նա չէր օգնում: Նա կրակին յուղ էր լցնում:
9. Մենք նրան խելքահան էինք անում:
10. Դուք Արամին ձեռք էիք առնում:

Դաս Տասնվեցերորդ

Simple Past

In Armenian the simple past is used to express action that was completed in the past. It is formed by replacing ալ/ել endings with աց/եց and the special endings.

The great majority of verbs change in the same way as shown below with գնալ “to go” and բերել “to bring”.

Գն-ալ -ալ declension		Բեր-ել -ել declension	
ես գնացի	մենք գնացինք	ես բերեցի	մենք բերեցինք
դու գնացիր	դուք գնացիք	դու բերեցիր	դուք բերեցիք
նա գնաց	նրանք գնացին	նա բերեց	նրանք բերեցին

1) Անցյալ տարի նրանք գնացին Անգլիա:
Last year they went to England.

2) Արամն Իրանից նվերներ բերեց ձեզ համար:
Aram brought gifts for you from Iran.

Some irregular verbs form their simple past with “ա” endings, like գտնել - “to find”, տեսնել - “to see”, տանել - “to carry”, ստանալ - “to receive” and իմանալ - “to know”, “to find out”.

Below verbs գտնել and տեսնել are conjugated.

Գտնել		Տեսնել	
ես գտա	մենք գտանք	ես տեսա	մենք տեսանք
դու գտար	դուք գտաք	դու տեսար	դուք տեսաք
նա գնաց	նրանք գտան	նա տեսավ	նրանք տեսան

Here are two sentences using simple past:

1) Վերջապես դուք գտաք մեր տունը:
Finally you found our home.

2) Նրանք Հրաչին գրադարանում տեսան:
They saw Hrach in the library.

Still other irregular verbs follow the above “ա” endings but also change their stem. The verbs գալ, ուտել and լինել are the most used irregular verbs of this type.

գալ		ուտել		լինել	
եկա	եկանք	կերա	կերանք	եղա	եղանք
եկար	եկաք	կերար	կերաք	եղար	եղաք
եկավ	եկան	կերավ	կերան	եղավ	եղան

Time

In Armenia 24 hour time is used in newspapers, on TV and in official papers and documents, but 12-hour time is used in spoken Armenian.

To start us off, the question “What time is it?” in Armenian is “Ժամը քանի՞սն է:”

If it is exactly on the hour, the answer can be:

$$\boxed{\text{Ժամը}} + \boxed{\text{hour}+(\text{ն})} + \boxed{\text{է:}}$$

Here are three examples:

3:00 Ժամը երեքն է: **5:00** Ժամը հինգն է: **11:00** Ժամը տասնմեկն է:

If it is past the hour, the word անց is used in the following manner:

$$\boxed{\text{Ժամը}} + \boxed{\text{hour}+(\text{ն})} + \boxed{\text{անց}} + \boxed{\text{minutes}} + \boxed{\text{է:}}$$

2:15 Ժամը երկուսն անց տասնհինգ է: **4:30** Ժամը չորսն անց երեսուն (կես) է:

Very often the word Ժամը - “the time” is omitted. Thus, people tend to read the time like this:

2:15 Երկուսն անց տասնհինգ է: **4:30** Չորսն անց երեսուն է:

If it is till the hour, the word պակաս is used in the following manner:

$$\boxed{\text{hour}(\text{ին})} + \boxed{\text{minutes}} + \boxed{\text{է}} + \boxed{\text{պակաս}}$$

3:40 Ժամը չորսին քսան է պակաս: **9:54** Ժամը տասին վեց է պակաս:

OR
Չորսին քսան է պակաս:

OR
Տասին վեց է պակաս:

DIALOGUE: ԺԱՄ ԵՎ ԺԱՄԱՆԴՐՈՒԹՅՈՒՆ / TIME AND APPOINTMENT

_ Ժամը քանի՞սն է:	Zhama` k` anisn e?	What time is it?
_ 2:50: Մենք դեռ ժամանակ ունենք:	Yerkusn ants hisun. Menk` der` zhamanak unenk`.	2:50. We still have time.
_ Ոչ, ես շտապում եմ: Ես պետք է Օպերա գնամ ժամը 3:30:	Voch. Yes shtapum em. Yes petk` e Opera gnam zhama` yerek`n ants kes`.	No. I am in a hurry. I must go to the Opera at 3:30.
_ Ինչու?:	Inchu?	Why?
_ Ես պայմանավորված եմ:	Yes paymanavorvats em.	I have an appointment.
_ Ու՞մ հետ պետք է հանդիպես:	Um het petk` e handipes?	Whom are you going to meet?
_ Պետք է հանդիպեմ Գայանեին:	Petk` e handipem Gayanein.	I must meet Gayane.
_ Ի՞նչ ես անում վաղը երեկոյան:	Inch es anum vagha` yerekoyan?	What are you doing tomorrow evening?
_ Վաղը երեկոյան ես ազատ եմ:	Vagha` yerekoyan yes azat em.	I am free tomorrow evening.
_ Արի գնանք Հյուսիսային պողոտա:	Ari gnank` Hyusisayin Poghota.	Lets to go the Northern Avenue.
_ Շատ լավ: Հաճույքով կգամ:	Shat lav. Hatshuykov kgam.	Very well. I will come with pleasure.
_ Ժամը 7:00-ին կարո՞ղ ենք հանդիպել Կարապի լճի մոտ:	Zhama` yotin karogh enk` handipel Karapi ltshi mot?	Can we meet at 7:00 near the Swan lake?
_ Այդ ժամին չեմ հասցնի: Արի հանդիպենք 7:20:	Ayd zhamin chem hasts`ni. handipenk` yot ants` k`san.	Ari I will not make it at that time. Lets meet at 7:20.
_ Եղավ: Մինչ վաղը ժ. 7:20:	Yeghav. Minch vagha` zhama` yot` ants` k`san.	OK. See you tomorrow at 7:20.
_ Պայմանավորվեցինք:	Paymanavorvets`ink`.	Deal!

New Words

Ժամանակ	time	շտապել	to be hurry
պայմանավորվել	to make a deal, to come to an agreement	ու՞մ	with whom? whose?

պայմանավորված լինել	to have an agreement (with someone)	նո՞մ հետ	with whom?
ինչու՞	why?	հանդիպել	meet
երեկո	evening	երեկոյան	in the evening
ազատ	free	պողոտա	avenue
կարապ	swan	լիճ	lake
կարողանալ	to be able	մոտ	Near
հասցնել	to make it, have enough time to accomplish something	արի	Lets
եղավ	OK	մինչ	Till
մինչ վաղը	till tomorrow		

Armenian Idioms

Idiom in Armenian	Literal translation	Meaning
մազից կախված լինել	to hang from a hair	to be in a dangerous situation, to be on the verge of loss
ջուրը պղտորել	to make water murky	to stir confusion especially in human relations
ձայնը կտրել	to cut the voice	to shut up
իրեն հիմարի տեղ դնել	to pretend to be stupid	to pretend not to understand facts that are not beneficial to one.
չլսելուն տալ	to pretend not to listen	to act as if one has not heard something that is not beneficial to one

Վարժություններ / *Exercises*

1. Translate the following sentences into English.

1. Սուրենը հասկացավ խնդիրը:
2. Վերջապես Հասմիկը համաձայնեց գալ:
3. Հայրս ծիծաղեց:
4. Ռուբեն Հախվերդյանը երգեց:
5. Երեկ դուք Աշոտի հետ զրուցեցիք:
6. Անցյալ ամռանը երեխաները շատ զբոսնեցին անտառում:
7. Երեկ ռեստորանում դու շատ խմեցիր:
8. Մենք Աննային տարանք դպրոց:

9. Երեկ դու գնացիր շուկա:

10. Նրանք հինգ շիշ կոկակոլա գնեցին:
11. Չորեքշաբթի օրը Չելսին հաղթեց Մանչեսթերին:
12. Բժիշկը երեկ օգնեց հիվանդին:
13. Հայերը վստահեցին Նիկոլ Փաշինյանին:
14. Վաճառողը պատասխանեց իմ հարցերին:
15. Ոչ ոք Արմենին չհավատաց:
16. Վարդանը նորից սխալվեց:
17. Ժամը երկուսն անց քսանհինգ նա եկավ:
18. Ուրբաթ օրը ժամը վեցին նա եկավ իմ տուն:
19. Շաբաթ օրը ժամը ութին մենք գնացինք Իջևան:
20. Երեկ գիշերը մենք չտեսանք Լուսինը:
21. Ոստիկանը գտավ հանցագործին:
22. Նա խանութից գնեց երկու գիրք:
23. Դու խանութից չգնեցիր հեռախոս:
24. Նրանք եկան Մոսկվայից:
25. Այս կոշիկները նա երեկ վերցրեց մեր տանից:

2. Match the two columns

ա. 12:00	1. երկուսն անց է տասնհինգ րոպե:
բ. 11:45	2. Ութ անց տաս է:
գ. 13:05	3. Տասներկուսն է:
դ. 14:15	4. Ութ անց կես է:
ե. 19:30	5. Տասն անց կես է:
զ. 20:10	6. Տասներկուսին տասնիհինգ է պակաս:
է. 9:35	7. Երեքին քսան է պակաս:
ը. 20:30	8. Յոթն անց կես է:
թ. 14:40	9. Ութին տասնինգ է պակաս:
ժ. 10:15	10. Մեկն անց է հինգ րոպե:
ի. 7:45	11. Տասին քսանհինգ է պակաս:
լ. 8:30	12. Տասն անց տասնիհինգ րոպե է:

3. What time is it? Read the following times in Armenian.

1. 12:53	4. 2:15	7. 6:30
2. 3:45	5. 7:06	8. 22:54

4. Translate the following sentences into Armenian

1. This summer is relatively cool.
2. This is a physically hard job.
3. Yesterday I really had a headache.
4. Unfortunately the soldiers did not come back on Saturday.
5. She warmly greeted her husband.
6. Everyone was surprised when you came.
7. May I open the door and close the window?
8. It is forbidden to hit the children.
9. You cut the bread with your knife.
10. They do not see well.
11. She teased me, but I pretended not to understand.
12. The car hit her. She almost lost her life.
13. They told her the news and she shut up.
14. She tried to stir confusion, but she couldn't.
15. She called me twice, but I pretended not to hear.

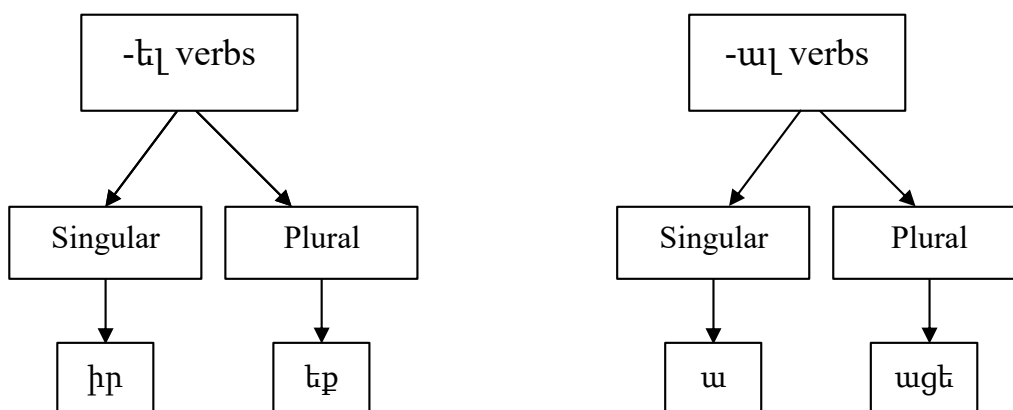
5. Convert the following sentences in simple past to future indicative. Make necessary changes in the sentences.

1. Աշոտը գերազանցեց Նարեկին:
2. Դու երեկ բարձր չխոսեցիր:
3. Վերջապես Նարեկը սիրահարվեց Անուշին:
4. Ձին մոտեցավ շանը:
5. Զինվորները ծառայեցին են մեր հայրենիքին:
6. Մենք հոգնեցինք ձեր ստերից:
7. Նրանք կրկնեցին իրենց ասածը:
8. Մեսրոպ Մաշտոցը 405 թվականին ստեղծեց հայերեն այբուբենը:
9. Երեխան բռնեց հեծանիվի դեկը:
10. Տիգրանը եկավ տուն:
11. Ժամը երկուսն անց կես մայրս գնաց գործի:
12. Մենք չկերանք խորոված:
13. Դուք չեղաք Բեռլինում:
14. Նրանք չեկան Աթենքից:
15. Նա չհասկացավ ինձ:

Դաս Տասնյոթերորդ

Imperative Mood

The imperative mood is used to give commands. Since the imperative is a direct command to someone it is either in the second person singular or second person plural. The imperative is formed by removing “-ել” and “-ալ” endings of verbs in infinitive and adding the endings իր, եք for “-ել” verbs and ա or ացեք for “-ալ” verbs. See the chart below.

The table below gives the imperative forms of “listen” and “read.” The last vowel of the word in imperative gets a stress sign “ ‘ ”

Infinitive	Imperative		
	Singular	Plural	
լսել – to listen	լսի՛ր	լսե՛ք	listen
կարդալ – to read	կարդա՛	կարդացե՛ք	read

- 1) Լսի՛ր քո մորը:
Listen to your mother.
- 2) Լսե՛ք ձեր ուսուցչին:
Listen (all of you) to your teacher
- 3) Կարդա՛ նախադասությունը:
Read the sentence.
- 4) Կարդացե՛ք լավ գրքեր:
Read (all of you) good books.

There are a number of irregular imperatives that do not follow this pattern. Below is a partial list of such verbs:

Infinitive	Singular Imperative	Plural Imperative
------------	---------------------	-------------------

լինել-to be	եղի՛ր	եղե՛ք
ասել-to say	ասա՛	ասացե՛ք
տալ-to give	տու՛ր	տվե՛ք
անել-to do	արա՛	արե՛ք
ուտել-to eat	կե՛ր	կերե՛ք
գալ-to come	արի՛, ե՛կ	եկե՛ք
տանել-to take to	տա՛ր	տարե՛ք

- 1) Քո բաժինը կե՛ր և ավստեղ լվա՛ :
Eat your share and wash your plate.
2) Հիմա կերե՛ք, հետո գնացե՛ք և քնե՛ք:
Now (all of you) eat, then go and sleep!

The negative of the imperative mood is formed by the word “մի՛,” which is placed before the verb in the imperative mood. The word “մի՛” gets the stress sign:

Մի՛ ...	Don't ...
աղմկիր	be noisy
լացիր	cry
ծիծաղիր	laugh
ստիր	lie
պատմիր	tell

- 1) Թարգմանի՛ր այս տեքստը:
Translate this text.
2) Մի՛ թարգմանիր այս տեքստը:
Don't translate this text.

In spoken Armenian you will often hear the “ր” dropped from the end of the singular imperative.

In Armenian the infinitive may function as a command especially an official and authoritative command.

- 1) Հանցագործին գտնել և պատժել:
Find the criminal and punish her/him!
2) Դուռը փակել:
Close the door!
3) Պահպանել լռություն:
Keep silence!

4) Չծխել:
No Smoking

DIALOGUE: ԲԱՆԿՈՒՄ / AT A BANK

_ Բարև ձեզ:	Barev dzez.	Hello!
_ Բարև ձեզ, ինչո՞վ կարող եմ օգտակար լինել:	Barev dzez. Inchov karogh em ogtakar linel?	Hello! How can I help you?
_ Ես կորցրել եմ իմ բանկային քարտը: Կարո՞ղ եմ նորը պատվիրել:	Yes korts`rel em im bankayin k`arta`. Karogh em nora` patvirel?	I have lost my bank card. Can I order a new one.
_ Ցավում եմ, որ կորցրել եք: Ձեր անունը կասե՞ք:	Ts`avum em, vor korts`rel ek`. Dzer anuna` kasek`?	I am sorry that you have lost it. Please tell me your name.
_ Ես Դեբորա Լագրանն եմ:	Yes Debora Lagrann em.	I am Deborah Lagrange.
_ Հիմա ձեր քարտը կարգեկա՞վհակեմ:	Hima dzer k`arta` kargelapakem.	I will block your card now.
_ Շնորհակալություն: Ինչպե՞ս կարող եմ նոր քարտ պատվիրել:	Shnorhakalut`yun. Inchpes karogh em nor k`art` patvirel.	Thank you. How can I order a new card?
_ Ստորագրե՞ք այս փաստաթուղթը: Նոր քարտը պատրաստ կլինի երեք օրից:	Storagrek` ays pastat`ught`a`. Nor k`arta` patrast klini yerek` orits`.	Sign this document. The new card will be ready in thee days.
_ Շնորհակալություն:	Shnorhakalutyun.	Thank you!
_ Բարև ձեզ:	Barev dzez.	Hello!
_ Բարև ձեզ: Ի՞նչ հարց ունեք:	Barev dzez. Inch harts` unek`?	Hello! What issue do you have?
_ Ինձ Մոնիգրամ համակարգով գումար են փոխանցել Ֆրանսիայից:	Indz Moneygram hamakargov gumar en p`okhants`el Fransiayits`.	A sum of money was transferred to me via MoneyGram system from France.
_ Ձեր անձնագիրը տվե՞ք: ... Որքա՞ն գումար են փոխանցել:	Dzer andznagira` tvek`. ...Vork`an gumar en p`okhants`el.	Give me your passport. How much money have they transferred?
_ Կարծում եմ, 500 եվրո:	Kartsum em 500 evro.	I think 500 euros.
_ Ո՞վ է փոխանցել:	Ov e p`okhants`el.	Who has transferred?
_ Թիերի Լագրանը:	Tiery Lagrana`.	Thierry Lagrange.
_ Շատ լավ: Ահա գումարը: Խնդրում եմ ստորագրեք ստացականը:	Shat lav. Aha gumara`. Khndrum em storagrek` stats`akana`.	Very well. Here is the sum. Please sign the receipt.
_ Ես ուզում եմ կոմունալ վճարում կատարել:	Yes uzum em komunal vtsharum katarel.	I would like to make a utility payment.

Ես ուզում եմ միջազգային փոխանցում կատարել:	Yes uzum em mijazgayin pokhants`um katarel.	I would like to make an international transfer.
Խնդրում եմ հաշվի քաղվածք տվեք:	Khndrum em hashvi k`aghvatsk` tvek`.	Please give an account statement.

New Words

բանկային քարտ	bank card, ATM card	համակարգ	system
պատվիրել	order	փոխանցել	transfer
արգելափակել	block (e.g. the card)	անձնագիր	passport
ստորագրել	sign	գումար	sum (of money)
պատրաստ	ready	ստացական	receipt
կոմունալ վճարում	utility payment	քաղվածք	statement

Armenian Idioms

Idiom in Armenian	Literal translation	Meaning
քիթը տնկել	to plant, to erect the nose	to act arrogantly
քիթը խոթել	to stick the nose into something	to be too curious
քիթը կախել	to hang the nose	to act offended, to be offended
սեփական արշինով չափել	to measure with one's own yards	to judge others by yourself, to project one's own values on others
ծակ բերան լինել	to have holes on the mouth	to be someone who talks a lot, who engages in rumors a lot

Վարժություններ / Exercises

1. Translate the following sentences into English:

- Անցյալ տարի նրանք գնացին Մոսկվա:
- Երեկ մենք եղանք Մատենադարանում և ԱՄՆի դեսպանատանը:
- Դուք արդեն ստացաք ձեր հարցերի պատասխանները:
- Դավիթը դիտեց ամբողջ ֆիլմը:
- Թանգարանում մի՛ աղմկիր:
- Եղի՛ր բարի, օգնի՛ր աղքատներին:

7. Միշտ ների՛ր ընկերներիդ:
8. Արի՛ իմ տուն:
9. Ես արթնացա ժամը ութն անց քսան թույլ, հագա իմ շորերը, լվացի ձեռքերս և դեմքս և դուրս եկա տանից:
10. Բացի՛ր դուռը: Քո ընկերներն են գալիս:
11. Գիշերները մի՛ աշխատիր: Գիշերները քնի՛ր:
12. Տու՛ր ինձ քո փողկապը և գնա՛:
13. Տվե՛ք ինձ հենման կետ և ես կշրջեմ Երկիրը (Արքիմեդ):
14. Ժամը տասներկուսն անց քառասուն զանգիր մայրիկիդ:
15. Բացի՛ր աչքերդ և տե՛ս թե որտեղ ես:
16. Հագի՛ր վերարկուդ: Դրսում շատ ցուրտ է:
17. Արագ լողա՛:
18. Նա ցանկանում է գնալ Վենետուկա:
19. Խնձորը լվացեք հետո կերեք:
20. Մի՛ բացիր դուռը: Սենյակում ցուրտ է:
21. Մի գնացեք Մոսկվա: Եկե՛ք Թիֆլիս:
22. Արա՛ ինչ ուզում ես:
23. Ձեր ձեռքերը լվացեք և կերեք խնձորները:
24. Մի՛ ներեք դավաճանին:

2. Form the simple past for all persons of the following regular verbs:

1. բացել, 2. լողալ, 3. խաղալ, 4. գնալ, 5. ներել:

3. Form the imperative mood of the following verbs

1. Գալ, 2. լքել, 3. չգնալ, 4. լսել, 5. ուտել, 6. չվիճել, 7. չլնել, 8. լողանալ, 9. տալ, 10. կաշառել, 11. խմել, 12. ասել:

4. Translate the following sentences into Armenian.

1. Read these books.
2. Bring your computer.
3. Give your phone.
4. Eat two apples.
5. Listen to Aram.
6. Begin talking.
7. Do not work on Sundays.
8. Look at the picture.
9. Tell him that you are from Los Angeles.
10. Go to the American University of Armenia.
11. Pay the doctor for his services.
12. Bake some cakes for Christmas.
13. The phone rings and I am busy, pick it up.
14. Give the man twenty-five dollars.
15. Eat the sandwich and go home.
16. Yesterday you drank much wine.
17. Yesterday girls played basketball very well.
18. Carry this chair away from here.
19. I did not swim in Lake Sevan last summer.

20. They did not work in Georgia last week.
21. Get to my office at 11:20.
22. Be honest and tell the truth.
23. She helped you a lot.
24. Please sign this receipt.
25. The child is shivering from cold.

5. Form the simple past of the following sentences.

1. Ինձ գրանցում են հյուրանոցում:
2. Ուսուցիչը բացատրում է դասը:
3. Լենան դողում է ցրտից:
4. Գոռը նվագում է գիթառ:
5. Հայերը հպարտանում են Զվարթնոցով:
6. Ոստիկանները հրաժարվում են կաշառքից:
7. Ես ստանում եմ իմ անձնագիրը:
8. Դու երբեք չես օգնում մարդկանց:
9. Նրանք պատվիրում են գինի և խորոված:
10. Բժիշկը ստորագրում է ստացականը:

6. Form the future indicative of the following sentences.

1. Մեծ տղան ճաշն ուտում է գդալով:
2. Այսօր անձրևի պատճառով չենք գնում այգի:
3. Երեխայի ձեռքին երկու խնձոր կա:
4. Նրանք դանդաղ մոտենում են կանաչ, մեծ մեքենային:
5. Դուք չեք վախենում հարևանի մեծ, սև շանից:
6. Նա միշտ քիթը կախում է:
7. Դու բոլորին քո սեփական արշինով ես չափում:
8. Նա իր քիթը չի խոթում ուրիշի գործերին:
9. Այս տղան ծակ բերան է:
10. Դու ամեն օր քիթդ տնկում ես:

Դաս Տասնութերորդ

Personal Pronouns

In Armenian not only nouns, but also pronouns and verbs can be put into different cases. We already know the personal pronouns: ես, դու, նա, մենք, դուք, նրանք. As an example lets take the personal pronoun “ես” to see how it changes in the seven cases which we are already familiar with.

Case	Example
Nominative	I am Zaven. Ես Ջավենն եմ:
Genitive	My name is Zaven Իմ անունը Ջավեն է:
Dative	You give me the cup. Դու բաժակը տալիս ես ինձ:
Accusative	You know me. Դու գիտես ինձ:
Ablative	Are you getting sick of me? Դու ձանձրանո՞ւմ ես ինձանից:
Instrumental	Are you interested in me? Դու հետաքրքրվա՞ծ ես ինձանով:
Locative	In me, there is hope. Ինձանում հույս կա:

The following table illustrates the declension of all the personal pronouns:

Nominative	Genitive	Dative/Accusative	Ablative	Instrumental	Locative
ես	իմ	ինձ	ինձանից ինձնից	ինձանով ինձնով	ինձանում ինձ մեջ
դու	քո	քեզ	քեզանից քեզնից	քեզանով քեզնով	քեզանում քեզ մեջ
նա	նրա	նրան	նրանց	նրանով	նրանում նրա մեջ

մենք	մեր	մեզ	մեզանից մեզնից	մեզանով մեզնով	մեզանում մեզ մեջ
դուք	ձեր	ձեզ	ձեզանից ձեզնից	ձեզանով ձեզնով	ձեզանում ձեզ մեջ
նրանք	նրանց	նրանց	նրանցից	նրանցով	նրանցում նրանց մեջ

Demonstrative pronouns

Demonstrative pronouns are used to indicate a specific noun and precede the noun they refer to. As with personal pronouns, demonstrative pronouns also change according to their case. The table below illustrates the declension of the demonstrative pronouns.

Demonstrative pronouns

Nominative	Genitive	Dative	Accusative	Albative	Instrumental	Locative
սա, այս	սրա	սրան	սա	սրանից	սրանով	սրա մեջ, սրանում
դա, այդ	դրա	դրան	դա	դրանից	դրանով	դրա մեջ, դրանում
նա, այն	նրա	նրան	նա/նրան	նրանից	նրանով	նրա մեջ, նրանում
սրանք	սրանց	սրանց	սրանք	սրանցից	սրանցով	սրանց մեջ, սրանցում
դրանք	դրանց	դրանց	դրանք	դրանցից	դրանցով	դրանց մեջ, դրանցում
նրանք	նրանց	նրանց	նրանք/նրանց	նրանցից	նրանցով	նրանց մեջ, նրանցում

1) Սրանք մեր ամենահին եկեղեցիներն են:

These are our oldest churches.

2) Սրա անունը Տաթև է, իսկ դրանը՝ Հաղպատ:

This one's name is Tatev, and that one is Haghpat.

3) Նայիր սրան: Սա հին գիրք է:

4) Պատռի՛ր սա:

Tear this.

5) Սրանից գեղեցիկ եկեղեցի չկա ամբողջ աշխարհում:

There isn't a more beautiful church in the whole world.

6) Մենք շատ ենք հպարտանում սրանցով:

We are very proud of these.

7) Սրանցում սուրբ հոգի կա:

There is holy spirit in these.

There are a group of pronouns, which in English are classified as definite pronouns, but in Armenian are classified as demonstrative.

	the other	this many/much	the same	here	there	over there
Nominative	մյուս(ը)	այսքան(ը)	նույնը	այստեղ	այդտեղ	այնտեղ
Genitive	մյուսի	այսքանի	նույնի	այստեղի	այդտեղի	այնտեղի
Dative	մյուսին	այսքանին	նույնին			
Accusative	մյուսը	այսքանը	նույնը			
Ablative	մյուսից	այսքանից	նույնից	այստեղից	այդտեղից	այնտեղից
Instrumental	մյուսով	այսքանով	նույնով	այստեղով	այդտեղով	այնտեղով
Locative	մյուսում	այսքանի մեջ	նույնում			

Pay attention to the usage of the մյուսը in different cases.

1) Մյուսն ավելի մեծ է:

The other one is larger.

2) Սա մյուսի տուփն է:

This is the other one's box.

3) Այդ գիրքը մոտեցրու մյուսին:

Bring that book near the other one.

4) Այդ մեկն իմը չէ, վերցրու՛ մյուսը:

That one is not mine, take the other one.

5) Այս պահարանում, մյուսից երկու անգամ շատ գինի կա:

In this shelf there is twice as much wine as in the other one.

6) Ես այդ գրիչով չեմ գրել: Ես գրել եմ մյուսով:

I have not written with this pen. I have written with the other one.

7) Այս պահարանում ոչինչ չկա: Բոլոր շորերը մյուսում են:

There is nothing in this shelf. All clothes are in the other one.

Notice that այստեղ, այդտեղ and այնտեղ do not have dative, accusative and locative forms. Here are sentences that use the dative and accusative այս տեղ - "this place."

1) Ես անիծում եմ այս տեղը:

I curse this place.

2) Նա կապված է այդ տեղին:

She is attached to that place.

For obvious semantic reasons “այս տեղ” - “this place” and “այստեղ” - “here”, as well as “այդ տեղ” - “that place” and “այդտեղ” - “there”, as well as “այն տեղ” - “the other place” and “այնտեղ” - “over there” are not interchangeable.

**DIALOGUE: ՕՐԵՐ, ԱՄԻՍՆԵՐ և ՏԱՐՎԱ ԵՂԱՆԱԿՆԵՐ /
DAYS, MONTHS AND SEASONS**

_Հիմա տարվա ո՞ր եղանակն է:	Hima tarva vor yeghanakn e?	What season of the year is now?
_Հիմա ամառ է:	Hima amar` e.	Now it is summer.
_Հիմա ո՞ր ամսին է:	Hima vor amisn e?	Which month is now?
_Հիմա օգոստոսն է:	Hima ogostosn e.	It is August now.
_Այսօր ամսի քանի՞սն է:	Aysor amsi k`anisn e?	What is today's date?
_Այսօր օգոստոսի քսանինն է:	Aysor ogostosi k`saninn e.	Today is the 29th of August.
_Ի՞նչ օր է այսօր:	Inch or e aysor?	What day is today?
_Այսօր հինգշաբթի է:	Aysor hingshabt`i e.	Today is Thursday.
_Իսկ կիրակի օրն ամսի քանի՞սն է լինելու:	Isk kiraki orn amsi k`anisn e linelu?	And what will the date be on Sunday?
_Կիրակի օրը լինելու է սեպտեմբերի մեկը:	Kiraki ora` linelu e septemberi meka`.	Sunday will be the 1st of September.
_Հիմա ամառ է: Բայց կիրակի օրն աշուն է լինելու:	Hima amar` e. Bayts` kiraki ora` ashun e linelu.	Now it is summer, but on Sunday it will be autumn.
_Այո: Սեպտեմբերի մեկն աշնան առաջին օրն է:	Ayo, septemberi mekn ashnan ar`ajin orn e.	Yes, the 1st of September will be the 1st day of fall.
_Ո՞րն է ձմռան առաջին օրը:	Vorn e dzmr`an ar`ajin ora`.	What is the first day of winter?
_Ձմռան առաջին օրը դեկտեմբերի 1-ն է:	Dzmr`an arajin ora` dektemberi mekn e.	The first day of winter is the 1st of December.
_Իսկ ո՞րն է գարնան առաջին օրը:	Isk vorn e garnan arajin ora`?	And what is the first day of spring?
_Գարնան առաջին օրը մարտի մեկն է:	Garnan ar`ajin ora` marti mekn e.	The first day of the spring is the 1st of March.

Ե՞րբ է Գագարինը կատարել իր տիեզերական թռիչքը:	Yerb e Gagarina` katarel ir tiezerakan t`r`ichka`?	When did Gagarin make his spaceflight?
Գագարինն իր թռիչքը կատարել է 1961 թվականի ապրիլի 12-ին:	Gagrinn ir t`r`ichka` katarel e hazar ina` haryur vat`sunmek t`vakani aprili tasnerkusin.	Gagarin made his flight on April 12, 1961.
Ե՞րբ է ազատագրվել Շուշին:	Yerb e azatagrvel Shushin?	When was Shushi liberated?
Շուշին ազատագրվել է 1992 թվականի մայիսի 9-ին:	Shushin azatagrvel e hazar ina` haryur t`vakani mayisi innin.	Shushi was liberated on May 9, 1992.
Ե՞րբ է տեղի ունեցել Սպիտակի երկրաշարժը:	Yerb e teghi unets`el spitaki yerkrasharza`?	When did Spita earthquake take place?
Սպիտակի երկրաշարժը տեղի է ունեցել 1988 թվականի ձմռանը՝ դեկտեմբերի 7-ին:	Spitaki yerkrasharza` teghi e unets`el hazar ina` haryur ut`sunut` t`vakani dzmr`ana, dektemberi yot`in.	The Spitak earthquake happened in the winter of 1988. It happened on December 7.

The Months of the Year and Seasons

հունվար- January	մայիս-May	սեպտեմբեր-September	ամառ – summer
փետրվար- February	հունիս-June	հոկտեմբեր- October	ձմեռ – winter
մարտ- March	հուլիս- July	նոյեմբեր- November	աշուն – fall
ապրիլ- April	օգոստոս- August	դեկտեմբեր -December	գարուն - spring

Armenian Idioms

Idiom in Armenian	Literal translation	Meaning
ոտք դնելու տեղ չլինել	to lack space for placing the foot	to be very crowded
ասեղ զցելու տեղ չլինել	to lack space for dropping a needle	to be very crowded
խաղ ու պար լինել	to be a game and dance	to be easy (for someone to do something)
մեխի գլուխ	nail head	an unimportant person
ոտքով-գլխով	with foot and head	fully, totally

ոտքով-գլխով մեղավոր լինել	to be guilty with leg to head	to be fully, clearly guilty
---------------------------	-------------------------------	-----------------------------

Վարժություններ / *Exercises*

1. Put verbs in the singular imperative form.

1. Քո ձեռքի մատիտը (տալ) _____ ինձ:
2. Ժանետին դուք (ասել) _____ ճիշտ ժամը:
3. Ես մրսում եմ: (Միացնել) _____ տաքացուցիչը:
4. Աննա, իմ գլուխը ցավում է: Բարձր (չխոսել) _____:
5. Վարդան, (ստորագրել) _____ այս թուղթը և (գնալ) _____ տուն:
6. (Վախենալ) _____ նրա նման հանցագործներից:
7. (Կոտրել) _____ այս մեքենայի լույսերը:
8. (Զպատվիրել) _____ խորոված: (Պատվիրել) _____ մրգեր և բանջարեղեն:
9. (Զնատել) _____ այս նստարանին: Այս նստարանը նոր են ներկել:
10. Մարդկանց երեսին այդպես (չնայել) _____: Դա քաղաքավարի չէ:

2. Choose the pronoun in the right form from the brackets and make correct sentences.

1. Երեկ _____ գնացինք Հաղթանակի այգի: (մենք, մեզ)
2. Մենք շատ ուրախ ենք, _____ բոլորն էլ հպարտանում են: (մեզանով, մեզանից)
3. _____ ոմանք լավ են խոսում անգլերեն և ֆրանսերեն: (նրանք, նրանցից)
4. _____ գիրքը շատ հետաքրքիր է, _____ բոլորդ պարտավոր եք այն կարդալ: (այս, սրա)
5. _____ զրուցում եք համերգի մասին: (Դուք, ձեզ, ձեզանից)
6. Անցյալ փետրվարին _____ գնացիք Արցախ (դուք, ձեզ):
7. Եկող դեկտեմբերին _____ աղջիկը դառնալու է վեց տարեկան (նա, նրա):
8. Բոլոր երեխաները վախենում են _____ (ինձ, ինձանից):
9. _____ խոսքում ազնվություն կար (քո, քեզանով):
10. Քո ծնողները հպարտանում են _____ (քո, քեզանով):
11. _____ ամեն կիրակի գնում եմ եկեղեցի (ես, ինձ):
12. Իմ ընկերներն ամեն տարի նոր զրքեր են նվիրում _____ (ես, ինձ):
13. Վարդանը շատ է սիրում _____ (նա, նրան):
14. Երեկ երեկոյան նա զանգահարեց _____ (մենք, մեզ):
15. Ես չեմ վախենում _____: Նրանք սովորական մարդիկ են (նրանք, նրանցից):
16. Դու գո՞հ ես _____ (դու, քեզանից):
17. Ես պարզապես զգվում եմ _____ (դու, քեզանից):

18. Վաղը նրանք գալու են _____ տուն: (դուք, ձեր):
19. Չի կարելի _____ խաբել (ես, ինձ):
20. _____ ազնիվ մարդիկ են: Ամեն ինչ պատմի՛ր _____
(նրանք, նրանց):

3. Translate the following sentences into Armenian.

1. Put the bread on this.
2. That is a new computer.
3. These are my books.
4. Those are not your books. Those are my sister's books.
5. I am going to invite them to my house.
6. I wish you good health.
7. There is no hatred in us.
8. Everyone is going to be proud of us.
9. You cannot open the window with that.
10. They made a wall with those.
11. She has more of those but she does not have any of these.
12. We can stand on those.
13. What is there in this?
14. There is nothing in that.
15. What is there in the other one?
16. The bus was very crowded.
17. Do not talk to him. He is a nonperson.
18. They are guilty for all problems.
19. I am sure solving this problem is a piece of cake for you.
20. The market is super crowded on Sunday.

4. Replace the underlined words with pronouns (այս, սա, դա, այդ, նա, այն, սրանք, դրանք, նրանք):

1. Իմ ձեռքի տերևները կանաչ են:
_____ տերևները կանաչ են:
2. Անահիտը սիրում է նվագել:
_____ սիրում է նվագել:
3. Սեդանին դրված գիրքը շատ հետաքրքիր է:
_____ գիրքը շատ հետաքրքիր է:
4. Քո ձեռքի գրիչները հին են:
_____ հին են:
5. Կարենի մերենաները գերմանական չեն:
_____ գերմանական չեն:

5. Use the following declined pronouns in a sentence.

Ինձ, նրանով, ձեր, ինձնից, ձեզանով, մեր մեջ, քո, մեզ, դրան, սրանից:

6. Translate the following sentences into English.

1. Նրանք գեղեցիկ ծաղիկներ են բերելու:
2. Ու՛ր է իմ գիրքը, դրա մեջ էր իմ անձնագիրը:
3. Բոլորն արդեն եկե՛լ են:
4. Իմ եղբայրն ինձանից երկու տարով մեծ է:
5. Սրանք օձեր են: Զգուշացի՛ր սրանցից:
6. Սրանք հին հեռուստացույցներ են: Սրանցում մի քիչ ոսկի կա:
7. Նա շատ լավ տղա է: Բոլորը հարգում են նրան:
8. Այն կանաչ տունն իմ եղբոր տունն է:
9. Նրա բժիշկը ձմռանը գնում է Լոնդոն:
10. Դու ծնվել ես մարտին, նա ծնվել է փետրվարին, իսկ ես ծնվել եմ հոկտեմբերին:
11. Ամպոտ օրերին երկինքը չի երևում: Ամպերը ծածկում են երկինքը:
12. Ցուրտ օրերին նա գնում է գրադարան, իսկ շոգ օրերին նա գնում է լողավազան:
13. Մեզանից շատերը չեն սիրում լողալ գետում, բայց դուք ամեն օր լողում եք գետում:
14. Նրանցից ոչ մեկը լավ բժիշկ չէ:
15. Դրա մեջ ոչ մի կաթիլ ջուր չկա:
16. Ապրիլի քսանչորսը Մեծ Եղեռնի զոհերի հիշատակի օրն է:
17. Մայիսի ինը Շուշիի ազատագրման օրն է:
18. Հունիսի մեկը երեխաների իրավունքների պաշտպանության օրն է:
19. Հուլիսի հինգը Հայաստանի Հանրապետության սահմանադրության և պետական խորհրդանիշների օրն է:
20. Օգոստոսի տասներկուսը երիտասարդության միջազգային օրն է:
21. Սեպտեմբերի քսանմեկը Հայաստանի Հանրապետության անկախության օրն է:
22. Հոկտեմբերի հինգն ուսուցչի օրն է:
23. Նոյեմբերի քսանմեկը փիլիսոփայության միջազգային օրն է:
24. Դեկտեմբերի յոթը հազար ինը հարյուր ութսունութ թվականի Սպիտակի երկրաշարժի օրն է:
25. Հունվարի մեկն Ամանօրի տոնն է:
26. Փետրվարի քսանմեկը մայրենի լեզվի օրն է:
27. Մարտի ութը կանանց իրավունքների պաշտպանության միջազգային օրն է:
28. Վաղը երկուշաբթի է:
29. Այսօր ցուրտ, անձրևոտ և քամոտ օր է:
30. Վաղը լինելու է շոգ, արևոտ և լավ օր:

7. Translate the following sentences into Armenian.

1. This is John. This is his pen. You took the pen. He gave the pen to his sister. Her sister wrote a letter with it (the pen). There is nothing in the pen.
2. This is me. These are my boxes. I give my boxes to your sister. Your sister opened one of my boxes. She took an apple from the box. She hit me with that apple. There are no worms in the apple.

Դաս Տասնիններորդ

Definite Pronouns

Definite pronouns are also declined in Armenian, they are the following:

	everyone	the whole	each (one)
Nominative	բոլոր(ը)	ամբողջ(ը)	յուրաքանչյուր(ը)
Genitive	բոլորի	ամբողջի	յուրաքանչյուրի
Dative	բոլորին	ամբողջին	յուրաքանչյուրին
Accusative	բոլոր(ը)/բոլորին	ամբողջ(ը)	յուրաքանչյուր(ը)/յուրաքանչյուրին
Ablative	բոլորից	ամբողջից	յուրաքանչյուրից
Instrumental	բոլորով	ամբողջով	յուրաքանչյուրով
Locative	բոլորի մեջ	ամբողջի մեջ	յուրաքանչյուրի մեջ

	everything	each of them
Nominative	ամեն ինչ(ը)	ամեն մեկ(ը)
Genitive	ամեն ինչի	ամեն մեկի
Dative	ամեն ինչին	ամեն մեկին
Accusative	ամեն ինչ(ը)	ամեն մեկ(ը)/ ամեն մեկին
Ablative	ամեն ինչից	ամեն մեկից
Instrumental	ամեն ինչով	ամեն մեկով
Locative	ամեն ինչի մեջ	ամեն մեկի մեջ

The seven sentences below use ամեն ինչ in seven different cases:

- 1) Ամեն ինչն ավերվեց:
Everything ended.
- 2) Ամեն ինչի պատասխանատուն դու ես:
You are the person in charge for everything.
- 3) Ես դիմանում եմ ամեն ինչին:
I can bear everything.
- 4) Վարդանը տեսավ ամեն ինչը:

- Vardan saw everything.
- 5) Կարենը վախենում է ամեն ինչից:
Karen is afraid of everything.
- 6) Արփին հպարտանում է ամեն ինչով:
Arpi is proud of everything.
- 7) Մենք ամեն ինչի մեջ հնարավորություն ենք տեսնում:
We see opportunity in everything.

Indefinite Pronouns

Indefinite pronouns include ինչ-որ, մի քանի, մի քանիսը, մեկը, ուրիշ, ուրիշը, որևէ, երբևէ, ոմանք, որոշ etc. Some English indefinite pronouns such as “someone”, “something”, “anyone” and “anything” are translated into Armenian by expressions composed of ինչ-որ - “some”, “unknown” and որևէ - “any”.

	Someone	Something	Anyone	Anything
Nominative	ինչ-որ մեկը	ինչ-որ մի բան	որևէ մեկը	որևէ բան
Genitive	ինչ-որ մեկի	ինչ-որ մի բանի	որևէ մեկի	որևէ բանի
Dative	ինչ-որ մեկին	ինչ-որ մի բանին	որևէ մեկին	որևէ բանին
Accusative	ինչ-որ մեկը	ինչ-որ մի բան	որևէ մեկը	որևէ բան
Ablative	ինչ-որ մեկից	ինչ-որ մի բանից	որևէ մեկից	որևէ բանից
Instrumental	ինչ-որ մեկով	ինչ-որ մի բանով	որևէ մեկով	որևէ բանով
Locative	ինչ-որ մեկի մեջ	ինչ-որ բանում	որևէ մեկում	որևէ բանում

- 1) Նա ինչ-որ բան ասաց ինձ, բայց ես չհասկացա:
He said something to me, but I didn't understand.
- 2) Հիվանդանոցում մենք հանդիպեցինք ինչ-որ մեկին:
We met with someone in hospital.

Notice that the pronouns ինչ-որ and որևէ do not change its form when expressions with it are declined. The word “բան” means “thing” in contemporary Armenian. In pronouns above it may be replaced with another word denoting a specific person or object. For example:

	Some house	Any house
Nominative	ինչ-որ մի տուն	որևէ տուն
Genitive	ինչ-որ մի տան	որևէ տան
Dative	ինչ-որ մի տանը	որևէ տան(ը)

Accusative	Ինչ-որ տուն	որևէ տուն
Ablative	ինչ-որ մի տանից	որևէ տանից
Instrumental	ինչ-որ մի տնով	որևէ տնով
Locative	ինչ-որ մի տանը	որևէ տան մեջ

Other indefinite pronouns that change their form with declension are **նրիշը** (another), **մի քանիսը** (a few of):

	Another	A few	One
Nominative	նրիշը	մի քանիսը	մեկը
Genitive	նրիշի	մի քանիսի	մեկի
Dative	նրիշին	մի քանիսին	մեկին
Accusative	նրիշը /նրիշին	մի քանիսը / մի քանիսին	մեկը / մեկին
Ablative	նրիշից	մի քանիսից	մեկից
Instrumental	նրիշով	մի քանիսով	մեկով
Locative	նրիշի մեջ նրիշում	մի քանիսի մեջ մի քանիսում	մեկի մեջ մեկում

1) Ընկերներիցս մի քանիսից նամակներ ստացա:

I received letters from a few of my friends.

2) Դու նրիշի տվեցիր այդ գիրքը:

I gave that book to another (person).

3) Դու հիշում ես այդ դեպքը, իսկ ես հիշում եմ մեկ նրիշը:

You remember that case and I remember another one.

When these pronouns do not have the definite article **նրիշ** instead of **նրիշը**, **մի քանի** instead of **մի քանիսը**, they require an additional word to which they refer to. For example. **նրիշ մեքենա**, **նրիշ մարդ**, **մի քանի տուն**, **մի քանի մարդ**. In this case the additional word is declined while **նրիշ** and **մի քանի** retain their forms.

Here are a few examples:

1) Դու մոտեցար (մեկ/մի) **նրիշ մարդու**:

You approached another person.

2) Նա գումար վերցրեց (մեկ/մի) **նրիշ մարդուց**:

She took a sum of money from another person.

3) Մենք հպարտանում ենք մի քանի **ուսանողներով**:

We are proud of a few students.

4) Դուք վախենում եք մի քանի **ուսանողներից**:

- You are afraid of a few students.
 5) Քո գրքերից մեկն անգլերեն է:
 One of your books is in English.
 6) Նա գումար տվեց վարորդներից մեկին:
 He gave money to one of the drivers.

There are other indefinite pronouns which require another word to refer to and that do not change according to case. Instead the additional word the indefinite pronoun refers to change their form according to the case. These pronouns include որոշ - “some”, որևէ - “any”, and այլ - “other.” Here are some sentences that use these pronouns:

- 1) Որոշ մարդկանց հեշտ է հասկանալ:
 It is easy to understand some people.
 2) Որևէ ոստիկանից վախենալու հիմք չկա:
 There are no reasons to be afraid of any policeman.
 3) Բժիշկը պատասխանեց այլ հարցերի:
 The doctor replied to other questions.
 4) Դա մեկ այլ օրվա պատմություն է:
 It is a story of another day.

The pronoun երբևէ - “never” does not require an additional word, but it also cannot be placed in any case.

Pronouns “երբևէ” and “որևէ” are often used in negative sentences. For example:

- 1) Մենք երբևէ չենք գնացել Մոսկվա:
 We have never visited to Moscow.
 2) Նրանք որևէ մեքենա չունեն:
 They have no cars.

DIALOGUE: ՎԱՐՄԱՎԻՐԱՆՑՈՒՄ / AT A BEAUTY SALOON

_Բարև ձեզ: Ազատ եք:	Barev dzez. Azat ek'?	Hello! Are you free now?
_Բարև ձեզ: Այո, ազատ եմ:	Barev dzez. Ayo, azat em.	Hi! Yes, I am free.
_Հիմա ազատ չեմ: Ազատ կլինեմ 20 րոպեից: Կարող եք նստել և սպասել:	Hima azat chem. Azat klinem k'san ropeits`. Karogh ek` nstel yev spasel.	I am not free now. I will be free in 20 minutes. You may sit and wait.
_Շատ լավ:	Shat lav.	Very well.
_Իմ մազերը երկար են: Ես ուզում եմ իմ մազերը կտրել:	Im mazera` yerkar en. Yes uzum em im mazera` ktrel.	My hair is long. I want to cut my hair.
_Ինչպե՞ս կտրեմ:	Inchpes ktrem?	How should I cut?

Ինչպիսի՞ սանրվածք եք ցանկանում:	Inchpisi sanrvatsk` ek` ts`ankanum?	What kind of cut would you like?
Խնդրում եմ մազերս կարճ կտրել:	Khndrum em mazers karts ktrek`.	Please make a short haircut.
Ինչքա՞ն կարճ:	Inchk`an karts?	How short?
Ուզում եմ, որ մազերս հասնեն մինչև ուսերս:	Uzum em, vor vazers hasnen minchev users.	I want my hair to reach my shoulders.
Ուզում եմ, որ մազերս մի մատնաչափ լինեն:	Uzum em, vor mazers mi matnachap linen.	I want my hair to be an inch long.
Այստեղ սափրվելու՞ եք:	Aystegh sap`rvelu ek`?	Do yo plan to shave here?
Այո, խնդրում եմ սափրել:	Ayo, khndrum em sap`rek`.	Yes, please shave me.
Բակերը կարճացնե՞մ:	Bakera` karchatsnem?	Should I make sideburns shorter?
Շատ լավ: Հետո մազերը լվանալու՞ եք:	Shat lav. Heto mazera lvanalu ek`?	Very well. Are we going to wash your hair afterwards?
Այո: Լվանալու եմ:	Ayo, lvanalu enk`.	Yes. We are going to wash my hair.
Ես ուզում եմ մազերս ներկել:	Yes uzum em mazers nerkel.	I want to dye my hair.
Ի՞նչ գույն եք ցանկանում:	Inch guyn ek` ts`ankanum.	What color would you like?
Բաց դարչնագույն:	Bats` darchnaguyn.	Light brown.
Որտե՞ղ վճարեմ:	Vortegh vcharem?	Where should I pay?
Ինչքա՞ն պետք է վճարեմ:	Inchk`an p`etk` e vcharem?	How much must I pay?

New Words

մազ	hair	բակ	sideburn
երկար	long	սափրել	shave
կարճ	short	բեղ	moustache
կտրել	cut	մորուք	beard
ներկել	dye, color	ուղիղ	straight
լվանալ	wash	գանգուր	curly

Վարժություններ / *Exercises*

1. Translate following sentences into English.

1. Երեկ երկու տղա եկան մեր տուն: Տղաներից մեկը աշխատում էր հիվանդանոցում, իսկ մյուս տղան աշխատում էր խանութում:
2. Ես տղաներից մեկից վերցրեցի իմ գլխարկը: Մյուս տղան ինձ տվեց իմ գոտին:
3. Տղաները նորոգեցին իմ պահարանը, երկու ժամ նստեցին: Հետո գնացին:
4. Վարդանը սիրում է վիճել քաղաքականության մասին: Ես չեմ սիրում վիճել քաղաքականության մասին: Երբ Վարդանը խոսում է քաղաքականության մասին, ես լռում եմ: Բայց երեկ ես Վարդանի վրա ջղայնացա:
5. Մենք ամեն օր հանդիպում ենք նույն ռեստորանում:
6. Նա գնել է նոր մեքենա: Ես ցանկանում եմ գնել նույնից:
7. Երեկ երեկոյան ես գնացի այգի: Ես այգում ծառ տնկեցի: Հետո քայլում էի այգում: Ինձ մոտեցավ մի մեծ շուն: Շունն ինձ նայեց հետո հեռացավ:
8. Փոքրիկ աղջիկները կարդում են գրքեր: Այդ գրքերը նրանք ստացել են իմ եղբորից: Ես նրանց հարցրի, թե ինչ են կարդում: Փոքրիկ աղջիկներն ինձ չպատասխանեցին: Նրանք ինձանից ամաչեցին:
9. Անցյալ երեքշաբթի օրը դու իմացար, որ քո քրոջ ամուսինը գալու է ձեր տուն:
10. Մենք գիտենք, որ Հասմիկը ծխում է: Երեխաներին չի կարելի ծխել: Սա պետք է հասկանալ:
11. Բժիշկները փորձում են վերացնել քաղցկեղը: Քաղցկեղը շատ ծանր հիվանդություն է: Այս հիվանդանոցում կան շատ հիվանդներ: Բոլոր հիվանդները պառկած են:
12. Դու միշտ գնում ես նույն ռեստորան: Դու ամեն անգամ պատվիրում ես նույն ապուրը և ամեն անգամ բողոքում ես նույն ապուրից:
13. Նրանք չեն ուզում օգնել ձեզ: Նրանք արդեն հոգնել են ձեզանից: Ավելի լավ է մոռացեք նրանց մասին:
14. Վարորդը երեկ շատ աշխատեց: Հիմա նա հանգստանում է բոլորից: Նա պառկել է բազմոցին և հյուր է խմում:
15. Դուք մտում եք: Ես տեսնում եմ, որ դուք հիմա մրսում եք: Վերցրեք այս վերարկուները և հագեք դրանք:
16. Ամեն ինչից մի՛ վախեցիր: Ամեն մեկին ամեն ինչ մի՛ պատմիր: Հիշի՛ր, որ դու ուստիկան ես: Կաշառք մի՛ վերցրու: Մի՛ սիրիր փողը:
17. Բոլոր հիվանդությունները վերանալու են:
18. Բոլորը գոռում են: Մյուս անգամ մենք այստեղ չենք գալու:
19. Չի կարելի լողալ այստեղ: Ամեն օր քեզ նույնն եմ ասում:
20. Խնդրում եմ միացրո՛ւ հեռուստացույցը:
21. Վերադարձրու Հայկի դրամը և գնա Երևանից:
22. Կարդա այս գիրքը և ավելորդ մի վիճի՛ր:
23. Դու նորից խմել ես ամբողջ գինին: Մի՛ խմիր ալկոհոլ, մի՛ կեր շաքար, շատ քայլիր, քիչ պառկիր:
24. Ես հպարտանում եմ ձեզանից յուրաքանչյուրով: Ես սիրում եմ ձեզանից յուրաքանչյուրին: Ես մեծ սեր եմ տեսնում ձեզանից յուրաքանչյուրի մեջ:
25. Նա ուզում է խոսել անգլերեն, բայց չի սովորում:
26. Որոշ ժամանակ անց նա պատմելու է ամեն ինչ:
27. Նա երբևէ չի ապրել Սանկտ Պետերբուրգում:
28. Ես ճանաչում եմ այս երեխաներից յուրաքանչյուրին: Այս երեխաներից որոշը սպորտսմեններ են:
29. Դու բոլորից լավ ես երգում, բոլորից արագ ես վագում, և բոլորից խելացի ես:

30. Այսբանից հետո ի՞նչ էս ուզում:

2. Translate the following sentences into Armenian.

1. I am not afraid of this dog, but I am afraid of the other.
2. I want to finish with this much.
3. Germany is far from here.
4. The bus passes through here.
5. The child is afraid of someone.
6. They gave my chair to another person.
7. Someone did something wrong.
8. A few of us are happy.
9. Yesterday they called a few of us.
10. She wants help from another person.
11. Buying a new house is a piece of cake for her.
12. The pool was overcrowded yesterday.
13. This nonperson is afraid of me.
14. You are guilty in everything, but you still do not shot up.
15. Do not stick your nose into my business.
16. Lusine is great at spreading rumors. Don't tell her your secrets.
17. Do not act arrogantly. One day you are going to need my help.
18. Nothing bad happened. Don't be sad.
19. You are a liar. But do not project your values onto me.
20. They pretended not to listen her words.

3. Translate the following sentences into English.

1. Բոլորը այստեղ են:
2. Ես բոլորի անունը գիտեմ:
3. Ես հավատում եմ բոլորին:
4. Դու տեսնում ես այս ամբողջը:
5. Նրանք գործը բոլորով ավարտեցին:
6. Նա բոլորից խելացի է:
7. Մենք բոլորի մեջ հույս են տեսնում:
8. Այս ամբողջն առաջացել է քամուց:
9. Այս ամբողջը դու ես կառուցել:
10. Նա մեղավոր չէ այս ամբողջի համար:
11. Մենք երկար ենք սպասել այս ամբողջին:
12. Դուք ես ստեղծել այս ամբողջը:
13. Մինչև եկող տարի ի՞նչ կմնա այս ամբողջից:
14. Նրանք չեն զարմանում այս ամբողջով:
15. Այս ամբողջի մեջ ոչ մի իմաստ չկա:
16. Յուրաքանչյուրը մեկական տուն է կառուցում:
17. Յուրաքանչյուրի տունն իր համար թանկ է:
18. Գեներալը հանգիստ մոտեցավ յուրաքանչյուրին:
19. Նա ուշադիր զննեց յուրաքանչյուրը:
20. Յուրաքանչյուրից հազարական դրամ եմ վերցնում:
21. Այս մարզերից յուրաքանչյուրով երկուական մեծ գետ է հոսում:

22. Այս քաղաքներից յուրաքանչյուրի մեջ երեքական թանգարան կա:
23. Մենք ձեզանից երբևէ օգնություն չենք խնդրել:
24. Քո ձին մեր բակում չէ: Ձիուդ մեկ այլ տեղ փնտրիր:
25. Մի քանի օր առաջ մենք գնացինք թանգարան:

Դաս Քսաներորդ

Negative Pronouns

The following are the negative pronouns of the Armenian language.

	նշ ոք / ոչ մեկը (nobody / no one)	ոչինչ / ոչ մի բան (nothing)
Nominative	նշ ոք / ոչ մեկը	ոչինչ / ոչ մի բան
Genitive	նշ ոքի / ոչ մեկի	ոչնչի(ն) / ոչ մի բանի(ն)
Dative	նշ ոքի / ոչ մեկին	ոչնչի / ոչ մի բանի
Accusative	ոքի/ոչ մեկը, ոչ մեկին	ոչինչ/ոչ մի բան
Ablative	նշ ոքից / ոչ մեկից	ոչնչից / ոչ մի բանից
Instrumental	նշ ոքով / ոչ մեկով	ոչնչով / ոչ մի բանով
Locative	նշ ոքի մեջ / ոչ մեկի մեջ	---- / ոչ մի բանի մեջ

Here are six sentences that use negative pronouns:

- 1) Նրանցից ոչ մեկը չի վերադարձել:
None of them have returned.
- 2) Դու դրանցից ոչ մեկը չես սիրում:
You do not like any of them.
- 3) Նրան երբեք ոչինչ չի գոհացնում:
Nothing ever pleases him.
- 4) Իր աշխատանքի համար նա ոչինչ չստացավ:
She did not receive anything for her work.
- 5) Երբ լույսը անջատեցին, ես ոչ ոքի չէի տեսնում:
When they turned off the light, I couldn't see anyone.
- 6) Ոչ մի բանից մի՛ խուսափիր:
Do not avoid anything.

As is evident from examples, double negative is used in Armenian. Thus we write “Ոչ ոք չի քնում:” and not “Ոչ ոք է քնում.”

Often other words are used for “բան” in “ինչ-որ մի բան”, “ոչ մի բան” and “որևէ բան.”

- 1) Ինչ-որ մի պրոբլեմ առաջացավ Զուլիի հետ կապված:
A (some) problem came up pertaining to Juli.
- 2) Ոչ մի կարտոֆիլ չմնաց դաշտում:
Not one potato remained in the field.

**DIALOGUE: ՄԱՐԴԿԱՅԻՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ /
HUMAN RELATIONSHIPS**

_Դու ճանաչո՞ւմ ես Մարիամին:	Du tshanachum es Mariamin?	Do you know Mariam?
_Այո, ճանաչում եմ: Մենք մտերիմ ընկերներ ենք:	Ayo, tshanachum em. Menk` mterim a` nkerner enk`.	Yes. I know Mariam. We are close friends.
_Ես երեկ նրա հետ ծանոթացա:	Yes yerek nra het tsanotats` a.	I got acquainted with her yesterday.
_Շատ ուրախ եմ: Իսկ դու ճանաչո՞ւմ եմ Ռուբենին:	Shat urakh em. Isk du tshanachum es R` ugenin?	I am very glad. And are you acquainted with (do you know) Ruben?
_Այո, իհարկե: Ես և Ռուբենն ազգականներ ենք:	Ayo, iharke. Yes yev R` ubenn azgakanner enk`.	Yes, of course. I and Ruben are relatives.
_Իսկապե՞ս: Ես չգիտեի:	Iskapes? Yes chgitei.	Really? I did not know that.
_Ինչպե՞ս ես ծանոթացել Ռուբենի հետ:	Inchpes es tsanot` ats` el R` ubeni het.	How did you meet Ruben?
_Ես և Ռուբենը գործընկերներ ենք:	Yes yev R` ubena` gortsa` nkerner enk`.	I and Ruben are colleagues.
_Ռուբենը քո գործընկե՞րն է:	R` ubena` k` o gortsa` nkern e?	Is Ruben your colleague?
_Այո: Մենք դառնում ենք լավ ընկերներ:	Ayo. Menk` dar` num enk` lav a` nkerner.	Yes. We are turning into good friends.
_Իսկ ո՞վ է այս անծանոթը:	Isk ov e ays antsanot` a` ?	And who is this stranger?
_Նա իմ հարևանն է:	Na im harevann e.	He is my neighbor.
_Դու ճանաչո՞ւմ ես Վազգենին:	Du tshanachum es Vazgenin?	Do you know Vazgen?
_Այո: Ես Վազգենին ճանաչում եմ: Ես ստում եմ Վազգենին:	Ayo. Yes Vazgenin tshanachum em. Yes atum em Vazgenin.	Yes. I know Vazgen. I hate Vazgen.
_Իսկ Անահիտին:	Isk Anahitin?	And do you know Anahit?
_Ես շատ եմ սիրում Անահիտին:	Yes shat sirum em Anahitin.	I love Anahit very much.

_Ես հարգում եմ
Անահիտին:

Yes hargum em Anahitin.

I respect Anahit.

New Words

ծանոթ	acquaintance, a person one knows	ծանոթանալ	to get acquainted
ճանաչել	to know	դառնալ	to become
ընկեր	friend	գործընկեր	colleague
մտերիմ	close, intimate	ընտանիք	family
հանդիպել	to meet	անծանոթ	stranger
հարևան	neighbor	ազգական	relative
ատել	to hate	սիրել	to love, to like
հարգել	to respect		

Armenian Idioms

Idiom in Armenian	Literal translation	Meaning
աչքերը ճակատը թռչել	eyes jump on the forehead	to be surprised
աչքերը չորս անել	get four eyes	to watch attentively
ականջ կախել	to hang an ear	to evestrop
աչքածակ լինել	to have a hole in the eye	to be greedy
էշի ականջում քնել	to sleep in a donkey's ear	to be out of the loop, to miss important news, to be uninformed
նոտքերը վերմակի չափով մեկնել	to stretch the legs with the size of the blanket	to attempt things that one can, to act within one's abilities

Վարժություններ / Exercises

1. Translate the following sentences into English.

1. Խնդրում եմ ինձ կարդալու որևէ գիրք տվեք:
2. Նա ապրում է Հնդկաստանում ինչ-որ մի տեղ:
3. Դռան մոտ ինչ-որ մի մարդ ցանկանում է տեսնել քեզ:
4. Որոշ մարդիկ հեշտությամբ են սովորում լեզուներ հեշտությամբ, իսկ մյուսները^a դժվարությամբ:
5. Այս գրքերից մի քանիսը շատ օգտակար են:
6. Ուրիշի հետ դու գործ չունես: Ես եմ քո միակ սերը:
7. Ինչ-որ մի օր, ինչ-որ մի տեղ մենք հանդիպելու ենք:
8. Ոչ ոք չի մոռացել ձեզ:
9. Նա ոչինչ չի մոռանում, ոչ մեկին չի մոռանում:
10. Անտառում կա մի քանի գայլ:
11. Որոշ մարդիկ աշխատասեր են, իսկ որոշ մարդիկ՝ ծուլ:
12. Ինձ տվեք որևէ համակարգիչ:
13. Նա ինձ ոչ մի բան չի տալիս:
14. Նրանք մեզ պատմեցին ինչ-որ տղայի մասին:
15. Ինչ-որ մեկը կոտորում է դռները:
16. Խնդրում եմ, որևէ մեկին կանչեք:
17. Յուրաքանչյուրը մեկական ավստ է լվանում:
18. Արի ինչ-որ բան պատվիրենք և ուտենք:
19. Որևէ մեկը գիտի՞ թե այսօր ամսի քանիսն է:
20. Նա չէ Արմենի եղբայրը: Ուրիշն է:
21. Հայաստանում ոչ ոք չի տուժում երկրաշարժներից:
22. Վարդանը աղքատ է: Նա ոչ մի բան չունի:
23. Մի՛ անհանգստացիր: Արամին ոչ մի բան չի պատահի:
24. Ոչ մեկը երբևէ չի կարող ինձ ստիպել անել այն, ինչ ես չեմ ուզում:
25. Դուք ոչ մեկին պարտք չեք:
26. Քո գործերը ոչ մեկին չեն հետաքրքրում:
27. Նա ծնվեց ճիշտ ժամանակին:
28. Նրանք հետաքրքրվում են մեզանից ինչ-որ մեկով:
29. Ես երբևէ չեմ խաբել:
30. Դու որևէ աղջկա չես սիրում:

2. Choose the right translation for the following pronouns.

1. The other	ա. Ամեն ինչ(ը)
2. The same	բ. Ամբողջ(ը)
3. All	գ. Յուրաքանչյուր(ը)
4. The whole	դ. Ամեն մեկ(ը)
5. Each	ե. Նույն(ը)
6. Everyone	զ. Մյուս(ը)
7. Everything	է. Բոլոր(ը)
8. These	ը. Դրանք
9. Those	թ. Սրանք

3. Translate the following sentences into Armenian.

1. In some countries it never snows.
2. Nobody can run faster than a lion.
3. She doesn't trust anybody now.
4. I solved the problem in another way.
5. Everyone is smart in this college.
6. This mountain is called Ararat.
7. These people are innocent. Someone else stole the car.
8. He lost some of his money.
9. Someone is going to come tomorrow and is going to give me some money.
10. I am waiting for someone else.
11. I brought everything from my mother's house.
12. They did not buy anything from this store.
13. Each child ran twice.
14. Everyone is going to be tired tomorrow evening.
15. Everyone worked hard and the whole room is clean now.
16. Some of them have headache. Some of them have stomach ache.
17. Put this cup somewhere.
18. Go hide somewhere.
19. I do not know. Go ask someone else.
20. I did not see any wolves.

4. Translate the following sentences using idioms into English.

1. Երբ նա իմացավ, թե ով էմ, աչքերը ճակատը թռան:
2. Երեխան աչքերը չորս արած նայում էր փղին:
3. Նա աչքածակ մարդ է: Ոչ ոք նրան չի սիրում:
4. Ինչու էս էշի ականջում քնել: Բոլորը բացի քեզանից գիտեն այդ լուրը:
5. Ոտքերդ վերմակիդ չափով մեկնի՛ր:
6. Դու սիրում էս ականջ կախել:
7. Երեկ վարսավիրանոցում ոտք դնելու տեղ չկար:
8. Քո ընկերը մեքենա ունի: Նրա համար գալը խաղ ու պար է:
9. Այ մեխի գլուխ, գնա՛ այստեղից:
10. Նա ոտքով-գլխով գործարար է:
11. Ամեն ինչից քիթդ կախում էս:
12. Հանցագործը բոլորին սեփական արշինով է չափում:
13. Քո աշխատանքը մազից է կախված:
14. Ես ինձ հիմարի տեղ չեմ դնում:
15. Ավելի լավ է, դու ջուրը մի պղտորիր:

Դաս Քսանմեկերորդ

Asking Questions

We are already familiar with interrogative sentences. In this section we will review the structure of interrogative sentences and will learn a few new question words.

Questions can be divided into two groups, general questions and special questions. The structure of general questions follow the same pattern as a regular sentence. As we saw in an early chapter, the only written difference is the use of a question mark. The question mark is placed on the last vowel of the word that is the focus of the question. The spoken difference is a change in intonation.

- 1) Անահիտը կարող է գիթար նվագել:
Anahit can play the guitar.
- 2) Անահիտը կարո՞ղ է գիթար նվագել:
Can Anahit play the guitar?

Special questions are questions which use interrogative pronouns like ի՞նչ - “what?”, ո՞վ - “who?”, ովքե՞ր - “who (plural)?”. Below are seven types of special questions.

1. Sentences that ask information about quantity use the words: որքա՞ն - “how much?”, քանի՞ - “how many?” “how much?”, ինչքա՞ն - “how much?”

- 1) Քանի՞ մարդ կա ձեզ հետ:
How many people are there with you?
- 2) Որքա՞ն գինի կա այս շշի մեջ:
How much wine is there in this bottle?
- 3) Ինչքա՞ն դրամ ունես:
How much money do you have?

2. Sentences that ask for information about quality, or the specific object use the words: ինչպիսի՞ - “what kind of?”, ո՞ր - “which?”, ի՞նչ - “what kind of?” “what?, etc.

- 1) Ինչպիսի՞ բնակարան եք ցանկանում վարձել:
What kind of apartment do you want to rent?
- 2) Ի՞նչ ստացաք ձեր ընկերոջից:
What did you receive from your friend?
- 3) Ո՞ր տանն եք ապրում դուք:
Which house do you live in?

3. Sentences that ask about method are formed with the words ինչպե՞ս - “how?”, ո՞նց - “through what method?”

- 1) Ինչպե՞ս կարողացար ինձ գտնել:
How were you able to find me?
- 2) Ո՞նց բացեմ այս դուռը:

How can I open this door?

4. Questions that ask information about time are formed with the word ե՞րբ - “when?”

1) Ե՞րբ ես ինձ այցելելու:
When will you visit me?

5. Questions that ask about the purpose are formed with the words: ինչու՞ - “why?” and ի՞նչ նպատակով - “with what purpose?”

1) Ինչու՞ կատարվեց այս ամենը:
Why did all this happen?
2) Ի՞նչ նպատակով է նա գնում Բեռլին:
With what purpose is he going to Berlin?

6. Questions that ask about the cause are formed with the words: ինչու՞ - “why?”, ի՞նչ պատճառով - “with what cause?”

1) Ինչու՞ այսօր անձրև եկավ:
Why did it rain today?
2) Ի՞նչ պատճառով է կոտրվել բաժակը:
What caused the cup to break?

7. Questions that ask about location are formed with words: որտե՞ղ - “where?” and ու՞ր - “to where?”

1) Հիմա մենք որտե՞ղ ենք:
Where are we now?
2) Ու՞ր ենք տանում ծաղիկները:
To where are we bringing the flowers?

In Armenian disjunctive questions are formed by simply adding the word “չէ՞” to the sentence. We use the same rule both for affirmative and negative sentences.

1) Դու երեկոյան հաց ես թխելու, չէ՞:
You are going to bake bread in the evening, aren't you?
2) Դու երեկոյան հաց չես թխելու, չէ՞:
You are not going to bake bread in the evening, are you?

In Armenian the alternative questions are formed by the help of թե՞ - “or.”

1) Նա ուզում է թեյ, թե՞ սուրճ:
Does she want tea or coffee?
2) Դու եկար Վանաձորից, թե՞ Գյումրիից:
Did you come from Vanadzor or Gumri?
3) Ես բժիշկ եմ, թե՞ վարորդ:
Am I a doctor or a driver?

As in English, interrogative pronouns such as ի՞նչ, ո՞ր, ինչպե՞ս, ե՞րբ etc. can also function as relative pronouns. In this case the question mark is not used and the word is pronounced without the special intonation.

- 1) Ես սկսեցի երգել, երբ նա ներս մտավ:
I began to sing when she came into the room.
- 2) Արտակն ինձ պատմեց, թե ինչպես է կորցրել իր բանալին:
Artak told me how he had lost his key.
- 3) Ես չգիտեմ, թե նա ինչպիսի զգեստներ է սիրում:
I don't know what kind of dresses she likes.
- 4) Դուք լավ գիտեք, թե ես ուր եմ գնում:
You know very well where I am going.
- 5) Ասա, թե ոնց բացեմ դուռը:
Tell me, how to open this door.
- 6) Ոչ ոք չի հասկանում, թե դու ում ես ծառայում:
Nobody understand who you serve.

DIALOGUE: ՀԱՍՑԵ և ՈՒՂՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ / ADDRESS AND DIRECTIONS

_Որտե՞ղ է: Գյումրին:	Vortegh e Gyumrin?	Where is Gumri?
_Գյումրին Շիրակի մարզում է:	Gyumrin Shiraki marzum e.	Gumri is in Shirak Marz (Region).
_Իսկ որտե՞ղ է Վանաձորը:	Isk vortegh e Vanadzora`?	And where is Vanadzor?
Վանաձորը Լոռվա մարզում է:	Vanadzora` Lor`va marzum e.	Vanadzor is in Lori Marz.
_Իսկ Եղեգնաձո՞րը:	Isk Yeghegnadzora`?	And where is Yeghegnadzor?
_Եղեգնաձորը Վայոց Ձորի մարզում է:	Yeghegnadzora Vayots` Dzori marzum e.	Yeghegnadzor is in Vayots Dzor Marz.
_Գյումրին Երևանի հյուսիսում է:	Gyumrin Yerevani hyusisum e?	Is Gumri to the north of Yerevan?
_Այո, Գյումրին Երևանի հյուսիսում է:	Ayo, Gyumrin Yerevani hyusisum e.	Yes, Gumri is to the north of Yerevan.
_Իսկ Վանաձո՞րը:	Isk Vanadzora`?	And Vanadzor?

_Վանաձորը նույնպես Երևանից հյուսիս է: Վանաձորը Գյումրիից արևելք է:	Vanadzora nunypes Yerevanits' hyusis e. Vanadzora Gyumriits' arevelk' e.	Vanadzor is also to the north of Yerevan. Vanadzor is to the east of Gumri.
_Իսկ որտե՞ղ է Եղեգնաձորը:	Isk vortegh e Yeghegnadzora'?	And where is Yeghegnadzor?
_Եղեգնաձորը Երևանից հարավ է:	Yeghagnadzora' Yerevanits' harav e.	Yeghegnadzor is to the south of Yerevan.
_Իսկ որտե՞ղ է Արարատ լեռը:	Isk vortegh e Ararat ler'a'?	And where is Mount Ararat?
_Առարարտ լեռը Երևանից արևմուտք է:	Ararat ler'a' Yerevanits' aryevmutk' e.	Mount Ararat is to the west of Yerevan.
_Որտե՞ղ է օպերայի շենքը:	Vortegh e operayi shenk'a'?	Where is the opera building.
_Օպերայի շենքը Մեսրոպ Մաշտոց պողոտայի վրա է:	Operayi shenk'a' Mesrop Mashtots' poghotayi vra e.	The opera building is on Mesrop Mashtots Avenue.
_Իսկ որտե՞ղ է Մատենադարանը:	Isk vortegh e Matenadarana'?	And where is the Matenadaran?
_Մատենադարանը նույնպես Մեսրոպ Մաշտոց պողոտայի վրա է:	Matenadarana' nunypes Mesrop Mashtots' poghotayi vra e.	The Matenadaran is also on Mesrop Mashtots Avenue.
_Մատենադարանն այստեղից հեռու՞ է:	Matenadarann aysteghits' her'u e?	Is the Matenadaran far from here?
_Ոչ: Այստեղից հեռու չէ:	Voch. Aysteghits' her'u che.	No. It is not far from here.
_Որքա՞ն պետք է քայլեմ Մատենադարան հասնելու համար:	Vork'an petk' e k'aylem Matenadaran hasnelu hamar?	How much must I walk to get to the Matenadaran?
_Մատենադարան հասնելու համար պետք է քայլեք քսան րոպե:	Matenadaran hasnelu hamar petk' e k'aylek' k'san rope.	You must walk 20 minutes to get to the Matenadaran.
_Իսկ ինչպե՞ս կարող եմ գնալ «Էրեբունի» թանգարան:	Isk inchpes karogh em gnal "Erebuni" t'angaran?	And how can I get to the "Erebuni" Museum?
_«Էրեբունի» թանգարան կարող եք գնալ տաքսիով:	"Erebuni" t'angaran karogh ek' gnal tak'siov.	You can go to the "Erebuni" Museum via taxi.
_Տաքսիով քանի՞ րոպեում կհասնեմ «Էրեբունի» թանգարան:	Tak'siov k'ani ropeum khasnem "Erebuni" t'angaran?	How long will it take me to get to "Erebuni" Museum via taxi?

Այստեղից տաքսիով երեսուն րոպեում կհասնեք «Էրեբունի» թանգարան:	Aysteghits tak` siov yeresun ropeum khasnek` “Erebuni” t` angaran.	From here you in 30 minutes will get to “Erebuni” Museum via taxi.
Որտե՞ղ է «Արարատ» ռեստորանը:	Vortegh e “Ararat” r` estorana`?	Where is the “Ararat” restaurant?
«Արարատ» ռեստորանը Թումանյան փողոցի վրա է:	“Ararat” r` estorana` T`umanyan p` oghots` i vra e.	The “Ararat” restaurant is on Tumanyan Street.
Ինչպե՞ս կարող եմ հասնել «Արարատ» ռեստորան:	Inchpes karogh em hasnel “Ararat” r` estoran?	How can I get to the “Ararat” restaurant?
Ուղիղ քայլեր մինչև խաչմերուկ: Հետո թեքվեք ձախ:	Ughigh k` aylek` minchev khachmeruk. Heto t` ek` vek` dzakh.	Walk straight till the intersection and then turn left.

New Words

փողոց	street	խաչմերուկ	intersection
հյուսիս	North	հարավ	South
արևելք	East	արևմուտք	West
աջ	right	ձախ	left
մուտք	enterence	հարկ	floor
թեքվել	turn	բարձրանալ	go up
մարզ	region	պողոտա	museum
օպերա	opera	շենք	building
հասնել	to reach to	թանգարան	museum

Վարժություններ / *Exercises*

1. Use one of the question words to complete the sentences.

քանի՞	ո՞ր	որտե՞ղ	ու՞ր	ի՞նչ
1. _____ է նրա անունը:	4. _____ տարեկան է նա:			
2. _____ է նա	5. _____ ունի նա:			
աշխատում:	6. _____ է քո տունը:			
3. _____ ես գնում:				

2. Choose the right translation for the following question words.

1. Որտե՞ղ	When?
2. Ինչպե՞ս	What kind of?
3. Ինչո՞ւ	Where?
4. Ինչպիսի՞	Why?
5. Ե՞րբ	How?
6. Որքա՞ն	How much?

3. Choose the right pronoun and fill in the blanks.

1. Հասմիկն ուզում էր գնալ _____ տեղ պարելու:	1. Ոչինչ
2. _____ չի կարող ջղայնացնել ծերունուն:	2. Մի քանի
3. Ոստիկանները _____ փաստեր ունեն:	3. Ամեն մի
4. _____ գետ ունի սկիզբ ու վերջ:	4. Ինչ-որ
5. Զինվորներից _____ վախկոտ են:	5. Որոշը

4. Put the words in the right order to form grammatically correct sentences.

1. ես, սիրում, Դու տանձ:
2. է: մեծ, Հայաստանից, Վրաստանը,
3. ամիս, Քանի՞, աշխատելու: ես,
4. այս, պատրաստել, աթոռ: Ինչպե՞ս, ես,
5. գնել: են, Ո՞ր, խանութից, իրենց, կահույքը,
6. պետք է, Ինչքա՞ն, վճարեմ:

5. Translate the following sentences into Armenian.

1. Is that a tree or a statue?
2. Why are the plants green?
3. When are they going to be free?
4. How do you feel?
5. Do you have a headache or a toothache?
6. Which of these computers do you use?
7. When is Anna going to be here?
8. Do you like your coffee with sugar?
9. Why didn't you just ask me?
10. Where are you going to go next year?
11. What did you do two hours ago?
12. What are you thinking about?
13. What is your name? What is your sister's name?
14. What time is it?
15. When are you going to visit Bern?
16. Where do you go every summer?
17. Where do you take your children during weekends?
18. When is your birthday?
19. Lilit and Arus are old friends.
20. Hagop is my brother.

21. Armen and Siranush know each other.
22. Levon has a large family. He has four sisters and a brother.
23. I am very happy to meet you today.
24. Suren is afraid of everything.
25. All Armenians are proud of their language.
26. The teacher knows each of them by face.
27. The policeman asked the same question to each of them.
28. Narek's sister took the whole wine with her.
29. Someone is going to meet me at the airport.
30. My grandfather loves to look at the sea.
31. Where are you going?
32. Why did you go to store?
33. What kind of a person is she?
34. How did you find me in the museum?
35. Where is the "Old Yerevan" restaurant?
36. What is this?
37. How many cars does your uncle have?
38. Whose jacket is this?
39. Who was that person?
40. Who visits you every Sunday?

6. Choose the right word form the brackets and fill in the blanks.

1. _____ քնել է: (Արմեն, Արմենը, Արմենը է)
2. Հիմա ժամը _____ է: (չորսն, չորս, չորսին)
3. Լուսինեի _____ երկար են: (մազեր, մազերը, մազը)
4. Այսօր օգոստոսի _____ է: (տասնչորս, տասնչորսն, տասնչորսով)
5. Ես _____ նստել չեմ սիրում: (տաքսին, տաքսի, տաքսուն)

Դաս Քսաներկուերորդ

Verb Declension

When verbs in their infinitive form get a definite article, they become nouns. For example: լողալ - “to think” becomes լողալը “the act/activity of swimming”, ուտել - “to eat” becomes ուտելը - “the act/activity of eating”, մտածել - “to think” becomes մտածելը - “the act/activity of thinking” etc.

As with nouns and pronouns Armenian verbs can be declined in Armenian. Verbs change their meaning according to the case in which they are declined. Below is an example of the verb գնալ put into the seven different cases.

Nominative	գնալ	Ալանի գնալը խանգարեց մեր գործին: Alan’s departure(going) bothered our work.
Genitive	գնալու	Ժաննայի Փարիզ գնալու նպատակը ճամփորդելն էր: Zhanna’s reason for going to Paris was to travel.
Dative	գնալու(ն)	Պատրաստ չէինք Արմինեի գնալուն: We were not prepared for Armine’s departure (going).
Accusative	գնալ(ը)	Ես հիշում եմ Արմինեի գնալը: I remember Armine’s departure.
Ablative	գնալուց	Տնօրենի գնալուց հետո բոլորը սկսեցին պարել: After the director’s departure, everyone began to dance.
Instrumental	գնալով	Սփյուռքահայերը պարելով հայերեն են սովորում: Diasporans are learning Armenian while dancing.
Locative	գնալու մեջ	Ցույցի գնալու մեջ ոչ մի լավ բան չեմ տեսնում: I don’t see anything good in going to the demonstration.

Here are some sentences using declined verbs:

- 1) Լողալը լավ է առողջության համար:
Swimming is good for health.
- 2) Զինվորը հետևում էր ընկերոջ վազելուն:
The soldier was watching his friend running.
- 3) Մանկան լացելը երկար տևեց:
The child’s crying lasted a while.
- 4) Լենան շատ հոգնեց երգելուց և գնաց հանգստանալու:
Lena got very tired of singing and went to rest.
- 5) Թագավորի միակ որդուն փրկելով^a նա շատ ընկերներ գտավ:
He found many friends by saving the king's only son.

Verbs are often put into the genitive case and combined with prepositions like հետ - “with”, համար - “for”, մասին - “about” etc. to form adverbial phrases and other constructions.

1) Ես Մոսկվա գնացի Լեոնտևին հանդիպելու համար:

I went to Moscow to meet Leontev.

2) Աննայի գալու հետ կապված խնդիրը բարդ է:

The problem with Anna’s arrival is complicated.

3) Երեք ժամ աշխատելուց հետո նա գնաց:

She left after working for three hours.

DIALOGUE: ՇՆՈՐՀԱՎՈՐԱՆՔՆԵՐ / CONGRATULATIONS

_Շնորհավոր ծնունդդ, Արմեն:	Shnorhavor tsundd Armen.	Happy birthday Armen.
_Շնորհակալ եմ:	Shnorhakal em.	Thanks!
_Քեզ մաղթում եմ երջանկություն և առողջություն:	K`ez maght`um em yerjankut`yun yev ar`oghjut`yun.	I wish you happiness and health!
_Մաղթում եմ երազանքների իրականացում:	Maght`um em yerazank`neri irakanats`um.	I wish you realization of dreams.
_Շատ շնորհակալություն:	Shat shnorhakalut`yun.	Thank you very much!
_Շնորհավորում եմ քո նոր տունը:	Shnorhavorum em k`o nor tuna`.	Congratulations for your new house.
_Ցանկանում եմ, որ երկար վայելես քո նոր տունը:	Ts`ankanum em, vor yerkar vayeles k`o nor tuna`.	May you enjoy your new house a long time.
_Թող նոր տունը հաջողությունների սկիզբ լինի:	T`ogh nor tuna` hajoghut`yunneri skizb lini.	May your new house bring successes.
_Շնորհավոր նոր աշխատանքդ:	Shnorhavor nor ashkhatank`d.	Congratulations for your new job.
_Հաջողություն եմ մաղթում:	Hajoghut`yun em maght`um.	I wish you good luck!
_Շատ ուրախ եմ քեզ համար:	Shat urakh em k`ez hamar.	I am very happy for you.
_Շատ մերսի:	Shat mersi.	Many thanks.
_Դու արժանի ես լավագույնին:	Du arzhani es lavaguynin.	You deserve the best.
_Շնորհավոր Նոր Տարին:	Shnorhavor Nor Tarin.	Happy New Year!
_Ես էլ քո Նոր Տարին եմ շնորհավորում: Ուրախ ու երջանիկ տարի թող լինի:	Yes el k`o Nor Tarin em shnorhavorum. Urakh u yerjanik tari t`ogh lini.	Happy New Year to you too. May it be a happy year!

_Ձեր բալիկը ծնվել է: Աչքներդ լույս: Բախտավոր բալիկ թող լինի:	Dzer balika tsnvel e. Achknerd luys. Bakhtavor balik togh lini.	Your baby was born. Congratulations. May she be lucky!
_Շնորհակալություն: Տարոսը ձեզ:	Shnorhakalutyun. Tarosa` dzez.	Thank you. May you have the same fate.

New Words

ծնունդ	birthday	երջանկություն	happyness
շնորհակալություն	thank you	երկար կյանք	long life
առողջություն	health	հաջողություն	good luck
ցանկանալ	to wish	մաղթել	to wish
արժանի լինել	deserve	իրականացում	realization
երազանք	dream	բախտավոր	lucky
առողջ	healthy	աչքդ լույս	Congratulations! (Literally “Light to your eyes!” wished when something very good happens)
վայելել	enjoy	թող	may ...
Նոր Տարի	New Year	բալիկ	baby
տարոսը քեզ/ձեզ	May you have the same fate!		

More common wishes/congratulations

երջանիկ լինես	May you be happy.
երկար կյանք ունենաս	May you have a long life
դժվարությունների չհանդիպես	May you never face difficulties
ծնողներիդ աչքի լույսը լինես	May you bring light to your parent’s eyes, may you bring good luck/joy to your parents
հաջողակ լինես	May you have good luck
անփորձանք լինես	May you stay away from misfortunes.

Վարժություններ / *Exercises*

1. Match the questions on the right with answers on the left.

1. _Դու որտե՞ղ ես ապրում:	ա. _Իմ հասցեն հետևյալն է. ք. Արմավյան, Հատիս փողոց, շենք 5, բնակարան 12:
2. _Որտե՞ղ է Արմավյան քաղաքը:	բ. _Ոչ, Երևանից հեռու չէ:
3. _Խնդրում եմ, ասա քո տան հասցեն:	գ. _Ես ապրում եմ Արմավյան քաղաքում:
4. _Շնորհակալություն: Մի օր անպայման կգամ քո տուն:	դ. _Արմավյան քաղաքը Երևանի հյուսիսում է:
5. Արմավյանը ք. Երևանից հեռու՞ է:	ե. _Շատ ուրախ կլինեմ, եթե գաս:

2. Translate the following sentences into English.

1. Քայլելն օգտակար է առողջության համար:
2. Սա քայլելու համար լավ ճանապարհ է:
3. Նա տանից դուրս եկավ քայլելու:
4. Նա սիրում է քայլել:
5. Նրանք քայլելով հեռացան:
6. Դուք քայլելուց հաճույք չեք ստանում:
7. Շատ քայլելու մեջ իմաստ չկա:
8. Ամաչելը ոչ մի բանի չի օգնում:
9. Ամաչելու ոչ մի առիթ չկա:
10. Նա սովորել է ամաչել:
11. Մենք ամաչելով խնդրեցինք մեզ օգնել:
12. Ամաչելուց բացի ուղղի՛ր քո սխալը:
13. Նա ամաչելու մեջ դրական բան է տեսնում:
14. Նա սիրում է գիլասի հյուր, բայց չի ուտում սմբուկ:
15. Միս ուտելը գիրացնում է մարդկանց:
16. Երեկ երեկոյան նրանց տուն երկու աղջիկ հյուր գնաց:
17. Դուք արդեն երկու ժամ և քսան րոպե սպասում եք բժշկին:
18. Իմ թոռնիկները շատ են սիրում մեր բակը:
19. Ամեն մի պետություն բանակ ունի:
20. Հայաստանում շատ են կարտոֆիլ ուտում:
21. Դուք ատում եք այս խանութը: Ինչու՞ նորից եկաք:
22. Իմ հարևանի հարսները գեղեցիկ են:
23. Նա շատ է ամաչում ուշանալու համար:
24. Զգուշացի՛ր ավտոմեքենայից:
25. Ցտեսություն Անահիտ: Կհանդիպենք հաջորդ ամռանը:

3. Translate the following sentences into Armenian.

1. Where were you born?
2. Why did you come to Armenia?
3. How do you feel?
4. What do you like to eat?
5. Who is your favorite actor?

6. Whose cigarettes are these?
7. Those are Armen's parents' cigarettes.
8. I am going to go to the sea with my parents next year.
9. In this picture my daughter is playing with her doll.
10. No one knows where your grandfather is.
11. Nothing is forbidden in this park.
12. When she was little, she did not respect anyone.
13. When you were younger, you loved cookies.
14. None of you have studied in Armenia.
15. There is not a single telephone in this house.

4. Convert the following sentences in future indicative to sentences in simple past. Make corresponding changes in the sentence if necessary.

1. Դու չե՞ս վայելելու քո արձակուրդը:
2. Վաղը մենք նրան մաղթելու ենք հաջողություն:
3. Նոր Տարվա օրը մենք խմելու ենք կոնյակ և ուտելու ենք տոլմա:
4. Նրանք չեն սովորելու հայերեն:
5. Հաջորդ տարի դուք իրար չեք հանդիպելու:
6. Նա բարձրանալու է Արարատ լեռը:
7. Մենք հասնելու ենք Կամչատկա:
8. Միշտ արևմուտք գնալով մենք հասնելու ենք Չինաստան:
9. Որքա՞ն ժամանակում ես ավարտելու այս աշխատանքը:
10. Քանի՞ անգամ ես գնալու Վրաստան:
11. Մի օր նա դառնալու է լավ իրավաբան:
12. Եկող շաբաթ ես ծանոթանալու եմ քո հոր հետ:
13. Վաղը դու դառնալու ես իմ մտերիմ ընկերը:
14. Մենք իրար միշտ հարգելու ենք:
15. Երկուշաբթի օրը դուք սափրելու եք ձեր մորուքները:

Դաս Քսաներեքերորդ

Participles

Armenian verbs are not only declined in different cases, but also form participles where they act as adjectives and adverbs in a sentence. There are eight participles in Armenian. When studying verb tenses we have covered some of them already. The chart below presents all participles.

There are three more participles we need to learn. These three participles are formed by removing the “-ել/-ալ” verb ending and adding “-ող/-ացող,” “-ած/-ացած,” and “-ելիս/-ալիս” to the stem. The chart below illustrates the name, formation and use of all participles.

Participle	Ending/Example	Its function in a sentence	Example in a phrase
Infinitive	Verb stem + -ել, OR -ալ վազել, խաղալ	Can function as subject or an object.	Նա սիրում է վազել: He likes to run. Խաղալը սխալ չէ: It is not wrong to play.
Subject participle	-ել verbs Verb stem +ող վազող ալ verbs Verb Stem +ացող խաղացող	Acts as an adjective Indicates what the noun is doing/undergoing.	վազող երեխա a child who is running խաղացող երեխա a child who is playing
Resultative participle	ել verbs Verb stem +ած հոգնած ալ verbs Verb stem +ացած խաղացած	Acts as an adjective Informs about the state of a noun or object (tired, angry, broken etc.)	Հոգնած մարդ A tired man Խաղացած խաղ A played game
Processual participle	ել verbs Verb stem +ելիս վազելիս ալ verbs Verb stem +ալիս խաղալիս	Acts as an adjective or an adverb and is used to denote simultaneous action	Վազելիս ընկավ While running he fell Խաղալիս սովորեց While playing he learned
Present participle	-ել verbs -ալ verbs Verb stem +ում Վազում, խաղում	This participle is used for forming present simple, continuous and past continuous.	Նա ամեն օր վազում է: He runs every day. Նա հիմա վազում է: He is running now. Նա վազում էր: He was running. /He used to run.

Perfect participle	ել verbs Verb stem +ել վազել ալ verbs Verb stem +ացել խաղացել	This participle is used for forming present perfect and past perfect.	Նա վազել է: He has run. Դու խաղացել էիր: You had played.
Future participle	ել verbs Verb stem +ելու վազելու ալ verbs Verb stem +ալու խաղալու	This participle is used for forming future tenses.	Վազելու եմ: I am going to run. Խաղալու ես: You are going to play.
Negative participle	ել verbs Verb stem +ի վազի ալ verbs Verb stem +ա խաղա	This participle is used for forming negative sentences in various tenses as well as for forming the subjunctive form of verbs.	Չեմ վազի: I will not run. Չի խաղա: She will not play.

Here are a few sentences using participles:

- 1) Սուրճ խմող մարդն իմ հայրն է:
The man who is drinking coffee is my father.
- 2) Լացող երեխան շատ գեղեցիկ է:
The child who is crying is very beautiful.
- 2) Հոգնած կինը նստեց աթոռին:
The tired woman sat on the chair.
- 3) Ես նրան տեսա գետի մոտով քայլելիս:
I saw him while walking along the river.
- 4) Ինձ հետևողը Վարդանի փոքր եղբայրն էր:
The person following me was Vardan's younger brother.
- 5) While driving my car you violated the law.
Իմ մեքենան վարելիս դու խախտեցիր օրենքը:
- 6) Դու տալիս ես իմ խնդրածը:
You give what I ask.
- 7) Նրանք երբեք չեն գա:
They will never come.
- 8) Ես չեմ ուտելու այս տոլման:
I am not going to eat this tolma.

**DIALOGUE: ՇՈՒԿԱՅՈՒՄ և ՏԱՐԱԴՐԱՄԻ ՓՈԽԱՆԱԿՈՒՄ /
AT THE MARKET AND MONEY EXCHANGE**

_Խնձորն ի՞նչ արժե:	Khndzorn inch arzhe?	How much does the apple cost?
_Սա 550 դրամ, իսկ սա՝ 430:	Sa 550 dram, isk sa 430.	Those are 550 AMD, and those are 430.
_Իսկ եթե հինգ կիլոգրամ վերցնե՞մ:	Isk yete hing kilogram verts`nem?	And what if I take 5 kilos?
_2500 դրամ տուր և հինգ կիլոգրամ տար:	Yerku hazar hing haryur tur yev hing kilogram tar.	Give 2500 and take 5 kilos.
_2000 -ով չես տա՞:	Yerku hazarov ches ta?	Won't you give for 2000?
_Ոչ:	Voch.	No.
_Լավ, հինգ կիլոգրամ կշռի՞ր:	Lav, hing kilogram kshr`ir.	OK. Weigh 5 kilos.
_Կարո՞ղ եմ կապույտ զգեստը վերցնել:	Karogh em kapuyt zgesta`verts`nel?	May I take the blue dress?
_Իհարկե, վերցրեք:	Iharke, verts`rek`.	Of course. Take it.
_Ի՞նչ արժե այս զգեստը:	Inch arzhe ays zgesta`?	How much does this dress cost?
_Զգեստն արժե 21500 դրամ:	Zgestn arzhe k`sanmek hazar hing haryur dram.	The dress costs 21500 AMD.
_Ավելի փոքր չափս չունե՞ք:	Aveli p`ok`r chap`s chunek`?	Don't you have a smaller size?
_Ունենք, բայց փոքր չափսը դեղին է:	Unenk`, bayts` p`ok`r chap`sa deghin e.	We have, but the smaller size is yellow.
_Կարո՞ղ եմ փորձել:	Karogh em p`ordzel?	May I try on?
_Իհարկե: Հանդերձասրահն այնտեղ է:	Iharke. Handerdzasrahn aystegh e.	Of course. The fitting room is here.
_Ճիշտ ձեր վրայով է:	Tshisht dzer vrayov e.	It is exactly your size.
_Ձեզ շատ է սազում:	Dzez shat e sazum.	It suits you very well.
_Սա ձեզ մեծ է: Ձեզ փոքր չափսն է պետք:	Sa dzez mets e. Dzez p`ok`r chapsn e petk`.	This is too big for you. You need a smaller size.
_Սա ձեզ չի սազում:	Sa dzez chi sazum.	This does not suit you.
_Սա ձեզ փոքր է: Ձեզ մեծ չափսն է պետք:	Sa dzez p`ok`r e. Dzez mets chap`sn e petk`.	This is too small for you. You need a larger size.
_Ցանկանում եմ վերադարձնել իմ զգեստը:	Ts`ankanum em veradardznel zgesta`.	I want to return the dress.
_Կարո՞ղ եմ դոլարով վճարել:	Karogh em dolarov vtsharel?	Can I pay in dollars?

– Ոչ: Ընդունում ենք միայն ՀՀ դրամ:	Voch. A`ndunum enk` miayn HH dram.	No, we accept only AMD.
– Որտե՞ղ կարող եմ գումար փոխել:	Vortegh karogh em gumar p`okhel?	Where can I exchange money?
– Կարո՞ղ եմ 200 դոլար փոխել:	Karogh em yerku haryur dolar p`okhel?	Can I exchange 200 dollars?
– Այո: Տվե՛ք ձեր անձնագիրը:	Ayo. Tvek` dzer andznagira`.	Yes. Give me your passport.
– Վերցրե՛ք ձեր մանրը:	Verts`rek` dzer manra`.	Take your change.
– Վերցրե՛ք ձեր գումարը:	Verts`rek dzer gumara`.	Take your money.
– Վերցրե՛ք ստացականը:	Verts`rek stats`akana`.	Take the receipt.

New Words

Ի՞նչ արժե ...	How much does ... cost?	սազել	to suit, to fit well
կշռել	to weigh	զգեստ	dress
չափս	size	փոխանակել	exchange
փորձել	to try on, to try	մանր	change
հանդերձարահ	fitting room	վերադարձնել	to return
վճարել	to pay	ընդունել	to accept
ստացական	receipt	անձնագիր	passport

Վարժություններ / *Exercises*

1. Translate sentences into English.
1. Տե՛ս այստեղ եկող մեքենան:
2. Մեքենայից տուփ վերցնող աղջիկն իմ քույրն է:
3. Ծառ տնկող երեխաները մեր գյուղից են:
4. Այստեղից արագ հեռացող մարդը քո հարկանն է:
5. Մենք կարոտում ենք մեր այցելած վայրերը:
6. Ես կրկնում եմ իմ մոռացած բառերը:
7. Դու կարող ես անել ցանկացած աշխատանք:
8. Գնա՛, դու խմած ես:
9. Չարենցավան գնալիս, ես հանդիպեցի Հովհաննեսին:

10. Չարենցավանից գալիս, դու հանդիպեցիր Արսենին:
11. Հեռուստացույց նայելիս հիշեցի քեզ:
12. Ձեր հարցին պատասխանելիս նա ամաչեց:
13. Ամեն օր աշխատող մարդն աշխատասեր է:
14. Ծառի տակ պառկած երեխաները բասկետբոլիստներ են:
15. Հայաստանն ունի հաղթած բանակ:
16. Ինձ փրկելով՝ դու ինձ երկրորդ կյանք տվեցիր:
17. Քեզ հետ ապրելու համար ես ամեն ինչ պատրաստ եմ անել:
18. Կապան գալու մեջ ոչ մի դժվար բան չկա:
19. Ջութակ նվագելու մեջ ոչ մի դժվար բան չկա:
20. Հինգ տարի Վանաձորում ապրելուց հետո նա եկավ Գյումրի:
21. Լավ մտածիր նախքան բանկից վարկ վերցնելը:
22. Աշխատանքի դիմելուց հետո մենք գնացինք այգի:
23. Ջութակ նվագելու փոխարեն նա երգում է:
24. Դու երբեք չես գտնի հարյուր հազար դոլար:
25. Երեխային մի ստիպիր սենյակը մաքրել:
26. Մատը լպստողը չորս տարեկան է:
27. Մեղր վաճառողը քո հորեղբայրն է:
28. Ձեռքերը լվացողը բժիշկ չէ:
29. Այս կոշիկը քեզ շատ է սազում:
30. Տարուսը քեզ, Արման ջան:

2. Finish the sentences.

1. Բանկում դրամ փոխելիս ես _____
2. Քո գնած խնձորը նրանք _____
3. Նրանք չեն կարողալու _____
4. Ոչ մեկը չի ուզում _____
5. Ընկերոջ գաղտնիքը պատմելը _____

3. Translate the following sentences into Armenian.

1. Armen knew the approaching man.
2. I hate cooking pizza.
3. Vahan hurt his hands while washing the car.
4. The dog was afraid of his old master.
5. We are going to replace the broken bowl.
6. Think well before refusing my offer.
7. When refusing your offer, I thought of my father.
8. While crossing the street you were singing.
9. The person who had approached the table, did not eat anything.
10. People approaching the forest are from our city.
11. The theorem that you explained, was very interesting.
12. I forgot the music that you played.
13. Children who are proud of their parents succeed in life.
14. Women who were shivering from cold have no coats.
15. Can anyone explain me what is happening here?

4. Form subject, resultative and processual participles of the following verbs and then form sentences using participles.

1. Ծխել, 2. պառկել, 3. ժպտալ, 4. երևալ, 5. դատել, 6. գոռալ:

5. Convert the following sentences in simple past into imperative (plural) sentences. Make corresponding changes in sentences when necessary.

1. Դու չփորձեցիր կոշիկը:
2. Նրանք ամեն ինչի համար վճարեցին:
3. Մենք վերադարձրեցինք քո անձնագիրը:
4. Ապրիլին ամեն օր ես աշխատեցի:
5. Հոկտեմբերին ամեն չորեքշաբթի նա հյուրեր ընդունեց:
6. Նա բոլորին իր սեփական արշինով չափեց:
7. Տատիկը ծիծաղեց:
8. Նրանք կերան ողջ գիլասը:
9. Նրանք չգնացին Մաշտոցի պողոտա:
10. Ժամը տասն անց քսան նրանք սկսեցին երգել:
11. Մի ամբողջ օր նա բարձր խոսեց:
12. Փետրվարի վեցին դուք այցելեցիք բժշկին:
13. Նրանք եղան Մոսկվայում և Թեհրանում:
14. Համերգի ժամանակ ես նրան ծաղրեցի:
15. Նա նորից ոչ մեկի առաջ վիզ չծռեց:

Դաս Քսանչորսերորդ

The Present Perfect Tense

The present perfect tense is used to indicate action which was completed in the past, but which is connected to the moment of speech. The meaning and function of present perfect in Armenian is similar to that in English.

- 1) Ես իմ գործն ավարտել եմ:
I have finished my work.
- 2) Նրանք երբևէ Մոսկվայում չեն եղել:
They have never been to Moscow.

The tense is formed by perfect participle and present auxiliaries.

Present Perfect					
-ել Verbs			-ալ Verbs		
	եմ	ենք		եմ	ենք
Verb stem +ել+	ես	եք	Verb stem+ացել +	ես	եք
	ե	ենք		ե	ենք

Here are 2 examples.

գրել		կարդալ	
ես գրել եմ	մենք գրել ենք	ես կարդացել եմ	մենք կարդացել ենք
դու գրել ես	դուք գրել եք	դու կարդացել ես	դուք կարդացել եք
նա գրել է	նրանք գրել են	նա կարդացել է	նրանք կարդացել են

The present perfect is often used in sentences with temporal adverbs like: արդեն -“already”, դեռ - “yet”, դեռևս - “yet”, “still”, երբևէ - “ever”, and երբեք “never.”

- 1) Նա երբեք ձուկ չի կերել:
He has never eaten fish.
- 2) Ես այդ գիրքն արդեն կարդացել եմ:
I have already read that book.
- 3) Ես այդ գիրքն արդեն կարդացել օր եմ:
Have I already read that book?

The Past Perfect Tense

The past perfect is used to express action which was completed before another action or time in the past. It is almost equivalent to the English past perfect tense.

- 1) Մեր հանդիպելուց առաջ ես արդեն վերջացրել էի իմ աշխատանքը:
I had already finished my work before our meeting.
- 2) Երբ դու եկար, նա արդեն վաճառել էր իր մեքենան:
When you came, she had already sold her car.

The past perfect is formed by perfect participle and past tense forms of the auxiliary verbs.

Past Perfect					
-ել Verbs			-ալ Verbs		
Infinitive +	էի	էինք	Verb stem+ացել +	էի	էինք
	էիր	էիք		էիր	էիք
	էր	էին		էր	էին

Here are examples:

գրել		կարդալ	
ես գրել էի	մենք գրել էինք	ես կարդացել էի	մենք կարդացել էինք
դու գրել էիր	դուք գրել էիք	դու կարդացել էիր	դուք կարդացել էիք
նա գրել էր	նրանք գրել էին	նա կարդացել էր	նրանք կարդացել էին

DIALOGUE: ՀԱՐՅԱԶՐՈՒՅՑ, ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ / JOB INTERVIEW AND SKILLS

_Բարև ձեզ: Դուք դիմել եք կառավարչի թափուր հաստիքի համար:	Barev dzez. Duk` dimel ek` kar`avarchi t`ap`ur hastik`i hamar.	Hello. You have applied for the vacant position of the manager.
_Այո: Ես ունեմ փորձ:	Ayo, yes p`ordz unem.	Yes, I have experience.
_Ես ունեմ համապատասխան կրթություն:	Yes unem hamapataskhan krt`ut`yun.	I have corresponding education.
_Ես հինգ տարի աշխատել եմ որպես կառավարիչ:	Yes hing tari ashkhatel em vorpes kar`avarich.	I have worked as a manager for five years.

_Ես երկու տարի աշխատել եմ որպես ծրագրավորող:	Yes yerku tari ashkhatel em vorpes tsragavorogh.	I have worked as a programmer for two years.
_Ես համապատասխան փորձ չունեմ, բայց պատրաստ եմ սովորել:	Yes hamapataskhan p`ordz chunem, bayts` patrast em sovorel.	I do not have corresponding education, but I am ready to learn.
_Ուրիշ ի՞նչ հմտություններ ունեք:	Urish inch hmtut`yunner unek`.	What other skills do you have?
_Ես լավ կազմակերպիչ եմ:	Yes lav kazmakerpich em.	I am a good organizer.
_Ես ճշտապահ եմ:	Yes tshshtapah em.	I am punctual.
_Ես լավ եմ բանակցում:	Yes lav em banaktsum.	I negotiate well.
_Ես տիրապետում եմ լեզուների:	Yes tirapetum em lezuner.	I know languages.
_Ես գիտեմ համակարգչային ծրագրեր:	Yes gitem hamakargchayin tsragrer.	I know computer programs.
Որքա՞ն է աշխատավարձը:	Vork`an e ashkhatavardza`?	How much is the salary?
_Աշխատավարձը բավարար չէ:	Ashkhatavardza` bavarar che.	The salary is not satisfactory/enough.
_Գոհ եմ աշխատավարձից:	Goh em ashkhatavardzits`.	I am satisfied with the salary.
_Աշխատանքային ժամերը հարմար են:	Ashkhatankayin zhamera` harmar en.	Working ours are convenient.

New Words

դիմել	apply for	պատրաստ	ready
կառավարիչ	manager	հմտություն	skill
թափուր	vacant	կազմակերպիչ	organizer, one who organizes
հաստիք	position	ճշտապահ	punctual
փորձ	experience	բանակցել	to negotiate

համապատասխան	corresponding	տիրապետել	to master, to rule
կրթություն	education	համակարգչային	of or relating to a computer
որպես	as	ծրագիր	program
ծրագրավորող	programmer	աշխատավարձ	salary
զոհ	to be satisfied	հարմար	convenient

Վարժություններ / *Exercises*

1. Change the tense from simple past to present perfect. Get rid of certain adverbs of time if necessary.
 1. Նա երեկ տնկեց չորս ծառ, ջրեց այդ ծառերը և գնաց հանգստանալու:
 2. Այսօր ես շատ աշխատեցի և հոգնեցի:
 3. Անցյալ անգամ դու մոռացար ինձ տալ քո հեռախոսը:
 4. Նրանք մոտեցան ձեր մեքենային և նկարեցին այն:
 5. Ոստիկանը շատ ջղայնացավ տղայի վրա: Նա գոռաց տղայի վրա:
 6. Երբ Իտալիայում էի, ես եղա Հռոմում:
 7. Երեկ առաջին անգամ գինի խմեցի:
 8. Անցյալ շաբաթ դուք այցելեցիք Էջմիածին, եղաք Գառնիում, տեսաք Տաթևի վանքը, կերաք հայկական ուտեստներ:
 9. Նա չցանկացավ տեսնել քեզ:
 10. Վարդանը վերջապես նամակ գրեց իր մորը:
 11. 1988 թվականի դեկտեմբերի 8-ին Սպիտակ քաղաքում ուժգին երկրաշաժ տեղի ունեցավ:
 12. Հայաստանն անկախացավ 1991 թվականի սեպտեմբերի 21-ին:
 13. Վերջապես նրանք հեռացան այստեղից:
 14. Մենք ե՞րբ հասանք քաղաքի կենտրոն:
 15. Նրանք անցյալ տարի գնացին Ֆրանսիա և չվերադարձան:
2. Translate the following sentences into English.
 1. Կահույքը 25 դուլարով վաճառելը շահավետ է:
 2. Բանակում երգելը պարտադիր է:
 3. Վիճելը ոչ մեկին օգուտ չի տա:
 4. Իմ կարծիքով ներելն ամենադժվար բանն է աշխարհում:
 5. Գործը սկսելուց առաջ հարցրու :
 6. Դասերդ ավարտելուց հետո զանգի՛ր ինձ:
 7. Քո հասցեն հիշելու համար ես այն տասն անգամ կրկնեցի:
 8. Վատ մարդկանց մոռանալով մենք ազատվում ենք նրանցից:

9. Հին ձեռագրեր տեսնելու համար գնա Մատենադարան:
10. Շանը մոտենալու մեջ ոչ մի սարսափելի բան չկա:
11. Գործարար դառնալը ձեր երազանքն է:
12. Առողջանալուց առաջ նա ցանկանում էր նոր տուն գնել:
13. Դուք եղնիկին գետից հանեցիք և փրկեցիք նրան:
14. Հովհաննես Թումանյանը ծնվել է Դսեղ գյուղում 1869 թվին:
15. Գոհարիկը նկարելուց առաջ գիրք էր կարդում:
16. Անին միշտ կատակում է:
17. Ոստիկանը ոչիչնչ չպատմեց մեզ: Նա միայն նկարեց մեր տունը և լուռ հեռացավ:
18. Չի կարելի խաբել մայրիկին և հայրիկին: Չի կարելի վաճառել ուրիշի մեքենան:
19. Մի՛ գնա: Նստի՛ր արթոն և սկսիր պատմել ամեն ինչ:
20. Վարդանը երբեք չի ապրել Թուրքիայում:
21. Հայաստանի ատոմակայանը կառուցվել է քսաներորդ դարի յոթանասունականներին:
22. Երևանի մետրոպոլիտենը սկսել է գործել հազար ինը հարյուր ութսունականներին:
23. Երևանի Մատենադարանի շենքը կառուցվել է քսաներորդ դարի հիսունականներին:
24. Լևոն Տեր-Պետրոսյանն իշխել է հազար ինը հարյուր իննսունականներին:
25. Հազար ինը հարյուր իննսունականներին Հայաստանը ծանր տնտեսական վիճակում էր:

3. Translate following sentences into Armenian.

1. They have come from North.
2. When you came, she had gone already.
3. Have you been to Ijevan?
4. Who has brought these cherries?
5. You have never eaten borsh.
6. I have never climbed Mt. Ararat.
7. When I came, you had already bought sandwiches.
8. The doctor had told me her name.
9. They have never read Charents's books.
10. Have you ever heard about Paruyr Sevak?
11. You have already walked through Tsitsernakaberd park.
12. I have painted your car.
13. Nobody has asked me for help.
14. Everyone in this room has been to India.
15. They have always avoided my questions.

The Future Perfect Tense

- Page 163 of 230

The negatives of future perfect tense is formed by the negative form of the verb լինել - “to be” in future conditional mood.

The negative of the verb լինել - “to be” in the future conditional.

ես չեմ լինի - I will be	մենք չենք լինի - we will be
դու չես լինի - you will be	դուք չեք լինի - you will be
նա չի լինի - s/he will be	նրանք չեն լինի - they will be

Below the negative conjugation of two verbs in future perfect tense are presented.

ավարտել		մոտենալ	
ավարտած չեմ լինի	ավարտած չենք լինի	մոտեցած չեմ լինի	մոտեցած չենք լինի
արվատած չես լինի	ավարտած չեք լինի	մոտեցած չես լինի	մոտեցած չեք լինի
ավարտած չի լինի	ավարտած չեն լինի	մոտեցած չի լինի	մոտեցած չեն լինի

Here are two negative sentences in future perfect:

- 1) 2025 թվականին մենք Աշոտին մոռացած չենք լինի:
We will not have forgotten Ashot in 2025.
- 2) 2020 թվականի աշնանը նրանք գործն ավարտած չեն լինի:
In fall 2020 they will not have finished the work.

Above we learnt that certain verbs have irregular simple past and imperative forms. These same verbs have irregular forms in perfect participles. Their form in perfect participle is similar to their forms in simple past and in imperative mood. The table below presents a partial list of verbs with irregular participles.

Infinitive	Perfect Participle		Infinitive	Perfect Participle
գտնել	գտած		տանել	տարած
տեսնել	տեսած		վերցնել	վերցրած
ստանալ	ստացած		գալ	եկած
գիտենալ	գիտեցած		ուտել	կերած
իմանալ	իմացած		լինել	եղած

Here are two sentences using perfect participles of irregular verbs.

1) Երկու ժամից ես արդեն կերած կլինեմ:

In two hours I will have eaten already.

2) Դուք վաղը եկած չեք լինի:

You will not have come (arrived) tomorrow.

DIALOGUE: ՌԵՍՏՈՐԱՆՈՒՄ / AT A RESTAURANT

_Բարև ձեզ: Ահա մենյուն:	Barev dzez. Aha menyun.	Hi! Here is the menu.
_Շնորհակալություն: Բայց անգլերեն մենյու ունե՞ք:	Shnorhakalut`yun. Bayts` angleren menyu unek`?	Thank you! But do you have a menu in English?
_Ահա անգլերեն մենյուն:	Aha angleren menyun.	Here is the menu in English.
_Ես մի քանի րոպեից կմոտենամ:	Yes mi k`ani ropeits` kmotenam.	I will come to you in a few minutes.
_Մենք հիմա կարող են պատվիրել:	Menk` hima karogh enk` patvirel.	We can order now.
_Լսում եմ Ձեզ:	Lsum em dzez.	I am listening.
_Մենք ուզում ենք, խորոված, թարմ բանջարեղենով սալաթ, պանիր և լավաշ:	Menk` uzum enk` khorovats, t`arm banjareghenov salat`, panir yev lavash.	We want barbecue, fresh vegetable salad, cheese and flatbread.
_Խորովածը պատրաստ կլինի 25 րոպեից:	Khorovatsa` patrast klini k`sanhing ropeits`.	The barbecue will be ready in 25 minutes.
_Շատ լավ է: Բերեք:	Shat lav e. Berek`.	Very well. Bring it when ready.
_Ի՞նչ կցանկանաք խմել:	Inch kts`ankanak` khmel?	What would you like to drink?
_Հայկական կոնյակ, մեկ շիշ գարեջուր, մեկ բաժակ կարմիր գինի և ծիրախ հյութ:	Haykakan konyak, mek shish garejur, mek bazhak karmir gini yev tsirani hyut`.	Armenian brandy, a bottle of beer, a cup of red wine and apricot juice.
_Ներեցեք, բայց այսօր ծիրախի հյութ չունենք:	Nerets`ek`, bayts` aysor tsirani hyut` chunenk`.	Sorry, but we do not have apricot juice today.
_Ի՞նչի հյութ ունեք:	Inch hyut` unek`?	What juices do you have?

– Ունենք բանանի, դեղձի և խնձորի հյութ:	Unenk` banani, degdizi yev khndzori hyut`.	We have banana juice, peach juice and apple juice.
– Այդ դեպքում բերեք 2 շիշ հանքային ջուր:	Ayd depk`um berek yerku shish hank`ayin jur.	In that case bring 2 bottles of mineral water.
– Ինչպիսի՞ զաքեջուր եք ցանկանում: Մենք ունենք «Կիլիկիա» և «Կոտայք»:	Inchpisi garejur ek` ts`ankanum. Menk` unenk` “Kilikia” yev “Kotayk`.”	What kind of beer would you like. We have “Kilikia” and “Kotayk.”
– Բերեք Կիլիկիա:	Berek` “Kilikia.”	Bring “Kilikia.”
– Վե՞րջ:	Verj?	Is this all?
– Այո, շնորհակալություն	Ayo. Shnorhakalutyun.	Yes. Thank you!

New Words

մենյու	menu	կոնյակ	brandy
պատվիրել	to order	գինի	wine
խորոված	barbaque	զաքեջուր	beer
թարմ	fresh	հյութ	juice
բանջարեղեն	vegetable	հանքային ջուր	mineral water
սալարթ	salad	շիշ	bottle
պանիր	cheese	բաժակ	cup
լավաշ	lavash, flatbread	այդ դեպքում	in that case

Վարժություններ / *Exercises*

1. Choose the right verb from the brackets and fill in the blanks.

1. Մենք արդեն _____ տուն, երբ սկսեց անձրև գալ: (հասել էինք, հասած էինք, հասանք)
2. Փողուցում Արսենը տեսավ իր ընկերոջը, որին շատ վաղուց _____ և սկզբում չճանաչեց: (չէր հանդիպել, չհանդիպեց, չի հանդիպի)
3. Ես _____ Հայաստան մի շաբաթ առաջ: (եկել եմ, եկած կլինեմ, գալու եմ)
4. Երբ ես եկա, մայրս ասաց, որ հյուրերն արդեն _____: (գնացած են, գնացել են, գնացին)

5. Վաղը երեկոյան ես չեմ կարող քեզ հյուր գալ, քանի որ այդ ժամին ես շատ _____: (հոգնել եմ, հոգնեցի, հոգնած կլինեմ)
6. Երբ դու գաս, ես արդեն _____: (քնել եմ, քնած կլինեմ, քնելու եմ)
7. Նրանք իտալերեն _____ չորս տարի առաջ: (սովորել են, սովորելու են, սովորած կլինեն)
8. Այժմ Հայաստանում բժիշկները բարձր աշխատավարձ _____: (չէին ստանում, ստանալու են, չեն ստանում)
9. Դարեր առաջ թուրքերն այստեղ _____ Միջին Ասիայից: (են գալիս, են եկել, եկած կլինեն)
10. Նա վաղը _____ այգի: (եկե՞լ էր, գալու՞ են, գալու՞ է:)
11. Ես անցյալ շաբաթ _____ այդ մարդկանց: (սպասած կլինեմ, չեմ սպասելու, չէի սպասում)
12. Հաջորդ կիրակի օրը ռեստորանում մենք _____ համեղ ձուկ և գինի: (պավիրեցինք, պատվիրում ենք, պատվիրելու ենք)
13. Ինչ-որ մեկը երեկ _____ մեր վարագույրը: (կտրելու է, չի կտրելու, կտրել է)
14. Նա հիմա էլ _____ բարձրանալ լեռները: (սիրում էր, չի սիրում, չէր սիրում)
15. Երբ դու վերադարձար ԱՄՆ-ից, ես արդեն _____ իմ մեքենան: (վաճառել էի, վաճառելու եմ, վաճառում եմ)

2. Change the following sentences into the past perfect. Add adverts of time if necessary.

1. Ես սովորել եմ իմ դասը:
2. Իմ քույրն արդեն առողջացել է:
3. Քամին դադարել է:
4. Մենք միասին ենք ընթրել:
5. Նա լվացել է իր հեծանիվը:
6. Դու չես ուղղել քո սխալները:
7. Նրանք միշտ էլ արժանի են եղել խիստ պատժի:
8. Ձեզանից յուրաքանչյուրն ինձ օգնել է:

3. Make the following sentences affirmative.

1. Ես չեմ պատրաստվել մրցելու համար:
2. Մենք գիտնականներ չենք:
3. Ես չեմ դարձել լրագրող:
4. Նրանք ուստիկաններին չեն սիրում:
5. Շունը չէր թողել իր ձագերին:

4. Translate the following sentences into English.

1. Ես արդեն իջել եմ ինքնաթիռից:
2. Ես արդեն իջել էի ինքնաթիռից:
3. Ես արդեն իջած կլինեմ ինքնաթիռից:
4. Նրանք դեռ չեն հաշվել այս քաղաքի արձանները:

5. Նրանք դեռ չէին հաշվել այս քաղաքի արձանները:
6. Նրանք դեռ հաշված չեն լինի այս քաղաքի արձանները:
7. Դու երեկ մասնակցե՞լ ես համերգին:
8. Դու երեկ մասնակցե՞լ էիր համերգին:
9. Դու վաղը համերգին մասնակցած կլինե՞ս:
10. Դուք երեկ չե՞ք գնացել խանութ:
11. Դուք երեկ արդեն չէի՞ք գնացել խանութ:
12. Դուք վաղը խանութ գնացած չե՞ք լինի:

5. Form the present perfect tenses of the following verbs, and use them in sentences.

1. Բաժանել, 2. գցել, 3. դնել, 4. եռալ:

6. Form the past perfect tense of the following verbs and use them in sentences.

1. Ջանգել, 2. ընդգծել, 3. թաղել, 4. իջնել:

7. Form the ‘future perfect’ tense of the following verbs and use them in sentences.

1. Լսել, 2. խաբել, 3. վաճառել:

Դաս Քսանվեցերորդ

Subjunctive Mood

The subjunctive mood is used for expressing desires. The subjunctive mood has two tenses: future and past.

Future Subjunctive

The future subjunctive is formed by adding the endings below to the infinitive verb stem.

-ել Verbs			-ալ Verbs		
	եմ	ենք		ամ	անք
Verb Stem +	եւ	եք	Verb Stem +	աս	աք
	ի	են		ա	ան

Here are two affirmative verbs conjugated in future subjunctive.

հանդիպել - to meet		հասկանալ- to understand	
հանդիպեմ	հանդիպենք	հասկանամ	հասկանանք
հանդիպես	հանդիպեք	հասկանաս	հասկանաք
հանդիպի	հանդիպեն	հասկանա	հասկանան

The future subjunctive is used to indicate a wish or desire about the future. Often the word երանի - “if only”, or թող - “let”, “may” are used and placed in front of the verb. The word երանի often gets the exclamation mark “’”. The word թող does not get the exclamation mark. The exclamation mark is placed on the last vowel of the word. In oral speech the words having the exclamation mark are prolonged.

1) Երանի վաղը հանդիպեմ Թոմին:

If only I could meet Tom tomorrow.

2) Թող բոլոր երեխաները երջանիկ լինեն:

Let all children be happy.

The word թող is used only with future subjunctive.

Verbs in future subjunctive form are also used in clauses of condition and after conjunctions like: եթե - “if”, թե- “if/or”, որ - “in order to”, and որպեսզի - “so that”.

1) Եթե լավ սովորես, բարձր գնահատականներ կստանաս:

If you study well, you will receive high grades.

- 2) Դանդաղ ասա, որպեսզի հասկանամ:
Say it slowly so I understand.
- 3) Գնում եմ խանութ, որ հաց գնեմ:
I am going to the store to buy bread.
- 4) Նա ուզում է, որ նրանք շուտ որոշեն:
He wants them to decide quickly.

Past Subjunctive

The past subjunctive is used to express an unfulfilled desire of someone having done something or something being the case in present or in the past. The past subjunctive is formed by adding the endings below to the verb stem.

-ել Verbs			-ալ Verbs		
	եի	եինք		այի	այինք
Verb Stem +	եիր	եիրք	Verb Stem +	այիր	այիրք
	եր	երինք		ար	արին

Below the conjugations of verbs հանդիպել - “to meet”, and հասկանալ - “to understand” are given.

հանդիպել – to meet		հասկանալ- to understand	
հանդիպեի	հանդիպեինք	հասկանայի	հասկանայինք
հանդիպեիր	հանդիպեիրք	հասկանայիր	հասկանայիրք
հանդիպեր	հանդիպերին	հասկանար	հասկանարին

Here are examples of uses of the past subjunctive.

- 1) Երանի՛ք երեկ կարողանայի Արմինեի հետ այդ մասին զրուցել:
If only I were able to talk about that to Armine yesterday.
- 2) Երանի՛ք հիմա կարողանայի Արմինեի հետ այդ մասին զրուցել:
If only I were able to talk about that to Armine now.
- 3) Նա ցանկանում էր, որ ես հասկանայի իրեն:
He wanted me to understand him.
- 4) Եթե ավելի լավ սովորեիր, ավելի շատ կիմանայիր:
If you studied better you would know more.

The negative form of both future and past subjunctive tenses are formed simply by adding the letter “չ” to the affirmative subjunctive:

չ + Future Subjunctive		չ + Past Subjunctive	
չտեսնեմ	չտեսնենք	չտեսնեի	չտեսնեինք
			ք

չտեսնես	չտեսնեք	չտեսնեիր	չտեսնեիք
չտեսնի	չտեսնենք	չտեսներ	չտեսնեին

1) Նա գնաց տաքսիով, որպեսզի չուշանա:

He went with a taxi so that he would not be late.

2) Ծնողներն ուզում էին, որ իրենց երեխաները դժվարություններ չտեսնեն:

The parents wanted their children not to see difficulties.

DIALOGUE: ՏՆԱՅԻՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐ / HOUSEWORK

_Դու աշխատո՞ւմ ես շաբաթ օրերին:	Du ashkhatum es shabat`orerin?	Do you work on Saturdays?
_Ոչ: Շաբաթ և կիրակի օրերին ես չեմ աշխատում:	Voch. Shabat yev kiraki orerin yes chem ashkhatum.	No. I do not work on weekends.
_Ի՞նչ ես անելու այս շաբաթ օրը:	Inch es anelu ays shabat`ora`?	What are you going to do on this Saturday?
_Շաբաթ օրը տնային աշխատանքներ եմ կատարելու:	Shabat` ora` tnayin ashkhatank`ner em katareru.	I will do housework on Saturday.
_Ի՞նչ ես անելու:	Inch es anelu?	What are you going to do?
_Ես լվանալու եմ լուսամուտները:	Yes lvanalu em lusamutnera`.	I am going to wash the windows.
_Ես ավելելու եմ հատակը:	Yes avlelu em hataka`.	I am going to sweep the floor.
_Ես դասավորելու եմ իմ պահարանը:	Yes dasavorelu em im paharana`.	I am going to organize my shelf/wardrobe.
_Ես աղբն եմ թափելու:	Yes aghbn em t`ap`elu.	I am going to throw away the trash.
_Ես ճաշ եմ եփելու:	Yes tshash em yep`elu.	I am going to cook a meal.
_Ես տորթ և գաթա եմ թխելու:	Yes tort` yev gat`a em t`khelu.	I am going to bake a cake and gata.
_Ես իմ երեխաներին եմ խնամելու:	Yes im yerekhanerin em khnamelu.	I am going to take care of my children.
_Ես լվանալու եմ իմ շորերը:	Yes lvanalu em im shorera`.	I am going to wash my clothes.

_Ես հարթուկելու եմ իմ շապիկները:	Yes hartukelu em im shapiknera`.	I am going to iron my shirts.
_Ես հեռուստացույց եմ դիտելու:	Yes her`ustatsuyts` em ditelu.	I am going to watch TV.
_Ես հյուրեր եմ ունենալու:	Yes hyurer em unenalu.	I am going to have guests.

New Words

տնային աշխատանք	1) house work, 2) homework	ճաշ	meal
կատարել	to do, to implement	եփել	to cook
լուսամուտ	window	տորթ	cake
ավլել	to sweep	թխել	to bake
հատակ	floor	խնամել	to take care of
դասավորել	to organize	հարթուկել	to iron
պահարան	shelf, wardrobe	շապիկ	shirt
աղբ	trash	հեռուստացույց	TV
թափել	to spill, to throw away	դիտել	to watch

Վարժություններ / *Exercises*

1. Translate the following sentences into English.

- Երանի բոլոր մարդիկ լինեին բարի և ուժեղ:
- Երանի պատերազմներ այլևս չլինեն:
- Երանի մենք բոլորս էլ սիրենք մեր հայրենիքը:
- Երանի ես Սարգիսի պես երիտասարդ և խելացի լինեի:
- Երկու տարի առաջ մենք դեղեր էինք բերել, որպեսզի հիվանդներին օգնեինք:
- Ուզում եմ, որ հասկանաս, որ քեզ սիրում եմ:
- Երանի նա մոռանա իմ արածը:
- Երանի նրան երբեք չմոտենայի:
- Ուզում ես, որ նա քեզ հավատա:
- Մենք չենք ուզում, որ նա խոսի քեզ հետ:
- Նա ասաց, որ ես իր շապիկը հագնեմ:
- Դու չես ուզում, որ նա հեռուստացույց դիտի:

13. Նրանք ուզում են, որ դու շապիկներ չհարթուկես:
14. Տատիկս շատ է սիրում գաթա թխել:
15. Պահարանդ դասավորիր, որ շորերդ գտնես:
16. Մաքուր ոսկին կրակից չի վախենա:
17. Այստեղ չի կարելի աղբ թափել:
18. Քո զավակներն ինքնաթիռում վատ են զգում:
19. Այստեղ չի կարելի ծխել:
20. Մեքենան այստեղ չի կարելի կայանել:

2. Read the following poem by Gegham Saryan (1900-1976). Use a dictionary and try translating it.

Գայի՝ սեղան նստեի ես՝
 Ու խմեի քո կենացը,
 Վերհիշեի նայելով քեզ
 Իմ խնդությունն ու իմ լացը:

Հազար սրտով օրհնեի ես
 Թե քեզ, թե քո զավակներին
 Հեովից եկած մտերմի պես
 Աստանդական ցուպը ձեռին:

Ու քեզանից հեռանալիս
 Զգույցի ես իմ լացը,
 Որ տեսնեիր ոնց է լալիս
 Սիրո ցավից ծերացածը:

3. Translate the following sentences into Armenian.

1. If only I was in Venice right now.
2. If only I never met you.
3. She came to Armenia in order to learn Armenian.
4. They collected a lot of money, to buy a house.
5. Put your pen on the table, so that it does not get lost.
6. If you want to know many people, participate in events.
7. They do sports so that they do not get ill.
8. Put the vase on the table, so that you do not drop it.
9. Walk faster, so that you get to school on time.
10. We will have finished our training on the 10th of July.
11. Hratch has studied in Australia.
12. The soldier had died before the doctor arrived.
13. She had bought white flowers.
14. The tourists have ordered Chinese food at the restaurant.

4. Convert the following sentences in future indicative mood into future subjunctive sentences.

1. Փողոցով վազող տղան գնալու է Վրաստան:
2. Հատակին պառկած աղջիկները հաղթելու են խաղը:
3. Նա մեքենան վարելիս տեսնելու է իր եղբորը:
4. Բարձրահասակ, ուժեղ մարդը քայլելու է քաղաքով:
5. Աթոռին նստած նիհար աղջիկը դառնալու է բժիշկ:
6. Ձու գողացող տղան եկող տարի գողանալու է ձի:
7. Պատին դրոշ նկարողը եկող շաբաթ նկարելու է մեծ մեքենա:
8. Քո անունը հիշող տղան հիշելու է նաև քո տան հասցեն:
9. Մեծ ծառին մոտենալիս դու տեսնելու ես երկու օձ:
10. Աղբը թափելիս դու հանդիպելու ես շատ մարդկանց:
11. Սենյակն ավելի ես գտնելու եմ շատ հին իրեր:
12. Տատիկիս հետ գաթա թխելիս մենք զբաղեցնելու ենք սեղանը:
13. Ծեր կնոջը խնամողը շատ դրամ է վաստակելու:
14. Ինքնաթիռիչք քիչ առաջ իջած մարդիկ գնալու են Գառնի:
15. Մարդկանց խաբելիս նրա դեմքը կարմրելու է:

5. Convert the following sentences in past continuous tense into sentences in past subjunctive.

1. Դուք լավ երգ էիք լսում:
2. Նրանք խանութ չէին գնում, նրանք գնում էին թանգարան:
3. Իմ ընկեր Համոն խորոված էր պատրաստում:
4. Մենք չէինք կարդում մենյուն, մենք կարդում էինք լրագիր:
5. Երբ մենք հանդիպեցինք, դուք էջմիածին չէիր այցելում:
6. Ես ծխախոտ չէի ծխում:
7. Նրանք ինձ չէին ժպտում:
8. Գնորդը չէր փոխանակում երկու օր առաջ առած զգեստը:
9. Այդ պահին մենք չէինք վճարում, մենք զրուցում էինք:
10. Երեխան աթոռին նստած չէր լացում, նա հաշվում էր իր կոնֆետները:
11. Դու չէիր քայլում:
12. Նա աշխատում էր օր ու գիշեր:
13. Հայաստան վերադառնալուց առաջ նա ամեն օր հայերեն էր սովորում:
14. Պարելուց առաջ նա խոսում էր իր ուսուցչի հետ:
15. Արարատ լեռը բարձրանալուց առաջ նա մարզվում էր:

Դաս Քսանյութերորդ

Obligatory Mood

Future Obligatory

In Armenian, the obligatory mood indicates actions that must be performed. Obligatory mood has 2 tenses: future and past. The future tense is formed by placing the word պետք է or պիտի “must” before a verb in the future subjunctive. Here is the conjugation of the word նկարել - “to paint.”

Singular	Plural
Ես պետք է նկարեմ:	Մենք պետք է նկարենք:
Դու պետք է նկարես:	Դուք պետք է նկարեք:
Նա պետք է նկարի:	Նրանք պետք է նկարեն:

1) Նա պետք է լվանա իմ շորերը:
She must wash my clothes.

2) Նա պետք է վճարի սուրճի համար:
She must pay for the coffee.

The future obligatory can be used both for actions that one must perform far in the future and at present.

1) Հիմա ես պետք է գնամ:
I must go now.

2) Այժմ դու պետք է ավելես հատակը:
You must sweep the floor now.

The negative of future tense in obligatory mood is formed by the expression չպետք է “must not”.

Singular	Plural
Ես չպետք է նկարեմ:	Մենք չպետք է նկարենք:
Դու չպետք է նկարես:	Դուք չպետք է նկարեք:
Նա չպետք է նկարի:	Նրանք չպետք է նկարեն:

Here are two examples:

1) Նա չպետք է նկարի պատին:
She must not paint on the wall.

2) Մենք չպետք է վճարենք սուրճի համար:
We must not pay for the coffee.

Notice that the sentence “Ես պետք է չնկարեմ:” is also grammatically correct. It means almost the same as “Ես չպետք է նկարեմ”, however, this is not a sentence in negative future. It is affirmative. The sentence affirms that I must do something, namely not paint.

To convey the idea that one is obliged to do something one can also use words like ստիպված լինել - “to be compelled”, “to be obliged”, “to have to”, հարկադրված լինել - “to obliged”, and պարտավոր լինել- “to have the duty of.” Here are a few examples:

- 1) Դու ստիպված ես ավարտել գործը:
You have to finish the work.
- 2) Նա հարկադրված էր սպասել ձեզ:
She is obliged to wait for you.
- 3) Ես պարտավոր եմ նկարել քեզ:
It is my duty to paint you.

Past Obligatory

The past obligatory is formed by placing the word պետք է or պիտի “must” before a verb in the past subjunctive. Here is the conjugation of the word նկարել-to paint.

Singular	Plural
Ես պետք է նկարեի:	Մենք պետք է նկարեինք:
Դու պետք է նկարեիր:	Դուք պետք է նկարեիք:
Նա պետք է նկարեր:	Նրանք պետք է նկարեին:

Here are sentences that use the past obligatory.

- 1) Յուրաքանչյուրը պետք է իր գիրքը բերեր:
Each person should have brought her book.
- 2) Նրանք պետք է խորոված պատվիրեին:
They should have ordered barbecue.

The negative of past obligatory is formed with the help of չպետք է or չպիտի which is placed before the main verb in past subjunctive.

Singular	Plural
Ես չպետք է նկարեի:	Մենք չպետք է նկարեինք:
Դու չպետք է նկարեիր:	Դուք չպետք է նկարեիք:
Նա չպետք է նկարեր:	Նրանք չպետք է նկարեին:

The following negative sentences use past obligatory.

- 1) Ոչ մեկը չպետք է մոռանա իմ օգնությունը:
No one must forget my help.
- 2) Մենք չպետք է նստենք նրանց մոտ:
We must not sit next to them.

DIALOGUE: ԱՆՁԻՆ ՆԿԱՐԱԳԻԵԼԸ / DESCRIBING A PERSON

_Սարգիս դուք շատ ուժեղ եք: Իսկ ձեր ընկերը՝ Կարենը, թույլ է:	Sargis duk` shat uzhegh ek`. Isk dzer a`nkera`, Karen a` t`uyl e.	Sargis you are very strong. But your friend, Karen, is weak.
_Այո, ես զբաղվում եմ սպորտով: Իսկ Կարենը չի զբաղվում սպորտով:	Ayo, yes zbaghvum em sportov. Isk Karen a` chi zbaghvum sportov.	Yes, I do sports and Karen does not do sports.
_Բացի այդ, ես երիտասարդ եմ, իսկ Կարենը՝ տարեց:	Bats`i ayd, yes yeritasard em, isk Karen a` tarets`.	Besides, I am young, and Karen is old.
_Դուք բարձրահասակ եք և նիհար:	Duk` bardzrahasak ek` yev nihar.	You are tall and skinny.
_Այո, ես բոյով եմ և նիհար: Իսկ իմ ընկերը կարճահասակ է և գեր:	Ayo, yes boyov em yev nihar. Isk im a`nkera` kartsahasak e yev ger.	Yes, I am tall and skinny. And my friend is short and fat.
_Որքա՞ն է ձեր հասակը:	Vork`an e dzer hasaka`?	How tall are you?
_Իմ հասակը 180 սմ է, իսկ ընկերոջ հասակը՝ 158 սմ:	Im hasaka haryur ut`sun santimetr e. Isk im a`nkeroj hasaka` 158 santimetr e.	My hight is 180 sm. and my friend`s hight is 158 sm.
_Դուք ունեք սև մազեր, իսկ ձեր ընկերը շեկ է:	Duk` unek` sev mazer, isk dzer a`nkera` shek e.	You have black hair, and your friend is blond.
_Այո, բացի այդ, ես ունեմ սև աչքեր: Իսկ ընկերս ունի կապույտ աչքեր:	Ayo, bats`i ayd, yes unem sev achk`er. Isk a`nkers uni kapuyt achk`er.	Yes, besides, I have black eyes and my friend has blue eyes.
_Դուք ունեք թուխ մաշկ: Իսկ ձեր ընկերոջ մաշկը բաց գույն ունի:	Duk` unek` t`ukh mashk. Isk dzer a`nkeroj mashka` bats` guyn uni.	You have dark skin, while your friend`s skin is light.

New Words

ուժեղ	strong		բարձրահասակ	tall
թույլ	weak		կարճահասակ	short
երիտասարդ	young		թուխ	dark (about skin)
տարեց	old		շեկ	blond, fair
հասակ	height		նիհար	slim
մաշկ	skin		զեր	fat, overweight

Վարժություններ / *Exercises*

1. Form the future tense of the obligatory mood of the following verbs for all persons.

1. Նկարել, 2. եփել, 3. հագնել:

2. Form the past tense of the obligatory mood of the following verbs for all persons.

1. Շտապել, 2. ասել, 3. տալ, 4. պատմել:

3. Translate the following sentences into Armenian.

1. I have to cut my hair, it is too long.
2. The leader must be humble.
3. There should be no problems among friends.
4. Karen has to work on the weekend
5. One has to be careful while crossing the street.
6. My friend must work hard on his English to get a job.
7. Anush has to be more attentive.
8. The doctor must answer to our questions.
9. I should give these tomatoes to her yesterday.
10. You should tell this secret to the police when he asked.
11. I wish I was taller.
12. I wish no one had cancer in this world.
13. If only my daughter wins tomorrow.
14. If only they get to Washington on time.
15. If only you were able to speak.
16. If only I could grow up faster.
17. If only she could get her money from the bank.
18. I wish you brought the book.
19. If only Mher invited me to his concert on Saturday.
20. Last year we went to France so that we would learn French.
21. If only she waited form me.
22. She took the box, so that her mother could pass.
23. You are a bad teacher. I wish I never offered you a job.
24. I am a doctor. But I wish I had become a businessman.
25. I wish the classes started at 10:30.

26. If only they believed me.
27. If only someone helped me today.
28. If only our teacher was with us.
29. If only you had told me the truth sooner.
30. I wish I found a million dollars.

4. Translate the following sentences into English.

1. Թող երջանիկ լինի:
2. Թող բոլոր երեխաները երկար կյանք ունենան:
3. Թող ամբողջ կյանքում լինի առողջ և հաջողակ:
4. Թող անփորձանք լինենք, ուրիշ ոչինչ չեմ խնդրում:
5. Թող իմ եղբայրը դժվարությունների չհանդիպի:
6. Պետք է օգնել թույլերին:
7. Չպետք է ատել շեկ և գեր մարդկանց:
8. Նա պետք է օրհներ իր գավակներին:
9. Դու պետք է զսպեիր քո ուրախությունը:
10. Դու չպետք է նրա զգեստի վրա թափեիր գինին:
11. Ես պետք է ամեն ինչ դանդաղ ասեի, որ նա հասկանար:
12. Մենք հաջորդ շաբաթ պետք է ռեստորանում ձուկ պատվիրենք:
13. Նրա օգնությունն ընդունելուց առաջ դու պետք է ինձ հարցնեիր:
14. Զգեստը փորձելուց առաջ պետք է հարցնեիր վաճառողին:
15. Դու պետք է քո ձեռքի դոլարները փոխանակես:

Դաս Քսանութերորդ

Conditional Mood

The conditional mood has two tenses.

Future Conditional

The future conditional is used for expressing actions or events that probably will happen or will happen under certain conditions. The future conditional tense is formed in the same way as the subjunctive mood – with the addition of the letter *լ* in front of the verb.

Forms of future conditional:

-ել Verbs		-ալ Verbs	
գրել- to write		կարդալ- to read	
կգրեմ	կգրենք	կկարդամ	կկարդանք
կգրես	կգրեք	կկարդաս	կկարդաք

կգրի	կգրեն		կկարդա	կկարդան
------	-------	--	--------	---------

1) Ես մյուս տարի կգնամ Գյումրի:
I will go to Gyumri next year.

2) Երբ վերադառնամ տուն, կպատմեմ:
When I return home, I will tell.

Notice that in sentence 1) nothing is said about the condition(s), in case of which I will go to Gyumri. That the conditional future can be used without explicitly stating the conditions, makes certain uses of the future conditional similar to that of the future indicative we have covered above. Both of these structures are frequently used for referring to future actions and events, however “Ես մյուս տարի գնալու եմ Գյումրի:” is more certain than the sentence “Ես մյուս տարի կգնամ Գյումրի:”

In sentence 2) the conditional is stated. The (pre)condition of me telling, is that I return home.

The affirmative verb “to be” in the conditional future tense becomes:

Ես կլինեմ	Մենք կլինենք
Դու կլինես	Դուք կլինեք
Նա կլինի	Նրանք կլինեն

- 1) Եկող տարի կլինեմ տասը տարեկան:
Next year I will be 10 years old.
2) Վեց ամիս հետո նրանք հարուստ կլինեն:
They will be rich after 6 months.

The negative of the verb “to be” is conjugated as follows.

Ես չեմ լինի	մենք չենք լինի
դու չես լինի	դուք չեք լինի
նա չի լինի	նրանք չեն լինի

The negative future conditional is formed with the help of corresponding negative future auxiliary and the 3rd person singular form of the verb in subjunctive future.

-ալ Verbs լողալ		-ել Verbs քայլել	
Ես չեմ լողա	մենք չենք լողա	Ես չեմ քայլի	մենք չենք քայլի
դու չես լողա	դուք չեք լողա	դու չես քայլի	դուք չեք քայլի

Here are a few sentences that use negative future conditionals:

- 1) Նա ոչ մի տեղ չի լողա:
She will not swim anywhere.
- 2) Մենք առանց քեզ չենք քայլի:
We will not walk without you.
- 3) Նա ոչ մեկին չի օգնի:
He will help nobody.
- 3) Ես գիտեմ, որ դուք ինձ չեք սպասի:
I know that you will not wait for me.
- 4) Եթե դու ինձ չօգնես, ես երկու տարի հետո բժիշկ չեմ լինի:
If you do not help me, I will not be a doctor in two years.
- 5) Եթե նա լավ չսովորի, նա գործարար չի դառնա:
If she does not study well, she will not become a businesswoman.

Pay attention to sentences 4) and 5). These are complex sentences: they are composed of more than one sentence. Their main sentences are correspondingly “երկու տարի հետո բժիշկ չեմ լինի” and “նա գործարար չի դառնա.” These sentences, as you probably notice, have verbs in future conditional. The secondary sentences “դու ինձ չօգնես” and “նա լավ չսովորի” are in subjunctive. Subjunctive is also used in other similar clauses with երբ - “when”, որ - “that”, and որպեսզի - “so that”, “in order to.”

Past Conditional

The past tense of the conditional mood is used to express an action that under certain conditions would supposedly take place in the past but did not. It is formed by using the past subjunctive mood and adding the letter “կ” in front of the word.

Գրել		Կարդալ	
ես կգրեի	մենք կգրեինք	ես կկարդայի	մենք կկարդայինք
դու կգրեիր	դուք կգրեիք	դու կկարդայիր	դուք կկարդայիք
նա կգրեր	նրանք կգրեին	նա կկարդար	նրանք կկարդային

Here are sentences that use past conditional:

- 1) Ես կգրուցեի նրա հետ, եթե իմանայի այդ դեպքի մասին:
I would talk to her if I knew about that incident.
- 2) Նրանք անպայման կօգնեին մեզ, եթե մենք նրանց խնդրեինք:
They would definitely help us, if we asked them.

To form the negative of the past conditional tense, the third person singular of the past subjunctive is used along with the past of the auxiliary verb “to be.”

Գրել	
ես չեի գրի	մենք չէինք գրի
դու չեիր գրի	դուք չեիք գրի
նա չեր գրի	նրանք չէին գրի

Կարդալ	
ես չեի կարդա	մենք չէինք կարդա
դու չեիր կարդա	դուք չեիք կարդա
նա չեր կարդա	նրանք չէին կարդա

- 1) Ես ոչինչ չեի ասի, եթե իմանայի, որ դա գաղտնիք է:
I would not say anything, if I knew that it was a secret.
- 2) Նա մեզ չեր զանգի, եթե իմանար, որ մենք այստեղ ենք:
She would not call us, if she knew that we were here.

The negative conditionals (both past and future) are also used for polite requests.

- 1) Ներողություն, չե՞ք ասի ժամը քանիսն է:
Excuse me, would you tell me what time it is?
- 2) Դուրս չե՞ի՞ք բացի:
Would you please open the door?

DIALOGUE: ՏԱՆԸ / IN THE HOUSE

_Իմ տունը Երևանում չէ: Իմ տունը Գյումրիում է:	Im tuna` Yerevanum che. Im tuna` Gyumrium e.	My house is not in Yerevan. My house is in Gumri.
_Քո տունը մեծ է:	K`o tuna` mets e?	Is your house large.
_Այո, իմ տունը մեծ է: Իմ տունն ունի հյուրասենյակ, երկու ննջարան, լայն միջանցք և ընդարձակ խոհանոց:	Ayo, im tuna` mets e. Im tunn uni hyurasenyak, yerku nnjaran, layn mijants`k` yev andardzak khohanots`.	Yes, my house is large. My house has a living room, two bedrooms, a wide corridor and an expansive kitchen.
_Իհարկե, իմ տանը կա նաև բաղնիք և զուգարան:	Of course my house also has a bathroom and a toilet.	Of course my house also has a bathroom and toilet.
_Ո՞ր հարկում է քո տունը:	Vor harkum e k`o tuna`?	In which floor is your house on?
_Իմ տունը չորրորդ հարկում է:	Im tuna` chorrord harkum e.	My house is on the 4th floor.
_Քո տունը պատշգամբ ունի:	K`o tuna` patshgamb uni?	Does your house have a balcony?
_Ոչ, իմ տունը պատշգամբ չունի:	Voch, im tuna` patshgamb chuni.	No, my house does not have a balcony.
_Դու արդեն կահույք գնե՞լ ես:	Du arden kahuyk` gnel es?	Have you already bought furniture?

_Այո, ես արդեն գնել եմ սեղան և աթոռներ:	Ayo, yes arden gnel em seghan yev at'or`ner.	Yes, I have already bought a table and chairs.
_Շատ լավ է: Իսկ պահարաններ չունե՞ս:	Shat lav e. Isk paharanner chunes?	Very good. And don't you have wardrobes?
_Ես պատվիրել եմ: Շուտով իմ տուն կբերեն պահարաններ և բազմոց:	Yes patvirel em. Shutov im tun kberen paharanner yev bazmots`.	I have ordered. Soon they will bring wardrobes and a sofa.

New Words

հյուրասենյակ	living room	ընդարձակ	expansive
ննջարան	bedroom	իհարկե	of course
միջանցք	corridor	հարկ	floor
խոհանոց	kitchen	կահույք	furniture
բաղնիք	bathroom	բազմոց	sofa
զուգարան	toilet	պահարան	wardrobe
պատշգամբ	balcony	սեղան	table
լայն	wide	աթոռ	chair

Վարժություններ / *Exercises*

1. Form the affirmative future conditional tense of the following verbs for all persons.

1. Ազատել, 2. հեռանալ, 3. լռել, 4. չպատմել, 5. չմաքրել:

2. Form the past conditional tense of the following verbs for all persons.

1. Բարևել, 2. նկարել, 3. ստուգել, 4. պահել, 5. չհիշել, 6. չքնել, 7. չպառկել:

3. Choose the right form of the verb and fill in the blanks.

- Գեներալը բոլոր զինվորներին հրամայեց _____ (պառկել, կպառկի, պառկեցեք):
- Դուք _____ (կգնայի՞ք, գնացեք, գնալիով) Վանաձոր, եթե ես ձեզ չխանգարեի:
- Բոլորդ _____ (լրացրեք, կլրացնենք, լրացնել) այս թերթիկները:
- Վաղը երեկոյան ինձ _____ (զանգել, կզանգե՞ս, զանգեցիր):

5. Մենք այգում նստած _____ (կգրուցենք, գրուցում, գրուցի՞ր) մինչև դու գաս:
6. Ես քո հետ չեմ ուզում լինել. _____ (գնալ, գնա, գնում) Լուսինեի մոտ:
7. Ուսանողը _____ (հասկանա, կհասկանար, հասկացավ), եթե լավ օրինակներ տայիք:
8. Նա _____ (կպայքարեմ, պայքարեր, կպայքարի) մինչև վերջ:
9. Եթե դու _____ (չես բռնում, չես բռնելու, չբռնեիր), գնդակը կկոտրեր ապակին:
10. Հաջորդ անգամ ես անպայման _____ (կգնեմ, կգնեի, կգնի) երկու հաց:

4. Continue the sentences.

1. Եթե ես ձեզ շուտ հանդիպեի, ես _____
2. Երբ եղբայրս Երևան գա, մենք _____
3. Եթե ինձ չընդհատես, ես _____
4. Երբ Միքայելին հանդիպես, _____
5. Եթե չես ուզում դժբախտության հանդիպել, _____

5. Translate the following sentences into English.

1. Եթե Թոմը բանալի չունենար, ես դրսում կմնայի:
2. Եթե մենք վազեինք, ժամանակին տեղ կհասնեինք:
3. Եթե համալսարանն ավարտեիք, լավ աշխատանք կգտնեիք:
4. Եթե մեզ մոտ գաս, բոլոր գործերդ հաջող կընթանան:
5. Գողին կբռնեն, եթե ոստիկանը սուլի:
6. Ամռանը մենք միասին չենք լինի:
7. Մյուս անգամ դու մեզ հետ չես գա թատրոն, կմնաս տանը և ընթրիք կպատրաստես:
8. Բոլորը կվճարեն իրենց կատարած հանցանքների համար:
9. Հավատա, որ գողին կբռնեն և նրանից ետ կվերցնեն քո ոսկե խաչը:
10. Հույս ունեմ, որ վաղն Արարատ լեռը կերևա:
11. Գարնանը ծիծեռնակները նորից կվերադարնան:
12. Դու վստահ ես, որ «Բարսելոնան» այս անգամ չի հաղթի:
13. Ինչպես անցյալ անգամ, այս անգամ ևս նա չի նստի քո մեքենան:
14. Նա կգա քեզ մոտ և իր արածի համար ներողություն կխնդրի:
15. Ես կգանգեմ տատիկիս և կշնորհավորեմ նրա ծննդյան օրը:
16. Ջրի բերածը քամին կտանի:
17. Մեղը վաճառողն իր մատը կլպստի:
18. Մեկ ծաղկով գարուն չի գա:
19. Իմ մահվան լուրը կշրջի փողոցներում:
20. Իմ մահվան օրը կիջնի լռություն (Ե. Չաբենց):

6. Choose the right form of the verb from the brackets and fill in the blanks.

1. Եթե դու շատ _____ (աշխատես, կաշխատես), հաջողության _____ (կհասնես, հասնես):

2. Եթե դու առավոտյան վաղ _____ (արթնանաս, կարթնանաս), դասից _____ (չուշանաս, չես ուշանա):
3. Դուք ավելի շուտ _____ (սովորեք, կսովորեք) հայերեն, եթե ուշադիր լինեք:
4. Երբ _____ (տեսնես, կտեսնես) Հասմիկին, բարևիր իմ կողմից:
5. Նա ձեզ կօգնե, եթե դուք նրան _____ (կխնդրեիք, խնդրեիք):
6. Ես _____ (կգայի, կգամ) ձեզ հետ թատրոն, բայց շատ եմ զբաղված:
7. Մի բռայե _____ (չե՞ ի՞նչ սպասի, չսպասե՞ք), նա հիմա կվերջացնի գործը:
8. Այնպե՛ս _____ (եմ ուզում, եմ ուզենալու, կուզեմ) հիմա ծովափում լինել:
9. Ի՞նչ _____ (կցանկանայիք, ցանկանում եք) խմել:
10. Հակոբն ասաց, որ _____ (կաշխատեր, կաշխատի) այդ ընկերությունում, եթե բարձր աշխատավարձ տային:

7. Translate the following sentences into Armenian.

1. If you want to see my house, come.
2. If you want to know my name, ask me.
3. They would give you money, if they had any.
4. I am sure children will participate in your class.
5. Your grandfather is very ill. He will die soon.
6. Soon you will feel everything.
7. If you had told me the truth, I would not assume that you forgot about me.
8. If she had lived in the USA before, she would understand everything you said.
9. If we were born in the 13th century, we would be poor farmers.
10. If they were not painters, they would never paint our house.

Դաս Քսանիններորդ

The Passive and Active Voice

In Armenian, the passive voice is formed by adding the letter “վ” right after the verb stem and before the corresponding verb ending. Here are a few examples: սպանել - սպանվել (to kill and to be killed), կառուցել - կառուցվել (to build and to be built), վնասել - վնասվել (to harm and to be harmed).

This rule of adding “վ” right after the verb stem works not only for present, but also for past and future tenses, not only for the indicative mood, but also for the imperative, subjunctive, obligatory and the conditional.

For example: “սպանեցին մեկին” changes to “մեկը սպանվեց”, “կառուցելու են տներ” to “կառուցվելու են տներ”, “վնասեցի նրան” to “նա վնասվեց”, “վաճառեցինք տանձ” to “տանձ վաճառվեց”, “պետք է պատռեմ” to “պետք է պատռվի” etc.

Here are a few sentences using the passive voice.

- 1) Արքիմեդը սպանվեց:
Archimedes was killed.
- 2) Շեքսպիրի գիրքն այվեց:
Shakespeare's book was burnt.
- 3) Բոլոր հանցագործները կախվելու են:
All criminals will be hanged.
- 4) Երանի բոլոր հիվանդները բուժվեին:
If only all patients were cured.

Very often sentences in passive voice, as four sentences just listed, have no subject. But they can have subject, which is introduced via the following structure: the structure “word in genitive + կողմից” - “by ...” Here are two examples:

- Active Voice: Վարդանը վճարեց ամբողջ գումարը:
Vardan paid the whole amount.
- Passive Voice: Ամբողջ գումարը վճարվեց Վարդանի կողմից:
The whole amount was paid by Vardan.
- Active Voice: Գործարարը խաբեց Սուրենին:
The businessman lied to Suren.
- Passive Voice: Սուրենը խաբվեց գործարարի կողմից:
Suren was deceived by the businessman.

In some cases the instrumental case may be used. For example:

- Active Voice: Կայծակը սպանեց նրան:
The lightning killed him.
- Passive Voice: Նա սպանվեց կայծակից:
He was killed by lightning.

There are a few verbs which are irregular in the passive voice. Here is a partial list:

կարդալ	to read	կարդացվել	to be read
զգալ	to feel	զգացվել	to be felt
դնել	to put	դրվել	to be put
տանել	to carry	տարվել	to be carried
տալ	to give	տրվել	to be given

1) Ոչ մի լավ բան հեշտությամբ չի տրվում:

Nothing good is given easily.

2) Այս գիրքը դժվարությամբ է կարդացվում:

This book is read with difficulty.

3) Քո զայրույթն զգացվեց:

Your anger was felt.

Verbs that end in -անալ or -ենալ replace these endings with -ացվել and -եցվել in passive voice. Here are a few often used verbs that form their passive voice in this manner.

միանալ	to join	միացվել	to be united
քաղցրանալ	to become sweet	քաղցրացվել	to be made sweet
մեծանալ	to become big	մեծացվել	to be made big
փոքրանալ	to become small	փոքրացվել	to be made small
հասկանալ	to understand	հասկացվել	to be understood

Here are two examples:

1) Նկարը հինգ անգամ մեծացվել էր:

The picture was made five times bigger.

2) Դանիելի ասածը չհասկացվեց:

Whatever Daniel said was not understood.

Some verbs gain a reflexive meaning (taking action upon yourself) when changed into the passive voice:

լվանալ	to wash something	լվացվել	to wash oneself
սանրել	to comb something	սանրվել	to comb oneself
հագնել	to put on something	հագնվել	to dress oneself
պաշտպանել	to defend someone/thing	պաշտպանվել	to defend oneself
սափրել	to shave someone/thing	սափրվել	to shave oneself

- 1) Նա երբեք չի սափրվում:
He never shaves (himself).
- 2) Հայերը կարողանում են պաշտպանվել:
Armenians are able to defend themselves.

Some verbs simply do not have the passive voice. Here is a partial list of such verbs.

ունենալ	to have	խնդրել	to ask, to make a request
մասնակցել	to participate	երևալ	to appear
հասնել	to reach to a place	լալ	to cry
սուլել	to whistle	դառնալ	to become
լինել	to be	ծիծաղել	to laugh

Causative Verbs

Causative verbs are used to indicate one person or thing being a cause of the action of a second person or thing. In English we often use the helping verb “make” to form causatives, as in “to make someone laugh” or “to make something brown.” In Armenian we form the causative by adding the suffixes “ացն” and “եցն” to the root of “-ալ” and “-ել” verbs respectively. For example: գրել - գրեցնել (to write and to make one write), ծխել - ծխեցնել (to smoke and to make one smoke), լսել - լսեցնել (to hear and to make one hear) etc.

If the verb ends in -անալ or -ենալ the -անալ or -ենալ is replaced with -ացնել or -եցնել respectively. Here is a partial list of such verbs and their causative forms.

հանգստանալ	to relax, to rest	հանգստացնել	to calm someone or something down
անհանգստանալ	to be worried	անհանգստացնել	to bother
գեղեցկանալ	to get pretty	գեղեցկացնել	to make pretty
զայրանալ	to be angry	զայրացնել	to make angry
զարմանալ	to be surprised	զարմացնել	to surprise
զգուշանալ	to be cautious	զգուշացնել	to warn
ծանոթանալ	to become acquainted	ծանոթացնել	to acquaint
ձանձրանալ	to become bored	ձանձրացնել	to bore
մոտենալ	to come near	մոտեցնել	to approach
վախենալ	to be scared	վախեցնել	to scare

վերջանալ	to end	վերջացնել	to finish
ուշանալ	to be late	ուշացնել	to make late

There are a few verbs that have irregular causative forms. The following is a list of often-used verbs with both regular and irregular changes.

զբաղվել	to be busy	զբաղեցնել	to occupy
հիասթափվել	to be disappointed	հիասթափեցնել	to disappoint
լացել	to cry	լացացնել	to make cry
ծիծաղել	to laugh	ծիծաղեցնել	to make laugh
հիշել	to remember	հիշեցնել	to remind
սպասել	to wait	սպասեցնել	to make wait
դառնալ	to become	դարձնել	to convert
վերադառնալ	to return(come back)	վերադարձնել	to make someone return to give something back
կորչել	to get lost	կորցնել	to lose

The following sentences use verbs with irregular causative forms:

- 1) Նրա կատակները ծիծաղեցրեցին մեզ:
His jokes made us laugh.
- 2) Դու ինձ ձանձրացնում ես:
You are making me bored.
- 3) Զգուշացրու քո ընկերոջը:
Warn your friend.
- 4) Խնդրում եմ՝ սենյակը մի զբաղեցրեք:
Please do not occupy the room.
- 5) Մենք ձեզ չենք սպասեցնի:
We will not make you wait.

In Armenian, the idea of making someone do something can be expressed in other ways too.

- 1) Infinitive + տալ (to give)

կարդալ տալ մեկին	to make somebody read
խմել տալ մեկին	to make somebody drink

գրել տալ մեկին	to make somebody write
----------------	------------------------

2) ստիպել (to compel), հարկադրել (to compel, to oblige), պարտադրել (to oblige) + infinitive

մեկին ստիպել կարդալ	կարդալ տալ մեկին
մեկին հարկադրել պարել	խմել տալ մեկին
մեկին պարտադրել աշխատել	գրել տալ մեկին

The following sentences feature these structures:

- 1) Տատիկս ինձ պարտադրեց սովորել վրացերեն:
My grandma obliged me to study Georgian.
- 2) Ես ուսանողներին ստիպեցի կարդալ Արիստոտելի գործերը:
I compelled students to read Aristotle's works.
- 3) Մենք նրան հինգ ժամ սպասեցի տվեցինք:
We made him wait for five hours.

DIALOGUE: ԲՆԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ / CHARACTER

_Դու լավ բնավորություն ունես: Du lav bnavorut`yun unes. You have a good character.

_Շնորհակալություն: Բայց իմ բնավորության ո՞ր գծերն ես հավանում: Shnorhakalut`yun. Bayts im bnavorut`yan vor gtsern es havanum. Thank you. But which characters traits of mine do you like?

_Դու բարի ես և համեստ: Du bari es yev hamest. You are kind and modest.

_Իսկապե՞ս կարծում ես, որ բարի եմ: Iskapes kartsum es, vor bari em? Do you really think I am kind?

_Իհարկե բարի ես: Բացի այդ ազնիվ ես և խելացի: Iharke bari es. Batsi ayd azniv es yev khelatsi. Of course you are kind. Besides, you are honest and smart.

_Մայրս ասում է, որ ես համարձակ չեմ: Mayrs asum e, vor yes hamardzak chem. My mother says that I am not courageous.

_Այո, շատ համարձակ չեմ, բայց աշխատասեր եմ և համբերատար: Ayo, shat hamardzak ches, bayts ashkhatazer es yev hamberatar. Yes, you are not very courageous. But you are hardworking and patient.

_Շնորհակալ եմ: Ինձ շատ ոգևորեցիր: Shnorhakal em. Indz shat vogevorets`ir. Thank you. You encouraged me a lot.

Ասում եմ այն, ինչ ճիշտ Asum em ayn, inch tsisht e. I am telling the truth.
Է:

New Words

բնավորություն	character	հիմար	stupid
գիծ	line	համարձակ	courageous
աշխատասեր	hard working	վախկոտ	coward
ծույլ	lazy	համբերատար	patient
բարի	kind	անհամբեր	impatient
համեստ	modest	նզկոթել	to encourage
մեծամիտ	conceit	հավանել	to like
խելացի	smart		

Վարժություններ / *Exercises*

1. Convert the following sentences from active voice into passive voice. The first sentence is converted for you.

- Բանվորը պատռեց սև գիրքը: - Սև գիրքը պատռվեց բանվորի կողմից:
- Նրանք պաշտպանում են մեր հայրենիքը:
- Քո պապիկը ջրում է այս գյուղի ծառերը:
- Ամռանն արև է լուսավորում է Արարատյան դաշտը:
- Հույներն ու թուրքերը պետք է սիրեն միմյանց:
- Նա ոչինչ չի տանում այստեղից:
- Կառավարությունն օգնություն է տալիս թոշակառուներին:
- Կ. Մարքսի «Կապիտալը» ոչ մեկ չի կարդում:
- Ինչ-որ մեկը կարմիր խնձորը դրել է սեղանին:
- Այս բազմոցը պատրաստել է Գառնի գյուղի մի վարպետ:
- Դու երկու շաբաթ առաջ ես կտրել քո մազերը:
- Այս երկու կազմակերպությունները միացել են:
- Մենք հիշում ենք մեր մանկությունը:
- Դուք սպասում ենք անձրևի:
- Նրանք տասը լիտր ջուր են խմել:

2. Translate the following sentences into English.

- Ոստիկանները մեզ երկու ժամ սպասեցրել են:

2. Երաժշտությունն անհանգստացնում է բոլոր մարդկանց:
3. Նա մոռացել էր, որ պետք է գանգեր ինձ: Դու պետք է հիշեցնեիր նրան:
4. Քո պատմությունն ինձ շատ զարմացրեց:
5. Նա կամաց-կամաց իր աթոռը մոտեցրեց պատին:
6. Շունը բոլորին վախացրեց և վազել տվեց:
7. Խնդրում եմ ինձ ծանոթացրու Արսենի հետ:
8. Վերջացրու՝ այս աշխատանքը:
9. Նա պետք է գեղեցկացնի մեր բակը, որպեսզի աշխատավարձ ստանա:
10. Դուք շարունակում եք ինձ անընդհատ զարմացնել ձեր պատմություններով:
11. Ծաղրածուն բոլոր երեխաներին երկու ժամ ծիծաղեցրեց:
12. Բանվորը ծանր քարերը մոտեցրեց ձեր տան պատին:
13. Այս երգչուհու երգերը լացացնում են բոլորին:
14. Ես քեզ զգուշացնում եմ. այլևս երբեք չգաս մեր տուն:
15. Մի՛ փորձիր ինձ վախեցնել: Ես վախոցող մարդ չեմ:
16. Ինչու՞ եք ինձ այս ուշ ժամին անհանգստացնում:
17. Դուք ինձ երբեք չեք ձանձրացնում: Հանգիստ խոսեք:
18. Այս ծառը շատ գեղեցկացնում է նրանց այգին:
19. Հիշե՛ք որ մենք պետք է գնանք Գյումրի:
20. Մի՛ դարձիր բանվոր, դարձի՛ր գործարար:
21. Լավ է մաքուր սիրտ ունենալ, քան լիքը քսակ:
22. Խելացի մարդը ծույլ չի լինի:
23. Սա համեմատաբար մեծ խանութ է:
24. Հայրը ոգևորում է երեխաներին:
25. Շնորհավորում եմ ծնունդդ, Արտակ ջան:

3. Convert the sentences given with the եցն and ացն structures into sentences with տալ: The example will clarify the exercise.

Մայրը լռեցրեց երեխաներին: Changes to Մայրը երեխաներին լռել տվեց:

1. Բժիշկը հիվանդին դեղ խմեցրեց:
2. Շունը ջղայնացրեց տիրոջը:
3. Նրան գործարանում աշխատեցրին:
4. Գնե՛րալը բոլոր զինվորներին վազեցրեց:
5. Հյուրանոցում երեկ մեզ երկու ժամ սպասեցրին:
6. Ոստիկանը հանցագործին հիշեցրեց նրա բոլոր հանցանքները:

4. Translate the following sentences into English.

1. Բոլորը հավանում են քեզ:
2. Մեր նոր տնօրենը համեստ և աշխատասեր երիտասարդ է:
3. Ծույլ մարդկանց ոչ ոք չի հավանում:
4. Դու պետք է լինես համարձակ և խելացի:
5. Նա ոգևորվեց տնօրենի խոսքերից:
6. Գարնանը սարերն ազատվում են ձյունից:
7. Ամբողջ գործը կատարվեց երեք հոգու կողմից:

8. Նրա կյանքը կրճատվեց հիվանդության պատճառով:
9. Եկեղեցին բոլորին հնազանդվել տվեց:
10. Խանութը կառուցվեց երեք տարում:
11. Ամեն առավոտ ես լվացվում եմ, հագնում իմ շորերը, սանրվում և դուրս գալիս տանից:
12. Ես սափրվում եմ շաբաթը երկու անգամ:
13. Հայերը պարտավոր են պաշտպանվել աղբբեջանական բանակից:
14. Ավելի լավ է սանրվես:
15. Նախ լվացվիր, հետո նստիր սեղանի մոտ:
16. Տատիկը նորից կորցրել է իր ակնոցը:
17. Այս շենքը կառուցվել է մոտ հարյուր տարի առաջ:
18. Բոլոր հիվանդները բուժվել են:
19. Այս համակարգիչը պատրաստվել է Հայաստանում:
20. Մարգիկի ոտքը կոտրվել է:

Դաս Երեսուներորդ

Prepositions and Postpositions

In the Armenian language there are both prepositions and postpositions.

The chart below lists most commonly used prepositions, their translations and sentences using the prepositions are presented. The list also suggests a strategy to build grammatically correct sentences with these prepositions.

Preposition	Translation	Use objects in	Examples
ըստ	according to	dative	Ըստ Վարդանի՝ ամենակարևոր գիրքն Աստվածաշունչն է: According to Vardan, the most important book is the Bible. Ըստ քեզ՝ մենք առողջ ենք: According to, you we are healthy.
դեպի	toward	accusative	Մենք քայլում ենք դեպի ռեստորան: We are walking towards the restaurant.
առանց	without	dative	Առանց կանանց ես կյանք չունեմ: I have no life without women. Առանց ինձ նա կյանք չունի: She does not have life without me.
մինչ(և)	until	accusative	Մինչև գարուն ոչինչ անել չենք կարող: We cannot do anything until the spring.
նախքան	before	accusative	Նախքան ինձ զանգելը կարդա նամակներդ: Read your letters before calling me.
չնայած	despite	dative	Չնայած բոլոր դժվարություններին, նա հաղթեց: She won despite all difficulties.
հակառակ	against	dative	Նա ամուսնացավ իր կամքին հակառակ: She got married against her will.

The objects of above prepositions that require objects in dative case, do not get the definite article **ը** or **ն**: As examples above suggest **չնայած** and **հակառակ** are exceptions.

All of the below postpositions take objects which have the form of the genitive case. Some of these postpositions actually take objects in dative but these objects never take the definite article. See the remark below the chart.

Postposition	Translation	Examples
--------------	-------------	----------

համար*	for	Նա հյուրերի համար սուրճ պատրաստեց: She made some coffee for the guests. Դու ինձ համար սուրճ պատրաստեցիր: You made coffee for me.
հետ*	with	Մենք աշխատում ենք այլ մարդկանց հետ: We work with other people. Ես քեզ հետ եմ ապրում: I live with you.
մոտ*	near	Նրանք գնում են կրակի մոտ: They go near the fire. Նա գալիս է քեզ մոտ: She is coming to (near) you.
մեջ*	in	Ջուրը բաժակի մեջ է: The water is in the cup.
մասին	about	Ինչի՞ մասին ես խոսում: What are you talking about?
վրա	on	Գիրքը սեղանի վրա է: The book is on the table.
տակ	under	Սեղանի տակ կատու կա: There is a cat under the table.
կողքին	beside	Արևիկը միշտ նստում է Ելենայի կողքին: Arevik always sits beside Elena.
դիմաց	in front of	Մեր տան դիմաց գիլասի ծառեր կան: There are some cherry trees in front of the house.
հետևում	behind	Տղան թաքնվել էր ցանկապատի հետևում: The boy was hiding behind the fence.
միջև	between	Հայաստանը գտնվում է Թուրքիայի և Ադրբեջանի միջև: Armenia is between Turkey and Azerbaijan.
երկայնքով	along	Մենք քայլեցինք ճանապարհի երկայնքով: We walked along the road.
միջով	through	Այս խողովակի միջով ջուր է հոսում: Water flows through this pipe.
փոխարեն	instead of	Ես կգնամ քո փոխարեն: I will go instead of you.
ընթացքում	during	Անցյալ տարվա ընթացքում, միայն չորս անգամ տեսա տատիկիս: During last year I only saw my grandmother four times.
պատճառով	because of	Ցավի պատճառով նա չէր կարող արագ քայլել: Because the pain, he couldn't walk fast.

Not all postpositions require objects in genitive case. Some postpositions require ablatives. For instance:

—ից վերև —ից ներքև	above below	Անունս գրեմ տողից վերև, թե՞ տողից ներքև: Should I write my name above or below the line?
—ից առաջ —ից հետո	before after	Ցուցակում ձեր անունը իմ անունից առաջ է, բայց Տիգրանի անունից հետո: In the list your name comes before mine but after Tigran's

- * If the prepositions ըստ, առանց and postpositions հետ, մոտ and համար refer to pronouns ես, դու, մենք, and դուք, these pronouns stand in dative. Thus, “about me” translates as ինձ համար, (and not իմ համար), “near you” translates as քեզ մոտ, “without us” translates as առանց մեզ, “in you” translates as “քեզ մեջ”, “ձեզ մեջ” etc.

Some commonly used prepositions in English are rendered by case endings or a combination of case endings and postpositions in Armenian. We have already learned about many of these instances when we learned the cases of the Armenian language.

Preposition	Armenian case used	Examples
with	____-ի հետ or instrumental	Դու աշխատում ես Սամվելի հետ: You work with Samvel. Նա հացը դանակով կտրեց: She cut the bread with a knife.
to	dative	Նա գնդակը նետեց Հասմիկին: He threw the ball to Hasmik.
in	locative	Ես համալսարանում սովորել եմ դրա մասին: I learned about that in school:
at	____-ի մոտ (or) instrumental	Դռան մոտ ինչ-որ մեկը կա: There is someone at the door. Նա այժմ գրասենյակում է: He is at his office now.
since	ablative	Ես ժամը վեցից այստեղ եմ: I have been here since six o'clock.

DIALOGUE: ՀԱՄԱՑԱՆՑ և ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՑԱՆՑԵՐ / THE INTERNET AND SOCIAL MEDIA

_Դու օգտվում ես համացանցից:	Du ogtvum es hamats`ants`its?	Do you use the Internet?
_Այո, շատ հաճախ:	Ayo, shat hatshakh.	Yes, very often.
_Ինչի՞ համար ես համացանցն օգտագործում:	Inchi hamar es hamats`ants ogtagortsum?	What do you use the Internet for?
_Ես ունեմ Ֆեյսբուքյան էջ, էլ. փոստ և Թվիթերյան միկրոբլոգ: Բացի այդ համացանցով լուրերին եմ հետևում:	Yes unem Faysbuk`yan ej, el.p`ost yev T`vit`eryan mikroblog. Bats`i ayd hamatsantsov lurerein em hetevum.	I have a Facebook page, email and Twitter microblog. Besides, I follow the news via the Internet.
_Դու համացանցով ֆիլմեր դիտում ես:	Du hamats`ants`ov filmer ditum es?	Do you watch films via the Internet?
_Այո, ես համացանցով ֆիլմեր եմ դիտում:	Ayo, yes hamats`ants`ov filmer em ditum.	Yes, I watch films via the Internet.
_Դու Ֆեյսբուքի և Թվիթերի ակտիվ օգտատեր ես:	Du Feysbuk`i yev T`vit`eri aktiv ogtater es?	Are you an active user of Facebook and Twitter?
_Այո, ես Ֆեյսբուքի ակտիվ օգտատեր եմ: Ես շատ նկարներ եմ տեղադրում իմ էջում, հաճախ եմ կարծիքներ և մեկնաբանություններ գրում:	Ayo, yes Feysbuk`i aktiv ogtater em. Yes shat nkarner em teghadrum im ejum, hatshakh em kartsik`ner yev meknabanut`yunner grum.	Yes, I am an active Facebook user. I place many photos on my page, and often write opinions and comments.
_Իսկ Թվիթերի ակտիվ օգտատեր ես:	Isk T`vit`eri aktiv ogtater es?	And are you an active Twitter user?
_Ոչ, ես Թվիթերով հետևում եմ մի քանի մարդկանց: Բայց հազվադեպ եմ կարծիք գրում:	Voch, yes T`vit`erov hetevum em mi k`ani mardkants`. Bayts` hazvadem em kartsik grum.	No, I follow a few people via Twitter, but I rarely write an opinion in Twitter.
_Քեզ անհանգստացնում է անձնական տվյալների գաղտնիությունը:	K`ez anhangstats`num e andznakan tvyalneri gaghtniut`yuna`.	Are you worried about secrecy of personal data?
_Այո, ինձ համար շատ կարևոր է անձնական տվյալների գաղտնիությունը:	Ayo, indz hamar shat karevor e andznakan tvyalneri gaghtniutyuna l.	Yes, secrecy of personal data is very important for me.
_Խնդրում եմ ինձ ավելնել քո Ֆեյսբուքյան ընկերների ցանկին:	Khndrum em indz avelatsnel k`o feysbuk`yan a`nkneri ts`ankin.	Please add me to you Facebook friend list.

New Words

օգտվել	to use	տեղադրել	to place
համացանց	the Internet	կարծիք	opinion
հաճախ	frequently, often	մեկնաբանություն	comment, interpretation
էջ	page	հազվադեպ	rarely
էլ. փոստ	email	անհանգստացնել	to bother
լուրեր	news	անձնական	personal
հետևել	follow	տվյալներ	data
ակտիվ	active	գաղտնիություն	secrecy
պասիվ	passive	ցանկ	list
օգտատեր	user	անպայման	definitely

Վարժություններ / *Exercises*

1. Translate the following sentences into English.

1. Ես սիրում եմ ճամփորդել ինքնաթիռով:
2. Համակարգչի վրա գրքեր մի դրեք:
3. Հեռախոսով խոսելիս մի գոռացեք:
4. Դու լավ չես երգում, և պետք նորից փորձես:
5. Մենք ցածր ձայնով էինք խոսում, որ նա չարթնանա:
6. Ես սովորում եմ Երևանի պետական համալսարանում:
7. Բոլորը հույսները դրել են նախագահի վրա:
8. Մի մեծ զանգ է կախված իմ գլխի վերևում:
9. Կատուն փախավ և մտավ մահճակալի տակ:
10. Իմ սխալի պատճառով նա շատ փող կորցրեց:
11. Հայտարարությունը պետք է փակցնել բոլորի գալուց առաջ:
12. Փողոցի աղմուկի պատճառով մենք չկարողացանք լավ աշխատել:
13. Հակառակ մեր կամքին, բոլորը հեռացան սենյակից:
14. Ես օգոստոսի սկզբից Հայաստանում եմ ապրում:
15. Ըստ գրքի՝ չի կարելի արեգակին նայել:
16. Ձեր վերարկուն մի դրեք հատակին:
17. Չնայած իմ խնդրանքին՝ դուք չմոտեցաք ինձ:

18. Նախքան 2000 թ. Երևանում գործազուրկներ չկային:
19. Առանց ծնողների թույլտվության չի կարելի հեռանալ Հայաստանից:
20. Նա կքնի մինչև վաղը կեսօր:
21. Արի՜ նստի՞ր իմ կողքին:
22. Ո՞վ է նվագում ինձ համար:

2. Translate the following sentences into Armenian.

1. There are many stories in this book.
2. Put your hands on your back.
3. Go hide behind the tree.
4. Think instead of dreaming.
5. I entered the office.
6. May I come in?
7. There is something on your head.
8. I will come on time.
9. I opened the door with scissors.
10. I ran through the bushes.
11. You swam against the current.
12. The businessmen stood in front of each other.
13. She will go to bed after finishing the work.
14. We don't want to have a dog in our house.
15. He is going to his office.
16. It is two o'clock according to my watch.
17. She is a doctor by profession.
18. The letter B is between A and C.
19. The cat was under the table.
20. They began to argue instead of working.

3. Put the given words in correct order to form grammatically correct sentences.

1. հետ: աշխատում է, Արմենը, ինձ
2. հետևում: թաքնվեց, Նապաստակը, որսորդից, ծառի
3. էր, Գետի, ներքևից: լսվում, աղմուկը
4. ընթացքում: Մենք, այս ամենը, տասը, սովորել, տարվա, ենք
5. ամսվանից, ոչ մի տեղ, Ալիկը, հունվար, գնացել: չի

4. Choose the right word from the brackets and fill in the blanks.

(մոտ, հետ, վրա, միջև, տակ, դիմաց, հակառակ, ըստ, փոխարեն, միջով)

1. Աննան և Գոհարը զրուցում են իրար _____:
2. Տղան վազեց կրակի _____ և փրկեց իր քրոջը:
3. Նա հացի երկու շերտի _____ պանիր դրեց:
4. Շները կանգնած եմ միմյանց _____:
5. _____ Աստվածաշնչի Նոյն իջել է Արարատի գլխին:
6. Ծիտիկները կանգնել էին մեծ ծառի ճյուղերի _____:

Դաս Երեսունմեկերորդ

Conjunctions

In Armenian there are two types of conjunctions: coordinating and subordinating. Coordinating conjunctions tie together equal parts of a sentence, whereas subordinating conjunctions are used to connect a principle clause and a secondary clause.

The chart below contains the main coordinating conjunctions of the Armenian language:

Conjunction	Translation	Examples
և, ու	and	Նա դուռը բացեց և մտավ սենյակ: He opened the door and entered the room.
բայց	but	Մենք փորձեցինք բացել դուռը, բայց չկարողացանք: We tried to open the door but couldn't.
իսկ	and/while/but	Դասախոսը հարցեր է տալիս, իսկ ուսանողները պատասխանում են: The lecturer asks questions, while the students answer them.
թե	or (exclusive)	Գալի՞ս ես, թե՞ ոչ: Are you coming or not?
կամ	or (inclusive)	Վաղը կգտնենք այդ մարդուն, կամ կգնանք Վանաձոր: Tomorrow we will find that man, or we will go to Vanadzor.
սակայն	yet, however	Տարօրինակ է, սակայն ճշմարիտ է: It is strange, yet true.
և՛ և՛	both...and	Նրանք սիրում են և՛ խաշ, և՛ տոլմա: They like both khash and dolma.
կամ ... կամ	either...or	Կամ շունն է կերել դա, կամ կատուն: Either the dog or the cat has eaten it.
ոչ ... ոչ	neither...nor	Ես ոչ լսել եմ այդ մասին, ոչ էլ լսելու ցանկություն ունեմ: I have neither heard about that, nor I want to hear.

The chart below contains the main subordinating conjunctions of the Armenian language:

Conjunction	Translation	Examples
եթե	if	Եթե նրան խնդրեք, նա ձեզ կօգնի: If you ask him, he will help you.

թե արդյոք	whether	Զգիտեմ, թե արդյոք նա կկարողանա գալ: I don't know whether she will be able to come.
որ	that	Նա ասաց, որ կգա: She said that she would come.
որովհետև	because	Ես չեմ կարող գալ, որովհետև չափազանց զբաղված եմ: I can't come because I am too busy.
որպեսզի	so that, in order to	Ավելի մոտեցրեք դա, որպեսզի կարողանամ ավելի լավ տեսնել: Bring it nearer so that I can see it better.
մինչև	until	Եկեք սպասենք մինչև անձրևը դադարի: Let's wait until the rain stops.
քանի որ	since, as	Քանի որ նա պատրաստ չէր ժամանակին, մենք առանց նրա գնացինք: Since he wasn't ready in time we went without him.

DIALOGUE: ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ / POLITICS

_ Դու լսե՞լ ես լուրերը:	Du lsel es lurera`?	Have you heard the news?
_ Ոչ: Չեմ լսել: Ի՞նչ նորություն կա:	Voch. Chem lsel. Inch norut`yun ka?	No. I have not heard. What is new?
_ Ազատական կուսակցությունը հաղթել է ընտրություններում:	Azatakan kusakts`ut`yuna hagt`el e a`ntrut`yunnerum.	The liberal party won the elections.
_ Շատ լավ է:	Shat lav e.	Very good.
_ Լավ չէ: Ես ազատականների կողմնակից չեմ: Ես պահպանողականների կողմնակից եմ:	Lav che. Yes azatakanneri koghmnakits` chem. Yes pahpanoghakanneri koghmnakits` em.	It is not good. I am not for the liberal party. I am for the conservative party.
_ Իսկ ես ազատական կուսակցությանն եմ աջակցում: Նրանք լավ պատգամավորներ ունեն:	Isk yes azatakan kusakts`ut`yann em ajakts`um. Nrank` lav patgamavorner unen.	And I support the liberal party. They have good members of parliament.
_ Պատգամավորները լավ մարդիկ են, բայց նրանք վատ ծրագրեր ունեն: Աղքատների համար ոչ մի բան չեն առաջարկում:	Patgamavornera lav mardik en, bayts` nrank` vat tsragrer unen. Aghk`atneri hamar voch mi ban chen arajarkum.	The members of parliament are good people, but they have bad projects. They do not offer anything for the poor.

Բայց խոստացել են հարկերն իջեցնել:	Bayts` khostats`el en harkern ijets`nel.	But, they have promised to decrease taxes.
Այո, խոստացել են: Բայց ցածր հարկերից մենք չենք շահի: Կշահեն խոշոր հարկատուները:	Ayo. Khostats`el en. Bayts` ts`atsr harkerits` menk` chen` shahi. Kshahen khoshor harkatunera`.	Yes, they have promised. But we will not gain anything from low taxes. Big taxpayers will gain from it.
Համաձայն եմ: Ըստ քեզ ո՞վ կընտրվի Վարչապետ:	Hamadzayn em. A`st k`ez ov ka`ntrvi varchapet?	I agree. Who do you think will be the prime minister?
Կարծում եմ Գրիգորյանը կդառնա Հայաստանի Հանրապետության նոր Վարչապետը:	Kartsum em Grigoryana` kdar`na Hayastani Hanrapetut`yan nor varchapeta`.	I think Gevorgyan will become the new prime minister of Republic of Armenia.
Ես էլ եմ այդպես կարծում:	Yes el em aydpes kartsum.	I also thinks so.

New Words

լուրեր	News	կողմնակից	supporter
նորություն	something new, news	աջակցել	to support
կուսակցություն	political party	պատգամավոր	member of parliament
հաղթել	win	ծրագիր	project
ազատական	liberal	աղքատ	poor
պահպանողական	conservative	առաջարկել	support
ընտրություններ	elections	վարչապետ	prime minister
ընտրվել	to be elected	հարկ	tax
Հայաստանի Հանրապետություն	Republic of Armenia	հարկատու	tax payer

Վարժություններ / *Exercises*

1. Translate the following conjunctions:

1. Սակայն, 2. թե արդյոք, 3. երբ, 4. կամ, 5. եթե, 6. մինչև, 7. որովհետև, 8. որպեսզի, 9. քանի որ, 10. որ:

2. Translate the following sentences into English.

1. Նա ցանկանում է օգնել մեզ, բայց չգիտի թե ինչպես կարող է օգնել:
2. Ներս արի ու նստիր:
3. Դու իտալացի՞ ես, թե՞ ֆրանսիացի:
4. Ես նրան ասեցի, թե վրացի եմ:
5. Վերադարձրու իմ գումարը, կամ հեռացիր այստեղից:
6. Յուրաքանչյուր ոք պետք է տոմս գնի, կամ իջնի ավտոբուսից:
7. Մենք քիչ ենք, սակայն մեզ հայ են ասում (Պ. Սևակ):
8. Նրանք ցանկանում էին գողանալ իմ բազմոցը, սակայն չկարողացան:
9. Մենք վազեցինք բարձրահասակ տղայի ետևից, բայց չհասանք:
10. Նա քեզ շատ է սիրում, իսկ դու նրան դավաճանեցիր:
11. Իրանում գազն էժան է, որովհետև իրանում կան գազի պաշարներ:
12. Մենք պետք է հանգստանանք, որպեսզի վաղը ժամանակին հասնենք օդանավակայան:
13. Դուք չպետք է քնեք մինչև չավարտեք բոլոր գործերը:
14. Ասա քո ծնողներին, որ դու ուզում ես բժիշկ դառնալ:
15. Դու վախենում ես ոստիկանից, որովհետև գողություն ես կատարել:

3. Translate the following sentences into Armenian.

1. He ran away so that they would not see him.
2. Tell me whether I should come.
3. Since I never met him, I don't know if he is tall.
4. Bring me a pencil or pen to sign this document.
5. She cried while Ruben laughed.
6. The book is expensive, because it is old.
7. Please remember that I asked you to return on time.
8. If everyone lied, no one would be happy.
9. They neither want to harm, nor help you.
10. She speaks both Georgian and Farsi.
11. Paris is either in the USA or in France.
12. I wonder whether you want to visit Khor Virap.
13. I went to Artsakh to see Gandzasar monastery.
14. Your cousin learns German in order to move to Germany.
15. He is not worried, because he trusts people.

4. Convert the following sentences into passive voice.

1. Այս նկարը նկարել է Մարտիրոս Մարյանը:
2. Այս պահարանը պատրաստել է Մարատը:
3. Ձեզ այստեղ հրավիրել է մեր իրավաբանը:
4. Այս նամակն ուղարկել է Անահիտը:
5. Բոլոր զբոսաշրջիկներին տվել ենք քարտեզներ:
6. Կարենը բոլորին նոր շապիկներ նվիրեց:
7. Լիլիթն է մաքրել ողջ սենյակը:
8. Այս տորթը գնել և մեր տուն է բերել Տիգրանը:
9. Արևը լուսավորել է իմ տան հյուրասենյակը:
10. Վարդանը նորից կեղտոտել է իր շալվարը:

Պատասխաններ **Answers**

Lesson 1

1. N/A
2. 1. ֆուտբոլ, 2. օր, 3. Եվրոպա, 4. ցավ, 5. վարորդ, 6. ռուս, 7. մարդ, 8. յոթ
3. N/A
4. 1. Mark Twain, 2. Donald Trump, 3. Jack London, 4. William Shakespeare, 5. Emmanuel Macron, 6. Kim Kardashian, 7. Vladimir Putin
5. N/A
6. N/A
7. 1. Mek`ena - Car, 2. tun - house, 3. mard - man, human, 4. dzerk` - hand, 5. jur - water, 6. mets - large, big, 7. p`oghots` - street.
8. 1. Sa sar e. 2. Sa aman e. 3. Yes Aran em. 4. Na Lusinen e.
9. 1. Դա շուն է 2. Վարորդը բարի է 3. Ժամը ինն է 4. Երեխան ռուս է 5. Ջուրը թուղթ չէ 6. Ֆուտբոլը խաղ է 7. Գիրքը լավն է 8. Նրա անունը Դոնալդ է 9. Փոքրը ցավում է 10. Դոնալդի որդին նա է:

Lesson 2

1. N/A
2. N/A
3. N/A
4. 1. You are happy. 2. She/he is sad. 3. We are ill. 4. They are tired. 5. You (pl.) are happy. 6. I am sick. 7. We drink water. 8. You eat bread.
5. 1. Դու ուստիկան ես: 2. Նա ուստիկան է: 3. Մենք վարորդներ ենք: 4. Դուք վարորդներ եք: 5. Նրանք վարորդներ են: 6. Նա ծիծաղում է: 7. Մենք խոսում ենք: 8. Նրանք ուտում են: 9. Նա քայլում է: 10. Ես հասկանում եմ:
6. 1. It is cold outside. 2. That is a house. 3. This is bread. 4. This is water. 5. It is warm outside. 6. It is hot outside 7. It is windy outside. 8. That is a car. 9. You are ill. 10. They are sad.
7. 1. Yerevan, 2. Gyumri, 3. Tehran, 4. Beijing, 5. Moscow, 6. Washington, 7. London, 8. Paris
8. 1. եմ, 2. ենք, 3. են, 4. ես, 5. է, 6. եք:
9. 1. չէ, 2. չէ, 3. չես, 4. չէ, 5. չէ, 6. չենք, 7. չեն, 8. չեք, 9. չես, 10. չեմ, 11. չեմ, 12. չէ:
10. 1. Ես հոգնած եմ: 2. Դու հոգնած չես: 3. Նա հիվանդ է: 4. Նրանք ուրախ են: 5.

Դրսում շոգ է: 6. Մենք տխուր ենք: 7. Նրանք հոգնած են: 8. Եվրոպան մեծ է: 9. Նա ռուս է: 10. Ես հայ եմ:

Lesson 3

1. N/A
2. 1. Arax, 2. Hrazdan, 3. Kur, 4. Volga, 5. Dnieper, 6. Amazon, 7. Nile, 8. Mississippi.
3. N/A
4. 1. Ես տեսնում եմ ավտոբուս: 2. Նա տեսնում է ավտոբուս: 3. Դու չես տեսնում ավտոբուս: 4. Նրանք չեն հանգստանում: 5. Մենք տեսնում ենք մեծ շուն: 6. Նրանք չեն տեսնում մեծ շուն:
5. 1. I am happy. 2. She/he is a teacher. 3. Your name is Sona. 4. It is cold outside. 5. She/he is human. 6. Hi Armen!
6. N/A
7. 1. This is a sock. 2. This is a shirt. 3. This is not a belt. 4. They are Russian. 5. You are American. 6. We are big. 7. That is a tie. 8. This is not a shoe. 9. I like large cars. 10. You do not like large cars. 11. She/he is a good driver. 12. There is not policeman. 13. There is no shoe. 14. There is not good doctor. 15. It is hot in Tehran. 16. It is cold in Yerevan. 17. There is no mountain in Yerevan. 18. There is no mischievous child. 19. The gold does not rust. 20. She sees a fox.
8. 1. Ի՞նչ է սա: Դա հաց է: 2. Ի՞նչ է դա: Սա քար է: 3. Ի՞նչ է քո անունը: Իմ անունը Լիլիթ է: 4. Ի՞նչ ունես դու: Ես ունեմ դրամ: 5. Ի՞նչ է իմ անունը: Իմ անունը Անի է: 6. Ես ուրախ եմ: 7. Նա տխուր է: 8. Ի՞նչ է սա: Սա հյուրանոց է: 9. Ողջույն Ջոն: 10. Բարի լույս Դավիթ: 11. Սա քո տունն է: 12. Դա իմ բաժակն է:
9. 1. եմ, 2. ես, 3. է, 4. ենք, 5. են, 6. եք:
10. 1. There is not shirt in the hotel. 2. She/he understands. 3. I do not understand. 4. She rests in the hotel. 5. S/he is a driver. 6. We go to the hotel every day. 7. You listen to jazz every day. 8. I do not understand. 9. Do you understand? 10. S/he does not understand. 11. I do not go to Yerevan. 12. Do you go to Gyumri? 13. I want bread.
11. 1. Դու խմում ես ջուր: 2. Դու ամեն կիրակի հանգստանում ես Գառնիում: Ոչ, ես ամեն կիրակի Գառնիում չեմ հանգստանում: 3. Դու ամեն օր ջուր

խմու՞մ ես: Այո, ես ամեն օր ջուր խմում եմ: 4. Ուզո՞ւմ ես գնալ: 5. Նա չի հասկանում: 6. Դու չես լսում: 7. Ի՞նչ է քո անունը: 8. Իմ անունը Տաթև է: 9. Բարի լույս Արմեն: 10. Քո անունը Վազգեն է: 11. Իմ անունը Տաթև չէ, իմ անունը Նարինե է:

12. 1. I walk every day. 2. Usually you do not drink. 3. S/he fruequently goes to Gyumri. 4. We sometimes rest in Garni. 5. You (pl.) always speak. 6. They never understand. 7. We see Paris every Sunday. 8. I never lough. 9. You always lough. 10. S/he sometimes goes to Moscow. 11. We frequently talk. 12. Do you rest every Sunday? 13. Usually they listen.

Lesson 4

1. N/A
2. 2. 1. What is this? This is a door. Is this a big door? No, this is a small door. The door is closed. 2. Is it cold outside? Yes, it is cold outside. Is it cold in Armenia? No, It is not cold in Armenia. It is hot in Armenia. It is cold in Moscow. And it is windy in Beijing. 3. Do you walk? No, I do not walk. Anahit walks. 4. I have a name. My name is Karen. 5. Is there a sick person in the hospital? No, there is no sick person in the hospital. There is a doctor in the hospital. 6. Hi! Do you have a coat? 7. You do not have bread. You have a cup. 8. I speak. You do not listen. 9. You want bread. I do not want bread. 10. They do not have a house. We have a house and a car 11. Don't they have a house? No, they do not have a house. 12. Do you rest? Yes, we rest. 13. Does she/he have a bus? No, she/he does not have a bus. 14. I have a big dog. You do not have a big dog. You have a small dog. 15. Is this a street? Yes, this is a street. This is a large street. This is not a small street. 16. There is a Russian woman in the hotel. There is no Russian woman in the bus. 17. Is river Volga in Armenia? No, river Volga is not in Armenia. 18. Is it cold outside? Yes, it is cold outside. 19. Are you tired? No, I am not tired. 20. Is she/he Armenian? No, s/he is not Armenian. S/he is Russian. 21. Is s/he sad? Yes, s/he is sad, but I am happy. 22. The fox's witness is its tail (An Armenian adage). 23. The raven is black. 24. The outer space is large. 25. The fox is cold.
3. 1. Կա մեքենա: 2. Չկա շուն: 3. Կա հյուրանոց: 4. Դու չունես ջուր: 5. Դու

մրսում ես: 6. Ինչպե՞ս ես: 7. Ես լավ եմ: Շնորհակալություն: 8. Ես շտապում եմ: 9. Շնորհակալություն Արմեն: 10. Ցտեսություն Սուսան: 11. Նրանք ոսկի չունեն: 12. Ես դանդաղ կրկնում եմ: 13. Նրանք չեն կրկնում: 14. Նա գնում է խանութ: 15. Ոսկին թանկ է:

4. 1. Դու ջուր չունես: 2. Նա ունի զբոսավար: 3. Ես ունեմ գուլպա: 4. Մենք ունենք բժիշկ: 5. Դուք ունեք տուն:

Lesson 5

1. N/A
2. N/A
3. N/A
4. 1. It is cold outside. 2. How are you? I feel sick. 3. And how are you? Not bad. So-so. 4. There are no pens in the store. 5. Nune is thirsty. 6. Armen and Arman walk. 7. It is cold in Etchmiadzin. 8. This is bread. 9. Are you cold? No, I am not cold. 10. Is she working in the store? Yes, she is working at the store. 11. You have a son and a sister. 12. He does not have a tooth. 13. The other dog does not have a leg. 14. This hotel is large. 15. That apple is small. 16. That is not an apple. 17. The raven's buck is black. 18. The fox's tail is yello.
5. 1. Սրանք մատիտներ են: 2. Այդ շները տուն չունեն: 3. Սա մեքենա է: 4. Դրանք գոտիներ են: 5. Սրանք գրիչներ են: 6. Այն մեկը տղա է: 7. Շնորհակալություն: Սա իմ շապիկն է: 8. Դու սոված ես: 9. Ոչ, ես սոված չեմ: Ես ծարավ եմ: 10. Նրանք հյուրանոցում ծիծաղո՞ւմ են: 11. Դուք հիվանդ եք: 12. Դու գործարա՞ր ես: Այո, ես գործարար եմ: 13. Նա ունի զբոսավար: 14. Ես ունեմ գուլպա: 15. Թարգմանիչ չկա: 16. Կա բժիշկ: 17. Կա գործարար: 18. Չկա թարգմանիչ: 19. Հյուրանոցում կա թարգմանիչ: 20. Գյումրիում բժիշկ կա :
6. ա/ Անահիտը ուրախ աղջիկ է: բ/ Արագածը բարձր լեռ է: գ/ Դուք ունեք շատ մատիտներ:
7. 1. Է/չէ, 2. Է/չէ 3. եմ, 4. չի, 5. եք, 6. ենք, 7. չենք, 8. ենք:

Lesson 6

1. N/A
2. 1. է, 2. հասկանում է: 3. գալիս է, աշխատում է, 4. ցանկանալ էմ, 5. չունեն, 6. եք տանում 7. է բերում, 8. բերում է, 9. չեմ ուտում, խմում եմ, 10. ես անում:
3. 1. I go to Gyumri every Monday. 2. You drink wine every Tuesday. 3. He comes to Yerevan every Wednesday. 4. We eat apple every Thursday. 5. You bring a shirt every Friday. 6. Every week you take a hat. 7. Every Sunday they see a dog. 8. Do you understand now? 9. Are they relaxing now? 10. Do you want to eat now? 11. Yes, we want to eat now. 12. Does she listen now? 13. What does he do now? 14. At this moment she is not doing anything. 15. What are you doing now? 16. Now, I am coming home. 17. Charles Aznavour Lives in this house. 18. That apple is mine. 19. There is a big dog in the other store. 20. This is not a hand, this is a foot. 21. My foot hurts. 22. Does your foot hurt? Yes, my foot hurts. 23. How are you? I am well, but I am tired. 24. Are you hot? No I am not hot. But I am thirsty. 25. Does your ear hurt? No, my ear does not hurt. 26. I am not cold, but I am hungry. 27. Is there bread in the store over there? Yes, there is bread in the store over there. 28. Mesrop Mashtots is holy. 29. My heart hurts. 30. Nikol Pashinyan is not holy.
4. 1. Հիմա ես հասկանում եմ քեզ: 2. Բայց նա ինձ երբեք չի հասկանում: 3. Ես սիրում եմ խնձոր: 4. Ի՞նչ ես անում: 5. Ես վերցնում եմ հաց: 6. Այս պահին, ես շուն չեմ տեսնում: 7. Դու այս պահին շուն տեսնո՞ւմ ես: 8. Դու երգ լսո՞ւմ ես: 9. Ես ջուր եմ խմում: 10. Իմ քույրը երբեք ջուր չի խմում: 11. Իմ որդին ասում է. «Ողջույն»: 12. Մենք միս չենք ուտում:
5. 1. Կարենն ունի մեծ գնդակ: 2. Սեդանի վրա գիրք կա: 3. Դրսում շատ ցուրտ է: 4. Ես երկու ձեռք ունեմ: 5. Նա շատ հոգնած է: 6. Իմ գլուխը ցավում է: 7. Սա իմ ձեռքն է: 8. Աշտուր Երևանում շոգում է: 9. Նա սոված չէ: 10. Նա չի մրսում, նա շոգում է:
6. 1. This is my ear. 2. And this is your head. 3. The other boy does not have a leg. 4. He has a large nose. 5. My hand hurts. 6. Does your foot hurt? 7. No, my foot does not hurt. 8. My head hurts. 9. This is your hair.
7. 1. Սա կոշիկ չէ: 2. Սա բաժակ է: 3. Դա տուփ չէ, դա խնձոր է: 4. Այն ավտոբուս չէ, այն տուն է: 5. Այս տունը մեծ է: 6.

Այդ տունը փոքր է: 7. Այն տունը մեծ է: 8. Այն տունը նո՞ր է: 9. Ոչ, այն տունը հին է: 10. Այդ տունը փո՞քր է: 11. Այո, այս տունը փոքր է: 12. Այն տունը մե՞ծ է: 13. Այո, այն տունը մեծ է: 14. Դա կոշիկ չէ: 15. Ոչ, սա կոշիկ չէ:

Lesson 7

1. 1. նկարներ, 2. շենքեր, 3. ծնողներ, 4. հեռախոսներ, 5. կանայք, 6. փողոցներ, 7. տներ, 8. մայրեր, 9. եղբայրներ, 10. ընտանիքներ, 11. քույրեր, 12. բժիշկներ, 13. վարորդներ, 14. երկուշաբթիներ, 15. համակարգիչներ, 16. անուններ, 17. գրքեր, 18. երեխաներ, 19. ընկերներ, 20. թղթեր:
2. N/A
3. 1. Ես կարդում եմ այս գիրքերը: 2. Բժիշկը գրուցում է տատիկների հետ: 3. Քամին տանում է դեղին տերևները: 4. Մենյակները շատ մեծ են: 5. Փողոցները շատ լայն են: 6. Քույրերը խոսում են: 7. Հայրերը բերում են խնձոր: 8. Պապիկները հանգստանում են: 9. Հորաքույրները լսում են երգ: 10. Ականջները կարմիր են: 11. Ձեռքերը ցավում են: 12. Աչքերը փակ են: 13. Բերանները բաց են: 14. Ատամները չեն ցավում: 15. Քթերը մեծ են: 16. Նա տալիս է թղթեր: 17. Դու բերում ես երեխաներ: 18. Նրանք ունեն անուններ: 19. Դուք վերցնում եք ծաղիկներ: 20. Մարդիկ գալիս են:
4. 1. Մենք աշխատում ենք հյուրանոցում: 2. Իմ շունը սիրում է հաց: 3. Ես չեմ գնում խանութ: 4. Նա ուտում է տանձ: 5. Դու չես խմում ֆանտա: 6. Ամեն օր նրանք խմում են ջուր: 7. Ոչ մի օր դուք չեք ուտում միս: 8. Ամեն կիրակի նրանք խմում են գինի: 9. Հիմա ես խոսում եմ անգլերեն: 10. Այս պահին դուք երգ չեք լսում:
5. 1. աշխատում է, 2. է, 3. գնում է, բերում է, 4. գալիս է, բերում է, 5. ուտում է, 6. խմում է 7. անում է:

Lesson 8

1. 1. He takes/is taking this pencil. 2. You do not like to talk. 3. She does not want to catch cold. 4. They want to come to Armenia. 5. Does your hand hurt? 6. We like to study. 7. This table is big. And that chair is small. 8. Armen is your cousin. 9. He does not have a cousin. He has brothers. 10. You like Anahit. 11. I love you very much. 12. It is very hot in Yerevan. The child is hot. The child is not cold. 13. We are talking. We are not relaxing. 14. Vardan is playing the piano. He likes to play the piano. 15. I am coming. 16. It is forbidden to eat nine eggs. 17. It is permitted to open the door. 18. She likes to open the boxes. 19. It is allowed to stand, it is forbidden to sit. 20. It is not allowed to take my tie. 21. It is allowed to take your sock. 22. She has ten fingers. 23. You have ten teeth. 24. He has two eyes and one mouth. 25. We have dizziness.
2. 1. Իմ մայրը հիվանդ է: 2. Մենք ունենք մեքենա: Մենք հիմա գնում ենք հիվանդանոց: 3. Բժիշկը տղամարդ է: Նա ունի մեծ քիթ և մեծ ականջներ: 4. Ամեն օր մի կին է գալիս մեր գրասենյակ: Նա մի երգ է երգում և գնում: 5. Ես տեսնում եմ մեծ շուն և փոքր կատու: 6. Իմ եղբայրը մեր գրասենյակում չունի փոքր տուփ: 7. Դու սիրում եմ հեխանիվ քշել, բայց չես քշում: 8. Նրանք հաճախ նվագում են դաշնամուր: 9. Ուրիշ ի՞նչ ես ուզում: 10. Քիչ ես աշխատում, շատ ես զբոսնում: 11. Նա ունի մեկ հորեղբայր/քեռի և մեկ եղբայր, այց նա չունի զարմիկ: 12. Սրանք հին ձեռնոցներ են, իսկ դրանք նոր փողկապներ: 13. Այս ծառն իմն է, այդ ծառը քոնն է: 14. Մենք հաճախ երգ ենք լսում: 15. Հարսները գեղեցիկ են: 16. Իմ քույրը քո մայրն է: 17. Քո թոռն իմ հայրն է: 18. Իմ մորաքույրը/հորաքույրը քո քույրն է: 19. Դու ունես հինգ եղբայր և երկու պապիկ: 20. Նրանք չունեն եղբայրներ և քույրեր: 21. Մենք գլխապտույտ չունենք: 22. Բժիշկը դեղատոմս չի գրում: 23. Ագռավի ճուտն իր մոր համար թանկ է: 24. Դու ավելի բարձր աշխատավարձ ես ստանում: 25. Կարկուտ է գալիս:
3. 1. Ես, 2. է, 3. է, 4. է, 5. եմ, 6. ես, 7. է, 8. ենք, 9. է, 10. եք, 11. են, 12. է, 13. ենք, 14. եք, 15. են:
4. 1. Այս, 2. Այդ, 3. Այն, 4. Սա, 5. Դա, 6. Այն/ այն մեկը

5. 1. տղամարդիկ, 2. ձիեր, 3. հայրեր, 4. քույրեր, 5. գառներ, 6. հարսներ, 7. մատներ, 8. քաղաքներ, 9. մայրաքաղաքներ, 10. կանայք, 11. գուլպաներ, 12. դեկեր, 13. նկարներ, 14. սեղաններ, 15. թարգմանիչներ, 16. ձեռնեղեններ, 17. եղբայրներ, 18. երգեր, 19. գլուխներ, 20. որքեր:

Lesson 9

1. մեկ, երկու, երեք, չորս, հինգ, վեց, յոթ, ութ, ինը, տասը, տասներկու, տասնույթ, քսան, քսանվեց, երեսուն, քառասուն, քառասուներեք, հիսուն, վաթսուն, յոթանասուն, յոթանասուներեք, ութսուն, ութսունմեկ, իննսունչորս, հարյուր, հազար:
2. 1. քսանչորս, 2. հարյուր տասնմեկ, 3. երկու հարյուր երեսունվեց, 4. ութհարյուր յոթանասունինը, 5. հազար հիսունույթ, 6. հազար ինը հարյուր տասնհինգ, 7. չորս հարյուր հիսունմեկ, 8. հազար ինը հարյուր իննսունմեկ, 9. երկու հազար ութ, 10. հազար ինը հարյուր քառասունհինգ, 11. հազար ինը հարյուր վաթսունմեկ, 12. հազար ինը հարյուր տասնույթ, 13. երկու հազար քսան, 14. քառասունույթ հազար ինը հարյուր վաթսուներկու:
3. 1. 63, 2. 5, 3. 640, 4. 913, 5. 7420, 6. 20000000, 7. 16750001, 8. 100000000, 9. 23, 10. 18
4. 1. տասնմեկ, տասնմեկերորդ, 2. մեկ, առաջին, 3. երկու, երկրորդ, 4. երեսուներկու, երեսուներկուերորդ, 5. քսանչորս, քսանչորսերորդ, 6. երեք հարյուր մեկ, երեք հարյուր մեկերորդ, 7. չորս հարյուր քսանույթ, չորս հարյուր քսանույթերորդ, 8. հինգ, հինգերորդ, 9. հազար քառասունհինգ, հազար քառասունհինգերորդ, 10. հազար ինը հարյուր երեսունինը, հազար ինը հարյուր երեսունիններորդ:
5. 1. ութ, 2. առաջին, մեկ, 3. ութը, ութերորդ, 4. Հինգերորդ, հինգ 5. տասներկու, տասներկուերորդ, 6. յոթ, յոթերորդ, 7. տասներորդ, տասը, 8. իններորդ, ինը, 9. երկու,

- երկրորդ/առաջին, առաջին/երկրորդ, 10. մեկ միլիոն:
6. 1. Երկու անգամ չորսը հավասար է ութի:
2. Երեքին գումարած ութ անգամ երեքը հավասար է քսանյոթի: 3. Չորսին գումարած երեքը հավասար է երեքին գումարած չորսի: 4. Հիսունվեցից հանած վեցը հավասար է հիսունի: 5. Հիսունից հանած քառասուներեքը հավասար է յոթի: 6. ութից հանած ինը գումարած քսաներեք հավասար է քսաներկուսի: 7. Քսանհինգ անգամ տասնինը հավասար է չորս հարյուր յոթանասունհինգի: 8. Երեսունից հանած չորսը հավասար է քսանվեցի: 9. Հարյուր քսանչորս անգամ քսանմեկը հավասար է երկու հազար վեց հարյուր չորսի: 10. Քսան անգամ չորսը հավասար է ութսունի: 11. Յոթանասունուրը բաժանած երեքի հավասար է քսանվեցի: 12. Հազար չորս հարյուր յոթանասունը բաժանած երեքը հավասար է չորս հարյուր իննսունի: 13. Երեք հազար ութ հարյուր յոթանասունվեցից հանած յոթ հարյուր վաթսունհինգը հավազար է երեք հազար հարյուր տասնմեկի: 14. Վեց հարյուր յոթանասունինն անգամ յոթ հարյուր քառասունչորսը հավասար է երեք հարյուր մեկ հազար չորս հարյուր յոթանասունվեցի: 15. Յոթ հազար վեց հարյուր հիսուներեք անգամ յոթանասունուրը հավասար է հինգ հարյուր իննսունվեց հազար ինը հարյուր երեսունչորսի:
7. 1. Երևանը, 2. կոշիկն, 3. եղբայրը 4. գրիչն, 5. եղբայրն, 6. կինն, 7. ջուրը, 8. սեղանն, 9. սեղան, 10. ծառեր, 11. խանութ, 12. գործարան, 13. Գործարանը, 14. աղջիկը, 15. բնակարան:

Lesson 10

1. 1. Հացի, 2. դասի, 3. ձեռքի, 4. փողոցի, 5. սարի, 6. Երևանի, 7. ոստիկանի, 8. վարորդի, 9. կոշիկի, 10. ձեռնոցի, 11. ծառի, 12. սեղանի, 13. գլխարկի, 14. շապիկի, 15. հյուրանոցի, 16. բաժակի, 17. ականջի, 18. մեջքի, 19. ոտքի, 10. խանութ:
2. 1. Գրիչի, 2. գինու, 3. մոր, 4. մեքենայի, 5. ժամացույցի, 6. ոսկու, 7. թղթի, 8. կատվի,

9. քաջության, 10. աղջկա, 11. մարդկանց, 12. մկան, 13. աթոռի, 14. տերևի, 15. ափսեի, 16. տառի, 17. բառերի, 18. ընկերոջ, 19. քամու, 20. ամուսնու, 21. երեխաների, 22. խաղաղության, 23. տան, 24. խանութի:
3. 1. The hotel's door is open. 2. I am the owner of the cup. 3. The car in the street is mine. 4. The Hrazdan gorge is deep. 5. The woman's name is Anahit. 6. My friend's house is large. 7. Our son's name is not Suren. 8. There are few summer days. 9. Today is the year's beginning. 10. The night work is difficult. 11. He wants to take a book. 12. You do not want to bring an apple. 13. I do not like to drink wine. 14. We like to work in the night. 15. You can come in. 16. They can come to my house. 17. They cannot go. 18. I cannot speak. 19. I do not want to give money. 20. She does not want to listen.
4. 1. Շաբաթվա վերջը վաղն է: 2. Այսօրվա ուսուցիչը Սուրենն է: 3. Այս սարի անունն «Արարատ» է: 4. Ոստիկանի մեքենան սև է: 5. Ձեռքի ցավը չի անցնում: 6. Դասի սկզբից հիմա է: 7. Երևանի մարդիկ բարի են: 8. Սեղանի ոտքը երկար է: 9. Քո մեջքին ճանճ կա: 10. Ծառի ծաղիկը կապույտ է: 11. Քո մարմնի ընկերը քո հոգու թշնամին է: 12. Իմ ամուսնու վարորդն իմ քրոջ ընկերն է: 13. Իմ աղջկա շան անունը Ջիմմի է: 14. Ամեն տարվա վերջում իմ ընկերոջ հասցեն փոխվում է:
5. 1. It is not allowed to lie. / Lying is wrong. 2. I want to relax. 3. It is not allowed to make noise. 4. Lena loves winter days. 5. Aram's hand hurts. 6. We do not make noise. 7. May I smoke? No, smoking is forbidden. 8. The nurse's son is a driver. 9. The animal's leg hurts. 10. The wine tastes well. 11. The friend's office is large. 12. The grandfather's house is old. 13. August is a summer month. 14. We are not the cup's owner. 15. You come to my brother's hotel. 16. Your mother's phone is new. 17. The house's door is large. 18. The child's shoe is black. 19. Your sister's child's shoe is black. 20. The door of the teacher's friend's house is large. 21. The grandfather's friend's wine tastes well. 22. The table in the nurse's son's office is not big. 23. The state's president's name is Armen. 24. The water in this cup tastes badly. 25. This is the policeman's head.
6. 1. Աննան ունի ընկերներ: 2. Ես ունեմ մեքենա: 3. Դուք ունեք տուն: 4. Դու

- ունենա բանալի: 5. Նա ունի գործ: 6.
Մենք ունենք տուն:
7. N/A
8. 1. Ջրի տեղը, 2. նախադասության սկիզբ,
3. երեխայի եղբայր, 4. եղբոր երեխա, 5.
շաբաթվա սկիզբ, 6. շաբաթվա վերջ, 7.
ամառվա սկիզբ, 8. գարնան վերջ, 9.
տարվա սկիզբ, 10. տարվա վերջ, 11. կնոջ
անուն, 12. քրոջ շուն, 13. դռան գույն, 14.
գինու գին, 15. ջրի գին, 16. ուսուցչի
գլխարկ, 17. վարորդի մեքենա, 18. սարի
տեղ, 19. ընկերոջ անուն, 20. կոշիկի գին:
9. 1. They begin to work. 2. Hovhannes works
in nights. 3. She does not respond to my
question. 4. Children love to listen to songs.
5. Gor's concert starts at 4 o'clock. 6. Today
I meet with my teacher.
10. 1. Լուսինեի, 2. կնոջ, 3. Նունեի
որդու, 4. հոր

Lesson 11

1. 1. You serve Armenia. 2. Don't you serve
Armenia? 3. He wins Ashot every day. 4.
Doesn't he ever win the teacher? 5. He always
believes the TV. 6. We never believe the
policeman. 7. You follow the Christ. 8. They
do not follow the Christ. 9. Do you look at the
car? 10. They do not respond to your
question. 11. We sit on the floor on every
Monday. 12. Vardan always lies on the floor.
13. I help the dog. 14. The dog helps the
owner. 15. The dog obeys the owner. 16. We
obey the doctor. 17. Does Barcelona win
Juventus? 18. Do you believe in Christ? 19.
We do not help the drivers. 20. It is not
allowed to lie on the table. 21. It is wrong to
trust Armen. 22. He cannot help Lilit. 23. I
want to win Gohar. 24. We have not missed
Arsen. 25. You want to replay to Ashot's
question. 26. We open the door. 27. You do
not study English. 28. He goes to Moscow.
29. They finish the work. 30. She does not
want to reply to Ashot's question.
2. 1. մորը, 2. հորը, 3. աղջկան, 4.
հատակին, 5. երկնքին, 6. ընկերներիին,
7. ուսուցչաներին, 8. մեջքին, 9.
ականջին, 10. հատակին, 11. հարցին, 12.
սեղանին, 13. օրենքին, 14. բժշկին, 15.
կնոջը:
3. 1. Every day Armen hits his sister ten times. 2.
Boys serve the state for two years. 3.
Christians always believe and follow Christ. 4.
Doctors never lie on the floor and do not look

at the Sun. 5. You answer Hasmik's questions
twenty times on each Sunday. 6. He keeps
helping Armen, Armen's sister and Armen's
friend for 3 years. 7. One shouldn't trust the
driver every time. 8. She likes winning her
father. 9. It is forbidden to lie on the floor, but
it is allowed to lie on the sofa. 10. He looks at
that picture ten times a day. 11. The Monday
class is long. 12. That man's hand does not
hurt. 13. Twenty-five children are reading a
book on Wednesday. 14. Every Saturday you
come and give a apple. 15. We never come to
the opera. 16. They see brides, but they do not
see grooms. 17. You have beautiful fingers,
but I do not have beautiful fingers. 18. The
child always looks at the sheep. 19. My father
gives the phone to your uncle. 20. My
mother's grandfather is not a businessmen, he
is a programmer. 21. Your father's
grandmother is not a programmer, she is a
businesswoman. 22. Ashot's uncle's wife's
name is Lusine. 23. Susan's sister's
husband's house is in Yerevan. 24. This is the
thousandth time you are asking. 25. This is
the tenth time the dog is coming to my house.
26. Today is my grandfather's ninetieth
birthday. 27. My daughter studies in the sixth
class. 28. You are our first teacher. 29. The
sixth car is old, and the fourth car is new. 30.
The twenty-fifth man is tired.

4. 1. $15 \cdot 6 = 90$, 2. $463 - 6 = 457$, 3. $25 + 6 = 31$, 4.
 $333 \cdot 6 = 1998$, 5. $51/3 = 17$, 6. $120 \cdot 5 = 600$, 7.
 $4387982 - 3387982 = 1000000$, 8. $77 \cdot 7 = 539$ 9.
 $539/77 = 7$, 10. $10 \cdot 10 = 100$:

Lesson 12

1. 1. հայերեն, 2. ռուսները, 3. անգլիացիներ,
4. ֆրանսերեն, 5. օրինակ՝ իսպաներեն, 6.
վրացերեն, 7. օրինակ՝ Չինացիները, 8.
Իտալիայում, 9. Չինաստանում, 10.
Վրացիները
2. 1. ա), 2. ա), 3. բ), 4. գ), 5. ա), 6. բ), 7. գ) 8.
ա), 9. բ), 10. բ):
3. 1. They look at wild birds. 2. Anahit gives
flowers to her friend. 3. Pupils approach the
stature. 4. They break the phones. 5. I want to
call you, but I do not know your phone
number. 6. I am Samvel. May I speak to
Magda Mkrtchyan? 7. You buy a new cell
phone. 8. I am looking for your cup. 9. You
do not eat meat. 10. Do you eat cherry? 11.
We are finishing the work. 12. She is washing
a dish. 13. We do not kill a person. 14. She
remembers my name. 15. She gets tired of
Moscow.

4. 1. Այդ մարդկանցից մեկը շատ բարձրահասակ է: Նա մյուս երկուսից բարձրահասակ է: 2. Ես դուրս եմ գալիս տանից և տեսնում մարդուն: 3. Ավտոբուսը դանդաղ է գնում և ես ուշանում եմ իմ դասից: 4. Փոքր աղջիկն ամաչում է հյուրերից: 5. Անին չի վախենում իր ընկերներից: 6. Քո հաջողությունը կախված է քեզանից: 7. Գերմանացիները ձանձրանում են դասից: 8. Փոքրիկ Անին հոգնում է ավտոբուսից: 9. Նա վախենում է մեծ սև շանից: 10. Դու բողոքում ես չորս վրացիներից: 11. Իմ քույրն ամաչում է քո ծնողներից: 12. Վարորդը միշտ զգուշանում է մեծ մեքենաներից: 13. Այս երեխաները երես են առնում: 14. Դու խելացի ես: 15. Դու ջրից չորս դուրս չես գալիս: 16. Այս երեխաներն ամբողջ օրն իրար միս են ուտում: 17. Բախտդ միշտ բերում է: 18. Դու դասից ուշանում ես: 19. Մենք ժամը երեքից քեզ ենք սպասում: 20. Վարորդներից մեկը ծեր է:
5. 1. հանցագործին, 2. երեխաներին, 3. գրածը, 4. եղնիկին, 5. ծառերը, 6. գիրքը, 7. մեքենան, 8. գնդակից, 9. կառավարությունից, 10. վարորդից, 11. բժշկից, 12. աշխատանքից, 13. ոստիկանին, 14. հագուստը, 15. ընկերներին:
6. N/A
7. 1. I pick a leaf from the tree. 2. The lambs are separated from their mothers. 3. Aram receives a letter from a friend. 4. Anahit asks advice from parents. 5. The number four is smaller than the number five. 6. Aram loves apples. 7. The cat is afraid of the dog. 8. The girl is taking the pencil from the table. 9. The boy loves the girl. 10. I am from Australia.

Lesson 13

1. 1. Տանը, 2. բաժակում, 3. տուփում, 4. գլխում, 5. գրքում, 6. սենյակում, 7. փողոցում, 8. երկրում 9. շորում / շորի մեջ, 10. գործում, 11. սրտում, 12. դպրոցում, 13. համակարգչում, 14. մարդու մեջ, 15. պահարանում, 16. սառնարանում:
2. 1. Դասարանում, գրիչով, մատիտով, 2. շոգին, մեքենայով, ոտքով, 3.

- պատճառով, շգուշությամբ, 4. կոնյակով, 5. Պայուսակում, 6. շանից, 7. Երևանում, Վանաձորից, 8. ոստիկանին, վարորդին, 9. սենյակներում, 10. դասարանում:
3. 1. Everyone except Raffi get tired. 2. I work from 11:00 o'clock. 3. Two of these tourists are from Italy. 4. We bring the dogs by car. 5. He buys his books from this store. 6. You never come with your bicycle. 7. They wash the clothes with their hands. 8. I am always late from meetings. 9. She is never late late for classes. 10. The child quickly gets bored of the book. 11. The grandma is interested in grandchild's success. 12. He does not work because of illness. 13. Everyone is bored of the bad concert. 14. You do not drive a car. 15. It is hard to forgive. 16. Now you are doing something dangerous. 17. She loves to aggravate the problems. 18. He brainwashes well. 19. I have a good car, but he may bring bad luck as he sees the car. 20. My life is getting organizes slowly.
4. Հայաստանում կան շատ քաղաքներ: Երևանում կան շատ գեղեցիկ արձաններ, եկեղեցիներ և թանգարաններ: «Մայր Հայաստան» արձանը Երևանում է: Դավիթ Բեկի արձանը Կապանում է: Գառնու տաճարը Գառնի գյուղում է: Գառնի գյուղը Երևանից հեռու չէ: Այն մոտ է Երևանին: Արագած լեռը Երևանի մոջ է: Արագածը բարձր լեռ է: Ամեն տարի զբոսաշրջիկներ են գալիս Հայաստան: Զբոսաշրջիկները Հայաստան են գալիս Գերմանիայից, Ֆրանսիայից, Ռուսաստանից և Պարսկաստանից: Բոլոր զբոսաշրջիկները տեսնում են «Մայր Հայաստան» արձանը և Արարատ լեռը:

Lesson 14

1. 1. Մեծ - ավելի մեծ, ամենամեծ, 2. սուր - ավելի սուր, ամենասուր, 3. գեղեցիկ - ավելի գեղեցիկ, ամենագեղեցիկ, 4. մոտիկ - ավելի մոտիկ, ամենամոտիկ, 5. հարմար - ավելի հարմար, ամենահարմար, 6. բարձր - ավելի բարձր, ամենաբարձր, 7. ցուրտ - ավելի ցուրտ, ամենացուրտ, 8. կանաչ - N/A, 9.

- արագ - ավելի արագ, ամենաարագ, 10.
 դառը - ավելի դառը, ամենադառը, 11.
 աղի - ավելի աղի, ամենաաղի, 12.
 խաղաղ - ավելի խաղաղ, ամենախաղաղ, 13.
 կարճ - ավելի կարճ, ամենակարճ, 14.
 ուղիղ - ավելի ուղիղ, ամենաուղիղ 15.
 վատ - ավելի վատ, ամենավատ
2. 1. Azhdahak is a high mountain. Artanish is a higher mountain. Aragats is the highest mountain in Armenia. 2. Charentsavan is a large city. Gyumri is a larger city. Yerevan is the largest city in Armenia. 3. Debed is a long river. Akhuryan is a longer river. Arax is the longest river in Armenia. 4. The pig is a large animal. The cow is a larger animal. The elephant is the largest animal. 5. It is hot in Vanadzor. In Yerevan it is hotter than in Vanadzor. Armavir is the hottest city. 6. He knows many children games. 7. 2021 is a usual year. 8. Those are not Government cars, those are regular cars. 9. I do not like spring days, but I love winter days. 10. Good human relations are the most important. 11. Summer comes after the spring days. 12. Fall comes after the summer. 13. After fall days cold winter days come. 14. She does not like housework, but she loves public work. 15. I have winter shoes, but I do not have summer shoes. 16. Villages start working in the fields in spring. 17. Policemen quickly catch the thief. 18. Unfortunately people eat artificial food. 19. I work relatively little in fall. 20. I make a request to you as a friend.
 3. 1. Ապակե բաժակն այնքան ամուր չէ, որքան փայտե բաժակը: 2. Բնական սնունդը լավագույնն է: 3. Դու միշտ զգուշությամբ ես կատարում քո տնային աշխատանքը: 4. Գրավոր քննությունն ավելի հեշտ է, քան բանավոր քննությունը: 5. Սյուզաննան երիտասարդ, ակնոցավոր աղջիկ է: 6. Աշնանային օրերը շատ հաճելի են Երևանում: 7. Նրանք սիրում են ֆիզիկական աշխատանքը, բայց ես սիրում եմ մտավոր աշխատանքը: 8. Լավ մարդկային հարաբերություններն ամենակարևորն են: 9. Դու ամեն տարի կաշվե գոտի ես գնում: 10. Իմ ծնողները քարե տուն չունեն: 11. Դա բարոյական հարց է: 12. Նա հպարտանում է

Հայաստանով, բայց հանրային կյանքով չի հետաքրքրվում: 13. Բոլոր օրերը սովորական օրեր են: 14. Ես ունեմ երկու երկաթե գդալ, մեկ ոսկե գդալ և երեք փայտե գդալ: 15. Երեխան կարդում է գունավոր գիրք:

4. 1. Մանկական, 2. հոգեբանական, 3. ֆիզիկական, 4. կառավարական, 5. հասարակական, 6. գունավոր, 7. տնային, 8. դաշտային, 9. օդային, 10. գիշերային, 11. ցերեկային, 12. գլխավոր, 13. ակնոցավոր, 14. փայտե, 15. քարե:
5. 1. Suren cleans the floor. 2. Anahit brings 2 kilograms of bread. 3. They easily bring 10 liters of water. 4. We do not work honestly. 5. Azerbaijani people do not listen to Armenians at all. 6. 2020 is a relatively warm year. 7. The thief quickly leaves from the bank. 8. The thief is not ashamed at all. 9. My grandfather's brothers are physically healthy. 10. You love that girl with a motherly love. 11. That girl makes Gevorg crazy. 12. I want to trick him, but he always guesses. 13. Teasing ill people is wrong. 14. My father can make anything. He can make anything with hands. 15. You beg me every day.
6. 1. լուրջ, ազնիվ, 2. արագորեն, 3. ընկերաբար, 4. եղբայրաբար, 5. դժբախտ:

Lesson 15

1. 1. տարեկան էի, 2. աշխատում էի, 3. հեռուր էր, 4. նստում էիր, 5. ունեին, 6. ուներ, 7. սիրում էր, 8. չունեին, 9. նորոգում էր, 10. չէր խոսում, 11. չէր ներում, 12. վարում էր:
2. 1. Նրանք ապրում են գյուղի ամենամեծ տանը: 2. Ուսուցիչը լուծում էր բարդ խնդիրը: 3. Ջայրացած անցորդը հարվածում էր խեղճ շանը: 4. Կանաչ ծառերն օրորվում էին քամուց: 5. Ժանետ բոլորին ուզում է անգլերեն սովորեցնել: 6. Գևորգը սիրում է իր մեքենան վարել: 7. Անցյալ տարի Գևորգն ու իր եղբայրը ապրում էին այս տանը: 8. Երկու տարի առաջ ես ամեն օր ուտում էի երկու կիլոգրամ շոկոլադ: 9. Երեկ չէ առաջին օրը գործարարը քայլում էր փողոցում: 10.

- Երկու ամիս առաջ նրանք ամեն օր հանդիպում էին: 11. Վաղն ութ երեխա է գալում մեր տուն: 12. Եկող տարի ես գնալու եմ Մոսկվա: 13. Վաղը հանդիպելու եմ Վարդանին: 14. Տասը տարի հետո Հայաստանի լինելու է հարուստ երկիր: 15. Ես ամեն օր հարցնելու եմ քո անունը:
3. 1. գնալու եմ, 2. գալու է, 3. ուտելու ենք, 4. խաղալու են, 5. տալու եմ, 6. անելու եմ, 7. խմելու ենք, 8. զբաղվելու է, 9. վազելու են, 10. չե՞ք ապրելու:
4. 1.-ե/, 2.-ք/, 3.-ղ/, 4.-զ/, 5.-ա/
5. 1. The little girl wanted to catch the ball. 2. The teacher checks the students' work. 3. Grandpa waters little trees and flowers. 4. It is forbidden/it is wrong to tear your friend's shirt. 5. Next year you will sell your apartment. 6. They are ashamed of guests. 7. Now I am looking for your large, blue bag. 8. Next week I will go to Gyumri and will eat barbecue there. 9. They are tired of the computer and want to break it. 10. You do not wash your hands and face. 11. I remember everything and I will kill you. 12. Last year we used to finish this work in three hours. 13. We used to play soccer every day in summer. 14. My grandpa did not used to do sports. 15. This man can make everything. 16. He is smart and he can solve any problem. 17. I want to meet him. 18. I will deal with that problem during the summer. 19. They will renovate their house next year. 20. It is forbidden to hit other people.
6. N/A
7. 1. Եկող տարի քո բախտը բերելու է: 2. Ազահ գործարարներն իրար միս են ուտելու: 3. Նա միշտ ջրից չոր է դուրս գալու: 4. Տատիկիս գլուխն աշխատելու է: 5. Այս բժիշկը գլուխ չի հարթուկելու, նա ճիշտն է ասելու: 6. Դպրոցի աշխատանքը հունի մեջ է ընկնելու: 7. Կիրակի օրը նա կրակի հետ է խաղալու: 8. Նա չի օգնելու: Նա կրակին յուղ է լցնելու: 9. Մենք նրան խելքահան ենք անելու: 10. Դուք Արամին ձեռք եք առնելու:

Lesson 16

1. 1. Suren understood the problem. 2. Eventually Hasmik agreed to come. 3. My father laughed. 4. Ruben Hakhverdyan sang. 5. Yesterday you spoke with Ashot. 6.

- Last summer children walked around in the forest a lot. 7. Yesterday you drank a lot at the restaurant. 8. We took Anna to school yesterday. 9. Yesterday you went to the market. 10. They bought five bottles of Coca-cola. 11. Chelsie won Manchester on Wednesday. 12. Yesterday the doctor helped the patient. 13. Armenians trusted Nikol Pashinyan. 14. The seller answered my question. 15. Nobody believed Armen. 16. Vardan made a mistake again. 17. She came half past two. 18. He came to my house at six o'clock on Friday. 19. We went to Ijevan at eight o'clock on Saturday. 20. We did not see the Moon yesterday night. 21. The policeman found the criminal. 22. She bought two books from the store. 23. You did not buy a phone from the store. 24. Did they come from Moscow? 25. He took these shoes from our house yesterday.
2. ա.-3, բ.-6, գ.-10, դ.-1, ե.-8, զ.-2, է.-11, ը.-4, թ.-7, ժ.-12, ի.-9, լ.-4:
3. 1. Մեկին յոթ է պակաս: 2. Երեքն անց քառասունհինգ է: 3. Հինգին չորս է պակաս: 4. Երկուսն անց տասնհինգ է: 5. Յոթն անց վեց (րոպե) է: 6. Հինգն անց կես է: 7. Վեցն անց կես է: 8. Տասնմեկին վեց (րոպե) է պակաս: 9. Ութն անց մեկ (րոպե) է:
4. 1. Այս ամառը համեմատաբար զով է: 2. Սա ֆիզիկապես դժվար աշխատանք է: 3. Երեկ ես իսկապես գլխացավ ունեի: 4. Դժբախտաբար զինվորները շաբաթ օրը չվերադարձան: 5. Նա ջերմորեն բարևեց իր ամուսնուն: 6. Բոլորը զարմացան, երբ դու եկար: 7. Կարելի է բացել դուռը և փակել պատուհանը: 8. Չի կարելի հարվածել երեխաներին: 9. Դու հացը կտրում ես քո դանակով: 10. Նրանք լավ չեն տեսնում: 11. Նա ինձ ձեռք առավ, բայց ես ինձ հիմարի տեղ դրեցի: 12. Մեքենան նրան հարվածեց: Նրա կյանքը մազից էր կախված: 13. Նրան լուրերը հայտնեցին, և նա ձայնը կտրեց: 14. Նա փորձում էր ջուրը պղտորել, բայց չկարողացավ: 15. Նա ինձ երկու անգամ կանչեց, բայց ես չլսելու տվեցի:
5. 1. Աշոտը գերազանցելու է Նարեկին: 2. Դու վաղը բարձր չես խոսելու: 3. Նարեկն իվերջո սիրահարվելու է Անուշին: 4. Ձին մոտենալու է շանը: 5.

Lesson 17

4. 1. Կարդա՛ այս գրքերը: 2. Բե՛ր քո համակարգիչը: 3. Տու՛ր քո հեռախոսը: 4. Կե՛ր երկու խնձոր: 5. Լսի՛ր Արամին: 6. Սկսի՛ր խոսել: 7. Մի՛ աշխատիր կիրակի օրերին: 8. Նայի՛ր նկարին: 9. Ասա՛ նրան, որ դու Լոս Անջելեսից ես: 10. Գնա՛ Հայաստանի ամերիկյան համալսարան: 11. Բժշկին իր ծառայությունների համար վճարի՛ր: 12. Սուրբ Ծննդյան համար մի քանի տորթեր թխի՛ր: 13. Հեռախոսին զանգ է գալիս, իսկ ես զբաղված եմ: Վերցրու՛ հեռախոսը: 14. Մարդուն քսանհինգ դոլար տու՛ր: 15. Կե՛ր սենդվիչը և գնա տուն: 16. Երեկ շատ գինի խմեցիր: 17. Երեկ աղջիկները լավ խաղացին բասկետբոլ: 18. Այս աթոռն այստեղից հեռու տա՛ր: 19. Անցյալ ամառ ես Սևանա լճում չլողացի: 20. Անցյալ շաբաթ նրանք Վրաստանում չաշխատեցին: 21. Իմ գրասենյակում եղիր տասնմեկն անց քսան րոպե: 22. Եղի՛ր ազնիվ և ասա՛ ճշմարտությունը: 23. Նա քեզ շատ օգնեց: 24. Խնդրում եմ՝ ստորագրի՛ր այս ստացականը: 25. Երեխան ցրտից դողում է:
5. 1. Ինձ գրանցեցին հյուրանոցում: 2. Ուսուցիչը բացատրեց դասը: 3. Լենան դողաց ցրտից: 4. Գոռը նվագեց գիթառ: 5. Հայերը հպարտացան Զվարթնոցով: 6. Ոստիկանները հրաժարվեցին կաշառքից: 7. Ես ստացա իմ անձնագիրը: 8. Դու երբեք չօգնեցիր մարդկանց: 9. Նրանք պատվիրեցին գինի և խորոված: 10. Բժիշկը ստորագրեց ստացականը:
6. 1. Մեծ տղան ճաշն ուտելու է գդալով: 2. Այսօր անձրևի պատճառով չենք գնալու այգի: 3. Երեխայի ձեռքին երկու խնձոր է լինելու: 4. Նրանք դանդաղ մոտենալու են կանաչ, մեծ մեքենային: 5. Դուք չեք վախենալու հարևանի մեծ, սև շանից: 6. Նա միշտ քիթը կախելու է: 7. Դու բոլորին քո սեփական արշինով ես չափելու: 8. Նա իր քիթը չի խոթելու ուրիշի գործերին: 9. Այս տղան ծակ բերան է լինելու: 10. Դու ամեն օր քիթդ տնկելու ես:

Lesson 18

1. 1. տու՛ր, 2. ասե՛ք, 3. միացրու՛, 4. մի՛ խոսի, 5. ստորագրի՛ր, գնա՛, 6. Վախեցի՛ր, 7. Կոտրի՛ր, 8. Մի՛ պատվիրիր, պատվիրի՛ր, 9. Մի՛ նստիր, 10. մի՛ նայիր:
2. 1. մենք, 2. մեզանով, 3. Նրանցից, 4. Այս, -, 5. Դուք, 6. դուք, 7. նրա, 8. ինձանից, 9. Քո, 10. քեզանով, 11. ես, 12. ինձ, 13. նրան, 14. մեզ, 15. նրանցից, 16. քեզանից, 17. քեզանից, 18. ձեր, 19. ինձ, 20. Նրանք, նրանց:
3. 1. Հացը դի՛ր սրա վրա: 2. Դա նոր համակարգիչ է: 3. Սրանք իմ գրքերն են: 4. Դրանք քո գրքերը չեն: Դրանք իմ քրոջ գրքերն են: 5. Ես նրանց հրավիրելու եմ իմ տուն: 6. Ես քեզ մաղթում եմ առողջություն: 7. Մեզանում ասելություն չկա: 8. Բոլորը հպարտանալու են մեզանով: 9. Դու չես կարող դրանով բացել պատուհանը: 10. Նրանք դրանցով պատ կառուցեցին: 11. Նա դրանցից էլի ունի, բայց սրանցից ոչ մի հատ չունի: 12. Մենք կարող ենք դրանց վրա կանգնել: 13. Ինչ կա սրա մեջ: 14. Դրա մեջ բան չկա: 15. Ինչ կա այն մյուսի մեջ: 16. Ավտոբուսում ոտք դնելու տեղ չկար: 17. Նրա հետ մի խոսիր: Նա մեխի գլուխ է: 18. Նրանք ոտքից-գլուխ մեղավոր են: 19. Վստահ եմ, որ այս խնդիրը լուծելը քեզ համար խաղ ու պար է: 20. Կիրակի օրը շուկայում ասեղ գցելու տեղ չկա:
4. 1. Սրանք, 2. Նա, 3. Դա, 4. Դրանք, 5. Նրանք,
5. N/A
6. 1. They are going to bring beautiful flowers. 2. Where is my book. My passport was in it. 3. Is everyone here already? 4. My brother is two years older than me. 5. These are snakes. Beware of these. 6. These are old TV sets. There is a little gold in these. 7. He is a very good boy. Everyone respects him. 8. The green house over there is my brother's house. 9. Her doctor goes to London during winters. 10. You were born in March, he was born in February, and I was born in October. 11. On cloudy days the sky cannot be seen. The clouds cover the sky. 12. He goes to the library on cold days, and on hot days he goes to pool. 13. Many of us do not love to swim in the river, but you swim in the river every day. 14. None of them is a good doctor. 15.

There isn't a drop of water in that. 16. April 24 is the Armenian Genocide commemoration day. 17. May 9 is the Shushi liberation day. 18. June 1st is the International Children's Day. 19. July 5 is the Armenian Constitution Day and the Day of State Symbols. 20. August 12 is the International Youth Day. 21. September 21 is the independence day of the Republic of Armenia. 22. October 5 is the World Teachers' Day. 23. November 21 is the World Philosophy Day. 24. December 7 is the 1988 Spitak earthquake day. 25. January 1 is the New Year's holiday. 26. February 21 is the International Mother Language day. 27. March 8 is the International Women's Day. 28. Tomorrow is Monday. 29. It is cold, rainy and windy today. 30. Tomorrow will be hot, sunny and a good day.

7. 1. Սա Ջոնն է: Սա նրա գրիչն է: Դու վերցրեցիր գրիչը: Նա գրիչը տվեց իր քրոջը: Նրա քույրը նամակ գրեց գրիչով: Գրիչի մեջ ոչինչ չկա: 2. Սա ես եմ: Սրանք իմ տուփերն են: Ես իմ տուփերը տալիս եմ քո քրոջը: Քո քույրը բացեց իմ տուփերից մեկը: Նա տուփից վերցրեց մեկ խնձոր: Նա ինձ հարվածեց այդ խնձորով: Խնձորի մեջ որդեր չկան:

Lesson 19

1. 1. Yesterday two boys came to our house. One of the boys used to work at the hospital, and the other boy worked at a store. 2. I took my hat from one of the boys. The other boy gave me my belt. 3. The boys fixed my wardrobe. They sat for two hours and then left. 4. Vardan likes to argue about politics. I do not like to argue about politics. When Vardan talks about politics, I keep silence. But yesterday I got angry at Vardan. 5. We meet at the same restaurant every day. 6. She has bought a new car. I want to buy the same type of car. 7. Yesterday evening I went to the park. I planted a tree in the park. Then I was walking in the park. A big dog approached me. The dog looked at me and then left. 8. Little girls read books. They received those books from my brother. I asked them what they were reading. Little girls did not answer me. They were ashamed of me. 9. On last Tuesday you found out, that your sister's husband was going to come to your house. 10. We know that Hasmik smokes. It is forbidden for children to smoke. This must be understood. 11. Physicians are trying to eradicate cancer.

- Cancer is a heavy disease. There are many patients in this hospital. All patients are lying. 12. You always go to the same restaurant. Every time you order the same soup and every time you complain of that soup. 13. They do not want to help you. They are already tired of you. You had better forget about them. 14. Yesterday, the driver worked a lot. Now he is relaxing away from everyone. He is lying on the sofa and drinks some juice. 15. You are cold. I see that now you are cold. Take these coats and put them on. 16. Do not be afraid of everything. Do not tell everything to everyone. Remember that you are a policeman/policewoman. Do not accept bribe. Do not love the money. 17. All diseases are going to disappear. 18. Everyone is yelling. We are not going to come here ever again. 19. It is forbidden to swim here. I tell you the same thing every day. 20. Please turn on the TV. 21. Return Hayk's money and go away from Yerevan. 22. Read this book and do not argue pointlessly. 23. You have drank the whole wine again. Do not drink alcohol, do not eat sugar, walk a lot, lie down a little. 24. I am proud of each of you. 25. He wants to speak English, but does not study. 26. She is going to tell everything some time later. 27. He has never lived in Saint Petersburg. 28. I know each of these children. Some of these children are sportsmen. 29. You sing better than anyone else. You run faster than anyone else. And you are the smartest. 30. What do you want after all this?
2. 1. Ես չեմ վախենում այս շանից, բայց ես վախենում եմ մյուսից: 2. Ցանկանում եմ ավարտել այսքանով: 3. Գերմանիան այստեղից հեռու է: 4. Ավտոբուսն այստեղով է անցնում: 5. Երեխան վախենում է ինչ-որ մեկից: 6. Նրանք իմ աթոռը տվեցին մեկ այլ անձի: 7. Ինչ-որ մեկն ինչ-որ սխալ բան արեց: 8. Մեզնից մի քանիսը երջանիկ են: 9. Երեք նրանք մեզնից մի քանիսին զանգեցին: 10. Նա մեկ այլ անձից է օգնություն ուզում: 11. Նրա համար նոր տուն առնելը խաղ ու պար է: 12. Երեկ լողավազանում ասեղ գցելու տեղ չկար: 13. Այս մեխի գլուխն ինձանից վախենում է: 14. Ոտքով-գլխով մեղավոր ես, բայց ձայնդ չես կտրում: 15. Քիթդ մի՛ խոթիր իմ գործերի մեջ: 16. Լուսինեն ծակ բերան է: Նրան քո գաղտնիքները մի՛ պատմիր: 17. Քիթդ մի՛ տնկիր: Մի՛ օր իմ օգնության կարիքն ունենալու ես: 18. Ոչ մի վատ բան չի

պատահել: Քիթդ մի՛ կախիր: 19. Դու ստախոս ես: Բայց ինձ քո արշինով մի՛ չափիր: 20. Նրանք նրա խոսքերը չլսելու տվեցին:

3. 1. Everyone is here. 2. I know everyone's name. 3. I believe everyone. 4. You see all this. 5. They all finished the work together. 6. She is smarter than anyone else. 7. We see hope in everyone. 8. All this occurred because of the wind. 9. You have built all this. 10. She is not guilty for all this. 11. We have waited for all this for a long time. 12. You have created all this. 13. What will stay from all this till next year? 14. They are not surprised of all this. 15. There is not point in all this. 16. Each builds a house. 17. Each person's house is valuable for herself. 18. The general calmly approached each of them. 19. He carefully examined each of them. 20. I take 1000 AMD from each. 21. Two large rivers flow through each of these marzes (regions). 22. There are 3 museums in each of these cities. 23. We have not requested any help from you. 24. Your horse is not in our yard. Look for your horse somewhere else. 25. We went to a museum a few days ago.

Lesson 20

1. 1. Please give me any book to read. 2. She lives somewhere in India. 3. Someone near the door wants to see you. 4. Some people learn languages easily, while others learn with difficulties. 5. Some of these books are very helpful. 6. You have no business with others. I am your only love. 7. We are going to meet some day, somewhere. 8. She does not forget anything and anyone. 10. There are a few Wolves in the forest. 11. Some people are hard working and some people are lazy. 12. Give my any computer. 13. He does not give me anything. 14. They told me about some boy. 15. Someone breaks the doors. 16. Please call someone. 17. Each one washes a dish. 18. Lets order something and eat it. 19. Does anyone know today's date? 20. He is not Armen's brother. Someone else is. 21. No one gets hurt from earthquakes in Armenia. 22. Vardan is poor. He does not have anything. 23. Do not worry. Nothing will happen to Aram. 24. No one can ever force me to do anything that I do

not want. 25. You do not owe anything to anyone. 26. No one cares about your business. 27. She was born at the right time. 28. They are interested in one of us. 29. I have never lied. 30. You do not love any girl.

2. 1.- գ, 2.-ե, 3.-է, 4.-բ, 5.-գ, 6.-դ, 7.-ա, 8.-թ, 9.-ը:
3. 1. Որոշ երկրներում երբեք ձյուն չի գալիս: 2. Ոչ ոք չի կարող առյուծից արագ վազել: 3. Հիմա նա ոչ մեկին չի վստահում: 4. Ես խնդիրը լուծեցի մեկ այլ ձևով: 5. Բոլորն այս քոլեջում խելացի են: 6. Այս սարը կոչվում է Արարատ: 7. Այս մարդիկ անմեղ են: Ինչ-որ մեկ ուրիշը գողացավ մեքենան: 8. Նա իր դրամի մի մասը կորցրեց: 9. Ինչ-որ մեկը վաղը գալու է և ինձ որոշ դրամ է տալու: 10. Ես սպասում եմ մեկ ուրիշի: 11. Ես ամեն ինչ իմ մոր տանից բերեցի: 12. Նրանք այս խանութից ոչ մի բան չգնեցին: 13. Յուրաքանչյուր երեխա երկու անգամ վազեց: 14. Բոլորը վաղը երեկոյան հոգնած են լինելու: 15. Բոլորը ջանացավորեն աշխատեցին և ողջ սենյակն այժմ մաքուր է: 16. Նրանցից ոմանք գլխացավ ունեն: Նրանցից ոմանք ունեն ստամոքսի ցավ: 17. Այս բաժակը մի տեղ դիր: 18. Գնա մի տեղ թաքնվի՛ր: 19. Ես չգիտեմ: Գնա՛ մեկ ուրիշին հարցրու: 20. Ես ոչ մի գայլ չտեսա:
4. 1. When he found out who I was, he was very surprised. 2. The child was looking at the elephant very attentively. 3. He is a greedy person. No one likes him. 4. Why are you out of the loop? Everyone except you knows this news. 5. Know your measure! 6. You like to eavesdrop. 7. Yesterday the beauty saloon was very crowded. 8. Your friend has a car. Coming is a piece of cake for him. 9. You small potatoes, go away! 10. She is a 100% businesswoman. 11. You get disappointed from everything. 12. The criminal judges others by himself. 13. Your job hangs on a hair. 14. I do not pretend to be stupid. 15. You better not to confuse others.

Lesson 21

1. 1. Ի՞նչ, 2. Որտե՞ղ, 3. Ու՞ր, 4. Քանի՞, 5. Ի՞նչ, 6. Ո՞րն:
2. 1. որտե՞ղ - where? 2. Ինչպե՞ս - How? 3. Ինչու՞ - Why? 4. Ինչպիսի՞ - What kind of? 5. Ե՞րբ - When? 6. Որքա՞ն - How much?
3. 1. Ինչ-որ, 2. Ոչինչ, 3. մի քանի, 4. Ամեն մի, 5. որոշը
4. 1. Դու սիրո՞ւմ ես տանձ: 2. Վրաստանը Հայաստանից մեծ է: 3. Քանի ամիս ես աշխատելու: 4. Ինչպե՞ս ես պատրաստել այս աթոռը: 5. Ո՞ր խանութից են իրենց կահույքը գնել: 6. Ինչքա՞ պետք է վճարեմ:
5. 1. Դա ծա՞ռ է, թե՞ արձան: 2. Ինչու՞ են բույսերը կանաչ: 3. Նրանք ե՞րբ են ազատ լինելու: 4. Ինչպե՞ս ես քեզ զգում: 5. Քո ատա՞մն է ցավում, թե՞ գլուխը: 6. Այս համակարգիչներից ո՞րն ես օգտագործում: 7. Աննան ե՞րբ այստեղ կլինի: 8. Դու սուրճը շաքարո՞վ ես սիրում: 9. Ինչու՞ պարզապես ինձ չհարցրեցիր: 10. Հաջորդ տարի ու՞ր ես գնալու: 11. Ինչ արեցիր երկու ժամ առաջ: 12. Ինչի՞ մասին ես մտածում: 13. Ի՞նչ է քո անունը: Ի՞նչ է քո քրոջ անունը: 14. Ժամը քանի՞սն է: 15. Երբ ես այցելելու Բեռն: 16. Ու՞ր ես ամեն ամառ գնում: 17. Երեխաներիդ ու՞ր ես տանում շաքար և կիրակի օրերին: 18. Ե՞րբ է քո ծննդյան օրը: 19. Լիլիթն ու Արուսը հին ընկերներ են: 20. Հակոբն իմ եղբայրն է: 21. Արմենն ու Սիրանուշը ճանաչում են իրար: 22. Լևոնն ունի մեծ ընտանիք: Նա ունի չորս քույր և մեկ եղբայր: 23. Ես շատ ուրախ եմ, որ այսօր հանդիպեցի քեզ: 24. Սուրենը վախենում է ամեն ինչից: 25. Բոլոր հայերը հպարտանում են իրենց լեզվով: 26. Ուսուցիչը նրանցից յուրաքանչյուրին դեմքով գիտի: 27. Ոստիկանը նրանցից յուրաքանչյուրին նույն հարցը տվեց: 28. Նարեկի քույրն իր հետ ողջ զինին վերցրեց: 29. Ինչ-որ մեկն ինձ օգնականակայանում դիմավորելու է: 30. Իմ պապիկը սիրում է նայել ծովին: 31. Ու՞ր ես գնում: 32. Ինչու՞ գնացիր խանութ: 33.

- Ինչպիսի՞ անձ է նա: 34. Ինձ թանգարանում ինչպե՞ս գտար: 35. Որտե՞ղ է «Հին Երևանե պանդոկը: 36. Սա ի՞նչ է: 37. Քանի՞ մեքենա ունի քո քեռին: 38. Սա ու՞մ ժակետն է: 39. Ո՞վ էր այդ անձը: 40. Ո՞վ է քեզ ամեն կիրակի այցելում:
6. 1. Արմենը, 2. չորսն, 3. մագերը, 4. տասնչորսն, 5. տաքսի:

Lesson 22

1. 1. - գ, 2.- դ, 3.-ա, 4.-ե, 5.-բ:
2. 1. Walking is good for health. 2. This is a good road to walk. 3. He came out of the house to walk. 4. She loves to walk. 5. They walked away. 6. You do not get pleasure from walking. 7. There is no point in walking a lot. 8. Being shy does not help in anything. 9. There is no reason to be shy. 10. She has learnt to walk. 11. We were shy, but asked to help us. 12. Besides being shy, correct your mistake. 13. He sees something positive in being shy. 14. She loves cherry juice but does not eat eggplant. 15. Eating meat makes people fat. 16. Yesterday in the evening two girls visited their home. 17. You have been waiting for a doctor for 2 hours and 20 minutes. 18. My grandchildren love our yard. 19. Every state has an army. 20. People in Armenia eat a lot of potatoes. 21. You hat this store. Why did you come again? 22. My neighbor's brides are beautiful. 23. He is very ashamed for being late. 24. Beware of the car! 25. Good bye Anahit. See you next summer.
3. 1. Որտե՞ղ ես ծնվել: 2. Ինչու՞ եկար Հայաստան: 3. Ինչպե՞ս ես քեզ զգում: 4. Ի՞նչ ես սիրում ուտել: 5. Ո՞վ է քո սիրելի դերասանը: 6. Ու՞մ ծխախոտներն են սրանք: 7. Սրանք Արմենի ծնողների ծխախոտներն են: 8. Հաջորդ տարի իմ ծնողների հետ ես գնալու եմ ծով: 9. Այս նկարում իմ աղջիկը խաղում է իր տիկնիկով: 10. Ոչ ոք չգիտի, թե որտեղ է քո պապիկը: 11. Այս այգում ոչինչ արգելված չէ: 12. Երբ նա փոքր էր, նա ոչ մեկին չէր հարգում: 13. Երբ ավելի երիտասարդ էիր, սիրում էիր բլիթներ: 14. Ձեզանից ոչ էք Հայաստանում չի սովորել: 15. Այս տանը ոչ մի հեռախոս չկա:

4. 1. Դու չվայելեցի՞ր քո արձակուրդը: 2. Երեք մենք նրան մաղթեցինք հաջողություն: 3. Նոր Տարվա օրը մենք խմեցինք կոնյակ և կերանք տոլմա: 4. Նրանք չսովորեցին հայերեն: 5. Անցյալ տարի դուք իրար չհանդիպեցիք: 6. Նա բարձրացավ Արարատ լեռը: 7. Մենք հասանք Կամչատկա: 8. Միշտ արևմուտք գնալով մենք հասանք Չինաստան: 9. Որքա՞ն ժամանակում ավարտեցիր այս աշխատանքը: 10. Քանի՞ անգամ գնացիր Վրաստան: 11. Մի օր նա դարձավ լավ իրավաբան: 12. Անցյալ շաբաթ ես ծանոթացա քո հոր հետ: 13. Երեկ դու դարձար իմ մտերիմ ընկերը: 14. Մենք իրար հարգեցինք: 15. Երկուշաբթի օրը դուք սափրեցիք ձեր մորուքները:

Lesson 23

1. 1. See the that comes here. 2. The girl that takes a box from the car is my sister. 3. The children that plant trees are from our village. 4. The man who quickly goes from here is your neighbor. 5. We miss the places that we visited. 6. I repeat the words that I have forgotten. 7. You can do any work. 8. Go! You are drunk. 9. While going to Charentsavan, I met Hovhannes. 10. While coming from Charentsavan you met Arsen. 11. While watching TV I remembered you. 12. She was ashamed when answering your question. 13. The man who works every day is a hardworking man. 14. The children that are lying down under the tree are basketball players. 15. Armenia has a victorious army. 16. By saving me, you gave me a second life. 17. I am ready to do anything for the sake of living with you. 18. There is nothing difficulty in going to Kapan. 19. There is nothing hard in playing the violin. 20. After living in Vanadzor for five years she came to Gyumri. 21. Think well before you take a loan from the bank. 22. After applying for a job, we wen to the park. 23. Instead of playing the violin, he sings. 24. You will never fine one hundred thousand dollars. 25. Do not make the child to clean the room. 26. The one who licks his finger is four years old. 27. The person who sells honey is your uncle. 28. The person who washes his hands is not a doctor.

29. This shoe suits you very well. 30. May you have the same fate dear Arman!
2. N/A
3. 1. Արմենը ճանաչում էր մոտեցող մարդուն: 2. Ես ասում եմ պիցա պատրաստելը: 3. Վահանը մեքենան լվանալիս իր ձեռքը վնասեց: 4. Շունը վախենում էր իր հին տիրոջից: 5. Մենք փոխարինելու ենք կոտրված թասը: 6. Իմ առաջարկը մերժելուց առաջ լավ մտածիր: 7. Քո առաջարկը մերժելիս, ես մտածում էի հորս մասին: 8. Փողոցն անցնելիս դու երգում էիր: 9. Մարդն ով մոտեցել էր սեղանին, ոչինչ չկերավ: 10. Անտառին մոտեցող մարդիկ մեր քաղաքից են: 11. Քո բացատրած թեորենը շատ հետաքրքիր էր: 12. Ես մոռացա այն երաժշտությունը, որը դու նվագեցիր: 13. Իրենց ծնողներով հպարտացող երեխաները կյանքում հաջողակ են լինում: 14. Յրտից դողացող կանայք վերաբերվում են չունեն: 15. Կարո՞ղ է որևէ մեկն ինձ բացատրել, թե ինչ է կատարվում այստեղ:
4. 1. Ծիւել - ծխող, ծխած, ծխելիս, 2. պառկել - պառկող, պառկած, պառկելիս, 3. ժպտալ - ժպտացող, ժպտացած, ժպտալիս, 4. երևալ - երևացող, երևացած, երևալիս, 5. դատել - դատող, դատած, դատելիս, 6. գոռալ - գոռացող, գոռացած, գոռալիս
5. 1. Մի փորձեք կոշիկը: 2. Վճարեք ամեն ինչի համար: 3. Վերադարձրեք ձեր անձնագիրը: 4. Ապրիլին ամեն օր աշխատեք: 5. Հոկտեմբերին ամեն չորեքշաբթի հյուրեր ընդունեք: 6. Բոլորին ձեր սեփական արշինով չափեք: 7. Ծիծաղեք: 8. Կերեք ողջ գիլասը: 9. Մի գնացեք Մաշտոցի պողոտա: 10. Տասն անց զսան սկսեք երգել: 11. Մի ամբողջ օր բարձր խոսեք: 12. Փետրվարի վեցին այցելեք բժշկին: 13. Եղեք Մոսկվայում և Թեհրանում: 14. Համերգի ժամանակ նրան ծաղրեք: 15. Ոչ մեկի առաջ վիզ մի ծռեք:

Lesson 24

1. 1. Նա արդեն տնկել է չորս ծառ, ջրել է այդ ծառերը և գնացել հանգստանալու: 2.

- Այսօր ես շատ եմ աշխատել և հոգնել եմ:
3. Դու մոռացել ես ինձ տալ քո հեռախոսը:
4. Նրանք մոտեցել են ձեր մեքենային և նկարել այն: 5. Ոստիկանը շատ է ջղայնացել տղայի վրա: Նա գոռացել է տղայի վրա: 6. Երբ Իտալիայում էի, ես եղել եմ Հռոմում: 7. Երեկ առաջին անգամ գինի եմ խմել: 8. Անցյալ շաբաթ դուք այցելել եք Էջմիածին, եղել եք Գառնիում, տեսել եք Տաթևի վանքը, կերել եք հայկական ուտեստներ: 9. Նա չի ցանկացել տեսնել քեզ: 10. Վարդանը վերջապես նամակ է գրել իր մորը: 11. 1988 թ. դեկտեմբերի 8-ին Սպիտակ քաղաքում ուժգին երկրաշարժ է տեղի ունեցել: 12. Հայաստանն անկախացել է 1991 թ. սեպտեմբերի 21-ին: 13. Վերջապես նրանք հեռացել են այստեղից: 14. Մենք ե՞րբ ենք հասել քաղաքի կենտրոն: 15. Նրանք անցյալ տարի գնացել են Ֆրանսիա և չեն վերադարձել:
2. 1. Selling the furniture with 25 dollars is beneficial. 2. Singing is mandatory in the army. 3. Arguing will not benefit anyone. 4. I think forgiving is the hardest thing in the world. 5. Ask before starting to work. 6. Call me after you finish your classes. 7. I repeated your address ten times so that I would remember it. 8. By forgetting bad people we liberate ourselves from them. 9. Go to Matenadaran to see old manuscripts. 10. There is nothing terrible in approaching the dog. 11. Your dream is to become a businessman. 12. She wanted to go to a new home before getting healthy. 13. You took the deer out of the river and saved it. 14. Hovhannes Tumanyan was born in 1869 in Dsegh village. 15. Before painting Goharik was reading a book. 16. Ani is always joking. 17. The policeman did not tell anything to us. e only took photos of our house and quietly left. 18. It is wrong to deceive one's mother and father. It is wrong to sell someone else's car. 19. Do not go. Sit on the chair and start telling everything. 20. Vardan has never lived in Turkey. 21. The Armenian nuclear power plant was built in 1970s. 22. Yerevan subway started to operate in 1980s. 23. The Yerevan Matenadaran building was built in 1950s. 24. Levon Ter-Petrosyan has ruled in 1990s. 25.

Armenia was in heavy economic condition in 1990s.

3. 1. Նրանք եկել են հյուսիսից: 2. Երբ դու եկար, նա արդեն գնացել էր: 3. Դու եղել ես Իջևանում: 4. Ո՞վ է բերել այս գիլասները: 5. Դու երբեք բորշ չես կերել: 6. Ես երբեք չեմ բարձրացել Արարատ լեռը: 7. Երբ ես եկա, դու արդեն գնել էիր սենդվիչներ: 8. Բժիշկը մեզ ասել էր իր անունը: 9. Նրանք երբեք չեն կարդացել Զարենցի գրքերը: 10. Դու երբևէ լսել է Դարույր Սևակի մասին: 11. Դու արդեն քայլել ես Ծիծեռնակաբերդի այգով: 12. Ես նկարել եմ քո մեքենան: 13. Ինձանից ոչ ոք օգնություն չի խնդրել: 14. Այս խմբում յուրաքանչյուր ոք եղել է Հնդկաստանում: 15. Նրանք միշտ խուսափել են իմ հարցերից:

Lesson 25

1. 1. հասել էինք, 2. չէր հանդիպել, 3. եկել եմ, 4. գնացել են, 5. հոգնած կլինեմ 6. քնած կլինեմ, 7. սովորել են, 8. չեն ստանում, 9. են եկել, 10. գալու՞ է, 11. չէի սպասում, 12. պատվիրելու ենք, 13. կտրել է, 14. չի սիրում, 15. վաճառել էի:
2. 1. Ես սովորել էի իմ դասը: 2. Իմ քույրն արդեն առողջացել էր: 3. Քամին արդեն դադարել էր: 4. Մենք միասին էինք ընթերցել: 5. Նա արդեն լվացել էր իր հեծանիվը: 6. Դու չէիր ուղղել քո սխալները: 7. Նրանք արժանի էին եղել խիստ պատժի: 8. Ձեզանից յուրաքանչյուրն ինձ օգնել էր:
3. 1. Ես պատրաստվել եմ մրցելու համար: 2. Մենք գիտնականներ ենք: 3. Ես դարձել եմ լրագրող: 4. Նրանք սիրում են ուստիկաններին: 5. Շունը թողել էր իր ձագերին:
4. 1. I have already gotten off the plane. 2. I had already gotten off the plane. 3. I will have already gotten of the plane. 4. They have not counted the statues in this city yet. 5. They had not counted the statues in this city yet. 6. They will not have counted the statues in this city yet. 7. Have you participated in the concert

yesterday? 8. Had you participated in the concert yesterday? 9. Will you have participated in the concert tomorrow? 10. Haven't you gone to the store yesterday? 11. Hadn't you already gone to the store yesterday? 12. Won't you have already gone to the story tomorrow?

5. 1. ես բաժանել եմ, դու բաժանել ես, նա բաժանել է, մենք բաժանել ենք, դուք բաժանել եք, նա բաժանել է 2. ես զգել եմ, դու զգել ես, նա զգել է, մենք զգել ենք, դուք զգել եք, նրանք զգել են, 3. Ես դրել եմ, դու դրել ես, նա դրել է, մենք դրել ենք, դուք գրել եք, նրանք դրել են, 4. ես եռացել եմ, դու եռացել ես, նա եռացել է, մենք եռացել ենք, դուք եռացել եք, նրանք եռացել են:
6. 1. ես զանգել էի, դու զանգել էիր, նա զանգել էր, մենք զանգել էինք, դուք զանգել էիք, նրանք զանգել էին, 2. ես ընդգծել էի, դու ընդգծել էիր, նա ընդգծել էր, մենք ընդգծել էինք, դուք ընդգծել էիք, նրանք ընդգծել էին, 3. ես թաղել էի, դու թաղել էիր, նա թաղել էր, մենք թաղել էինք, դուք թաղել էիք, նրանք թաղել էին 4. ես իջել էի, դու իջել էիր, նա իջել էր, մենք իջել էինք, դուք իջել էիք:
7. 1. ես լսած կլինեմ, դու լսած կլինես, նա լսած կլինի, մենք լսած կլինենք, դուք լսած կլինեք նրանք լսած կլինեն, 2. ես խաբած կլինեմ, դու խաբած կլինես, նա խաբած կլինի, մենք խաբած կլինենք, դուք խաբած կլինեք, նրանք խաբած կլինեն, 3. ես վաճառած կլինեմ, դու վաճառած կլինես, նա վաճառած կլինի, մենք վաճառած կլինենք, դուք վաճառած կլինեք, նրանք վաճառած կլինեն:

Lesson 26

1. 1.If only all people were kind and strong. 2. If only there were no more wars. 3. If only we all loved our homeland. 4. If only I was young and smart like Sargis. 5. Two years ago we had brought medicine so that

we help the patients. 6. I want you to understand that I love you. 7. If only she forgets whatever I have done. 8. If only I had never approached her. 9. You want her to believe you. 10. We do not want her to talk to you. 11. She told me to put on her shirt. 12. You do not want him to watch TV. 13. They want you not to iron shirts. 14. My grandmother loves baking gata very much. 15. Organize your wardrobe so that you find your clothes. 16. Pure gold, will not be scared of fire (An Armenian adage). 17. It is forbidden to throw trash here. 18. Your children feel sick in the plane. 19. It is forbidden to smoke here. 20. It is forbidden to park here.

2. If only I came and set next to the table,
And raised a toast to you,
If only I remembered my joy and weeping
while look at you.

If only I blessed with thousand hearts
both you and your children
Like a close friend who came from far away
With the rod of a wanderer in his hand.

If only, when leaving you,
I did not hold my tears
So that you see how cries he,
Who aged from pain.

3. 1. Երանի այս պահին լինեի
Վենետիկում: 2. Երանի ես երբեք
չհանդիպեի քեզ: 3. Նա Հայաստան
եկավ, որպեսզի հայերեն սովորի: 4.
Նրանք շատ գումար հավաքեցին,
որպեսզի տուն առնեն: 5. Քո գրիչը դիր
սեղանին, որպեսզի այն չկորչի: 6. Եթե
ուզում ես շատ մարդկանց հանդիպել,
մասնակցիր միջոցառումների: 7.
Նրանք սպորտով են զբաղվում,
որպեսզի չհիվանդանան: 8. Սափորը
դիր սեղանին, որպեսզի այն վայր չգցես:
9. Արագ քայլիր, որպեսզի ժամանակին
հասնես դպրոց: 10. Մենք հուլիսի 10-ին
դասընթացն ավարտած կլինենք: 11.
Հրաչը սովորում է Ավստրալիայում: 12.
Ոստիկանը մահացել էր մինչև բժշկի
ժամանելը: 13. Նա գնել էր սպիտակ
ծաղիկներ: 14. Զբոսաշրջիկները

ռեստորանում պատվիրել են չինական
սնունդ:

4. 1. Երանի փողոցով վազող տղան գնա
Վրաստան: 2. Երանի հատակին
պառկած աղջիկները հաղթեն խաղը: 3.
Երանի մեքենան վարելիս նա տեսնի իր
եղբորը: 4. Երանի բարձրահասակ,
ուժեղ մարդը քայլի քաղաքով: 5.
Երթանի աթոռին նստած նիհար աղջիկը
դառնա բժիշկ: 6. Երանի ձու գողացող
տկան եկող տարի ձի գողանա: 7.
Երանի պատին դրոշ նկարողը եկող
շաբաթ նկարի մեծ մեքենա: 8. Երանի
քո անունը հիշող տղան հիշի նաև քո
տան հասցեն: 9. Երանի մեծ ծառին
մոտենալիս դու տեսնես երկու օձ: 10.
Երանի աղբը թափելիս դու հանդիպես
շատ մարդկանց: 11. Երանի սենյակն
ավելի էս գտնեմ շատ հին իրեր: 12.
Երանի տատիկիս հետ գաթա թխելիս
մենք զբաղեցնենք սեղանը: 13. Երանի
ծեր կնոջը խնամողը շատ դրամ
վաստակի: 14. Երանի ինքնաթիռից քիչ
առաջ իջած մարդիկ գնան Գառնի: 15.
Երանի մարդկանց խաբելիս նրա դեմքը
կարմրի:
5. 1. Երանի դուք լավ երգ լսեիք: 2. Երանի
դուք խանութ չգնայիք, երանի գնայիք
թանգարան: 3. Երանի իմ ընկեր Համոն
խորոված պատրաստեր: 4. Երանի
մենք մենյուն չկարդայինք այլ լրագիր
կարդայինք: 5. Երբ մենք
հանդիպեցինք, երանի դու էջմիացին
չայցելեիր: 6. Երանի ես ծխախոտ
չծխեի: 7. Երանի նրանք ինձ չծպտային:
8. Երանի գնորդը չփոխանակեր երկու
օր առաջ առած զգեստը: 9. Երանի այդ
պահին մենք չվճարեինք այլ զրուցեինք:
10. Երանի երեխան աթոռին նստած
չլացեր, այլ հաշվեր իր կոնֆետները: 11.
Երանի դուք չքայլեիր: 12. Երանի նա
աշխատեր օր ու գիշեր: 13. Երանի
Հայաստան վերադառնալուց առաջ նա
ամեն օր հայերեն սովորեր: 14. Երանի
պարելուց առաջ նա խոսեր իր ուսուցչի
հետ: 15. Երանի Արարատ լեռը
բարձրանալուց առաջ նա մարզվեր:

Lesson 27

1. 1. Պետք է նկարեմ, պետք է նկարես, պետք է նկարի, պետք է նկարենք, պետք է նկարեք, պետք է նկարեն: 2. Պետք է եփեմ, պետք է եփես, պետք է եփի, պետք է եփենք, պետք է եփեք, պետք է եփեն: 3. Պետք է հագնեմ, պետք է հագնես, պետք է հագնի, պետք է հագնենք, պետք է հագնեք, պետք է հագնեն: 4. Պետք է շտապեի, պետք է շտապեիր, պետք է շտապեր, պետք է շտապեինք, պետք է շտապեիք, պետք է շտապեին: 2. Պետք է ասեի, պետք է ասեիր, պետք է ասեր, պետք է ասեինք, պետք է ասեիք, պետք է ասեին: 3. Պետք է տայի, պետք է տայիր, պետք է տար, պետք է տայինք, պետք է տայիք, պետք է տային: 4. Պետք է պատմեի, պետք է պատմեիր, պետք է պատմեր, պետք է պատմեինք, պետք է պատմեիք, պետք է պատմեին:
3. 1. Ես պետք է կտրեմ մազերս. շատ են երկար: 2. Առաջնորդը պետք է խոնարհ լինի: 3. Ընկերների միջև խնդիրներ չպետք է լինեն: 4. Կարենը պետք է աշխատի շաբաթ և կիրակի օրերին: 5. Անձը պետք է փողոցն անցնելիս զգույշ լինի: 6. Աշխատանք գտնելու համար, իմ ընկերը շատ պետք է աշխատի իր անգլերենի վրա: 7. Անուշը պետք է ավելի ուշադիր լինի: 8. Բժիշկը պետք է պատասխանի մեր հարցերին: 9. Երեկ ես պետք է նրան տայի այս լուրիկները: 10. Երեկ երբ ոստիկանը հարցրեց, դու պետք է ոստիկանին այս գաղտնիքը նրան պատմեիր: 11. Երանի ավելի բարձրահասակ լինեի: 12. Երանի աշխարհում ոչ ոք քաղցկեղ չունենար: 13. Երանի աղջիկս վաղը հաղթի: 14. Երանի նրանք ծամանակին հասնեն Վաշինգտոն: 15. Երանի կարողանայիր խոսել: 16. Երանի կարողանայի արագ մեծանալ: 17. Երանի նա կարողանար իր գումարը բանկից ստանալ: 18. Երանի գիրքը բերած լինեիր: 19. Երանի Միերն ինձ հրավիրի շաբաթ օրվա իր համերգին: 20. Անցյալ տարի մենք գնացինք Ֆրանսիա, որպեսզի

սովորենք ֆրանսերեն: 21. Երանի նա ինձ սպասի: 22. Նա տուփը վերցրեց, որպեսզի իր մայրը կարողանա անցնել: 23. Դու վատ ուսուցիչ ես: Երանի քեզ երբեք աշխատանք չառաջարկեի: 24. Ես բժիշկ եմ: Բայց երանի ես գործարար լինեի: 25. Երանի դասերն սկսեն 10:30: 26. Երանի նրանք ինձ հավատան: 27. Երանի այսօր ինձ որևէ մեկն օգնի: 28. Երանի մեր ուսուցիչը մեզ հետ լինեիր: 29. Երանի դու ինձ ճշմարտությունն ավելի շուտ հայտնեիր: 30. Երանի մեկ միլիոն դոլար գտնեմ:

4. 1. May she be happy. 2. May all children have long lives. 3. May he be healthy and successful during whole his life. 4. May we face no distress! I am not asking for anything else. 5. Let my brother face no difficulties. 6. One must help those who are weak. 7. It is wrong to hate blond and fat people. 8. She should have blessed her children. 9. You should have suppressed your happiness. 10. You should not have spilled the wine on her tress. 11. I should have told everything slowly, so that he would understand. 12. Next we must order fish at the restaurant. 13. You should have asked me before accepting her help. 14. You should have asked the seller, before trying on the dress. 15. You must exchange the dollars you have.

Lesson 28

1. 1. Ես կազատեմ, դու կազատես, նա կազատի, մենք կազատենք, դուք կազատեք, նրանք կազատեն: 2. Ես կհեռանամ, դու կհեռանաս, նա կհեռանա, մենք կհեռանանք, դուք կհեռանաք, նրանք կհեռանան: 3. Ես կլռեմ, դու կլռես, նա կլռի, մենք կլռենք, դուք կլռեք, նրանք կլռեն: 4. Ես չեմ պատմի, դու չես պատմի, նա չի պատմի, մենք չենք պատմի, դուք չեք պատմի, նրանք չեն պատմի: 5. Ես չեմ մաքրի, դու չես մաքրի, նա չի մաքրի, մենք չենք մաքրի, դուք չեք մաքրի, նրանք չեն մաքրի:
2. 1. Ես կբարևեի, դու կբարևեիր, նա կբարևեր, մենք կբարևեինք, դուք կբարևեիք, նրանք կբարևեին:

2. Ես կնկարեիմ, դու կնկարեիր, նա կնկարեր, մենք կնկարեինք, դուք կնկարեիք, նրանք կնկարեին:
3. Ես կստուգեի, դու կստուգեիր, նա կստուգեր, մենք կստուգեինք, դուք կստուգեիք, նրանք կստուգեին:
4. Ես կպահեի, դու կպահեիր, նա կպահեր, մենք կպահեինք, դուք կպահեիք, նրանք կպահեին:
5. Ես չեի հիշի, դու չեիր հիշի, նա չեր հիշի, մենք չեինք հիշի, դուք չեիք հիշի, նրանք չեին հիշի:
6. Ես չեի քնի, դու չեիր քնի, նա չեր քնի, մենք չեինք քնի, դուք չեիք քնի, նրանք չեին քնի:
7. Ես չեի պառկի, դու չեիր պառկի, նա չեր պառկի, մենք չեինք պառկի, դուք չեիք պառկի, նրանք չեին պառկի:
3. 1. պառկել, 2. կգնայի ք, 3. լրացրեք, 4. կգանգե՞ս, 5. կգրուցենք, 6. գնա, 7. կհասկանար, 8. կպայքարի, 9. չբռնեիր, 10. կգնեն:
4. N/A
5. 1. If Tom did not have a key, I would stay outside. 2. If we had run, we would arrive on time. 3. If you had graduated from university, you would find a good job. 4. If you come to us, all your projects will progress successfully. 5. They will catch the thief, if the policeman whistles. 6. We will not be together during the summer. 7. Next time you will not come to the theatre with us, you will stay at home and will prepare dinner. 8. Everyone will pay for their crimes. 9. Believe that they will catch the thief and will take your golden cross back from him. 10. I hope, that tomorrow Mt. Ararat will be visible. 11. Swallows will return again in spring. 12. Are you sure that Barcelona will not win this time? 13. Like last time this time also he will not sit in your car. 14. She will come to you and will apologize for whatever she did. 15. I will call my grandma and will congratulate her birthday. 16. Whatever the water brings, the wind will carry away (An Armenian adage). 17. One who sells honey, will lick his finger (An Armenian adage). 18. Spring does not come with one flower (An Armenian adage). 19. The news of my

death will wander in streets. 20. On the day of my death a silence will descend (Y. Charents).

6. 1. աշխատես, կհասնես, 2. արթնանաս, չես ուշանա, 3. կսովորեք, 4. տեսնես, 5. խնդրեիք, 6. կգայի, 7. չեիք սպասի, 8. եմ ուզում, 9. կցանկանայիք, 10. կաշխատեր:
7. 1. Եթե ուզում ես տեսնել իմ տունը, արի: 2. Եթե ուզում ես իմ անունն իմանալ, հարցրու ինձ: 3. Նրանք քեզ դրամ կտային, եթե ունենային: 4. Վստահ եմ, որ երեխաները կմասնակցեն քո դասին: 5. Քո պապիկը ծանր հիվանդ է: Նա շուտով կմահանա: 6. Շուտով դու ամեն ինչ կզգաս: 7. Եթե դու ինձ ճշմարտությունն ասեիր, ես չեի ենթադրի, որ դու մոռացել ես ինձ: 8. Եթե նա անցյալում ԱՄՆ-ում ապրած լիներ, նա կհասկանար քո ասած ամեն ինչը: 9. Եթե մենք ծնված լինեինք տասներեքերորդ դարում, մենք աղքատ հողագործներ կլինեինք: 10. Եթե նրանք նկարիչներ չլինեին, նրանք երբեք մեր տունը չեին նկարի:

Lesson 29

1. 1. - 2. Մեր հայրենիքը պաշտպանվում է նրանց կողմից: 3. Այս գյուղի ծառերը ջրվում են քո պապիկի կողմից: 4. Արարատյան դաշտն ամռանը լուսավորվում է արևի կողմից: 5. Հույներն ու թուրքերը պետք է սիրվեն միմյանց կողմից: 6. Ոչինչ այստեղից չի տարվում նրա կողմից: 7. Թռչակառուններին կառավարության կողմից օգնություն է տրվում: 8. Կ. Մարքսի «Կապիտալը ոչ մեկի կողմից չի կարդացվում: 9. Կարմիր խնձորը դրվել է սեղանին ինչ-որ մեկի կողմից: 10. Այս բազմոցը պատրաստվել է Գառնի գյուղի մի վարպետի կողմից: 11. Քո մազերը կտրվել են երկու շաբաթ առաջ: 12. Այս երկու կազմակերպությունները միավորվել են: 13. Մեր մանկությունը հիշվում է մեր կողմից: 14. Ձեր կողմից սպասվում էր անձրև: 15. Տասը լիտր ջուր է խմվել նրանց կողմից:

2. 1. The policemen have made us wait for two hours. 2. The music disturbs everyone. 3. She had forgotten, that she had to call me. You should have reminded her. 4. Your story surprised me a lot. 5. He bit by bit pushed his chair near the wall. 6. The dog scared everyone and made everyone run. 7. Please introduce me and Arsen. 8. Finish this work. 9. She must make our yard beautiful to get salary. 10. You keep surprising me with your stories. 11. The clown make all children laugh for 2 hours. 12. The worker brought all heavy stones near the wall of your house. 13. This singer's songs make everyone cry. 14. I warn you: never come to our house again. 15. Do not try to scare me. I am not one of those who get scared. 16. Why do you bother me at this lat hour. 17. You never make me bored. 18. This tree makes their orchid very beautiful. 19. Remember that we must go to Gyumri. 20. Do not become a worker, become a businessmen. 21. It is better to have a clean heart, than tons of money (An Armenian adage). 22. A smart person won't be lazy. 23. This is a relatively large store. 24. The father inspires the children. 25. Happy birthday, dear Artak!
3. 1. Բժիշկը հիվանդին դեղ խմել տվեց: 2. Շունը տիրոջը ջղայնանալ տվեց: 3. Նրան գործարանում աշխատել տվեցին: 4. Գեներալը բոլոր զինվորներին վազել տվեց: 5. Հյուրանոցում երեկ մեզ երկու ժամ սպասել տվեցին: 6. Ոստիկանը հանցագործին հիշել տվեց նրա բոլոր հանցանքները:
4. 1. Everyone likes you. 2. Our new director is a modest and hard working young man. 3. No one likes lazy people. 4. You must be bold and smart. 5. She got inspired by the director's words. 6. Mountains are liberated from snow in spring. 7. The whole work was realized by three people. 8. Her life was cut short because of the disease. 9. The church made everyone to obey. 10. The store was built in three years. 11. Every morning I wash, I dress up, I comb my hair, and leave the house. 12. I shave twice a week. 13. Armenians have to protect themselves from the Azerbaijani army. 14. You had better to comb your hair. 15. First wash up and then sit next to the table. 16. Grandma has lost her eyeglasses again. 17. This building was built nearly one hundred years ago. 18. All patients were cured. 19. This computer was made in Armenia. 20. The sportsman's leg is broken.

Lesson 30

1. 1. I like traveling by plane. 2. Do not put books on the computer. 3. Do not yell while talking via phone. 4. You do not sing well and must try again. 5. We were talking quietly so that she would not wake up. 6. I study at Yerevan State University. 7. Everyone relies upon the president. 8. A large bell is hanging above my head. 9. The cat ran and got under the bed. 10. He lost a lot of money because of my mistake. 11. The announcement needs to be posted before anyone comes. 12. We were unable to work well because of the noise in the street. 13. Everyone left the room against our will. 14. I live in Armenia since the beginning of August. 15. According to the book, looking at the Sun is wrong. 16. Do not put your coat on the floor. 17. You did not approach me despite my request. 18. There were no unemployed people in Yerevan before year 2000. 19. It is forbidden to leave Armenia without parents' permission. 20. She will sleep till tomorrow noon. 21. Come sit next to me. 22. Who is playing music for me?
2. 1. Այս գրքում կան շատ պատմություններ: 2. Ձեռքերդ դիր մեջքիդ: 3. Գնա թաքնվիր ծառի ետևում: 4. Երագելու փոխարեն մտածիր: 5. Ես մտա գրասենյակ: 6. Կարելի՞ է ներս գալ: 7. Քո գլխին ոչինչ չկա: 8. Ես ժամանակին կգամ: 9. Ես մկրատով բացեցի դուռը: 10. Ես վազեցի թփերի միջով: 11. Դու լողացիր հոսանքին հակառակ: 12. Գործարարները կանգնել էին միմյանց դիմաց: 13. Աշխատանքը վերջացնելուց հետո նա կգնա քնելու: 14. Մենք չենք ուզում շուն ունենալ մեր տանը: 15. Նա գնում է իր գրասենյակ: 16. Ըստ իմ ժամացույցի ժամը երկուսն է: 17. Նա մասնագիտությամբ բժիշկ է: 18. Ե տառը A և C տառերի միջև է: 19. Կատուն սեղանի տակ էր: 20. Աշխատելու փոխարեն նրանք սկսեցին վիճել:
3. 1. Արմենը աշխատում է ինձ հետ: 2. Նապաստակը որսորդից թաքնվեց ծառի հետևում: 3. Գետի աղմուկը լսվում էր ներքևից: 4. Մենք այս ամենը սովորել ենք տասը տարվա ընթացքում: 5. Ալիկը հունվար ամսվանից ոչ մի տեղ չի գնացել

4. 1. հետ, 2. միջով, 3. միջև, 4. դիմաց, 5. Ըստ, 6. վրա:

Lesson 31

1. 1. But, however, 2. whether, 3. when, 4. or 5. if, 6. until, till, 7. because, 8. in order to, 9. as, 10. that.
2. 1. He wants to help us, but does not know how he can help. 2. Come in and sit down. 3. Are you an Italian or French? 4. I told them that I was Georgian. 5. Return my money or go away from here. 6. Each person must either buy a ticket or get off the bus. 7. We are few, but we are called Armenians (P. Sevak). 8. They wanted to steal my sofa, but they were not able to. 9. We ran after the tall boy, but we did not reach him. 10. She loves you very much, but you betrayed her. 11. Gas is cheap in Iran because there are gas reserves in Iran. 12. We must rest so that we arrive in the airport on time tomorrow. 13. You must not sleep until you finish all the work. 14. Tell your parents that you want to become a doctor. 15. You are afraid of the policeman because you have committed theft.
3. 1. Նա հեռու փախավ, որպեսզի նրանք իրեն չտեսնեն: 2. Ինձ ասա, թե արդյոք պետք է գամ: 3. Քանի որ ես նրան երբեք չեմ հանդիպել, ես չգիտեմ, թե արդյոք նա բարձրահասակ է: 4. Ինձ համար

մատիտ կամ գրիչ բեր, որպեսզի այս փաստաթուղթը ստորագրեմ: 5. Նա լացում էր, իսկ Ռուբենը ծիծաղում էր: 6. Գիրքը թանկ է, որովհետև հին է: 7. Խնդրում եմ հիշիր, որ ես քեզ խնդրել եմ ժամանակին վերադառնալ: 8. Եթե բոլորը խաբեին, ոչ ոք երջանիկ չէր լինի: 9. Նրանք ոչ ուզում են քեզ վնասել, և ոչ էլ օգնել: 10. Նա խոսում է և վրացերեն, և պարսկերեն: 11. Փարիզը կամ ԱՄՆ-ում է, կամ Ֆրանսիայում: 12. Ինձ հետաքրքիր է, թե արդյոք ցանկանում ես այցելել Խոր Վիրապ: 13. Ես Արցախ գնացի Գանձասարի վանքը տեսնելու: 14. Քո զարմիկը գերմաներեն է սովորում Գերմանիա տեղափոխվելու համար: 15. Նա անհանգստացած չէ, քանի որ վստահում է մարդկանց:

4. 1. Այս նկարը նկարվել է Մարտիրոս Սարյանի կողմից: 2. Այս պահարանը պատրաստվել է Մարատի կողմից: 3. Դուք այստեղ հրավիրվել եք մեր իրավաբանի կողմից: 4. Այս նամակն ուղարկվել է Անահիտի կողմից: 5. Բոլոր զբոսաշրջիկներին քարտեզներ է տրվել: 6. Բոլորին նոր շապիկներ տրվեց (նվիրվեց) Կարենի կողմից: 7. Ողջ սենյակը մաքրվել է Լիլիթի կողմից: 8. Այս տոբոթը գնվել և մեր տուն է բերվել Տիգրանի կողմից: 9. Իմ տան հյուրասենյակը լուսավորվել է Արևի կողմից: 10. Վարդանի շավարը նորից կեղտոտվել է իր կողմից:

Appendix

NOUNS THAT HAVE “ՈՒ” DECLENSION

այգի	park		այգու	the park's
եկեղեցի	church		եկեղեցու	the church's
հոգի	soul/spirit		հոգու	the soul's/spirit's
ձի	horse		ձիու	the horse's
մատանի	ring		մատանու	the ring's
քամի	wind		քամու	the wind's

NOUNS THAT HAVE “ՎՍ” DECLENSION

ամառ	summer		ամառվա	the summer's
ամիս	month		ամսվա	the month's
առավոտ	morning		առավոտվա	the morning's
գիշեր	night		գիշերվա	the night's
երեկ	yesterday		երեկվա	yesterday's
ձմեռ	winter		ձմեռվա	the winter's
մահ	death		մահվան	death's
ցերեկ	afternoon		ցերեկվա	the afternoon's

SOME VERBS THAT TAKE DATIVE

առարկել	to object
գումարել	to add
դավաճանել	to betray
դիմանալ	to endure
համապատասխանել	to match, correspond
հարմարվել	to get used to
ներկայացնել	present to someone
սազել	to fit

SOME VERBS THAT TAKE ACCUSATIVE

անցնել	to cross
դիտել	to watch
զննել	to examine
հիշել	to remember
պատռել	to tear
պատվիրել	to order smth.
ջրել	to water
ստեղծել	to create

սպասել

to wait

վազել

to run

վերաբերել

to treat, concern

տեսնել

to see

MASTER CHART OF ARMENIAN DECLENSIONS										
The case Questions it answers to	Meaning	Ի declension	Ու declension	ան declension	ոջ declension	վա declension	ց declension	ո declension	ա declension	other declensions
		Almost all the Armenian nouns, the proper nouns, and the plural nouns.	Most words ending with “ի.” Also a few words including մարդ and ամուսին.	The words մուկ, ձուկ, դուռ, բուռ and a few others.	Words showing family relations such as քույր, տալ, տեգր, etc.	Words that show period of time such as ժամ օր, ամիս երեկ, and վաղը:	Words like Վարդան անք, stand for a group of people that Vardan is a member of.	Հայր, մայր, և եղբայր are the only words declined in this way.	Words ending with suffix -ություն as well as արյուն, անկյուն etc.	There are words declined in other ways.
Nominative Ո՛վ, ի՞նչ	The person or thing that does the action	ուսանող(ը) ծառ(ը)	մարդ(ը) այգի(ն)	թռո(ը) լեռ(ը)	ընկեր(ը)	տարի(ն)	Վարդան անք	հայր(ը)	շուն(ը) բարություն(ը)	աղջիկ(ը) սեր(ը)
Genitive Ու՛մ, ինչի՞	The person or thing to which something else belongs	ուսանողի ծառի	մարդու այգու	թռռան լեռան	ընկերոջ	տարվա	Վարդան անց	հոր	շան բարության	աղջկա սիրո
Dative Ու՛մ, ինչի՞, ի՞նչի համար, ե՛րբ, որտե՛ղ	The person or the object that is indirectly affected by the action.	ուսանողի (ն) ծառի(ն)	մարդու(ն) այգու(ն)	թռռան(ը) լեռան(ը)	ընկերոջ(ը)	տարվա(ն)	Վարդան անց	հոր(ը)	շան(ը) բարության(ը)	աղջկա(ն) սիրուն/ սիրո
Accusative Ու՛մ, ի՞նչ(ը), ու՛ր, որքա՞ն ժամանակ, ե՛րբ, որքա՞ն	The person or the object that is directly affected by the action.	ուսանող(ին) ծառ(ը)	մարդ/մարդուն այգի(ն)	թռո (անը) լեռ(ը)	ընկեր(ոջը)	տարի(ն)	Վարդան անց	հայր/հորը	շուն/շանը բարություն(ը)	աղջիկ/աղջկան սեր(ը)
Ablative Ու՛մից, ի՞նչից, ո՞րտեղից	The person or the object from which the action emerges, starts etc.	ուսանողից ծառից	մարդուց այգուց	թռռից լեռանից	ընկերոջից	տարվանից	Վարդան անցից	հորից	շնից բարությունից	աղջկանից սիրուց
Instrumental Ու՛մով, ի՞նչով, ո՞րտեղով	The person or the object through which the action is done.	ուսանողով ծառով	մարդով այգով	թռռով լեռով	ընկերոջով	տարով	Վարդան անցով	հորով	շնով բարությամբ	աղջկանով սիրով
Locative Ինչու՞մ, ու՛մ մեջ, որտե՛ղ	The place where the action or event takes place.	ուսանողի մեջ ծառի մեջ/ծառում	մարդու մեջ այգու մեջ/այգում	թռռան մեջ լեռան մեջ	ընկերոջ մեջ	տարվա մեջ / տարում	Վարդան անց մեջ	հոր մեջ	շան մեջ բարության մեջ	աղջկա մեջ սիրո մեջ

MASTER CHART OF FORMS OF 2 REGULAR AND FEW IRREGULAR VERBS IN DIFFERENT TENSES

Infinitive	Translation	Present	Simple past	Future	Perfect	Imperative	Subjunctive Future	Obligative future	Subjunctive Past	Obligative past
կարդալ regular	to read	կարդում	կարդացի կարդացի ր կարդացին ք կարդացի ք կարդացի ն	կարդալու	կարդացել	կարդա՛ր կարդա՛ր կարդա՛ր կարդա՛ր կարդա՛ր կարդա՛ր	կարդամ կարդաս կարդա կարդանք կարդաք կարդան	պետք է + կարդամ կարդաս կարդա կարդանք կարդաք կարդան	կարդայի կարդայիր կարդար կարդային ք կարդայիք կարդային	պետք է + կարդայի կարդայի ր կարդար կարդային ք կարդայի ք կարդայի ն
գրել regular	to write	գրում	գրեցի գրեցիր գրեց գրեցինք գրեցիք գրեցին	գրելու	գրել	գրի՛ր գրե՛ք	գրեմ գրես գրի գրենք գրեք գրեն	պետք է + գրեմ գրես գրի գրենք գրեք գրեն	գրեի գրեիր գրեր գրեինք գրեիք գրեին	պետք է + գրեի գրեիր գրեր գրեինք գրեիք գրեին
գտնել Irregular	to find	գտնում	գտա գտար գտավ գտանք գտաք գտան	գտնելու	գտել	գտի՛ր գտե՛ք	գտնեմ գտնես գտնի գտնենք գտնեք գտնեն	պետք է + գտնեմ գտնես գտնի գտնենք գտնեք գտնեն	գտնեի գտնեիր գտներ գտնեինք գտնեիք գտնեին	պետք է + գտնեի գտնեիր գտներ գտնեինք գտնեիք գտնեին
տեսնել Irregular	to see	տեսնում	տեսա տեսար տեսավ տեսանք տեսաք տեսանք	տեսնելու	տեսել	տե՛ս տեսե՛ք	տեսնեմ տեսնես տեսնի տեսնենք տեսնեք տեսնեն	պետք է + տեսնեմ տեսնես տեսնի տեսնենք տեսնեք տեսնեն	տեսնեի տեսնեիր տեսներ տեսնեինք տեսնեիք տեսնեին	պետք է + տեսնեի տեսնեիր տեսներ տեսնեին ք տեսնեիք տեսնեին
ստանալ Irregular	to receive	ստանում	ստացա ստացար ստացավ ստացանք ստացաք ստացան	ստանալու	ստացել	ստացի՛ր ստացե՛ք	ստանամ ստանաս ստանա ստանանք ստանաք ստանան	պետք է + ստանամ ստանաս ստանա ստանանք ստանաք ստանան	ստանայի ստանայիր ստանար ստանային ք ստանայիք ստանային	պետք է + ստանայի ստանայի ր ստանար ստանային ք ստանայի ք ստանայի ն

իմանա լ Irregular	to know , to find out	իմանու մ	իմացա իմացար իմացավ իմացանք իմացաք իմացան	իմանալու	իմացել	իմացի՛ր , իմացե՛ք	իմանամ իմանաս իմանա իմանան ք իմանաք իմանան	պետք է +	իմանամ իմանաս իմանա իմանան ք իմանաք իմանան	իմանայի իմանայիր իմանար իմանային ք իմանայիք իմանային	պետք է + իմանայի իմանայի ր իմանար իմանային ք իմանայի ք իմանայի ն
տանել Irregular	to carry	տանում	տարա տարար տարավ տարանք տարաք տարան	տանելու	տարել	տա՛ր, տարե՛ք	տանեմ տանես տանի տանենք տանեք տանեն	պետք է +	տանեմ տանես տանի տանենք տանեք տանեն	տանեի տանեիր տաներ տանեինք տանեիք տանեին	պետք է + տանեի տանեիր տաներ տանեինք տանեիք տանեին
գալ Irregular	to come	գալիս	եկա եկար եկավ եկանք եկաք եկան	գալու	եկել	ե՛կ, արի՛, եկե՛ք	գամ գաս գա գանք գաք գան	պետք է +	գամ գաս գա գանք գաք գան	գայի գայիր գար գայինք գայիք գային	պետք է + գայի գայիր գար գայինք գայիք գային
ուտել Irregular	to eat	ուտում	կերա կերար կերավ կերանք կերաք կերան	ուտելու	կերել	կե՛ր, կերե՛ք	ուտեմ ուտես ուտի ուտենք ուտեք ուտեն	պետք է +	ուտեմ ուտես ուտի ուտենք ուտեք ուտեն	ուտեի ուտեիր ուտեր ուտեինք ուտեիք ուտեին	պետք է + ուտեի ուտեիր ուտեր ուտեինք ուտեիք ուտեին
լինել Irregular	to be	եմ, ես, է, ենք, եք, են	եղա եղար եղավ եղանք եղաք եղան	լինելու	եղել	եղի՛ր, եղե՛ք	լինեմ լինես լինի լինենք լինեք լինեն	պետք է +	լինեմ լինես լինի լինենք լինեք լինեն	լինեի լինեիր լիներ լինեինք լինեիք լինեին	պետք է + լինեի լինեիր լիներ լինեինք լինեիք լինեին
տալ Irregular	to give	տալիս	տվեցի տվեցիր տվեց տվեցինք տվեցիք տվեցին	տալու	տվել	տու՛ր, տվե՛ք	տամ տաս տա տանք տաք տան	պետք է +	տամ տաս տա տանք տաք	տայի տայիր տար տայինք տայիք տային	պետք է + տայի տայիր տար տայինք տայիք տային

								տան		
լալ Irregular	to cry	լալիս	լացեցի լացեցիր լացեց լացեցինք լացեցիք նրանք լացեցին	լալու	լացել	լացի՛ր, լացե՛ք	լամ լաս լա լանք լաք լան	պետք է +	լայի լայիր լար լայինք լայիք լային	պետք է + լայի լայիր լար լայինք լայիք լային